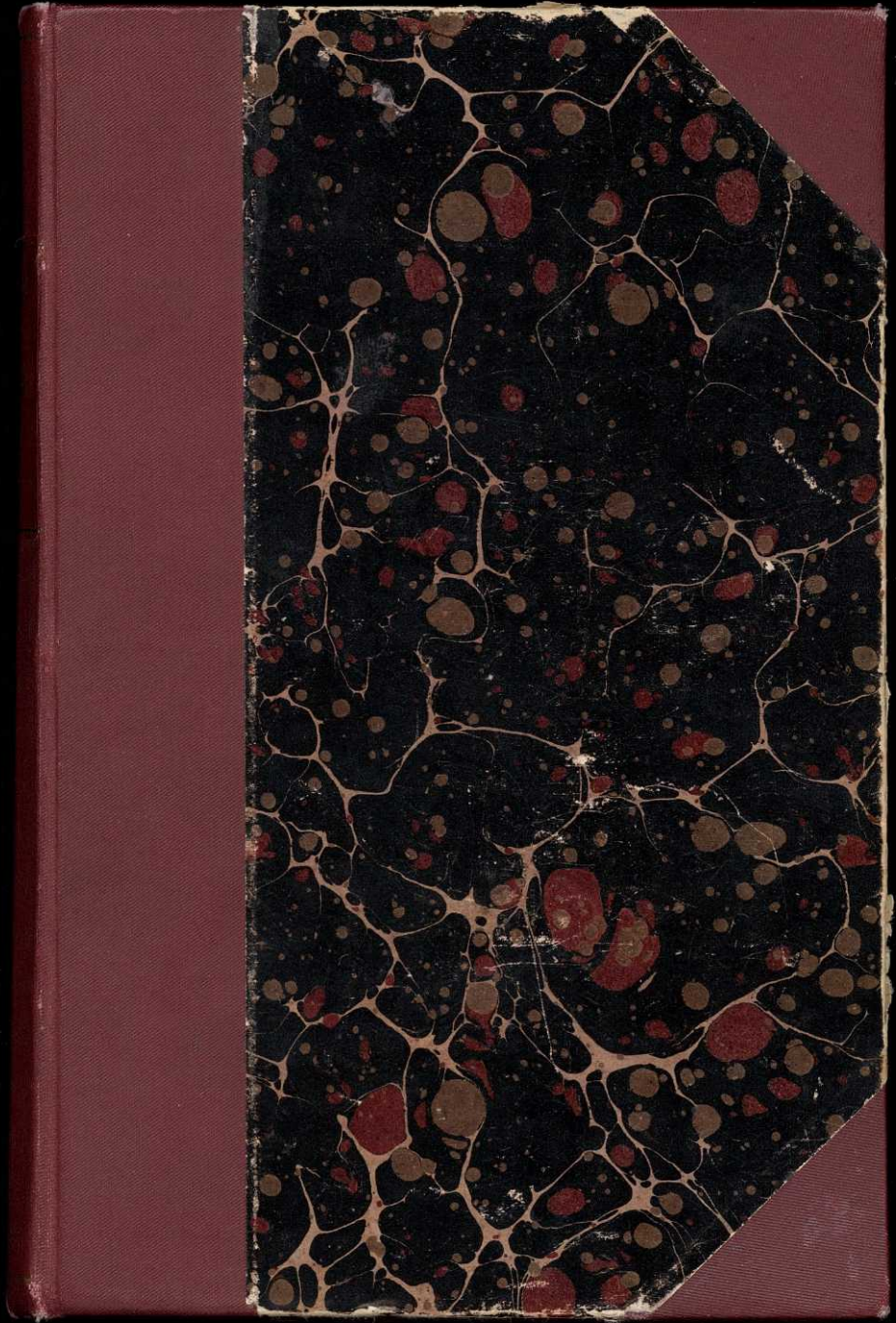

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Litt.
Sv.

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIOTEK

100180 8761

56

Allmänna Sektionen

Litt.

Sv.

HÅRDT MOT HÅRDT

AF

MATHILDA ROOS.

HÅRDT MOT HÅRDT.

BERÄTTELSE

AF

MATHILDA ROOS.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1886.

FÖRRA AFDELNINGEN.

Klockan tre brann ännu nattlampan i sjukrummet, fastän derute dagen redan började gry.

Det var en gammaldags nattlampa, ett glas vatten med olja och en brinnande veke flytande derpå. Svag och stilla brann den lilla lågan under de långa timmarne; — det var någonting tungsint uti den, snarlikt en lysmaskens sken i septemberqvällen. Den förmådde endast upplysa ett hörn af rummet: bordet, på hvilket lampan stod, och gestalten af en ung qvinna, som satt der bredvid, med armarne stödda mot bordskifvan och det utvakade, förgråtna ansigtet lutadt i händerna.

Från andra sidan af rummet, mellan draperierna hvilka omgäfvade sängen, hördes den döendes andetag. Allt emellanåt afbrötos de af en qväfvande rossling; då störtade den unga flickan upp och skyndade fram till bädden. Med ångestfullt återhållen andedrägt böjde hon sig öfver fadern och betraktade hans ansigte. Men det var lugnt och stilla; ingen dödskamp, ingen oro. Det tycktes som om själsstriden varit slut, som om det hem-

lighetsfulla ögonblick, då dödens smärta griper oss, varit förbi. Grafvens frid låg redan öfver hans panna; i de långsamma andetagen bortgled återstoden af lif, lika lätt som floden rinner ut i hafvet, och det oroliga plockandet på täcket med händerna var blott de sista, medvetlösa yttringarna af en kraft, som ingen vilja mera styr, som utan motstånd domnar bort.

Den unga flickan stod en lång stund med blicken fäst på faderns ansigte. En gränslös kärlek genombäfvade henne; — hon böjde sig öfver den döende och kysste hans panna, sakta, vördnadsfullt, som om hon vidrört något heligt. O, att hon finge följa honom, — att hennes själ finge strömma öfver i hans och flyga med honom bort till det underliga . . . stora . . . okända . . . En exalterad tjusning grep henne — föreställningen att dö tillsammans med fadern tycktes henne skön, hvarför kunde de ej alla få dö nu, fader, moder, syskon? Men i detsamma flög ännu en bild genom hennes själ, och hon ryste vid tanken på döden. Hon drog en djup suck och återvände till sin förra plats, der hon ånyo satte sig med hufvudet lutadt i händerna.

I hennes uttröttade hjerna flögo tankarne omkring sprittande och osammanhängande, likt snabt vexlande stämningar, hvilka kastade henne från det ena minnet till det andra. Det var mest vid den förflutna aftonen hon dröjde. Gång på gång genomgick hon faderns sista ord, hvilka med outplånlig kraft intryckts i hennes af förtviflan

upplösta hjerta; gång på gång återkallade hon hans blick, — hans sista underliga, längtansfulla blick . . .

Allt emellanåt öppnades dörren och tvenne ansigten, lika sorgsna och bleka som Cecilias, syntes deri. Det var modern och systemen, hvilka lågo och halfslumrade i rummet bredvid. Den förra var så medtagen af sorg och vaka, att hon ej kunnat motstå Cecilias bön att hvila sig, men hon måste dock emellanåt komma in och betrakta de älskade dragen, hvilka hon snart icke mera skulle få se, ända tills tårarna förblindade henne och hon, darrande och matt, lät dottern föra sig ditut och bädda ned sig i soffan.

Icke heller systemen ville Cecilia tillåta att vaka.

»Låt mig vara, Agnes,» hviskade hon häftigt, »tro mig, jag skulle ändå icke kunna sofva. Och kom ihåg . . . kom ihåg att du lofvat Artur att vara så rädd om dig som möjligt!»

Men fram emot morgonen, då ingen förändring inträffade i den döendes tillstånd, då timme efter timme förgick på samma enformigt sorgliga sätt, började Cecilias krafter gifva vika. Hennes tankar förslappades, den vakna, brinnande smärtan domnade bort i ett dåsiget vemod, ögonlocken sjönko ihop, tyngda af sömn och tårar. Hon *ville* hålla sig vaken, hon stirrade envist ut i rummet och försökte att hålla sin tanke spänd på de betydelsefulla ljuden derborta från sängen; men föremålen flöto ihop för hennes ögon och började att dansa upp och ned i en grå slöja, den döendes andetag ljödo som någonting maskinaktigt arbetande, hvilket

kom föreställningen om ett taktmessigt sågande i bräder att draga genom hennes slocknande medvetande. Hennes hufvud föll ned mot bröstet, en dof smärta öfver hjessan liksom sammanpressade hennes hjerna, armen sjönk ned och hon föll tungt öfver bordet, då hon i detsamma kände hur tvenne armar omslöto hennes lif och försökte lyfta upp henne.

Hon spratt till, störtade upp och stirrade yrvaket på Agnes.

»Nu skall du hvila dig, Cissan lilla,» sade denna smeksamt, »låt mig få vaka en stund — du behöfver ej vara orolig för mig — jag känner mig alldeles uthvilad.»

»Somnade jag verkligen?» mumlade Cecilia nästan ångestfullt. »O, att jag kunde sofva, — då han . . .»

Hennes ord upplöste sig i en snyftning, men hon hade ej längre krafter att motsäga systemen, — det var nu sjette veckan hon hvarje natt längre eller kortare stunder vakat öfver fadern. Hon lät Agnes taga sin plats och gick att lägga sig en stund på soffan i förmaket.

»Men svär mig, att du väcker mig så snart . . . så snart . . . du förstår . . .,» hviskade hon och kramade Agnes' hand.

»Jag lofvar dig det,» svarade denna stilla.

Cecilia somnade genast, — en tung drömlös sömn. Men känslan af smärta förföljde henne äfven under sömnen; den ville icke slumra in, den rörde sig på djupet af hennes själ, växte, arbetade sig

fram genom den dvala som omtöcknade henne, och kom henne att slutligen vakna upp med en ångestfull förnimmelse af att någon förfärlig olycka inträffat medan hon sof. Hon kunde icke återhålla ett skri och skyndade genast in i sjukrummet. I dörren mötte hon Agnes; hennes uppskrämda fantasi såg i systemens ansigte ett uttryck af ångest, som kom hennes blod att stelna. Icke heller hörde hon längre de dofva andetagen från sängen.

»Säg . . . är det . . . har han . . .» stammade hon halfqväfd. Rösten stockade sig i strupen, — fruktan att ha sofvit bort de sista ögonblicken förlamade henne.

»Nej, nej, var lugn!» hviskade Agnes, »men jag tror att vi böra säga till mamma!»

»Ja, ja, säg till henne! Och låt väcka Artur och Edvard!»

Agnes gick ut ur rummet och Cecilia skyndade till faderns bädd. I den halfdunkla morgondagern såg hon hans ansigte, lugnt och stilla som förut med ögonen slutna. Men de stönande rosslingarne hade upphört, — han andades blott djupt, med långa uppehåll.

Hon väckte sjuksköterskan, som låg och sof på soffan, blåste ut oljelampan och drog upp rullgardinerna. Morgonsolen föll in i rummet i sneda strålar och, då Cecilia öppnade fönstret, strömmade emot henne en härlig vårluft, i hvilken foglarne, som hoppade kring den lilla blomsterparterren nere på gården, muntert qvittrade. En känsla af smärt-sam glädje genomlade henne; hon smålog, medan

tårarne strömmade utför hennes kinder, — han skulle då dö i vårluft och morgonsol, han som älskat våren och solen så högt!

Hon stängde fönstret och började derefter att ordna i rummet. Hon lade tillrätta faderns bädd, slätade ut hans lakan, strök undan hans hår — hans vackra, lockiga hår. In i det sista måste allting vara fint och pryddligt omkring honom, hon visste att han ville hafva det så.

Efter en stunds förlopp återkom Agnes med modern; strax derefter kommo Edvard, brodern, och Artur, Agnes' man. Ingen af dem sade ett ord, de helsade blott på hvarandra med en nick eller en handtryckning, och gingo derefter med tysta steg fram till sängen. Alla visste de hvad som förestod, alla kände de med en högtidlig bäfvan dödens närhet.

Fru Arnell satte sig på sängkanten och tog en af den döendes händer, som hon sedan hela tiden höll slutet i sin. Och medan hon satt här och för sista gången betraktade detta ansigte, till hvilket hon under alla skiften sett upp, som en hustru ser upp till sin herre och man, — detta ansigte som för henne aldrig haft ett hårdt eller ovänligt uttryck, flög ibland ett småleende öfver hennes läppar och bilder ur det förflutna drogo förbi henne, — bilder, hvilkas lif och färg sällsamt bröto sig mot stundens dödsskymning. Hon såg honom sådan han var första gången de träffades, ung, vacker, elegant, hon kunde till och med se hur han var klädd, hon mindes de ord han

sade, hon tyckte sig höra tonfallet i hans röst. Och så kom det plötsligen för henne, så underligt vemodigt, att det var han, — den ståtliga, liffulle unge mannen, som hon älskat ifrån första stunden hon såg honom, — det var han som låg här, en vissnad, döende gubbe!

Klockan var nu åtta; en strålande sol föll in i rummet, från det närbelägna kyrktornet ringde klockorna till morgonbön, — det var som hade de i dag en annan klang än vanligt, någonting djupt, högtidligt, som om de vaggat en själ till hvila eller burit henne till uppståndelse . . .

Den döendes andetag blefvo långsammare och tystare, ansigtet började förändras, det blef en skiftning i hyn, en fläkt af dödens iskyla öfver pannan. Händernas plockande på täcket hade upphört; de lågo orörliga och började kallna i fingerspetsarna. Bröstitet häfde sig vid hvarje andetag och pulsådern på halsen gick upp och ned med en allt långsammare rörelse; för hvarje gång trodde man att den för alltid afstannat, men så höjde den sig ånyo djupt och skälfvande.

Allt var tyst i rummet; icke ett ord från de sörjande, hvilka blott då och då vaxlade blickar med hvarandra. Ibland hördes ett skarpt ljud från gatan, — rullandet af vagnshjul, ett hundskall — ibland en suck, en dof, sammanpressad snyftning . . .

Nu öppnade den döende långsamt ögonen, hvilka han under dödsarbetet hållit hårdt tillslutna. Blicken var redan brusten, ögat beslöjadt, men denna sista skymt af lif var för alla dem, hvilka

stodo försänkta i sorg, liksom en fläkt, ett vidrörande af, en helsning från den själ, som nu lösgjorde sig och lemnade kroppen kall och orörlig. Någoting af evigheten, en mystisk förnimmelse af det öfversinligas närhet susade genom rummet och fylde de närvarande med en högtidlig bäfvan, — ända tills det sista pulsslaget bortdomnat och blicken för alltid stelnat, då snyftningarne bröto lös och den återhållna sorgen tog ut sin rätt.

Maka och barn kastade sig öfver den döde, kysste hans händer, smekte hans hår, hviskade hans namn i alla kärlekens och smärtans tonfall. Sedan omfamnade de hvarandra, smekte hvarandra, tryckte hvarandras händer, liksom för att ingifva tröst och mod. Under en lång stund hördes icke annat än snyftningar, otydliga ord, halfqvädda skrik, — den djupa, tårlösa tystnad, som omgifvit den döendes sista timmar, öfvergick nu i ett vildt utbrott af sorg. Han kunde ju icke mera förnimma deras smärta; han låg der kall och ligkiltig, den eviga hvilans lugn omgaf honom redan, och alla förtviflans rop förklingade ohörda deri.

Sedan kom tröttheten, den dofva, förlamande tröttheten, då man ej mera har krafter att gråta. Man skildes åt, för att försöka sofva efter denna ångestfulla natt. Agnes och Cecilia bäddade ned modern och kastade sig sedan halfklädda på en soffa. Alla sofvo en stund, en lätt, halfvaken slummer, som känslan af smärta, omöjlig att söfva, fylde med oroliga bilder.

Vid frukostbordet träffades man åter. Det var en härlig majmorgon; solen föll in i salen och belyste dess komfortabla elegans, dess trefliga kaffebord med den vackra servisen och det dyrbara duktyget. Hvilka förtjusande frukostar brukade de ej ha! Hur glad var icke fadern, — hur skämtade de icke med hvarandra — hur brukade ej Cecilia skratta, så att tjänstefolket derute sade: »fröken Cecilia skrattar, så att hon tar ned taket». Hade det någonsin funnits en så glad, en så lycklig familj? Aldrig ett ovänligt ord — aldrig ett missförstånd, endast kärlek och beundran! Och nu — brustet, slut, förbi för alltid! Solen lyste lika klart som förr, det vackra frukostbordet stod der inbjudande och vårdadt, men ändå var allting tomt och kallt och färglöst.

Tysta och bleka helsade modern och barnen på hvarandra och intogo derefter sina vanliga platser vid bordet. Cecilia och Edvard åto nästan ingenting, utan sutto hela tiden orörliga, tysta, försjunkna i sina smärtsamma tankar. Agnes och hennes man talade något och försökte uppmuntra modern, som endast svarade med ett sorgbundet leende. Agnes kände för modern en oro, som till en viss grad dämpade hennes egen smärta. Fru Arnell var utan all erfarenhet af lifvets skuggsidor; ifrån sin tidigaste ungdom hade hon liksom burits genom lifvet af vänliga, skyddande händer. Kärlek och lycka hade fyllt hennes lif, och denna sorg kom nu öfver henne som någonting obegripligt, omöjligt. Hon hade inga vilda utbrott af förtviflan, men hon

tycktes icke märka hvad som tilldrog sig kring henne, hon lät viljelöst leda sig af döttrarna och försjönk blott i en stilla, tungsint betraktelse af sin smärta.

Efter frukosten gingo Edvard och Artur att uträtta de praktiska bestyr, hvilka åtfölja ett dödsfall. Fru Arnell och döttrarna återvände till faderns rum; Agnes försökte öfvertala modern att hvila, men denna ville icke lemna den dödes bädd, utan satt oafbrutet med hans hand i sin och betraktade hans ansigte. Hon glömde nästan då att han var död; ett småleende började leka på hennes läppar, medan hon strök de rika gråa lockarne ur hans panna. »Hvad han är vacker, Agnes lilla,» hviskade hon, och så fördjupade hon sig i sina minnen, talade om det förflutna, hur alla älskat honom, hvilken ädel, ridderlig man han varit . . .

Fram på förmiddagen började sorgvisiterna, — och för hvarje beklagande af sorgen, blef det ett nytt anfall af tårar och snyftningar, ett nytt rifvande i det blödande såret.

Vid fyratiden, då redan strömmen af besökande hade saktat af, öppnade betjenten dörren till generaldirektörens rum och anmälde fru och fröken Billner.

Cecilia, som satt vid foten af sängen, reste sig hastigt upp, och det nyss så milda och sorgsna ansigtet stelnade till.

»Bed dem stiga in!» svarade hon och fortsatte derefter, vänd till modern: »bry dig inte om att

gå ut, mamma! Du är trött, jag skall ta emot tant Clémentine!»

Fru Arnell såg frånvarande på dottern och nickade samtyckande, medan Cecilia gick ut i salongen, för att taga emot de anmälda.

Fru Billner var en lång, vacker qvinna, på ungefär femtio år. Hon var sjuklig, gick långsamt och hade mörka, sorgsna, närsynta ögon, hvilka hon sällan orkade annat än släpa öfver personer och föremål, på hvilka hennes blick fästes. Hon var redan klädd i full sorgdrägt, — det var för att få den ordnad hon kom så sent, — gazirisslöja, stenkollssmycken gnistrande kring hals och handleder och en släpande sorgklädning. Då hon nu kom in i salongen med den högresta gestalten något böjd, armarna utsträckta mot Cecilia och de matta halfslutna ögonen skimrande af tårar, såg hon också ut som den mest oklanderliga sorgsamt.

Fru Billner och generaldirektören voro kusiner, men trots släktskapen hade de begge familjerna aldrig stått på förtrolig fot med hvarandra. Billners påstodo att Arnells voro högfärdiga, och Arnells å sin sida tyckte att Billners förde ett alltför bullrande och öfverdådigt lif. Cecilia i synnerhet hyste inga vänskapliga känslor mot Billners, och då frun nu omfamnade henne och lät sina tårar falla på hennes panna, förblef den unga flickan, som hela dagen snyftat vid det obetydligaste ord af delta-gande, kall och stel, och besvarade tantens ömhetsbetygelse med att hastigt lösgöra sig ur omfamningen.

»Hvilken hjertlöshet,» tänkte fru Billner, som sjelf blef mer och mer uppskakad af sina egna tårar. »Men det är som jag säger: Arnellerna ha alltid varit onaturliga döttrar.»

Berta — fröken Billner — mumlade några ord, som skulle föreställa ett beklagande, och tänkte under tiden inom sig, att det missklädde Cecilia »fasligt» att ha gråtit så mycket.

»Jag skall helsa från Adelaide,» sade hon derefter högt, »hon kunde ej komma, för hon hade ingen passande sorgdrägt.»

»Får jag komma in och se min käre Lennart?» frågade fru Billner Cecilia. »Eller kanske jag besvärar?» tillade hon och drog sig baklänges.

»För all del, bästa tant!» svarade Cecilia, i det hon öppnade dörren och gick in i faderns rum, åtföljd af fru Billner och Berta.

Fru Billner var mycket fåordig; hon endast grät, omfamnade fru Arnell och såg på henne med en lång, betydelsefull blick. Derefter omfamnade hon äfven Agnes, tryckte hennes hand och smålog ödmjukt och sorgset, liksom ville hon bedja om ursäkt för att hon ej kunde hålla tillbaka sin rörelse.

Sedan stod hon en lång stund och betraktade den döde. Hon kände sig på ett behagligt sätt upprörd; detta snuddande vid död och sorg verkade stimulerande på hennes nerver. Så småningom försjönk hon i ett stilla rus af sinnesrörelse, hennes egna tårar smekte henne, hon intogs af ett djupt obestämdt deltagande, som till slut halkade öfver och samlades på henne sjelf.

»Då jag ser min dyre, aflidne vän så här,»
hviskade hon, sedan hon följde af Cecilia och Berta
lemnade den dödes rum, »kommer det för mig så
underligt att jag kanske snart sjelf skall ligga så.
Förlåt mig,» tillade hon och vände sig till Cecilia,
i det hon gjorde en kraftansträngning för att be-
herska sin rörelse, »jag borde inte tala på detta
sätt, — men den som ständigt är sjuk och lidande
och vet att man ej har långt kvar — — nej, nej,
vi skola ej tala derom...»

Hon vände sig hastigt bort och tryckte, öfver-
vändigad af deltagande, näsduken mot sina ögon.

»Så der har mamma sagt i tio år, så snart
hon läser en dödsannons,» passade Berta på att
hviska. »Och du skall få se, att hon öfverlefver
oss alla!»

Cecilia svarade ej; hon önskade blott, att herr-
skapet Billner ville lemna dem. Hon tyckte att
deras närvaro vanhelgade den stilla, högtidliga
stämning, som herskade i hemmet.

Frun qvardröjde ännu en stund, frågade, allt-
jemt med återhållen rörelse, om den dödes sista
stunder och tog äntligen afsked, i det hon ve-
modigt bad Cecilia förlåta, att hon var så vek och
känslig. —

De dagar som nu följde — den korta tiden
mellan döds- och begrafningsdagen — voro upp-
tagna af alla dessa yttre omsorger, hvilka vid ett
dylikt tillfälle kännas så bullrande, så tröttsamt
störande för den tysta sorg, hvilken helst skulle
vilja hölja sig i och begrafvas i sig sjelf. Största

bördan af dessa omsorger hvilade på Edvard och Artur; Cecilia och Agnes hade blott bestyret med sorgkläder åt sig och modern. Fru Arnell sjelf deltog i intet; så snart hon kunde, smög hon sig in till den döde, som nu låg i sin kista, med ett uttryck af nästan småleende frid öfver ansigtet, — och blott då döttrarna kommo och bådo henne för deras skull icke på detta sätt öfverlemna sig åt sorgen, lät hon dem föra sig ifrån kistan — för att strax derefter smyga sig dit igen.

Begravningsdagen var vädret strålande vackert, liksom hela den föregående veckan. Våren stod i sin fullaste prakt; blad och blommor hade slagit ut i majsol och majregn, fogelsången klingade med brusande lif, luften skimrade i den bländande mid-dagsdagern. Kyrkklockornas toner klingade så underligt vemodigt i denna lifvets skönhet; vårluften bar dem vidt omkring och liksom genomströmmade dem med en dröm om uppståndelse, om alltings ständiga förnyelse . . .

Sedan den vanliga ceremonien egt rum i kyrkan, fördes kistan ut till Nya kyrkogården, till Arnellska familjegravven, åtföljd af den dödes närmaste vänner och anförvandter. Här ute log våren ännu fullare och varmare; träden stodo ljusgröna och saftiga, gräset var fuktigt och mjukt, och genom luften drogo smekande fläktar, mättade af fina väl-lukter från ängar och skogsbackar.

Då kistan blifvit sänkt i gravven, jorden kastad deröfver och man utbytt ett gråtande farväl, åt-

skildes de sörjande och familjen Arnell begaf sig till sitt hem.

Men hvilken tomhet, då de trädde in i dessa rum, der hittills endast lyckan och glädjen mött dem, — en tomhet, så förfärlig, så blytung, att den blef liksom något kroppsligt, något lefvande, som klämde sig kring hjertat och genomisade det! Att gå omkring och leta och sakna — att minnas honom så väl — att höra hans röst, spritta till vid hans steg — att se hans ansigte, hans leende, så djupt, så strålande, att blott minnet deraf tycktes upplysa hela rummet! Att tänka sig, att om de gäfvé hela sitt lif, alla önsknningar, alla drömmar, allt, allt, — skulle de ändå inte för en sekund få känna hans hand på sin panna, få en smekning af dessa läppar, som aldrig uttalat ett hårdt eller bittert ord. Allt slut — förbi — förbi för alltid — endast tomheten, — saknaden, som hviskade öfverallt, de tusen minnena, hvilka gäckande liffulla dansade omkring, uppväckta af ett ord, en doft, en rörelse . . .

Och snyftningarna frambröto ohejdade, endast då och då upphörande vid erinringar om den döde. Mindes de hvad han hade sagt den gången, då de på nyårsafton sutto tillsammans kring brasan? Mindes de hur vacker, hur ståtlig han var, sista gången han bar sin uniform, och hur de skämtade med honom öfver hans svaghet för sitt vackra utseende? Och ett tårdränkt leende vid minnet af deras förtroliga skämt med fadern afbröt för ett ögonblick snyftningarne.

Så kommo erinringar om hans sjukdom, hans milda sätt, hans tåliga, undergifna sinne. Och hur god han alltid var . . . hur han hjälpte alla . . . hur han talade godt om alla . . . hur alla älskade honom! O, Gud . . . och nu var allt, allt förbi!

Småningom afstannade den våldsamma sinnesrörelsen och man började tala lugnare om den förflutna dagen, om begrafningen, det härliga vårvädret, vänners och släktingars deltagande, tidningarne, som lofprisat den aflidne både som människa och embetsman. Det var en tröst i sorgen, det smekte deras stolthet öfver den afgudade maken och fadern att påminna sig allt detta, att se hur afhållen och uppbugen han varit, att för hvarandra berätta drag ur hans förflutna, historier från hans ungdom, hvilka de under dessa dagar hört af hans ungdomsvänner, och hvilka alla vittnade om hans riderliga karakter och glada, angenäma umgängessätt.

De kommo in i en exalteradt liflig sinnesstämning, de hade hört så mycket vackert och roligt om fadern under dessa dagar och då de nu erinrade sig allt detta, fylles deras sinne af ett ljusst skimmer af glada minnen, som tvang dem att le midt i den djupa sorgen . . .

Men efter hand tystnade samtalet, minnena bleknade, stämningen slocknade och tomheten smög sig ånyo in i deras hjertan, ända tills slutligen natten och hvilan kommo och göto lugn i de uttröttade tankarne.

2.

Generaldirektör Arnells hus var ett bland de gladaste och angenämaste i Stockholm, ett af de få, hvilka hvarje afton stodo öppna, för att gästfritt mottaga dem som önskade aflägga ett besök der.

Under flere år utgjorde också det Arnellska hemmet medelpunkten för en umgängeskrets, hvilken samlades, icke därför att det skulle så vara, därför att konvensansen fordrade det, utan för att träffa hvarandra, för att roa sig med samtal, musik och andra sällskapsnöjen. Man kunde heller icke annat än trifvas hos Arnells; i samma stund man kom in i deras våning, greps man af en känsla af obeskriflig hemtrefnad, någonting varmt, välvilligt som upplöste den stelaste etikett eller den djupaste tungsinnighet. Der fanns en lycklig förening af elegans och enkel hvardaglighet, som gjorde att den mest förfinade bland gästerna kände sig väl till mods, utan att därför de mera anspråkslösa kände sig tryckta. Det vackra tebordet med sin praktfulla, något tungt gammalmodiga silfverservis,

vid hvilket alltid en af husets döttrar presiderade, det uppslagna pianot, omkring hvilket genast ett musikaliskt kotteri samlade sig, — den enkla supén, som serverades på det dyrbaraste porslin, allt gaf en tjusande harmoni åt dessa fester och mottagningar.

Generaldirektören sjelf gick omkring bland sina gäster, strålande af välvilja och gästfrihet. Han var i ordets fulla bemärkelse en sällskapsmenniska, han tyckte om att röra sig i salonger, att sitta och skämta med damerna, att på ett lätt och behagligt sätt med sina vänner utbyta tankar öfver dagens frågor. Han hade detta behof af förströelse och glada samqväm som är naturligt hos ett lifligt temperament och en rik fantasi, hvilka hela förmiddagen bundits vid torra och maktpåliggande embetsgöromål. I sällskapslifvet var han också allas afgud; hvart han vände sig, var han säker på att mötas af ett vänligt leende, det fans ingen, som icke tyckte om att bli tilltalad af den elegante, qvicke generaldirektör Arnell. De äldre damerna hänfördes af hans konversation, lekande, humoristisk och kryddad med en liten, nästan omärklig, men dock pikant doft af frivolitet, och de unga beundrade honom som typen för en gammal riddersman.

Fru Arnell var, hvad lynne och karakter beträffar, en fullkomlig motsats till sin man. Utan att kunna kallas enfaldig var hon icke mycket begåfvad och en med åren tilltagande indolens gjorde att hon föreföll temligen intresselös för hvad som tilldrog sig i verlden. Men hon var god — god

ända till barnslig vekhet, och hon trodde alla menniskor om godt. Den orimligaste historia, en tiggare uppdukade, emottog hon med naivt förtroende, och stod genast färdig att hjälpa. Det var hennes passion att hjälpa fattiga, och om icke Agnes och Cecilia vakat öfver henne, skulle hon, ännu oftare än hvad nu var fallet, blifvit ett offer för bedrägliga spekulationer.

I sällskapslifvet hade hon alltid, både i följd af sin skönhet, sin samhällsställning och sitt vänliga sätt, blifvit mycket bortskämd. Man tillät henne att göra som hon ville, och fastän hon sjelf uppträdde utan alla fordringar hade det blifvit en vana att alla uppvaktade den lilla frun, som helst satt tillbakalutad i en fåtölj och med sitt godmodiga, indolenta leende lyssnade på hvad man sade omkring henne.

Men i hennes lugna, något hvardagliga sjäslif fans likväl ett poetiskt element, och det var kärleken till hennes make. Hon var icke mera än sjutton år, då hon första gången såg honom, och ifrån det ögonblicket fans för henne icke mera än *en* ung man: den vackre, ridderlige Lennart Arnell. Hon blef visserligen föremål för mångas både hyllning och kärlek, men hon märkte det knappast; hon lyssnade tankspridd på de kärleksförklaringar och fririer, hvilka egnades henne: hennes fantasi var ständigt sysselsatt med ett fint, regelbundet ansigte, ett par mörkblå ögon, hvilka betraktade henne djupt och innerligt, ett rikt, lockigt hår, som hon längtade att få smeka. Icke ett ögonblick

föll det henne in, att hennes kärlek kanske ej var besvarad, hon ansåg det som den naturligaste sak i världen att hon skulle gifta sig med den man, hon mest af alla tyckte om, — hittills hade alla hennes önskningsar och nycker blifvit uppfyllda och hon skulle knappast förstått, om någon sagt henne att motsatsen kunde ega rum. Hon fick också upplefva det lyckliga ögonblick, då den man hon älskade erbjöd henne sin kärlek, utan att hon först plågats af fruktan eller tvekan, huruvida detta ögonblick någonsin skulle komma.

Hennes äktenskap blef som en oafbruten dröm om lycka och solsken. Inga bekymmer förekommo deri, — nästan aldrig sjukdomar, aldrig en tvist eller ett missförstånd. Oafsedt att det för hvem som helst knappast var möjligt att råka i strid med en så godmodig varelse som fru Arnell, så borttogs hvarje förutsättning till tvister derigenom, att hon beundrade allt hvad hennes man sade och gjorde, och att han i sin hustru såg inkarnationen af hjertegodhet och qvinligt behag, som han under hela sitt lif oföränderligt vördade och älskade.

Af barnen påminde Agnes, både till utseende och karakter, mest om modern, ehuru hon hade skarpare intelligens och större viljestyrka än denna. Cecilia och Edvard deremot liknade helt och hållet fadern; häftiga, varmblodiga, fantasirika och mycket roade af sällskapslifvet i stora världen. På mottagningar och bjudningar i hemmet voro de också själen och lifvet; medan Agnes skötte mera allvarliga värdinnepligter, som att samtala med de

äldre fruarna och se till att ingen af gästerna försumrades, fladdrade Cecilia af och an, koketterade för herrarne, skämtade med sina flickvänner, sjöng duetter och ordnade tablåer och »charades en action». Cecilia var alltid glad och såg alltid ut att ha roligt; äfven om hon i sjelfva verket var nedstämd, förstod hon att icke visa detta i sällskapslivet. Edvard var, liksom sin far, alla fruntimmers favorit, och han försummade icke att låta de unga damerna erfara sin tjusningskraft på ett sätt, som ofta förskaffade honom en föreläsning af Cecilia, hvilken med rodnande kinder och blixtrande ögon förehöll honom det orättfärdiga i att draga unga flickors hjertan till sig, och sedan icke bry sig om dem. Edvard skrattade och menade, att qvinnan på sitt håll nog tar sin skada igen gent emot mannen.

Generaldirektör Arnells gästfrihet, som förskaffat hans hem epitetet »det treffligaste» i Stockholm, inskränkte sig emellertid icke till att gifva supéer och mottagningar. Generaldirektören, som härstammade från Småland, fastän han redan som barn kommit upp till hufvudstaden, hade dernere i sin hembygd en talrik och fattig släkt, hvilken så småningom blifvit van att betrakta honom som ett slags försyn, till hvilken de alltid vände sig då det var fråga om att få hjälp, vare sig i materiellt eller andligt afseende. Än var det en ung släkting, som af sin högt uppsatte farbror önskade få den eller den rekommendationen, än var det en liten smålandsfröken, som aldrig sett Stockholm, och

som så »förfärligt» gerna ville komma dit och roa sig ett par månader, än var det en yngling, som skulle taga sin examen och som undrade om han kunde få bo ett par dagar hos farbror, — för att icke tala om alla bref, innehållande pekuniära klagoutgjutelser, hvilka med generaldirektörens adress gingo från Småland till Stockholm, — och alltid var generaldirektören färdig att råda och hjälpa. Det hörde också till undantagen att en vinter förgick, utan att Arnells för längre eller kortare tid hade någon släkting boende hemma. Och hvem som kom var alltid välkommen; ingen af familjen gjorde någonsin svårigheter eller invändningar, — gästfriheten var hos dem alla ett så utpregladt karaktersdrag, att det föreföll dem som den naturligaste sak i verlden att deras hem skulle vara en gästgifvaregård för hela den fattiga smålandsslägten.

Men detta angenäma, frikostiga lefnadssätt var dyrbart och blef det för hvarje år mer och mer. Generaldirektören hade visserligen goda inkomster, hvarförutom han med sin hustru emottagit icke obetydlig förmögenhet; men det fordrades en verklig rikedom, för att kunna föra ett lif sådant som familjen Arnells, utan att den ekonomiska ställningen tog skada deraf. Under de sista åren af generaldirektörens lif hviskade man också allmänt om att hans affärer voro förstörda, att han stod i borgen för flera fattiga släktingar, etc. och att, om han fölle ifrån, skulle hans hustru och barn komma i mycket knappa omständigheter.

Men härom hade familjen sjelf ingen aning; voro affärerna verkligen förstörda, så behöll generaldirektören hemligheten derom för sig. Hvarje månad fingo flickorna toalett- och hushållspengar, medan fru Arnell tog ut sin vanliga summa för de fattiga, — och så hade det orubbadt gått i många år. Fru och fröknarna Arnell voro fullkomligt främmande för allt hvad affärer hette. Om sådant talades icke i Arnellska huset, de hade aldrig reflekterat öfver, huruvida de voro rika eller ej; så snart de behöfde någonting, föll det af sig sjelft att de gingo till fadern och att han gaf dem det, och sedan tänkte de icke mera på saken. Hade någon sagt dem, att om fadern dog voro de ruinerade, skulle de hvarken trott eller förstått det.

Utom Edvard. I detalj kände han visserligen icke husets ställning, — ty fadern hade aldrig talat med honom derom, — men han anade den, och det var med dyster förtviflan han efter begrafningen började det pinsamma arbetet, att taga reda på och, så vidt sig göra lät, ordna en intrasslad af-färsställning.

Edvard fick vara ensam om detta bestyr, ty Artur, Agnes' man, måste till följd af sin tjänst genast efter begrafningen resa hem till Helsingfors, hvarför också Agnes och Cecilia under ömsesidig bitter sorg sade hvarandra farväl.

Äfven Georg Dahlheim, Edwards barndoms- och ungdomsvän, som han bedt vara sig behjelpig, hade genast dragit sig tillbaka och sagt att hans tid ej tillät honom, att som han önskat hjälpa sin

vän. Edvard blef förvånad, men hans godtrogna lynne fattade ej några misstankar.

Under flera veckor pågick nu arbetet att söka klargöra den krångliga affärsställningen. Planer framkastades och uträkningar gjordes för att möjligen genom det dyrbara boets försäljande få något öfver åt de efterlevande; grosshandlare Billner, såsom affärsman och slägtinge, tillkallades och rådfrågades, — men detta allt utan annat resultat än att sanningen blef klar, och att det var bäst att modigt se den i ansigtet. —

Det var en eftermiddag ungefär en månad efter generaldirektörens död; fru Arnell låg och hvilade efter middagen, och Cecilia hade gått in i sitt rum. Hon stod vid fönstret, stirrande på regndropparne, hvilka tungt och enformigt piskade rutan. Hon tyckte om att betrakta dem, de föreföllo henne som tårar utan slut, utan mål, utan hopp, — tårar, hvilka man gråter i mörker och tystnad, utan att de lindra.

Dessa sista veckor hade låtit henne känna en smärta så djup, att hon knappast förmådde fatta den — knappast kunde tro att den var, och för alltid skulle blifva en verklighet. Det var icke sorgen öfver faderns död — den föreföll henne ljuf bredvid det hon nu kände! — det var icke fattigdomen, som väntade henne, det var någonting annat, som tog så djupt och hårdt i hennes hjerta, att hon tyckte det söndersmulades och måste upphöra att slå . . .

Var detta *lifvet*, detta förfärliga, som nu tryckte henne, och hade hon hittills endast drömt? . . .

Medan hon stod der vid fönstret, hörde hon dörren öppnas och steg bakom sig. Hon vände sig ej om, hon kände igen Edwards gång och hon lät honom komma fram, lägga armen kring hennes lif och draga henne intill sig.

»Cecilia,» hviskade han och smekte hennes hufvud, som trött föll ned mot hans axel, »sådana här skymningsstunder passa inte för oss numera . . .»

Hon smålog och besvarade broderns smekning. Derefter gjorde hon sig lös från honom och gick att sätta sig i soffan, medan han började promenera af och an framför henne.

»Hvad du är lik pappa,» mumlade hon, »då jag betraktar dig så här med halfslutna ögon, så att jag icke tydligt ser dig, är det som hade jag honom framför mig. Ack, pappa, älskade pappa . . . om du visste . . .»

Hon lutade sig mot soffkarmen, lade handen öfver ögonen och drog en djup, snyftande suck.

Edvard spratt till och satte sig bredvid henne. En stund sutto de tysta, hon med handen öfver ögonen och försjunken i sina drömmar, — han oroligt betraktande henne. Ett par gånger öppnade han läpparne och flyttade sig närmare henne; men orden stockade sig i hans strupe, han sväljde, bet nervöst i mustascherna och drog sig tillbaka,

medan ett drag af ångest flög öfver hans ansigte. Slutligen blef han herre öfver sin sinnesrörelse, han rätade upp sig, skakade på sig, liksom för att befria sig från den svaghet som tryckte honom, och drog Cecilia intill sig.

»Cissan lilla,» sade han och smekte henne med den barnsliga ömhet, som de i sättet mot hvarandra hade bibehållit från barndomen, »jag har något att tala med dig om. Men du måste först lofva mig att vara modig och lugn!»

Cecilia gaf till ett utrop och drog sig ur broderns armar.

»Säg mig det genast!» utropade hon häftigt, »Agnes . . .»

»Nej, nej, var lugn, hon mår fullkomligt väl, det är något helt annat, som . . . ändå fordras mod att höra.»

Cecilia smålog vemodigt. Om blott ingenting händt Agnes, visste hon icke hvad som numera skulle kunna vara svårt att höra.

»Nå, hvad är det då?» frågade hon matt.

»Du anar det nog redan,» började Edvard osäkert, »icke sant? Jag har visserligen icke öppet talat med dig om pappas affärsställning — men jag har dock antydtt, — hvad du säkert hört från andra håll, att den icke är den bästa? Nåväl, kära Cissan, det är tusen gånger värre än jag i början förestälde mig . . .»

Han höll upp, för att se hvad verkan hans ord hade på systemen. Men hon tycktes taga hans meddelande mycket lugnt.

»Nå, än se'n?» sade hon likgiltigt. »Då pappa är borta behöfva vi ej mycket, — alltid räcker det åt oss. Vi kunna ju taga en billigare våning, t. ex.?»

»Nej, Cecilia!» ropade han, »du har ej förstått mig! Jag måste tala rent ut! Då affärerna en gång äro utredda — då boet är såldt och skulderna betalda...»

»Skulder,» afbröt Cecilia med en tvekande blick.

»Ja — pappa hade borgensförbindelser — för hela Smålandssläkten, tror jag,» tillade han med ett nervöst skratt. »Dessutom... vårt lefnadssätt... allt nog... då en gång allt är uppgjort — och som jag hoppas, hedern räddad — ha du och mamma intet att lefva af!»

»Det vill säga,» upprepade Cecilia med låg, halfqväfd röst, »vi äro... ruinerade?»

»Ja.»

Det blef ett ögonblicks tystnad, i hvilken det hemska ordet »ruinerade» ljöd som en skorrande dissonans. Edvard satt med ena handen stödd mot knäet och blicken fäst på golfmattan, hvars figurer han mekaniskt betraktade. Cecilia stod upprätt och stirrade på brodern, liksom hade hon ännu icke klart fattat hans ord. Plötsligen gaf hon till ett skri, föll ned i soffan och brast ut i våldsamma snyftningar.

Edvard hade ej trott, att hon skulle taga hans meddelande på detta sätt. Han blef nästan skrämmd af hennes gråt, han föll på knä framför henne,

kysste hennes händer, bad henne lugna sig, det var kanske icke så illa som han trodde, dessutom, de hade inflytelserika vänner, hvilka nog skulle hjälpa, etc.

I början tycktes hon ej höra hans ord; hon låg med ansigtet gömdt i kudden, liksom för att qväfva de snyftande skriken. Men så tystnade hon plötsligen, satte sig upp och fäste sina förgråtna ögon på brodern.

»Och du tror att det är öfver vår ruin jag gråter, — derför att vi skola bli fattiga och lida nöd?» mumlade hon med ett krampaktigt leende. »Nej du, så gråter man blott då ens hjerta brister,» fortfor hon lidelsefullt, och sjönk ånyo tillbaka mot soffkarmen. »Så gråter man, då man känner hur ens tro på kärleken, på dygden — på menskligheten — på allt — allt — dör bort — och dör för alltid!»

»Cecilia, hvad menar du?»

»Jo, jag menar,» upprepade hon, och hennes röst fick denna hårda klang, som hjertats bitterhet gjuter i stämman, »jag menar, att jag nu *vet*, — hvad jag egentligen hela tiden vetat, fastän jag ej haft styrka att erkänna det, — att Georg Dahlheim öfvergifvit mig — derför — derför att jag blifvit fattig!»

Edvard ryckte till och bleknade häftigt vid systemns ord.

»Du misstar dig, Cecilia!» utropade han. »Det kan ej vara så! Georg kan ej ha gifvit dig anledning att nu anse dig öfvergifven!»

»Jo, det har han! Så sant Gud lefver, han har det! Han har sagt mig att han älskar mig med blickar, med handtryckningar — med — ord, klara, tydliga ord! Det fins blott ett enda ord — och det är väl dermed hans feghet nu räddar sig — som han inte sagt mig: »vill du bli min hustru?»

»Du har missförstått honom, Cecilia!» upp-
repade Edvard med sväfvande röst. »Tro mig —
Georg har detta sätt mot unga flickor — men
han menar ingenting! Mins du att jag varnade
dig... mins du...»

»Och hvad betydde din tomma, beräknande
varning mot min brinnande önskan att tro
honom om allt ädelt och godt — och först
af allt om sanning! Dessutom,» tillade hon med
ett kallt leende, »skulle jag aldrig kunnat tänka
mig, att min brors bästa vän var — en skurk!»

»Cecilia!» utropade Edvard strängt. »Du har
ej rättighet att använda ett sådant ord!»

»Rättighet — har jag icke rättighet!» upp-
repade hon vildt. »Jo, det har jag — jag har
den rättighet, som mitt hjertas brännande för-
tviflan ger mig! Jag är icke något qvinligt för-
dragsamt väsende! Jag har icke denna lugna
natur, som en del qvinnor! Jag måste älska eller
hata — jag måste vara kall eller varm! Jag älskar
honom inte längre — min kärlek har dött
— dött under de bittraste qval — men den fins
ändå kvar, den ligger som ett lik i mitt hjerta,
och genomisar mig med hat och förakt!»

Hon hade rest sig upp och stod framför honom, med hufvudet tillbakakastadt, ömsom likblek, ömsom blossande röd af den häftiga sinnserörelsen. Ansigtet skälfdde, ögonen vidgades så att hvitögat blixtrade ofvan pupillerna, läpparne ryckte konvulsiviskt. Hon hade ett af dessa utbrott, som hat och förtviflan ibland framkalla hos eldiga temperament, och hvilka på samma gång de uttömma de fysiska krafterna, äfven dämpa känslan af smärta.

»Lugna dig, Cecilia,» sade brodern vänligt, i det han försökte förmå henne att sätta sig, »tro mig, du är för sträng — var öfvertygad att Georg sörjer, såväl som du! Men hvad vill du han skall göra? Sjelf fattig — kan han icke gifta sig med en fattig flicka!»

»Jag är icke enfaldig, Edvard,» svarade Cecilia bittert, men med lugnare stämma, »så med dylika skäl kan du inte trösta mig! Jag begär inte att han skall gifta sig med en fattig flicka, som du säger, men hvad vill du jag skall kalla den man, som medan jag var rik, eller ansågs vara det, låg för mina fötter, talade om att han icke lefde annat än i min närhet, — men som då min far dör och han får veta, att jag kanske är fattig, knappast säger mig ett ord af deltagande i min sorg — icke en enda gång söker upp mig under en månads tid, — han som förr kom hem nästan hvarje dag, — utan i stället fegt håller sig undan, undviker mig på gatorna — troligen rädd

att jag skall ställa några giftermålsanspråk på honom — hvad vet jag . . . »

»Cecilia . . . »

»Ja, ja, vi skola ej mera tala härom,» afbröt hon honom otåligt, »allting är slut och förbi nu, jag känner att jag genomgått en kris och att jag är botad från min kärlek, — om än icke från min sorg och förtviflan. Allt hvad jag önskar och begär är att vi aldrig, aldrig måtte tala om honom, aldrig nämna ett namn, som förr var mig så kärt och som jag nu . . . Lofva mig det, Edvard, — du må ännu vara hans vän, om du kan, — men i min närvaro, inför mig skall du offra vännen för systemen — lofva mig det!»

»Cecilia, du är oförsonlig, mins vår far, hvad han var mild och öfverseende!»

»Pappa! pappa!» utropade hon, och hennes ansigte förvreds af ett skälvande leende, medan tårarne bröto fram i ögonen. »O, om han visste hur hans dotter, hans Cecilia blifvit behandlad! . . . Det är sant, att han var mild och god — o, så god, så god . . . Men,» och här blixtrade hennes ögon, och hon pressade lidelsefullt händerna mot hvarandra, »der någon orättvisa eller lumpenhet begicks, der var han sträng och omutlig! Tro mig, om han i detta ögonblick visste hur Georg Dahlheim handlat emot mig, skulle han vara den första att aldrig mer vilja se honom!»

Det blef en stunds tystnad. Edvard svarade ej; han började åter att promenera af och an i

rummet, och Cecilia satt orörlig och stirrade framför sig.

Slutligen rätade hon upp sig, for med handen öfver pannan och sade med förändrad, lugn röst:

»Nu, Edvard, låt allt detta vara slut! Det är ingenting mera att säga derom — »die alte Geschichte,» tillade hon med ett bittert småleende. »Kom nu och sätt dig här — det var något annat du skulle tala med mig om — något annat — också sorgligt — icke sant?»

Han satte sig bredvid henne och drog henne intill sig.

»Stackars min lilla syster,» hviskade han ömt, »att äfven dessa bekymmer skola komma öfver dig!»

»Åh, beklaga mig icke därför!» svarade Cecilia kallt, »den bittraste kalken har jag redan tömt! Du kan ej tro, hvad man är härdad, då ens hjerta krossats — man tycker att allt annat är så litet, så obetydligt — så lätt att bära! Låt mig därför nu tydligt få veta hur det är, du sade att vi äro ruinerade?»

»Ja,» svarade brodern dystert. Derefter började han redogöra för den ekonomiska ställningen, och Cecilia lyssnade uppmärksamt på hans ord.

»Det vill säga,» sade hon sedan brodern slutat, »att vi hafva egentligen ingenting att lefva af?»

»Jo, mamma har en pension på 800 kronor.»

»Men jag förstår ej,» fortsatte Cecilia efter en stunds tyst begrundande, »jag förstår ej, hur det

har kunnat gå derhän. Vi voro ju rika — icke sant? Hur kunde då pappa... jag menar... förstod han ej sin ställning — tänkte han ej — misstog han sig...»

»Ja, han misstog sig,» svarade Edvard med låg röst.

De begge syskonen betraktade hvarandra ett ögonblick med en forskande blick; derefter sågo de hastigt ned, liksom ville de ej läsa i hvarandras hjertan. Det var allt hvad de sade om det förflutna; sedan talade de aldrig derom, — icke ett ord, hvarken af undran eller klander utgick någonsin från deras läppar eller ens föddes i deras tankar. Hvad som var skedt kunde ej ändras, — och hade något fel, någon tanklöshet blifvit begången, så hade *de* ej rätt att klandra.

»Nåväl,» sade Cecilia, sedan de en stund öfverlagt och granskat ställningen, »för min egen del gör mig fattigdomen intet! Jag har numera inga önskningar! Men mamma! Hon kommer mig att bäfva. Bortskämd som hon är sedan sin tidigaste ungdom, van att få hvarje önskan uppfylld — opraktisk, okunnig om alla yttre förhållanden, skall hon nu på sin ålderdom sätta sig in i ett lif af försakelse och fattigdom! Uppriktigt sagdt, begriper jag ej hur det skall gå till.»

»Nej, det förefaller äfven mig omöjligt,» svarade Edvard dystert; »vi måste därför på alla sätt söka bespara henne de svåraste bekymren. Först och främst har jag tänkt, att vi skola hos riksdagen anhålla om ökad pension.»

»Aldrig!» ropade Cecilia häftigt. »Skulle vi nedlåta oss att tigga af dessa egennyttiga bönder! Mins du ej hur pappa hatade bondväldet? Mins du ej hur han med hela sin glödande fosterlands-kärlek talade mot den nya representationen, som han kallade landets olycka? Och då skulle vi, hans barn, icke bättre hedra hans minne?»

»Kära Cecilia, — då det gäller att existera är det inte värdt att helighålla de aflidnes fantasier! Jag tror inte att vår far skulle tacka oss, om vi offrade mammas trefnad för en tom idé.»

»Nej, du har rätt,» svarade Cecilia med ett bittert leende. »Då man ej längre är rik, får man lära sig att uppoffra sina principer — då man är fattig, får man hålla till godo med att vara — lumpen. Dessutom, för mamma måste vi göra allt. Det blir nog ändå svårt — ja omöjligt, att få henne att sätta sig in i de nya förhållandena. Stackars mamma — det är grymt att vid hennes år få lära sig att försaka!»

»I alla händelser,» sade Edvard och reste sig upp, »måste vi förbereda henne. Vill du?» tillade han tvekande, »jag har så svårt, att se hennes sorg — och dessutom, en kvinna gör det alltid finkänsligare!»

»Ack, jag kan ej göra det finkänsligare än du,» svarade Cecilia suckande, »men i alla fall... Stackars mamma, jag vill försöka att göra bördan så lätt som möjligt för henne.»

Då brodern lemnat henne, satt hon en lång stund i mörkret, försjunken i sina minnen. Hon

kunde ej afstå från den smärtsamma njutningen, att ännu en gång genomgå det förflutna, att erinra sig de ord af kärlek och tillgifvenhet hon hört, att frammana alla de otvetydiga bevis Georg Dahlheim gifvit henne på sin ömhet, — alla de gånger han skickat henne blommor och presenter, hvilka hon emottagit med den innerligaste förtjusning och tillförsigt. Hon fördjupade sig så i dessa minnen, att hon alldeles glömde det närvarande, ända tills hon kände hur ett sjukligt välbehag började snärja henne, — hur en oförmåga att verka och handla, ett begär att få stanna qvar och dö i denna drömverld förlamadé hennes vilja. Då störtade hon upp, knöt sina händer och förjagade energiskt de ljufva bilderna.

Så gick hon in till modern, som nu vaknat och kommit ut i salongen. Men denna afton kom hon sig icke för att säga något om de olyckliga affärerna. Hon försökte ett par gånger att göra häntydningar på att deras lefnadssätt nu måste förändras, men då svarade modern alltid: »Kära lilla Cissan, gör dig inga bekymmer deröfver. Då pappa är borta, behöfva vi ej mycket. Nog räcker det vi ha åt oss och våra fattiga.»

Hon hade icke hjerta att taga modern ur hennes villa och säga henne sanningen. »Jag skall göra det i morgon, vid dagsljus, då går det lättare,» tänkte hon. Men dagen derpå, då solen sken så vackert in i rummen, föreföll det henne ännu svårare — och så lät hon både denna och flera

dagar gå, utan att hon kunde förmå sig att uttala
 hvad hon hade på hjertat.

Slutligen kommo hon och Edvard öfverens
 om att det var bättre att ingenting direkt säga
 till modern, utan dölja det värsta för henne och
 så småningom, finkänsligt och försigtigt, sätta henne
 in i rubbningen af de yttre förhållandena.

Familjen Arnells förändrade lefnadsställning väckte mycket uppseende och gaf anledning till prat och sqvaller inom vida kretsar. Under de sista åren af generaldirektörens lefnad hade det visserligen talats om, att allt icke var som det borde vara, men ingen trodde ändå att det stod så illa till, och man tröttnade icke att förvåna sig och att uttala sitt ogillande öfver den döde, som så litet tänkt på hustru och barn, att dessa nu bokstafligen stodo på bar backe. Och hur i all verlden hade han burit sig åt, för att få slut på sin förmögenhet? Alla visste att till punkt och pricka redogöra för hur mycket han fick med sin hustru, hur stor hans lön varit, och alla ansågo att han måste fört ett ända till vansinne slösande lefnadssätt, då sådana årliga inkomster ej räckte till.

Lyckligtvis fans det också en och annan minnesgod vän, som kunde taga den döde i försvar, som kunde berätta om hela den fattiga smålandssläkten, för hvilken generaldirektören varit en lika

gifmild som tålmodig försyn, — om den aflidnes goda hjerta, som icke kunde säga nej, då en olycklig vän bad om hans borgen, — om hans sangviniska lynne, som lockade honom in i spekulationer, afsedda att hjälpa upp affärsställningen, men i stället verkande på alldeles motsatt sätt.

Men hvad *ingen* kunde berätta någonting om, — ty det fans ingen som varit vittne dertill, — det var om all den ångestfulla oro, som under de sista åren af generaldirektörens lif förmörkat hans ensamma stunder. Inför de sina var han alltid densamme, — glad, vänlig, kärleksfull; låg det någon gång ett moln öfver hans ansigte, trodde hans familj att det var tienstegöromål, som upp-togo och oroade honom. Men i ensamma stunder, under långa sömnlösa nätter, då han grubblade öfver sina älskades framtid och sökte utfinna medel att rädda dem, då grånade hans hår, och hårda streck ristades i hans klara, vackra panna.

Midt i denna brydsamma belägenhet kom emellertid sjukdomen, gjorde slut på grubblet och afbröt alla planer och beräkningar.

Bland de, hvilka mest förvånade sig öfver och klandrade den döde var herrskapet Billner. Gross-handlaren, som deltog i utredningen af boet, var alltid, då han kom hem ifrån sammankomsterna hos Arnells, full af klander och förvåning öfver »gubben» Arnells tanklöshet och opraktiskhet, en förvåning, som genom herrskapets högljudda samtal vid middagsbordet fortplantade sig öfver hela huset ända ut till tjenstefolket och ned till portvakten.

Fru Billner i synnerhet var djupt gripen af ogillande mot generaldirektören och deltagande för hans familj, och dagen efter dessa sammankomster gjorde hon alltid ett besök hos Arnells, var häftigt upprörd, omfamnade fru Arnell, tryckte hennes hand på ett särskildt betydelsefullt sätt, talade en mängd mystiska ord om fördragsamhet, öfverseende, om att det i allmänhet är qvinnans lott att förlåta, med mera, af hvilka ord fru Arnell icke begrep det allra minsta.

Men Cecilia begrep så mycket mera, och dessa fru Billners besök slutade merendels med en sammandrabbning mellan henne och Cecilia. I början satt den unga flickan tyst med sammanpressade läppar och blek af ansträngning att hålla tillbaka sin vrede; men så bröt den lös, en flammande rodnad flög öfver hennes ansigte, och hon ropade, med rösten nästan oigenkänlig af sinnesrörelse:

»Jag förstår inte hvad tant menar med sina insinuationer! Förmögenheten var min fars, — och han kunde använda den hur han ville, då han endast använde den till goda ändamål! Hvarken hans hustru eller hans barn eller någon har rätt att säga ett ord af klander emot honom!»

»Nej, naturligtvis inte,» svarade fru Billner med ett undergifvet leende, »naturligtvis inte, — det är ju modernt nu för tiden att anse att man inte har pligter mot hustru och barn, förr i verlden höll man på sådant... och jag är litet gammalmodig... jag...»

»Men tant tycks inte vara så gammalmodig, att tant kommer ihåg att barn ha pligter mot sina föräldrar?» invände Cecilia skarpt.

»Söta Cecilia — förlåt . . . jag är inte så storlagen som du — jag vet det — och jag ber dig verkligen förlåta mig! Min snälla Louise skall nog förstå mig,» tillade hon och tryckte kärleksfullt fru Arnells hand. »Jag upprepar i alla fall . . . jag kan inte hjälpa det, det är min åsigt, och jag kan inte gå ifrån den, att det är en fars pligt att i främsta rummet tänka på sin familjs framtid.»

»Och jag upprepar,» ropade Cecilia, nu alldeles likblek ända ut på läpparna, »att min far aldrig gjort annat än sin pligt, och att både hans hustru och hans barn välsigna hans minne och att jag förbjuder . . . hör tant, *förbjuder*, hvem det vara må, att säga ett ord af klander mot honom!»

Fru Billners ögonlock sjönko matt ned, hon lutade sig mot soffkarmen, tryckte handen mot hjertat och började flämta. Men Cecilia brydde sig icke om denna påbörjade svinningsattack; nästan qväfd af sinnesrörelse sprang hon ut ur salongen och in i sitt rum, der hon föll på knä framför en stol och brast ut i våldsamma snyftningar.

Minnet af fadern var för henne en religion, och hon kunde icke uthärda att höra någonting, som kastade en skugga derpå. Fru Billners ord skuro som knifvar i hennes hjerta, och hon kände

i detta ögonblick, hur ett nästan brinnande hat blandade sig med hennes lidelsefullt uppbrusande kärlek för den döde. Att våga — att våga säga någonting om honom!...

Under tiden satt fru Billner i salongen och såg missförstådd ut; fru Arnell sökte lugna henne, sade att Cecilia ej menade så illa och tillade der- efter, — för att lugna Clémentine äfven i afseende på deras ekonomiska ställning, — att rikedomens visserligen hade smält samman, Arnell hade ju haft så stora utgifter... men att nog räckte det för henne och barnen.

Fru Billner såg ännu mera missförstådd ut och ett småleende, tungsint som ett oktobermån- sken, gled öfver hennes ansigte, då hon tackade fru Arnell för att hon åtminstone förstod att uppskatta hennes finkänslighet. Sedan talade hon hela dagen om ingenting annat än den arma, be- dragna Louise Arnell, som helt och hållet fördes bakom ljuset af sina barn, och som dertill bestän- digt var utsatt för Cecilias förfärliga lynne och simpla utbrott. Hon — Cecilia — hade i dag bokstafligen *öfveröst* modern och tanten med »ovett», därför att de voro nog gammalmodiga, att vilja hålla på familjebandens helgd. —

Cecilia hade visserligen sagt åt brodern att hon ej fruktade framtiden, att då ens hjerta kros- sats är det lätt att fördraga allting annat, — men hon förstod ej då, hvad det i sjelfva verket vill säga att »blifva fattig». I hennes fantasi antog föreställningen härom karakteren af en strid mot

yttre, vidriga förhållanden, — och tanken på denna strid var henne nästan en lättnad, den skulle döfva qvalet och bortjaga de plågsamma minnena. Hon kände ett hemligt välbehag vid tanken på de stora förändringar, som skulle ega rum; hon ville arbeta — arbeta, tills hon blef så trött, att hon ej orkade lida.

Men hon fick i stället lära sig att försaka. Det blef ingen strid, som hon hoppats på, — blott en dof, tung resignation. Hon hade icke satt sig in i hur det är, att då man blifvit van vid lyx och komfort, i stället omgifvas af tarflighet och umbäranden; att då man brukat köpa det dyrbaraste och vackraste, vara tvungen att köpa det billigaste och fulaste, att då man från sin barndom alltid satt sig vid ett luxuöst bord, nu få nöja sig med en enklare anrättning.

Det hade heller aldrig fallit henne in att människor skulle förändras i sitt sätt mot henne, — att de, hvilka bugade sig för generaldirektör Arnells dotter, nu knappast skulle känna den fattiga Cecilia Arnell. Och hela denna vedervärdiga lexa måste hon dag efter dag, bit för bit instudera, hur mycket hennes af naturen stolta och njutningslystna själ än spjernade mot. Det fans nätter, då sömnen icke en minut tillslöt hennes ögonlock, då hon i förtviflan kastade sig af och an i bädden, — då hennes kärlekssorg, som hon så storslaget trodde skulle stålsätta henne mot alla andra lidanden, var helt och hållet glömd, och hon endast med bitterhet anklagade försynen,

derför att han hemsökt henne med denna out-
härdliga fattigdom.

Men under dessa anfall af förtviflan föll det
hennes aldrig in att känna bitterhet mot fadern.
I sjelfva verket var han ju till en del orsaken —
om än ofrivilligt — till hvad hon nu led; men i
skimret af hennes dotterliga, svärmiska kärlek
stod han hög och skuldfri, omöjlig att anklaga.
Om han lefvat, hade han fått lida lika väl
som de, — det var icke hans fel eller förtjenst
att han förr kom undan. Hon anklagade ofta
försynen för hårdhet och orättvisa, men aldrig
fadern.

Hvad som emellertid hindrade henne att helt
och hållet öfverlemna sig åt förtviflan, var om-
sorgen om modern. Då boet såldes och de lem-
nade det kära hem, der den sorgfria barndoms-
och ungdomstiden förflutit, och modern var hop-
sjunken af smärta, då måste Cecilia vara den
starka, den som ingaf mod och tröst. Då hon
såg modern gråta öfver alla dessa minnen —
dessa gamla saker, möbler, taflor, prydnader, hvilka
hon under trettio år dagligen sett omkring sig,
och hvilka nu obarmhertigt sletos ifrån henne —
då måste Cecilia småleende och lugnt söka trösta,
fastän hon kände hur hennes eget hjerta liksom
skrek af förtviflan. Men denna sträfvan att, sjelf
krossad, stödja en annan svagare, gaf henne krafter
att hålla sig uppe.

Fru Arnell fann sig dock i sjelfva verket bättre
i de nya inskränkta förhållandena än Cecilia; hon

hade aldrig satt mycket värde på den lyx, som omgaf henne, hon brydde sig icke om hur hon var klädd eller hvad hon åt. Dessutom var hon alltjemt så upptagen af smärtan öfver sin makes död, att hon icke hade sinne för de yttre omständigheterna. All den likgiltighet för lifvet, Cecilia i sin ungdomliga förtviflans hänförelse trott att sorgen skulle gifva henne, föll i stället välgörande och stilla öfver den gamlas bekymmer. I hennes på samma gång loja och hängifna natur blef smärtan som en stilla, sorgsen dröm, åt hvilken hon utan motstånd öfverlemnade sig. Det fans blott en sak, som förorsakade henne ett verkligt lidande: att hon ej som förr kunde hjälpa sina kära fattiga. För egen del fann hon det lätt att försaka, men hon kunde ej försaka att hjälpa, och Cecilia kom ofta i rätt tid, för att hindra henne att gifva bort det allra nödvändigaste. Men den stackars lilla gumman led så mycket häraf, hon grät hvarje gång så bittert, och gjorde sig så många förebråelser öfver att de tänkte mera på sig sjelfva än på de fattiga, att Cecilia knappast hade kraft att motsätta sig moderns vilja.

Svårast var det då jularne kommo. Fru Arnell brukade alltid förr duka julbord åt sina fattiga; förmiddagen på julaftonen var tamburen full af barn och gummor, hvilka väntade på sina gåfvor, och det var hennes största glädje att i hemlighet skicka penningesummor åt dem, hon visste vara i behof deraf. Nu kunde intet af allt detta

ske, men det var nästan omöjligt att få henne att inse nödvändigheten häraf; då Cecilia sökte förklara att de sjelfva voro fattiga och ej kunde hjälpa andra, blef hon blott stum och krossad och försjönk djupare i sin sorgsna dröm.

En gång då Cecilia hade afskedat en gumma, som ännu brukade komma och tiggas i Arnellska huset, samt låtit henne förstå att hon ej skulle förnya sitt besök, kom fru Arnell strax derefter in till dottern och lemnade henne ett litet paket. Hon såg upprörd ut och hennes hand darrade, men rösten var lugn och bestämd, då hon sade:

»Se här, mitt barn, vill du göra mig den tjensten och försöka sälja detta? Jag behöfver penningar, men kan deremot mycket väl undvara den här prydnaden.»

Cecilia vecklade upp paketet, öppnade asken och gaf till ett utrop af smärtsam häpnad.

»Pappas medaljong! Det enda minne du har qvar af honom! Och det har du hjerta till, mamma!»

»Det kan icke hjälpas, mitt barn,» svarade modern med darrande röst, »vi stå icke till svars för att vi låta gamla Karin, som under årtal fått sitt underhåll af oss, gå härifrån utan hjälp. Om pappa nu såge mig, är jag säker på att han skulle gilla hvad jag gör!»

»Jag tror icke att pappa skulle gilla att vi beröfva oss allt — allt, till och med det enda minne du har af honom, för att hjälpa andra,» ropade Cecilia förtviflad.

»Medaljongen är min, mitt minne,» svarade modern strängt, »och jag vill offra den!»

Cecilia försökte ännu en stund öfvertala modern att afstå från sitt förehafvande, men lyckades ej. Lika böjlig och snabb att foga sig efter sin omgifning, som hon i allmänhet var, lika bestämd blef hon, då någon gång en önskan uppstått hos henne. Medaljongen såldes och gamla Karin fick inkomsten deraf.

De få smycken fru Arnell ännu hade qvar, en klocka, en brosch, ett par örhängen och några ringar, gingo snart samma väg; och då ingenting mera fans att sälja då de fattiga, hvilka alltjemt fortforo att belägra familjen Arnell, måste gå derifrån ohulpna, blef det tårar och förtviflan, som slutligen öfvergick i ett slapt svärmod.

Cecilia gjorde allt för att modern skulle få tillfredsställa sin passion för välgörenhet, hon försakade allt som kunde få namn af öfverflöd, hon sålde sjelf sina smycken, men hon måste dock se till, att utgifter och inkomster något så när gingo ihop.

Då boet var utredt och affärerna ordnade, hade modern och Cecilia flyttat ifrån den våning vid Regeringsgatan, der familjen Arnell bott i trettio år, och vid Östermalmsgatan hyrt tre rum, små och oansenliga, men tillräckliga för de få möbler, hvilka behållits qvar. Alla deras inkomster belöpte sig till den pension, enkan hade att uppbära — 800 kronor, — som genom riksdagens medgifvande ökats med lika mycket. På Edwards hjälp kunde

de ej räkna; han hade samma slösande och gifmilda lynne som sin far, och det lefnadssätt han fört hade bragt så stora skulder öfver honom — skulder hvilka han beräknat att en gång afbetala med sitt arf, — att han nu uteslutande var upptagen af sina egna bekymmer. Icke heller Agnes' man var förmögen; äfven han hade räknat på det blifvande arfvet och hans inkomster räckte icke till mera än de dagliga behofven. Han hjälpte dock sin svärmor, så mycket han kunde, för Agnes' skull.

Det var således på Cecilia, som hela bördan kastats, och hon lyckades att utföra det svåra värf, som blifvit henne pålagdt. Sedan hon genomgått lexan att försaka, sedan hennes ömtåligaste känslor härdats i förödmjukelsens eld, blef hon lugn och stark, hennes stolta själ slöt sig inom sig sjelf, hon beklagade sig aldrig, och hon gjorde sig så småningom till herre öfver det öde, som först höll på att draga henne ned i förtviflan. Hon arbetade ifrån morgon till qväll, hon gaf musiklektioner åt småbarn, skötte hushållet och egnade sin öfriga tid åt modern.

Men hennes sträfvan var gagnlös; hon såg hur modern dagligen tvinade bort. Fru Arnell ville aldrig gå ut; de bodde tre trappor upp och hon sade sig ej orka gå de många trapporna, van som hon var vid endast en. Dessutom tyckte hon ej om denna del af staden, hon hade alltid bott på norr, der det var lif och rörelse, der man kunde sitta vid fönstret och i en reflexionsspegel se på

folket, här var det ju dödt som i en ödemark, hvad skulle hon göra ute här? Cecilia bad och tiggde henne att gå ut; det skulle uppfriska henne att få litet luft och att se folk, — och någon gång fogade hon sig efter dotterns önskan. Men dessa promenader voro så besvärliga, det var ett sådant pustande i trapporna, modern såg så trött och medtagen ut, och vid hemkomsten blef det merendels ett så häftigt hostanfall, att Cecilia icke ofta vågade förnya sina öfvertalningsförsök.

Ungefär två år förgingo på detta sätt. Ett par gånger kom Agnes på besök, och Edvard, som bodde i närheten, var ofta hos modern. Han och Cecilia gingo någon gång på konserter och teatrar; Cecilia var dessutom ganska mycket borta, hon skydde icke sällskapslifvet, det gjorde henne ingenting, eller rättare hon ville ej visa att det gjorde henne något, om hennes toalett var enklare än förr, hon bar sitt hufvud lika stolt, ja, ändå stoltare. Personer, som tyckte om henne, beundrade denna hållning, som gjorde sig gällande trots en tarflig dräkt; de, i hvilkas smak hon ej fallit, utbredde sig öfver det löjligen i att se så der spotsk ut, då man i stället borde ödmjuka sig; hvad i all verlden hade hon nu att vara högfärdig öfver?

Mot slutet af dessa tvenne år började fru Arnells helsa att märkbart försämrans. Sorgen öfver den aflidne maken, smärtan öfver hennes förändrade ställning, det instängda lefnadssättet, som gifvit henne tillfälle att motståndslöst hängifva sig åt sin tungsinthet, hade brutit hennes krafter.

Dertill kom en förkylning, hvilken förorsakade en envist ihållande bröstkatarr, som slutligen öfvergick till ett djupare lunglidande.

Cecilia förstod i samma stund fru Arnell nedlades på sjukbädden, att hon aldrig mer skulle stiga upp derifrån. För moderns skull var hon nöjd deråt, hon visste att lifvet numera var henne en börda, men hvad henne sjelf beträffade kände hon, vid tanken på att mista det som ännu fylde hennes lif med kärlek och intresse, en smärta så djup, att hon icke mera trodde sig kunna känna så, men som hennes lidelsefulla sinne göt öfver alla sorger och motgångar, hvilka drabbade henne.

Det gick till och med fortare än Cecilia fruktat. Fru Arnell var icke sängliggande mera än några dagar, hennes försvagade kropp dukade genast under. Döden kom, stilla och fridfull, liksom den kommit till hennes aflidne make, hon talade nästan icke alls, hade inga plågor, utan insomnade blott så småningom sakta.

Den vemodiga dröm af minnen och längtan, hvaraf hennes lif bestått under de två sista åren, blef blott djupare och djupare, ända tills den slutligen omärkligt gled öfver i dödens fullkomliga lugn.

Cecilia var ensam om att vaka öfver modern i de sista ögonblicken; Edvard hade rest bort och hann ej komma hem, och Agnes kunde denna tid på året ej fara öfver till Stockholm.

Då allt var slut, voro också den unga flickans krafter både till kropp och själ förbi. Kärleken till modern, sträfvandet att om möjligt göra hennes

lif ljusare, hade hittills uppehållit henne, nu var det som om en fjeder inom henne sprungit och hon helt och hållet fallit ihop. Hon hade icke längre någon vilja, någon önskan; Edvard som genast skyndade hem, fick bestämma och sköta allt, hon var fullkomligt likgiltig för hur det ordnades för henne.

Och då slutligen fru Billner, som vid beröringen med så många olyckor verkligen greps af medlidande — och som för alla sina vänner berättade, att sorgen gjort Cecilia Arnell så ofantligt godt, att hon icke mer var densamma, hon hade blifvit så vek, så mild — kom till den unga flickan och med utbredda armar och under en ström af tårar bad henne — den fader- och moderlösa — betrakta farbror och tant Billners hem som sitt eget, svarade Cecilia ett slapt ja, — flyttade till grosshandlare Billners och lät Edvard ordna och försälja hvad som ännu fans kvar efter modern.

4.

Det var under en för herrskapet Billner lysande period, Cecilia blef medlem af deras familj. Grosshandlaren hade just slutat en storartad reparation, både in- och utvändigt, af sitt hus vid Arsenalsgatan, och den praktfulla våningen med hela dess fil af rum glänste ny och modern, ett verk af hufvudstadens mest framstående artister och handverkare.

Redan i förstugan slog denna lyx emot den inträdande som någonting utsökt fulländadt. Det brokigt inlagda stengolfvet, marmorpelarne, hvilka uppburo det skulpterade taket, statyerna i nischerna, de breda, mattbelagda trapporna, omgifna af fina jernstaket, glasdörrarne som ljudlöst öppnades och slötos, det slottslika ekot marmorväggarne kastade ifrån sig, allt bildade en vestibul, värdig ett palats.

Grosshandlarens våning, med dess tvenne salonger, den röda och den blå, kabinet i roccocostil, sal, hvardagsrum och arbetsrum, var belägen två trappor upp. Alla sängrummen, herrns och fruns

sängkammare, flickornas rum och ett par gästrum lågo en trappa högre upp, dit man kom genom en vindeltrappa i entrérummet. Ernst och Oskar, sönerna i familjen, hade sina ungarlsvåningar i en annan afdelning af huset.

Denna dyrbara inredning kostade emellertid grosshandlaren en vacker summa. I ett högstämdt ögonblick efter en glad middag anförtrodde han också en af sina vänner, som sedan icke försummade att låta sina vänner njuta af samma förtroende, att om han icke gjort så lysande affärer som han gjort detta sista år, skulle han ovilkorligen »stått på hufvudet», efter alla de utgifter hans hus förorsakat honom. Vid samma tillfälle erkände han också, att för sin egen del skulle han visst icke brytt sig om att göra en så dyrbar reparation, men hans hustru hade icke lemnat honom någon ro, förrän hon fått det lika »gentilt» som Brolins, hvilka förra året gjorde i ordning sin våning. Han passade då också på att sucka öfver sitt äktenkapliga lif och att, förledd af den förtroliga stämningen, beskrifva åtskilliga detaljer derur, hvilka icke voro egnade att väcka afund hos den lyssnande vännen.

Cecilia blef vänligt emottagen af familjen Billner, ehuru man just icke gjorde mycken affär, hvarken af henne eller hennes sorg. Hon kom tidigt en förmiddag, ditförd af sin bror, ty sjelf var hon så förbi både till kropp och själ, att hon hvarken orkade handla eller tala. Fru Billner stälde genast till en omfamningsscen, grät och tryckte Cecilias händer;

äfvén grosshandlaren såg deltagande ut, mumlade någonting om »tidens inflytande», klappade Cecilia på axeln, och hoppades att »lilla vän» skulle komma att trifvas hos dem. Cecilia svarade ingenting; hon såg blek och medtagen ut i sin sorgdrägt, och då hon blifvit visad upp på sitt rum, kastade hon sig genast på soffan, der hon förblef liggande ett par timmar. Hon skulle helst velat vara i fred, men frampå förmiddagen kom tant Clémentine och underhöll henne en lång stund med betraktelser öfver lifvets sorger, betraktelser hvilka slutade med ett vemodigt förtroende om huru försynen pröfvat särskildt *henne*, fast naturligtvis ingen ville tro det.

Hon berättade, bara för att visa Cecilia att hvar och en har sitt kors att bära, hur sjuklig hon var, — fast naturligtvis ingen ville tro det, — hur doktorerna sagt, att en resa till Italien var alldeles nödvändig för att stärka hennes nerver, men att Billner inte ville höra talas derom, han som depenserat hundratusentals på detta hus, på denna lyx, som beredde henne, fru Billner, så liten glädje.

Vid middagsbordet träffade Cecilia hela familjen församlad. Hennes bleka ansigte och djupa sorgdrägt tycktes icke inverka störande på någon, man pratade och skämtade lika obesväradt som vanligt. Berta berättade roliga historier, och Cecilias sorgsna min, som icke ett ögonblick förändrades, afhöll henne icke från att allt emellanåt utbrista i gapskratt.

Middagen, som bestod af fyra rätter och flera sorter vin, serverades af en betjent i grått livré, med ett långt, vresigt, grått ansigte, och slätkamadt grått hår. »Den grå» var ett inventarium i Billnerska familjen; under en tio års tid hade det hvarje höst varit fråga om att afskeda honom, men hur det var vågade hvarken frun eller herrn, hvilka begge två imponerades af hans stenansigte, säga till honom derom, och så blef han oföränderligt kvar på sin post.

Efter middagen drack man kaffe och rökte cigarrer och cigarretter i hvardagsrummet, och småpratade eller halfsof i soffhörnen. Emot aftonen blef det lifligare, ty då fick herrskapet visit af kammarjunkaren von Böhnen och hans bror, »vår käre diplomat», som fru Billner kallade honom, därför att han en gång för många år sedan varit anstald i kabinettet. Kammarjunkaren hade redan fått mottaga en korg af Berta, men som hans tålamod var lika gränslöst som hans kassa var tom, hade han nu i stället börjat göra sin kur för Adelaide, den äldsta af flickorna. Den min af för-tviflan, hvarmed denna, så snart kammarjunkaren inträdde, grep tag i en roman, och tryckte sin lilla favorithund Bijou fastare intill sig, tycktes emellertid icke lofva godt för framtiden.

Fru Billner deremot blef genast upplifvad af denna visit. Hon var mycket svag för de begge bröderna, hvilka tillhörde en gammal, adlig, något afsigkommen ätt, af hvilkas medlemmar två hade till yrke att »vistas i Amerika». Kammarjunkaren

och hans bror voro emellertid tvenne eleganta herrar, i synnerhet den förstnämnde, som var så borstad, filad och polerad, att det riktigt sken om honom, ända från hans tumslånga, styfva mustaschspetsar, ned till de glänsande blankkläderstöflarne.

Äfven »diplomaten» utmärkte sig för mycken prydlighet i toaletten, men det hvori han var mest framstående, var i utvecklandet af en ovanligt påfallande dumhet. Denna dumhet var icke blott en hos honom inneboende egenskap, hvilken man endast märkte vid vissa tillfällen, som t. ex. då han uppfordrades att svara på en fråga, den var mera som en fristående, sjelfständig produkt, hvilken han oupphörligt tycktes vara sysselsatt med att fabricera, och som omgaf honom likt en ogenomtränglig dunstkrets, hvilken aldrig någon med den ringaste utsigt till framgång försökt att genomtränga.

Icke desto mindre var han fru Billners stora favorit, uppträdde som hennes riddare, afsynade hennes toaletter, hörde på hennes utgjutelser öfver hur missförstådd hon var, och sade henne komplimenter, så oformliga och osmakliga, att hvilken annan än fru Billner skulle haft svårt att smälta dem.

Man var nu i början af februari, och säsongen nalkades sin kulminationspunkt. Alla medlemmarne af familjen Billner voro mycket begifna på att roa sig. Det förekom icke en afton, som de tillbringade ensamma hemma; hände det någon gång att de ej voro borta eller på teatern eller hade främmande, så fick »den grå» promenera efter »diplomaten» eller också gick man ut på gatorna, be-

sökte butikerna och superade på »Rydberg» eller Grand Hôtel. Grosshandlaren tog igen, hvad han under sin sträfsamma ungdom måst försaka, fråssade med naiv omåttlighet på sin lyx, sina fina middagar och supéer, och hans fru och döttrar gånge honom icke efter.

Under denna tid af bullrande verldslif, i hvilket Cecilia ej deltog, hade hon godt tillfälle att öfverlemnna sig åt sina smärtsamma minnen, att njuta af denna dystra ensamhet, då vi om och om genomleva det förflutna, i fantasien återkalla hvad vi förlorat, för att på nytt mista det och ännu en gång gråta skilsmessans brännande tårar. Då Billners voro borta på supé eller bal, satt Cecilia ensam i sitt rum, uppkrupen i ett soffhörn, och stirrade frånvarande framför sig, medan hennes tankar klämde sig fast vid de sorgsna minnena och insöpo lifsleda och bitterhet derur.

Ibland släpte hon minnena och kastade en blick in i framtiden, och då tyckte hon att den låg för henne likt en hemsk, tom öken, som hon fasade för att genomvandra. Ibland ryckte hon upp sig ur denna slappa förtviflan, hon insåg att hon måste företaga sig något, att i längden kunde hon icke föra ett så sysslolöst lif, att det var hennes pligt att skaffa sig ett arbete, så att hon för framtiden kunde förtjena sitt uppehälle. Men denna tanke slog icke djupare rötter; det mattade henne att tänka på livvets materiella behof, och så sköt hon undan sina bekymmer till en tid, då hon både kroppsligen och andligen skulle vara mera uthvilad.

Det lätjefulla lif hon nu förde utvecklade äfven detta sjukliga vemod, liksom hennes forna verksamma lif hindrat henne att försjunka deri. Och, utan att hon visste det eller ens gjorde sig reda derför, kände hon ett visst välbehag vid den komfort, som omgaf henne. Det var något gammalt bekant som kom igen, det passade henne så väl, hon var i sin egen atmosfer, och detta tog bort all retlighet ur hennes lynne och gaf henne tillfälle att uteslutande öfverlemna sig åt sin hjertesorg.

Ett par gånger talade hon visserligen vid grosshandlaren och bad honom att skaffa henne något arbete, t. ex. i en bank eller hvad som helst, blott hon dermed kunde förtjena sitt uppehälle, hon måste ju tänka på framtiden, eftersom hon nu ingenting hade att lefva af. Men då klappade grosshandlaren henne på axeln och menade, att det nog skulle »bli bra med det». Och när hon talade härom med fru Billner, blef denna häftigt upprörd, och bad Cecilia för all del icke tala så der! Passade det för generaldirektör Arnells dotter? Och dessutom, fru Billner visste då för sin del ingenting obehagligare än nutidens emancipationsidéer, som att qvinnor syssla med banktjänster och dylikt, det tog ju alldeles bort den »poetiska doften» ifrån dem! Ja, Cecilia medgaf att det var mera poetiskt att ligga på en soffa och läsa romaner, men då man är fattig är det väl ändå bättre att arbeta och låta »doften» fara, än att vara poetisk och svälta ihjel! Frun bad henne emellertid ej

tänka på framtiden, hvem vet om man har någon sådan, tillade hon, försjunkande i en vemodig själfbetraktelse, och alldeles glömsk af att frågan gälde Cecilias och icke hennes framtid. —

Flere månader förgingo. Till Cecilias instängda lif fördes bullret af ett oroligt verldslif genom herrskapet Billner, som oafbrutet roade sig från början af januari till slutet af april. Då herrskapet hade främmande, hvilket inträffade åtminstone en gång i veckan, måste Cecilia vara med, ehuru hvarken hon eller någon annan hade nöje deraf. Och om nätterna, vid två-tre-tiden, då frun och flickorna kommo hem från bal, väcktes hon alltid af det buller de gjorde i trappan och utanför hennes rum, af Bertas prat och rop på kammarjungfrun, — och om Berta icke var vid ovanligt dåligt lynne, kom hon alltid in till Cecilia, der hon qvarstannade en lång stund och pratade. Först fick då Cecilia en redogörelse för den förflutna aftonen, Bertas kurtisörer och friare, hvad den löjtnanten sagt åt henne, då han bjöd upp till vals, och hvad den baronen passat på att hviska under polkan; hvilka damer som varit illa klädda och hvilka flickor som visat sig afundsjuka mot henne. Men om Berta var riktigt i farten kom hon sedan in på mera vidlyftiga ämnen, gick öfver till personligheter, och började slutligen undfägna sin åhörarinna med skandalhistorier, så färglagda, att en mera härdad natur än Cecilias kunnat plågas deraf.

En morgon, då flickorna kommo hem från en bal som ej slutade förrän klockan tre, vaknade

Cecilia vid att dörren till hennes rum häftigt öppnades och Berta inträdde med ljus i handen. Hon måtte haft något viktigt att meddela, ty hon hade ej gifvit sig tid att, som hon vanligen brukade, taga af klädningen och ersätta den med en peignoir. Hon var ännu i full baldrägt; en hvit spetslöja, till hälften nedgliden, låg öfver hufvudet och solfjädern hängde på armen. Cecilia kände sig nästan bländad vid hennes åsyn. Den unga flickan, med sitt strålande ansigte, sina mörka ögon, sin snöhvita hals, som höjde och sänkte sig efter springandet uppför trappan, sin gula spetsklädning, öfversållad af blommor, kom som en flod af ljus och lif mot de mörka drömmar, ur hvilka Cecilia vaknade.

»Jag får lof att tala om någonting för dig!» sade Berta ifrigt, i det hon satte sig på sängkanten och stälde ljuset ifrån sig. »Axel Brolin berättade det för mig, med vilkor att jag inte skulle säga det för någon. Jo, vet du att baron Dahlheim, den der hyggliga, gentila människan, som jag tyckte så bra om — vet du att han har trasslat in sig vackert, han!»

Hon fixerade Cecilia, nyfiken att se hvad verkan hennes ord skulle ha. Men Cecilia förblef lugn; endast en obestämd skiftning gick öfver hennes drag och kom ansigtet att stelna till.

»På hvad sätt har han »trasslat in sig», som du säger?» frågade hon sträft.

»Jo, kära du, han har begått någon dumhet i tjensten, så att han är tvungen att taga afsked.

Alla människor tro, att det är därför att han är sjuklig — men som sagdt, Axel anförtrodde mig, att han gjort sig omöjlig . . .»

»Är det då någon . . . någon . . . oredlighet — han begått?» frågade Cecilia med sväfvande röst.

»Nej, det tror jag visst inte — han har bara begått någon bock, som gör att han inte kan avancera. — Nå, vet du hvad Axel mera sade?»

»Nej.»

»Jo . . . fast det är sant, Cecilia — hur är det — tyckte inte du och Dahlheim om hvarandra — folk pratade rysligt mycket om er en tid.»

Cecilia svarade ej. Hennes ansigte var hårdt och kallt och hon undvek Bertas nyfiket fixerande blick.

»Åh, du kan gerna tala om det för mig, Cecilia,» sade Berta skrattande, »kan du inte någon gång ge mig ett litet förtroende. Tänk bara hur många kärlekshistorier *jag* har berättat dig! Se så, Cissan, var du inte litet förtjust i honom?»

»Nej,» svarade Cecilia kort, »jag var aldrig förtjust i honom.»

»Åhja, det kunde jag då förstås tro. Jag undrar just hur den karl skulle se ut, som du kunde bli kär i? Jag vet ingen, som är så likgiltig för herrar som du — utom Adelaide naturligtvis — hon kan förstås inte bita dem sjelf, men därför har hon skaffat sig Bijou, som gör det i

stället. — Nå, efter du inte varit kär i honom, skall du få höra hvad Axel sade. — Jo, kan du tänka dig, att han vill att Georg och jag ska' bli ett par!»

»Jaså.»

»Han försäkrade mig, att Georg beundrar mig till den grad — att det bara behöfs en vink af mig — du förstår! Vidare sade han, att hvad mig beträffar, skulle jag komma att göra ett bra parti — fastän inte Georg riktigt passade på embetsmannabanan, — jag skulle få tillfälle att briljera i stora verlden — bli friherrinna och presenteras vid hofvet — och allt möjligt. — Nå, hvad skulle du säga, om jag funderade på saken — jag har alltid haft en liten klockarkärlek för Georg? — Nå, hvad skulle du säga?»

»Ingenting,» svarade Cecilia likgiltigt.

»Ja, men tycker du inte han ser bra ut?»
fortfor Berta och plirade med ögonen, liksom hade hon i fantasien betraktat honom.

»Nej, det gör jag inte. Men nu får du verkligen sluta,» tillade hon, i det hon knuffade upp Berta från sängkanten, »jag är så trött och sömnig — god natt med dig!»

»Nå så god natt då, sömntuta!» sade Berta och reste sig skrattande upp. »Jo, nog har jag roligt alltid — ingen att anförtro mig åt — ingen som har deltagande för mig! Du halfsofver medan jag talar till dig, och när jag kommer in till Adelaide, så har hon och Bijou redan snarkat en halftimme — ni äro verkligen intressanta!»

Härmed tog Berta ljuset, nickade åt Cecilia och aflägsnade sig, gnolande på en af de vals-melodier, hon hört under aftonens lopp.

Följande dag uppsökte Cecilia Edvard vid middagstiden, då hon visste att han brukade komma hem från sitt embetsrum, för att af honom få närmare reda på de antydningar Berta gjort. Han var dock ännu icke hemkommen, hvarför hon gick in i hans rum och satte sig ned derför att vänta honom.

Här funnos flere porträtt af Georg Dahlheim, ett i kabinettsformat, hängande på väggen, ett par i grupper, tillsammans med Edvard och andra kamrater. Cecilia betraktade dem det ena efter det andra; slutligen tog hon ned kabinettsporträttet och satt länge och stirrade derpå. Hvilket ädelt ansigte med de mörka ögonen och det fina leendet — hvilken stolt hållning — och bakom allt detta intet, eller mindre än intet — frånvaro af den kraft och den ädelhet Cecilia dyrkat i denna manligt vackra gestalt.

Hon höll ännu på att betrakta porträttet, då Edwards steg hördes i tamburen, och hon hann knappast hänga det på sin plats, förrän han inträdde. Hon kände att en lätt rodnad hvilade öfver hennes ansigte, då hon gick emot brodern och helsade på honom.

»Nej se, Cissan,» sade Edvard vänligt, i det han räckte henne sin hand. »Hvad förskaffar mig äran? Sitt ned . . .»

Cecilia satte sig i soffan, medan Edvard lade ifrån sig handskarne och en rulle papper, som han hade med sig. Derefter tog han en stol och slog sig ned bredvid systemen.

»Nå,» började han, då Cecilia ingenting sade, »du ser så allvarlig ut? Det har väl ingenting ledsamt händt . . . Jag står snart icke ut med mera,» tillade han, i det han strök handen öfver pannan och ett uttryck af trött leda sammandrog hans ögonbryn.

Cecilia kastade en forskande blick på honom; hon såg att han magrat och att hans ansigte var oroligt och nervöst. Var det Georgs olycka, som tyngde honom, — eller blott hans egna bekymmer?

»Nej,» svarade hon med låg röst, »det har ingenting händt. Jag kom hit blott för att få veta, om det är sant att baron Dahlheim blifvit tvingad att taga afsked . . .»

Edvard afbröt henne med ett häftigt utrop.

»Och hur vet du det? *Tvingad* att taga afsked? Hvad är det för prat? Menniskor ljuga och sqvallra, så att man blir trött att lefva bland dem. Hvem har sagt dig något sådant?»

»Sak samma hvem som sagt det — allt nog, jag vet att han måste taga afsked. Nu vill jag blott, att du skall säga mig hvarför?»

»Hvarför? Om du vet det ena, borde du veta det andra,» svarade Edvard snäft. »Ja, det är sant att Georg måst taga afsked, ty hans helsa stod ej längre ut med det trägna arbetet. Dessa

sista år ha knäckt honom, — hans bröst är angripet, och han reser redan om några dagar till södra Europa — derifrån han kanske icke mer återvänder.»

»Detta är icke sant,» svarade Cecilia dämpadt, »jag vet att du ljuger för mig! Det är möjligt att han är sjuk — men orsaken, hvarför han tar afsked är en annan. Den som berättade det för mig sade att han begått — ett tjenstefel — men jag vet att det är värre än så! *Han har begått en vanhederlig, en låg handling!*»

Edvard störtade upp vid systemens ord. Han bleknade häftigt, och hans hand grep konvulsiviskt kring en stolskarm.

»Cecilia, hur vågar du!» ropade han med flammande ögon. »Hvarifrån har du fått en sådan idé, hvem har sagt . . .»

»Ingen har sagt,» svarade Cecilia med rösten dof af sammanpressad sinnesrörelse, »det är blott jag som känner, — känner djupast och innerst i min själ att Georg Dahlheim är en vanhedrad man!»

Edvard stirrade upprörd och häpen på henne.

»Detta är en vansinnig inbillning!»

»Nej, det är icke inbillning, — det är en levande, omutlig känsla af att vårt öde utvecklar sig i den rigtning vi sjelfva välja. Tror du att man ostraffadt beträder falskhetens och trolöshetens väg som Georg gjort?»

»Akta dig, Cecilia! Det är en lumpen qvinnohämd, som framlyser i dina ord! Det är en dår-

aktig högfärd, som tror att försynen åtagit sig att särskildt straffa den, som en gång kommit dig att lida — hvad tusende fått lida före dig!»

»Om tusende ha fått lida detsamma, — så ha de också blifvit hämnade — förr eller senare, mer eller mindre. Den som väljer synd, han tvingas att gå framåt i synd, — det är ett lika naturligt som oundvikligt straff . . .»

»Och du tror, att om Georg nu drabbats af en olycka, så är det ett straff därför att han öfvergaf dig!»

»Ja, det tror jag — fast och bestämdt. Han gaf vika för sin fåfänga, sin svaghet, han vågade icke ha mod, han utvecklade ännu mera sin naturliga feghet med en feg handling. Tror du verkligen,» — och hennes röst höjdes och ögonen blixtrade medan hon talade, — »att om han den gången besekrat sin svaghet, om han stått vid min sida som en man af heder, — låt vara med strid och uppoffring af sin fåfänga, tror du att han nu varit den han är, tror du att han inte nu i stället varit en *man* som kunnat stå emot frestelsen? Jo, ser du Edvard, den som en gång begår en synd, han härdar sig att begå ännu en, och den som en gång motstått frestelsen, han får kraft att sedan handla rätt och ädelt! — Jag visste att det skulle komma att gå illa för Georg, inte därför att han krossade mitt hjerta, utan därför att han förstörde sig sjelf med en dålig handling!»

»Och det är nästan som du triumferade deröfver!» utbrast Edvard med ett bittert leende.

»Nej, triumferar gör jag ej — men jag kan heller icke sörja öfver hvad som händt. Jag känner det som något naturligt — som en förnimmelse af rättvisa, som håller jemnigt bland alla de förtviflade och upproriska tankar, som denna sista tid fyllt min själ.»

Det blef en stunds tystnad. Edvard började att promenera af och an med hufvudet nedböjdt och rynkad panna, medan Cecilia satt qvar och mekaniskt lät sin blick följa broderns rörelser.

»Edvard,» sade hon slutligen och försökte att tala lugnt, »låt mig nu veta sanningen. Du kan ändå icke föra mig bakom ljuset. Min aning är så stark, att den ej låter nedtysta sig — och då är det ju bättre, att jag får veta verkliga förhållandet.»

»Och med hvad rätt begär du detta?» sade Edvard sträft, i det han stannade framför systemen. »Tror du verkligen, att — förutsatt att jag visste något om Georg, som jag döljer för världen — tror du att jag gifve ett sådant förtroende annat än åt deltagandet och finkänsligheten?»

»Jag fordrar det med den rätten, att det fins ingen på jorden, som har lidit så mycket för hans skull som jag,» upprepade Cecilia med fast röst. »Den, för hvars skull man har lidit, den har man alltid en rättighet öfver!»

»Men du har förverkat den rättigheten, Cecilia, den tillkommer blott kärlekens lidande, inte bitterhetens. Åt en älskande och förlåtande qvinna skulle jag sagt allt — åt en hatfull kan jag det ej!»

»Du misstar dig, om du tror att jag är hatfull. Ack, Edvard,» fortfor hon och hennes röst sönderbröts af rörelsen, »hur skulle jag kunna hata honom, nu då han lider? Tror du att man kan hata den som lider?»

Tårarne kommo henne i ögonen och hon hade svårt att bibehålla sitt lugn. Edvard, som ej kunde uthärda att se en qvinna gråta, blef genast bevekt och kom och satte sig bredvid henne i soffan.

»Nåväl, du skall få veta allt, Cecilia,» sade han med mildare röst, »det är sant att du kanske har rättighet dertill. Men kom ihåg, att ett dylikt förtroende är sådant, att om det brytes . . . Cecilia, du måste svära mig att aldrig för någon, hvem det vara må, med ett ord förråda . . .»

»Det är onödigt, Edvard, — hans sak måste äfven vara min . . . jag har ju en gång älskat honom! Men i alla fall, jag svär att aldrig — icke ens för Agnes . . .»

»Godt; jag litar på dig.»

Åter blef det en stunds tystnad. Edvard steg upp och stängde dörrarne till tamburen och sängkammaren. Derefter satte han sig ånyo hos systemen, som betraktade honom med spända blickar och sammanpressade läppar.

»Det är bäst att genast säga dig hela sanningen,» började Edvard upprörd och hviskande, »Georg har gjort sig skyldig till en namnförfalskning . . .»

Ett lätt utrop bröt fram mellan Cecilians läppar; hon rodnade och bleknade derefter häftigt. Men

hon sade ingenting — hon blott böjde på hufvudet, liksom till en bekräftelse på sina egna tankar. Edvard fortsatte:

»Att berätta för dig alla detaljer i detta elände, som på en kort tid gjort mig gammal och gråhårig, blefve för långt. Se här hufvudsaken! . . . För ungefär en månad sedan fick jag en dag bud från Georg att titta upp till honom; han var sjuk och önskade tala med mig om en sak af vikt. Då jag kom till honom, fann jag honom sjukare än jag trott, han låg sedan några dagar i reumatisk feber och kunde icke lemna sin bädd. Han trodde sig ej blifva bra på lång tid, utan bad mig därför omsätta ett lån åt honom samt gå upp i kansliet och taga hem några papper, som han behöfde. Derpå lemnade han mig en revers till lånets omsättning. Jag tog emot den och lofvade att uträtta hans kommissioner.

»Då jag kom ned i förstugan, tog jag fram reversen och granskade den. En obehaglig känsla genomfor mig genast — jag vet inte om det var min vänskap som gjorde mig skarpsynt, alltnog jag misstänkte att allt ej var som det borde. Jag hade tänkt att först gå upp i banken, ty klockan var mycket — men jag ändrade beslut och styrde i stället kosan direkt till kansliet. Hade jag icke den gången handlat som jag gjorde, skulle Georg ovilkorligen nu varit störtad, och jag kan icke annat än i denna slump se ett direkt ingripande af försynens hand . . .

»Strax utanför kansliet mötte jag baron Kruse — då han fick se mig, kom han genast fram och frågade hur Georg mådde, han var sjelf på väg till honom, tillade han. Jag svarade att Georg var sjuk, men att han naturligtvis alltid skulle blifva glad att få ett besök af sin chef. Vid dessa ord såg jag hur baronens ansigte mulnade — han svarade ingenting, han stod ett ögonblick och svängde sin käpp och stirrade i marken, liksom öfverlade han tyst inom sig.

»Jag kände i detta ögonblick hur min aning förvandlades till visshet: baron Kruses namn stod på det papper jag gömde i min plånbok och detta namn var — förfalskadt. Nåväl, jag vet knappast hur det gick till, hur jag så hastigt kunde fatta ett beslut eller hvad jag sade — men inom några ögonblick hade jag öppet omtalat min misstanke för baronen, — jag såg ingen annan utväg, och jag visste att Georg var baronens gunstling, som han flere gånger hjälpt. Mitt förtroende framkallade ett annat. Baron Kruse visade mig en vaxel, dragen på honom och förfallen häromdagen. Då den presenterades honom, såg han naturligtvis genast att den var falsk, efter som han aldrig skrivit på någon sådan, — men liksom jag, anade han hvem som var förfalskaren och inlöste vaxeln utan några invändningar.

»Det lån, jag skulle omsätta, var redan förfallet, — hade jag gått upp i banken i stället för till kansliet, så hade bedrägeriet säkerligen upptäckts — och Georg varit störtad!»

Han tystnade, förde handen öfver pannan och satt en stund orörlig, medan Cecilia andlöst väntade att han skulle fortsätta.

»Nåväl,» mumlade hon slutligen otåligt, »och baron Kruse . . .»

»Ja, baronen och jag, vi lyckades rädda honom, — från vanheder åtminstone, — men det stod hårdt åt! Baronen tvang honom att bekänna sanningen, och den var, att han flere gånger begagnat baronens namnteckning samt att han belånat dessa falska vexlar till flere tusen kronors belopp. Baronen har infriat dem alla och på så sätt räddat Georg. Ja, Cecilia, så mycken stor-sinnet, så mycket förlåtande ädelmod, som jag lärt känna hos denne till det yttre sträfve man, — det kan jag aldrig glömma. Icke en på tusende hade handlat så ridderligt som han! Om han varit Georgs far, kunde han ej ifrigare hafva arbetat på att rädda honom . . . Men storslagen som han är, är han också samvetsgrann — efter hvad som händt, kunde han naturligtvis icke tillåta Georg att stanna kvar i tjensten.

»Georg var emellertid alldeles förkrossad — oförmögen att röra sig, sjuk af smärta och skam, låg han på sin soffa och snyftade som ett barn! Och att han icke gjorde slut på sitt elände med ett skott, kan jag blott förklara genom hans kroppsliga svaghet, som gjorde honom ur stånd att fatta ett kraftigt beslut . . .»

Cecilia svarade ej; hon satt med hufvudet lutadt i handen och stirrade framför sig. Det vecka,

deltagande uttryck, som nyss upprört hennes drag, hårdnade så småningom och öfvergick till ett bittert leende.

»Hur eländigt, hur svagt alltsammans är!» utbrast hon slutligen, i det hon såg upp och kastade hufvudet bakåt. »Att försöka lappa ihop ett tomt skal — att dölja sin inre ihålighet, att vilja stå som hederlig karl inför världen . . . och veta med sig sjelf att . . . att . . . man i stället borde . . . bära en förbrytares fångdrägt! Jag skulle hellre öppet bekänna mitt brott och bära straffet därför!»

»Cecilia, du är skoningslös!» utropade Edvard häftigt. »Du talar grymt och hjertlöst som oerfarenheten talar! — Tror du, att då man håller på att gå under, man stöter bort den hjälp som räcker en? Tror du inte att ens rykte är något, som är värdt att värdera, äfven om man lidit skeppsbrott på allt annat?»

»Ja, jag vet icke — man ser saker och förhållanden så olika. Om enda sättet att rädda mig vore att ropa ut en lögn öfver världen, skulle jag hellre tiga och gå under.»

»Men inser du då icke, att derigenom att Georg nu räddas från vanära, räddas han äfven moraliskt, och kan börja ett nytt, upprättande lif?»

»Det kommer han icke att göra!» utropade Cecilia. »Ingen menniska upprättas af yttre sken, af humbug. Inifrån, från oss sjelfva kommer kraften att upprättas — — och den har han inte!»

»Dåraktiga, öfverspända flicka,» svarade Edvard med en axelryckning, »fastän du är tjugusju år, har

du lärt så litet af lifvet, att du ej vet att vi måste taga människorna sådana de äro, och ej sådana de borde vara. Hvad du kallar humbug, är icke annat än mensklig svaghet, och om vi än sjelfva äro höjda deröfver, så måste vi öfverse med den hos andra, — så vida vi icke vilja bli undanpetade och nedtrampade . . .»

»Ja, då vill jag hellre bli nedtrampad än en enda gång förödmjuka mig att öfverse med humbugen, som du säger!»

»Stackars barn — lifvet skall böja dig! Man lefver icke på idealistiska drömmar!»

»Nej, men man lefver på att under alla förhållanden kunna hysa aktning för sig sjelf!»

»Den åsigten hoppas jag du tror att äfven jag delar! Men man behöfver icke förlora sjelfaktningen, därför att man icke trotsar den allmänna opinionen.»

»Trotsa den skall man icke, — men aldrig skatta åt den!»

»Förr eller senare skall du ändå göra det! Eljest kommer det att gå illa för dig i lifvet!»

»Ja, det är möjligt, — det är möjligt att jag aldrig får hvarken framgång eller lycka, — det har jag för resten för längese'n sagt upp tanken på, — men det af min varelse, som jag kallar mig sjelf, detta inom mig, som under alla sorger och förändringar ändå alltid hållit mig i jernvigt, — ja, som jag kanske aldrig känt så kraftigt som just under mina känslors vildaste uppror, — *det* skall ingen makt på jorden någonsin förändra. Lifvet

må bli aldrig så grymt, aldrig så hårdt emot mig; — det är detsamma, — jag ger aldrig vika, jag sätter hårdt mot hårdt!»

Hon reste sig upp och gick fram till fönstret, der hon stod en stund med ryggen vänd mot brodern. En glödande rodnad flög öfver hennes kinder och tårarne kommo henne i ögonen. Edvard betraktade henne med en axelryckning och ett småleende. Han undrade öfver att, i trots af allt hvad hon genomgått, det ändå hos henne kunde finnas kvar så mycket af den forna entusiastiska, uppbrusande Cecilia.

Efter en stunds förlopp kom Cecilia fram till brodern och räckte honom sin hand.

»Förlåt mig,» sade hon med helt och hållet förändrad röst, i det hon sorgset och bedjande såg upp på honom, »att jag förgick mig så der! Tro inte att jag är hård och elak, att jag inte har deltagande för honom, men — man blir bitter, då det man en gång älskat så högt fläckas och neddrages.»

»Käraste Cissan!» svarade Edvard, genast uppmjukad af hennes tårar. Hon slog armarne om broderns hals, lutade sitt hufvud mot hans bröst och snyftade häftigt.

»Nej,» utropade hon till slut, i det hon drog sig ifrån honom och skakade på hufvudet, »jag orkar inte mer! Jag har gråtit så mycket under denna sista tid, att jag är trött derpå!»

Hon smålog nervöst, torkade ögonen och drog ner floret öfver ansigtet. Derefter sade de

begge syskonen hvarandra farväl, och Cecilia lemnade brodern.

Då hon kom hem var hon i en sinnesstämning af lifsleda, som föreföll henne nästan outhärdlig. Hennes romantiska lynne kunde ej fördraga beröringen med allt det småaktiga och tarfliga som kommit i hennes väg. O, om den hon älskat hade begått ett stort, verkligt brott, men som han ej fegt sökt dölja för världen, om han haft styrka att erkänna sin synd och utstå straffet därför, — hon tyckte, att hon då till och med skulle kunnat förlåta honom det förflutna och älska honom ännu en gång och följa honom i sorg och vanära! Men nu... nu var allt som en formlös smärta, ett tomt, ihåligt minne.

Under en veckas tid hörde Cecilia ingenting annat om Dahlheim, än att hon af tidningarna såg att han fått sitt afsked beviljad. Då fick hon en dag af Edvard veta att han lemnat Stockholm, dock ej som Edvard först sagt för att resa utomlands, utan blott för att besöka släktingar på landet, der han ämnade kvarstanna någon tid.

Inom societeten talade man mycket om Dahlheims plötsliga försvinnande, och obestämda rykten, hvilka ibland snuddade vid sanningen, gingo här och der om honom. Men dessa rykten fingo aldrig kraft, och så småningom domnade de bort, — endast kvarlemnande en svag skuggning af något hemlighetsfullt, något icke alldeles »sans reproche» på den unge mannens karakter. —

Ett par månader förgingo. Cecilia började att skaka af sig den förlamande tungsintheten; hennes lifliga sinne lät ej i längden nedtrycka sig deraf. Ensamheten och sysslolösheten plågade henne, och hon kunde ej motstå, då fru Billner föreslog henne att följa med på mindre supéer, på spektakler och konserter. Hennes forna svaghet för sällskapslifvet började låta känna af sig, hon kunde prata och skämta liksom förr, fastän det ibland hände att hon midt i ett samtal plötsligen förstummades och utan någon yttre anledning försjönk i dyster tystnad.

Oron för framtiden och längtan att skaffa sig en oberoende ställning plågade henne äfven mera nu, sedan hon blifvit lifskraftigare till lynnet. Hon ängslades öfver det välbehag hon fann i detta luxuösa lefnadssätt och den saknad hon kände vid tanken på att lemna det. För att lugna sig sjelf föresatte hon sig att till nästa höst skulle hon, hur det vara må, lemna Billners. Flere gånger bad hon grosshandlaren att försöka skaffa henne något arbete, han hade ju så många relationer och så mycket inflytande, men han slog alltid bort hennes begäran med skämt och vänliga försäkringar att det var en barnslighet af henne att inte vara nöjd med som hon hade det, — eller var hon kanske när allt kom omkring inte nöjd, hade hon något att klaga öfver? Slutligen då han märkte att Cecilia ej lät sig nöja med dessa svar, slog han om, blef allvarlig, insåg att hon hade rätt och lofvade att till hösten — bestämdt till hösten, skaffa henne en fördelaktig plats i en bank, som hon

önskade. Cecilia blef mycket belåten; hon hade på sista tiden bedt sina vänner och bekanta skaffa henne elever, och om grosshandlaren ej ville hjälpa henne, tänkte hon på allvar egna sig åt lärarinnekallet, men hon var nöjd att slippa det, ty dels bestodo hennes kunskaper blott af en ytlig salongsbildning, dels tyckte hon att barnundervisning var en nervretande och tröttsam sysselsättning. Trygg i medvetandet om grosshandlarens löfte, kastade hon således dessa bekymmer öfver bord och öfverlemnade sig utan samvetsqual åt det beqväma lif hon nu förde.

Hvad som äfven gjorde att hon jemförelsevis trifdes väl i detta hem, hvilket förr tycktes henne så osympatiskt, var den vänskap, som så småningom uppstått mellan henne och Ernst. Ofta om qvällarne, då familjens öfriga medlemmar voro borta och Cecilia satt ensam vid lampan i hvardagsrummet, brukade Ernst komma in och hålla henne sällskap. Cecilia var alltid vänlig emot honom, hon tyckte om hans halft vemodiga, halft satiriska leende och hans låga röst, med hvilken han på det lugnaste sätt i verlden kunde uttala de bittraste sarkasmer, — deras samtal flöt alltid lätt och förtroligt, och slutligen blef det en vana, att så snart familjen var borta tillbragte Ernst och Cecilia af tonen i hvarandras sällskap och drucko sedan te tillsammans.

Han brukade då berätta för henne om sin barndom, ett ämne, som han ännu aldrig med någon vidrört. Han hade alltid varit »askepot» i hemmet,

och hans tungsinthet och fula yttre — »på den tiden var jag ännu mera afskräckande än nu», tillade han med sitt vemodiga leende, — ingåfvo modern en motvilja, som hon blott alltför tydligt visade. Hans olyckliga barndom gjorde honom skygg och inbunden; han led med ett känsligt sinnes häftighet, men han vågade aldrig beklaga sig eller anförtro sina sorger åt någon. Moderns ovänlighet och det ständiga talet om hans fulhet uppfylde så småningom hans fantasi med den föreställningen, att ingen kunde tycka om honom, och att hvar han än sökte deltagande, skulle han blott uppväcka antipati. Och ännu i denna stund, då hans förstånd och erfarenhet sagt honom, att det icke oundgängligen behöfves ett vackert ansigte för att ingifva sympati, och då han lärt sig att uppskatta moderns omdöme till dess rätta värde, — ännu satt denna skygghet i honom som en spökrädsla från barndomen, omöjlig att öfvervinna.

»Det fins blott en enda sak, som skulle kunna taga bort detta misstroende till mig sjelf,» fortsatte han efter ett ögonblicks tystnad med sänkt röst, »blott en . . .»

»Och det är?» frågade Cecilia tvekande.

»Det — är — ja, sak samma hvad det är! . . . Det är 'det vidunderlige',» tillade han hastigt med ett småleende.

Han hade ett djupt sjäfullt leende, som ibland kunde sprida samma ljusa glans öfver hans ansigte som ett plötsligt frambrytande solsken öfver en

dyster hösthimmel. Cecilia betraktade honom med sväfvande blick; hon kunde icke obesväradt se in i hans ögon, hvilka forskande fäste sig på henne, utan sänkte långsamt blicken, medan en svag rodnad drog öfver hennes kinder och panna. Hon svarade ej på hans ord; de aflägsnade sig så småningom från det ämne han vidrört, och han återkom ej mera dit.

Då säsongen var förbi, baler och supéer afslutade, och fru och fröknarna Billner fått visa sina nya promenadklädningar, — mästestycken från Lundins atelier — under de vackra vårförmiddagarne samt roat sig några gånger på Hasselbacken och Djurgårdsteatern, flyttade herrskapet ut till sin sommarbostad, en praktfull villa vid saltsjön.

Här fortsattes sällskaplifvet oförtrutet. Om förmiddagarne var det merendels dödstyst på villan; flickorna lågo i sina hängmattor och sofvo eller läste romaner, frun satt inne i sitt rum och kom ibland ut på verandan för att ensam och missförstådd stirra ut åt sjön, och Sixten, yngsta medlemmen af familjen, och hans »bonne» lyckliggjorde grannarnes barn med sina påhelsningar. Men om eftermiddagarne var här i stället lif och rörelse; då spelade man krocket och lekte lekar eller företog utflykter i den lilla segelbåten, som låg och vaggade nere vid stranden, ljusa sommardrägter framskymtade mellan trädens grönska och högljudda skratt-salfvor klingade utåt sjön.

Herrarne von Böhnen voro här liksom i staden trägna gäster. Kammarjunkaren fortsatte att göra sin kur för Adelaide med en ihärdighet och ett förakt för snäsor och hundbett, som bevisade hvilket förtvifflans mod en tom kassa ibland kan ingifva. På Adelaides namnsdag uppvaktade han henne med en bukett af rosor, förgät-mig-ej och penséer, och belöningen för denna poetiska uppmärksamhet uteblef heller icke; då han kom upp på gästrummet, der han brukade logera öfver lördagen och söndagen, fann han sin egen bukett förskönande toalettbordet. —

Fram på sommaren reste Cecilia öfver till Agnes och qvarblef der ett par månader. De begge systrarna hade ej sett hvarandra på ett år och i den glädje, återseendet skänkte dem, blandades smärtan af de ånyo upprifna sorgliga minnena. Agnes ville att Cecilia för alltid skulle flytta dit och ha sitt hem hos sin syster och svåger, men hur lockande detta förslag än föreföll Cecilia, kunde hon dock ej antaga det. Hennes oroliga själ kände sig beklämd vid tanken på det beroende, hvori hon skulle komma, förutom att — hvilket hon naturligtvis ej ville säga Agnes — hon och svågern ej sympatiserade. Hon berättade blott Agnes, att farbror Billner bestämdt lofvat att skaffa henne en bankplats till hösten, och att hon följaktligen då måste vara i Stockholm.

»Ack, Cissan lilla, hvad det der lifvet kommer att föga passa dig!» svarade Agnes och skakade ogillande på hufvudet. »Tro mig — du, lika litet

som någon annan qvinna, kan bli lycklig utan som hustru och mor!»

»Det vet jag,» svarade Cecilia, »men jag vet också, att jag aldrig kan bli så olycklig, som om jag nu gifte mig!»

»Och hvarför det? Det är en fix idé af dig! Tror du inte, att du skulle bli lycklig med t. ex. den snälle och hygglige majorn, som nu så länge tyckt om dig och som är en sådan hedersman — — som inte skulle lefva för annat än att bereda din lycka. Ah, Cecilia, det skulle vara bättre, än att börja i en — bank!!»

»Tror du att du skulle blifvit mycket lycklig med Artur, om du endast tyckt att han var en 'hedersman' och för öfrigt funnit honom torr och tråkig?» frågade Cecilia kort.

»Men, Cecilia, hur kan du fråga,» utbrast Agnes med vidöppna ögon, »jag kan icke ens tänka mig något sådant, du vet ju hur jag älskade honom — — —»

»Nå, då skall du inte heller begära att jag skall nöja mig med en hedersman!» afbröt Cecilia skattande.

Agnes suckade, men svarade ej, och de återkommo ej mera till detta ämne. Uppfostrad som Agnes var vid föreställningen, att äktenskapet är det enda lefnadskall en qvinna fullt kan uppfylla, och sjelf genomträngd af kärlekens och hemmets lycka, plågade det henne att tänka på systemens framtid. Men å andra sidan insåg hon att Cecilia hade rätt i sina åsigter, och hon gjorde icke flere

försök att öfvertala henne till det giftermål, hon så mycket önskat.

Vid återkomsten till Stockholm i medio af september fann Cecilia familjen Billner redan installerad i sin vinterbostad, — mattor pålagda, gardiner uppsatta och allting ordnad för den stundande säsongen. Hon blef vänligt emottagen, i synnerhet af Ernst, som var nere vid ångbåten då hon kom, och lifligt uttryckte sin glädje öfver att se henne igen.

Så snart något lämpligt tillfälle till ett enskildt samtal yppade sig, påminde hon grosshandlaren om det löfte han i våras gifvit henne, samt undrade när hon kunde hoppas att det skulle gå i verkställighet. Grosshandlaren stirrade på henne utan att begripa hvad hon menade, och då Cecilia närmare förklarade sig, måste han erkänna att han glömt alltsammans. Men då han såg hur ledsen den unga flickan blef, skyndade han sig att försäkra att det betydde ingenting, klappade henne på axeln och lofvade, att om en månad skulle han ordnat allt som »lilla vän» önskade. Men flere månader förgingo, utan att Cecilia hörde någonting; grosshandlaren tycktes åter ha öfverlemnat sitt löfte åt den mest fullkomliga glömska. Cecilia var för stolt att göra flera påminnelser; hon lät alltsammans förfalla och insåg att hon på egen hand måste försöka ordna sin framtid.

Men hon kände med förfäran hur slapp hon härvidlag var och för hvarje dag alltmera blef. Alla hennes instinkter för lyx och sällskapslif, hvilka

under dessa sista år varit döfvade, strömmade fram med fördubblad styrka, liksom pockande på att få taga igen det förlorade. Hon kämpade emot, hon försökte att haka sig fast vid sina sorgsna minnen, men hon drogs in liksom i en hvirfvel af sitt ungdomligt friska lynne.

På samma gång var hon i djupet af sin själ mer än någonsin missnöjd och olycklig; hon kände att hon förde ett lif som ej var hennes, att hon liksom stal sig till något, och följdén häraf blef, att hon ständigt plågades af disharmoniska känslor. Mest af allt bidrog dock den mer och mer bestämda vissheten om Ernsts kärlek att locka henne ifrån omsorgen för framtiden. Hon besvarade icke hans tycke, och hon kände att det rättaste hade varit att genast tillbakavisa honom, men äfven härvidlag gaf hon vika för sina känslor. Hon hade visserligen icke Bertas naiva behof af kurtis och hyllning, men i hennes natur fans dock denna svaghet för det erotiska, som är oskiljaktig från ett passioneradt qvinligt väsende. Hon kände icke mycket för Ernst sjelf, — på sin höjd en systerlig sympati, — men hon hade förälskat sig i hans kärlek och kunde ej lätt försaka den.

Fru Billner upptäckte inom kort Ernsts tycke, och hon var mycket förtjust deråt. Hon hade alltid fruktat att Ernst skulle göra en »mesallians» och bittert suckat vid tanken på att som sin svärdotter taga emot en ful och illa klädd flicka, — hvarför föreställningen att han skulle få till fru en generaldirektörs dotter, som dertill var så

distingerad som Cecilia, ofantligt behagade henne. Hennes taktik blef också hädanefter att skämma bort Cecilia, öfverhopa henne med presenter, smickra henne och sjunga hennes lof både hemma och borta. Cecilia plågades häraf, hon blygdes inför sig sjelf och hon hade ibland anfall af dåligt lynne och förtviflan, som kastade henne tillbaka till det sista årets lifsleda.

På detta sätt förgingo höstmånaderna och julen kom. Denna högtid hade för herrskapet Billner sin största betydelse genom den massa af julklappar, som under dessa dagar forslades hem, för att sedan på julaftonen utdelas i hvardagsrummet, — hvilket rum, sedan alla paket voro upptagna och papperen utburna, närmast liknade en slarfvigt ordnad exposition af toalettsaker och andra artiklar. Lille Sixten, hvilken hela aftonen likt ett hungrigt rofdjur måst mättas med paket och namnam, hade ett särskildt stort bord, öfversålladt af leksaker, dem han med en beundransvärd fingerfärdighet hann att bryta sönder nästan allesammans, tills han skulle gå och lägga sig. En docka återstod, som ännu ej fått erfara hans våldsamma smekningar, men henne tog han med sig i sängen, för att der få en sista njutning genom att knäcka hennes ben och armar. Sedan återstod det honom alltid att sparka sin »bonne», då denna ville taga dockan ifrån honom, och sedan kunde han somna, nöjd och tillfredsställd med denna dagens gerningar.

Fru Billner fick af sin man ett juvelgarnityr på hvars omslag var skrifven följande vers, — det enda skaldestycke familjen Billners poetiska ådra lyckades producera:

Då »lilla vän» skall till Italien resa —

Då vill jag vara med, men då skall hon sin koffert *läsa!*

Fru Billner blef rörd till tårar öfver detta mästerstycke; hon förstod dess utomordentliga finess, — ett löfte om en resa till Italien, hennes älsklingsdröm, framburet till henne öfverhöljdt af glittrande juveler! Hon grät af glädje då hon tog upp garnityret och tänkte på en promenad på Corson, och hon kände sig i detta ögonblick som den lyckligaste och mest »förstådda» hustru under solen.

Bertas julklappar bestodo egentligen af toalett-saker. Juldagen gjordes också utgallring i hennes garderob, då de lyckliga jungfrurna fingo åtminstone hvar sin nya klädning, som Berta endast nyttjat en gång och sedan hängt undan, därför att den ej klädde henne.

Äfven Cecilia öfverhopades med presenter, men den vackraste hade hon redan på förmiddagen fått. Då hon, hemkommen från en promenad, inträdde i sitt rum, fann hon der en bukett af rosor och violer, hvilkas doft slog emot henne likt en berusande sommarstämning, som kom henne att med ett utrop af glädje springa fram och trycka sitt ansigte ned i de svala, fuktiga blommorna. Hon visste hvem det var som gifvit henne dem,

och då hon vid middagen träffade Ernst tackade hon honom med en handtryckning och en vänlig blick.

Han behöll länge hennes hand i sin och såg henne djupt in i ögonen.

»Cecilia,» hviskade han slutligen, »om några dagar börjar ett nytt år, — säg mig, tror du att det äfven skall blifva nytt för mig, att det jag nu drömmer om skall blifva verklighet derunder, att lyckan, som jag så länge, så förgäfves, så brinnande sökt — ändtligen skall komma?»

»Hur kan *jag* veta det?» svarade hon sväfvande och utan att möta hans blick.

»Jo, *du* — endast *du* kan säga det, — svara mig, Cecilia säg, vågar jag, får jag hoppas?»

»Hoppas, det få vi ju göra, så länge lifvet fins kvar,» sade hon med ett småleende.

»Nej, Cecilia, skämta icke, kokettera icke med mig!» ropade han och kramade hennes hand, »jag förtjenar något bättre! Du vet, att jag älskar dig djupt och innerligt — du vet, att det är af dig min framtid beror — att det är på dig jag hoppas, för att få ersättning för hela mitt sorgliga förflutna — — att du ensam kan återge mig tron på mig själf, som frös bort i min kärlekslösa barndom — svara mig därför sant och ärligt?»

Hon skakade på hufvudet och undvek alltjemt hans blick.

»Ack, hvarför skall du tala så?» utbrast hon slutligen otåligt, — »din *vänskap* gjorde mig så mycken glädje . . .»

Han släpte hennes hand och hans ansigte mulnade, så att hyn nästan tycktes mörkna.

»Det vill säga, jag får ej hoppas på att se mina känslor besvarade?» sade han sträfft. »Ah, om du visste, hvad jag begär litet,» tillade han derefter, och rösten veknade ånyo, »blott att du håller af mig — blott att jag får göra dig lycklig . . .»

Hon svarade ej utan fortfor blott att skaka på hufvudet med en tankfull, något beslöjad blick. Han lemnade henne hastigt, och de dystra vecken i hans panna utjemnades ej, förrän Cecilia efter middagen kom fram och talade med honom, då han så småningom återfick sitt vänliga och ömma sätt.

Helgdagarne voro ej i herrskapet Billners smak. Ingen af familjen brukade gå i kyrkan; frun gjorde visserligen ibland ett kyrkbesök, då någon prest på modet predikade, men när hon kom hem derifrån, voro alltid hennes nerver mer än vanligt förstörda.

De långa förmiddagarne, då allt var tyst i huset och inga bud eller visiter hördes af, hemsökte dem också alltid med gäspningar och anfall af leda. Det gick väl an, då vädret var vackert och man kunde bege sig ut så snart promenadtimmen var inne, men då det som i år snöade och man måste hålla sig hemma hela förmiddagen, företedde Billnerska hvardagsrummet, der familjens medlemmar sutto halfsofvande och stirrande, ingen upplifvande anblick,

Frun i synnerhet var vid dåligt lynne. Hon hade nu lefvat i nära femtio år och således haft god tid att lära sig, att det under vintern brukar snöa i de nordliga länderna, och ändå kunde hon i tintal sitta vid fönstret och betrakta snöflingorna, förvåna sig öfver dem och hålla långa, ogillande tal öfver väderleksförhållandena.

»Se så, gumman lilla, krya upp dig!» sade grosshandlaren slutligen, i det han kom fram och gaf sin hustru en klapp på axeln, »ge du t—n om det snöar eller regnar ute, vi ha det ju trefligt inomhus i stället. Kom nu, ska' vi se efter hvar man kan hänga den nya taflan!»

Frun drog sig häftigt undan sin mans smekning, och ett lifligt minspel förjagade plötsligen det buttra draget ur hennes ansigte.

»Du tänker på och talar om och sysselsätter dig med ingenting annat än de lumpnaste jordiska omsorger,» utropade hon med sträng röst, »alla lifvets intressen, de religiösa som de literära, äro totalt främmande för dig! Jag säger dig, Anton, att det går icke i längden! Fröken Blommér sade häromdagen, att hon så innerligt bedt Herren, att Han måtte skicka dig en olycka för att skaka upp dig ur din säkerhet!»

Nu var det grosshandlarens tur att bli ond. Fröken Blommérs omsorger om hans eviga välfärd tilltalade honom icke.

»Bed käringen draga f—n i våld,» svarade han förargad.

»Om vår Herre nu ändtligen skall höra hennes älskliga böner,» sade Oskar, som halflåg i en hvilstol och putsade sina naglar, »så behöfde Han blott inge henne tanken att hemsöka oss, som hon brukade göra för ett par år sedan! En mera raffinerad pröfning kunde Han inte hitta på!»

Frun svarade ej. Hon rätade upp sig, svepte schalen tätt omkring sig och fixerade väggen midt emot med orubblig energi.

»Hvem är fröken Blommér?» frågade Cecilia, vänd till Berta.

Berta betraktade henne ett ögonblick och brast derefter ut i skratt.

»Hör du, Adelaide,» ropade hon åt systern, som efter vanligheten satt och läste en roman, »Cecilia frågar hvem fröken Blommér är.»

Adelaide såg upp med ett glindrande i ögonen, som visade att ett för hennes skrattmuskler kärt ämne blifvit vidrördt.

»Har du verkligen undgått en lefnadsbeskrifning öfver fröken Blommér?» frågade hon Cecilia, som småleende bejakade hennes fråga. »Nå, det kallar jag tur! Det skulle i alla fall inte händt, om du kommit till oss för två år sedan. Då kom fröken Blommér hit hvar dag och höll andaktsstunder med mamma eller hemtade henne till den italienska signorns föreläsningar, för att hon skulle bli 'väckt'. Nu har mamma allt slumrat in i syndens sömn igen, men på den tiden inbillade hon sig höra till de 'väckta'. Hon och fröken Blommér lågo på knä framför signorn och bekände sina synder på

— *svenska*, som han naturligtvis icke begrep ett ord af. Men det gick lika bra ändå — — han tröstade dem och gaf dem absolution på *franska*, — som jag inte tror att *de* begrepo många ord af — klappade dem på hufvudet och kallade dem 'pauvres brebis!' — som Oskar öfversatte med: 'arma fårskallar'!»

En hejdlös munterhet följde på Adelaides berättelse. Berta låg dubbel af skratt, Oskar hoppade i stolen medan tårarne trillade utför hans kinder, och grosshandlaren skrattade, så att han höll på att qväfvas.

Men detta blef för mycket för fru Billner; hon reste sig upp, hennes läppar förvredos, och hon såg i detta ögonblick så kränkt och missförstådd ut, att grosshandlaren började känna sig illa till mods. Han upphörde genast att skratta, gick fram till sin hustru och försökte blidka henne; men hon stötte bort hans utsträckta hand, gaf hela rummet en förkrossande blick och gick derefter ut.

»Ni få inte skämta med mamma så der,» sade den stackars grosshandlaren, ännu sväfvande mellan skratt och förskräckelse, »ni vet — hennes nerver...»

»Åh, kära pappa, då hon fick ett juvelgarnityr och en italiensk resa i present i går, så bör hon ha krafter att smälta mycket!» svarade Oskar, alltjemt skrattande.

»Jaja, — jaja, vi få väl se hur det går,» mumlade grosshandlaren bekymrad.

Han hade rätt i sina dystra aningar, ty om några ögonblick bröt stormen lös i konvulsioner,

skrik och snyftningar. I flere timmar låg frun på sin soffa och ropade oupphörligt så högt, att det kunde höras hit ned, att hon ville dö! Förgäfves lofvade den stackars grosshandlaren att hon skulle få *allt* hvad hon ville, det hjälpte icke, anfallet varade ändå sin ordinarie tid, det vill säga tills först och hunger började infinna sig, då hon tystnade och man måste bära upp middagen till henne, ty hon orkade ej komma ned till bordet.

Oafsedt värdinnans frånvaro företedde middagsbordet ingen upplifvande anblick. Familjen Billner brukade nämligen på juldagen inbjuda alla sina fattiga slägtingar, inventarier i familjen, kontorister och bokhållare att äta middag hos dem. Det var en gammal enka efter grosshandlarens bror, en jernkramhandlare, som haft mindre tur med jern än grosshandlaren med trä, — hennes dotter, telegrafist, och tvenne gamla flickor, frökarna Klingström, kusiner till fru Billner, hvilka stickade schalar och virkade antimakasser för att försörja sig. Ingen menniska kunde för öfrigt begripa på hvad de lefde, utom deras rika slägtingar, hvilka alltid undrade öfver, att ingenting räckte till för dem. De stackars flickorna betraktade Billners som högre väsenden, för hvilka de på namns- och födelsedagar kommo och nego och hvilka de uppvaktade med virkade påsar och schalar, till tack för de små presenter och penningesummor Billners ibland gäfvo dem.

Annandagen hade herrskapet mera »vald» societet. Frun var då återställd från sin nervattack

och kunde njuta af sällskapet, som bestod af herrarne von Böhnen, brukspatron von Linden, riksdagsman och medlem af ett halft dussin komitéer, samt fröken Drysell, ett literärt och berest fruntimmer, hvilket liksom den »käre diplomaten» tyckte mycket om de Billnerska middagarne, och som till ersättning för dem tienstgjorde som konversationslexikon åt fru Billner.

En dag i slutet af januari öfverraskades familjen af underrättelsen, att Adelaide beslutat att äntligen belöna kammarjunkarens hyllning och gifva honom det efterlängtrade jaordet. Denna förlofning väckte mycken munterhet hos Oskar och Berta, hvilka lifligt erinrade sig de snäsor Adelaide gifvit kammarjunkaren, och hvilka inom sig gratulerade honom till den äktenskapliga lycka han gick att möta. Herr och fru Billner deremot voro mycket belåtna; herrn betraktade ogifta qvinnor som något slags misslyckadt fabrikat, och han tyckte att Adelaide började bli en gammal »vara», — och frun jublade öfver den nya släktskapen. Herrarne Böhnen voro visserligen fullkomligt medellösa, men hvad betydde det, då Billners voro så rika? Deras mor var i stället friherrinna, och de hade flere relationer inom den förnäma verlden, som ej voro att förakta. Fru Billner blef också i hast så förnäm, att hon inte längre kunde riktigt uttala namnen på sin mans kontorister, och hennes närsynthet tilltog i en så oroväckande grad, att hon på mera trafikerade gator inte kände igen sina gamla vänner och bekanta.

»Ja, så går det här i världen!» utropade Berta, då de tre flickorna på aftonen af Adelaides förlofningsdag träffades i sina rum. »Man stretar emot i början och gör sig rar genom att vara 'difficile' — men så ger man med sig till sist. Det är verdens gång! Vi få väl se hur det går med dig, Cissan, du är så motspänstig nu — men vänta — en vacker dag bereder du oss samma öfverraskning som Adelaide.»

»Nej,» svarade Cecilia småleende, »vänta dig inga öfverraskningar af mig, ty då blir du bedragen. Jag gifter mig aldrig!»

»Man ska' inte säga aldrig om någonting, allraminst om giftermål,» filosoferade Berta. »För min del anser jag det icke omöjligt, att jag till och med skulle kunna sluta med att gifta mig med 'diplomaten', — och då anser jag verkligen att jag utsträckt gränserna för min fördomsfrihet så långt som möjligt!»

»Men hur kunde du,» fortfor Cecilia, vänd till Adelaide, som satt i soffan och smekte Bijou, utan att, som det tycktes, höra på de begge flickornas samtal, »hur kunde du besluta dig, Adelaide? Är du inte rädd, att du skall komma att ångra dig?»

»Åh, jag har betänkt mig i ett par år,» svarade Adelaide torrt, »så inte kan man säga att jag öfverilat mig. För öfrigt...»

Hon afslutade ej meningen utan fortfor att smeka Bijou, som morrade och sträckte på sig af välbehag.

»För öfrigt?» fortsatte Cecilia frågande.

»För öfrigt så — har jag under denna tid lärt mig värdera Arvid. Jag har alltid, främst af allt, önskat att få en något så när sedlig man, och jag har på den säkraste väg — samma väg som Berta brukar anlita, då hon skaffar sig sina skandalthistorier, — gjort mig underrättad om att Arvid i det afseendet är så hygglig en man kan vara. Och hvad nu den mycket omtalade dumheten beträffar, så — tröstar jag mig med att det fins de, som äro dummare!»

»Ja, 'diplomaten'!» utropade Berta skrattande, »det erkännes villigt, att han tar högsta priset! Men eljest trotsar jag dig att finna någon mera ohjelpligt proppad...»

»Nå, om han är väl proppad, så behöfver jag ej frukta några explosioner!» svarade Adelaide kallt. »Dessutom har hvar och en sin smak, du tycker om utsväfvande och qvicka karlar, — jag föredrar ett dumhufvud med moralisk känsla.»

»Men jag förstår icke hvarför du alls behöfver gifta dig?» invände Cecilia, »du är ju rik och obe-roende, — och jag föreställer mig att du inte har mycket behof af en mans kärlek?»

»Kära du, gifta sig göra alla, det hör till slentrianen, och den drar oss förr eller senare med sig. Då man är ung, inbillar man sig att man skall förblifva 'originell', 'vara sig sjelf', som det heter i böcker och teaterpjäser, — men så halkar man in i de gamla, uppnötta hjulspåren. Jag t. ex.,» fortfor hon och ett drag af bitterhet flög öfver hennes ansigte, »jag inbillade mig en gång

i min ungdom att jag skulle 'bli' någonting, jag ville taga studentexamen och utmärka mig och inte föras in i den vanliga skocken flickor! Och hur gick det för mig? Mamma och pappa skrattade åt mig, och så började jag slutligen sjelf skratta åt mina fantasier och till sist blef jag så vanlig att jag nästan blef ovanlig af pur trivialitet! Så går det! Har du någonsin en vacker sommardag gått inne i skogen och försökt att leta rätt på nya ensamma gångstigar, som inte alla andra gå på och der du inte skulle störas af att möta någon? Det brukar jag göra, och när jag då tycker, att det är riktigt tyst och ensamt och att här kan jag få vara alldeles i fred, så hör jag plötsligt ett råmande bakom mig, och jag upptäcker att det är på sjelfva fävägen jag går! Så är det också i lifvet. Inbilla dig aldrig att du kan bana din egen väg! På fävägen kommer du förr eller senare, — och der är det också lättast att vandra — den är så oerhördt mycket trampad!»

Hon reste sig häftigt upp, tog ljuset och gick in i sitt rum.

»Jag förstår henne icke,» sade Cecilia och skakade på hufvudet, »att så der kallt och reflekterande ingå ett giftermål utan spår af sympati — det är ofattligt . . .»

»Du hörde ju att hon inte anser sig kunna undvika 'fävägen',» svarade Berta skrattande. »Der kan hon också påräkna ett säkert stöd af Arvid, han bör vara hemmastadd derpå. I alla händelser,» fortfor hon allvarligare, »är det visst inte underligt

att Adelaide gifter sig, hon har alltid vantrifts i hemmet, mamma har favoriserat mig och Oskar, och ibland varit riktigt elak emot Ernst och Adelaide. Nu vill Adelaide bli sjelfständig och slippa mammas käx och dåliga lynne, därför gifter hon sig! Jag lyckönskar emellertid hennes man!» —

För att fira Adelaides förlofning gjorde herrskapet en stor middag, till hvilken hela det nya umgänget samt alla de af det gamla, hvilka ansågos värdiga att på en sådan dag pryda grosshandlarens salonger, voro inbjudna.

I den så kallade röda salongen tog fru Billner emot sina gäster, — lycklig och stolt i medvetandet om sin vackra figur, sin dyrbara brokadklädning, som »den kära diplomaten» afsynat och gillat, och oefterhärmlig i sin förmåga att småle och räcka handen på olika sätt, allt efter gästernas olika rang och förmögenhetsvilkor.

Grosshandlaren var vid ett uppsluppet lynne, hade svårt att hålla sin tacksamhet mot försynen inom tillbörliga gränser, skrattade oupphörligt och kunde icke börja en mening utan att fnysa ett par gånger, medan berlockerna på hans urkedja pinglade som festklockor till hans och hans rikedompris.

Herrskapet Billner hade också tacksamma gäster. De nya släktingarne visade oförtäckt sin förvåning öfver de praktfulla rummen, gingo omkring och tittade genom lorgnetten på taflor och småsaker, nöpo i sidengardinerna och värderade sakerna under ifriga hviskningar sins emellan.

Ingen tycktes det minsta genera sig för värdfolket; några drefvo med grosshandlaren, öfverhopade honom med komplimenter, talade om monumental dekoration, exempel för efterverlden, etc.; andra, hvilka innehade hög samhällsställning, men måste nöja sig med enkla hem, hviskade förtrytsamt om bourgeoisiens sorgligt utvecklade lyxbegär.

Nu gafs signal att bordet var dukadt och att herrarne skulle bjuda sina damer armen. Grosshandlaren förde Arvids mor, en liten fin gumma, enkelt och gammalmodigt klädd, men med en aristokratisk rynkning på näsan, som lyckligtvis undgick den omisstänksamme grosshandlaren, hvilken under hela middagen uppvaktade henne med sitt naiva skryt, berättande om sin vinkällare, sin sommarvilla vid Saltsjön, sina . . . hm . . . trädgårdsanläggningar, talade med förnäm vårdslöshet om »obetydliga depenser» . . . »några tusen kronor», etc.

Fru Billner fördes af Arvids morbror, en gammal, sirlig ungtkarl, som oupphörligt sade värdinnan komplimenter öfver hennes »charmanta anrättningar». Frun smålog och kände sig till mods som en fulländad verldsdam, förde en inspirerad konversation, talade om förnäm, kända personer och nämnde dem vid deras dopnamn, som om de varit hennes intimaste väninnor, häntydde på förtroenden och omdömen, som hon hört af »högt uppsatte personer», hvilka hon dock af grannlaga skäl ej ville namngifva.

Till höger om henne satt brukspatron von Linden, styf och rak, omstrålad af glansen från sina sex komitéer och sina långa, sömngifvande tal i första kammaren. Han talade med djup röst om forna tiders enkla seder, medan han skrapade åt sig ett halft dussin ostron och med blicken följde chateauvinet, som vaktmästaren hælde i hans glas. Frun förstod honom så väl; hon delade alldeles hans åsikter i afseende på nutidens demoralisation, och hon liksom han suckade bittert vid minnet af den dygdiga tid, då man åt gröt och drack ölost om qvällarne. Mot slutet af middagen började frun blifva sentimental; tårarne kommo henne i ögonen vid erinringen om flydda tider, om en française som hon och brukspatronen en gång dansat på Amaranten, och hon talade med låg, vemodig stämma om lifvets sorger och det gåtfulla i den menckliga tillvaron.

Brukspatronen, som också blifvit upprörd, böjde flere gånger gillande på hufvudet, smålog melankoliskt och såg med en djupsinnig min ned i champagneglaset, der lifvets mysterier porlade i små glänsande bubblor. Slutligen började de tala i religion, — högstämda utgjutelser öfver naturens vittnesbörd om försynens godhet, indignation öfver menniskors otacksamhet för allt det sköna och härliga, hvaraf lifvet öfverströmmar. Vid dessa ord klingade de med hvarandra, tömde glaset och kände sig öfverväldigade af tacksamhet och sinnesrörelse.

I allmänhet herskade vid bordet, allt som mid-dagen framskred och rodnaden på kinderna steg upp emot pannan, en högstämd och lycklig sinnes-stämning. För hvarje gång vaktmästaren gjort sin rond och de fyllda glasen ånyo blifvit tömda, kände sig litet hvar mer och mer i behof af att gagna menskligheten, att uträtta något oförgängligt stor-verk.

Otydliga förnimmelser af hemlighetsfulla vän-skapsband, känslor af tacksamhet, intresse och deltagande uppstego i gästernas fantasi och kommo dem att dricka med sina grannar och vis-å-viser, fråga hur det stod till med deras gamla mor eller moster, bedja dem icke glömma bort gamla vänner, tacka dem för en sexa på Blå porten, i deras ung-domsdagar.

Cecilia satt bredvid Ernst, som på andra sidan hade fröken Drysell, hvilken under hela middagen öfversvämmade honom med literära betraktelser och utgjutelser öfver den menskliga dumheten, hvilka utgjutelser för hvarje glas hon drack blefvo mer och mer indignerade. Fröken Drysells andra granne var en ung sportsman, som endast kunde tala om »single-sculls», »kanoter», »stroken», etc., hvarpå fröken Drysell svarade med Spencer, Stuart Mill och Nordau, ända tills de slutligen vände sig ifrån hvarandra, begge två öfvertygade om att de aldrig träffat på en så obildad menniska.

»Hvem är den unge herrn, som sitter midt emot oss bredvid Berta, och ser så intresserad ut af henne?» frågade fröken Drysell, i det hon böjde

sig mot Ernst och riktade sin lorgnett på den utpekade unge mannen.

»Det är baron Dahlheim,» blef svaret.

»Kors! Jag kan inte erinra mig ha sett honom här förr! Det är en bekantskap, som ni gjort medan jag var utomlands. Ett fint utseende — fast han ser ut, som tillhörde han en släkt, som håller på att degenerera. Jag kommer ihåg hvad Spencer säger — — ni har naturligtvis läst Spencer?»

Nej, det hade Ernst icke.

»Åh, — det var skada! Honom bör ni för all del lära känna! Om ni tillåter, skall jag skicka er hans 'Inledning till Samhällsläran' — den är mycket populärt och lättfattligt skrifven.»

Ernst tackade henne, i synnerhet för hennes finkänslighet att vilja skicka honom ett lättfattligt och populärt arbete.

Cecilia var under hela middagen tyst och förstämnd; Ernsts bemödande att upplifva henne och draga henne in i ett förtroligt samtal lyckades ej. Åsynen af det bleka, välbekanta ansigtet midt emot, som hon oupphörligt såg vändt mot Berta med ett inställsamt leende, uppväckte pinsamma minnen, hvilka den muntra sinnesstämningen vid bordet ej kunde förjaga. Georg hade för ett par månader sedan kommit till Stockholm och de hade flere gånger träffats borta, dock utan att tala vid hvarandra. Men genom Edvard visste hon, att hans afsigt var att arrendera en egendom af sin morbror, och sedan för alltid slå sig ned på landet,

Till ära för de nyförlofvade höll grosshandlaren ett tal, hvilket ännu mera än i allmänhet dylika festtal utmärkte sig för dunkel tankegång och oredigt framställningssätt. Grosshandlaren hade aldrig varit någon Demosthenes, och hvad han nu sade hörde icke till hans lyckligaste ingifvelser. Sedan han med svetten i pannan och ett rörande modigt leende på läpparne krånglat sig igenom en inledning af substantiv, verb och konjunktioner, hvilkas sammanhang med hvarandra ingen kunde upptäcka, kom han till sjelfva kärnan af sitt föredrag, som bestod i att han med stentorsstämma beskref hvilken lycka han sjelf åtnjutit i sitt äktenskap, samt huru förälskade Arvid och Adelaide voro i hvarandra.

Skålen dracks med bifall och den beskedlige grosshandlaren, berusad af sin egen vältalighet, inbillade sig verkligen att hans gäster trodde på dessa fabler om äktenskaplig lycka och kärlek.

Så följde ännu ett par tal, allt mer och mer högstämnda, och slutligen utbragte brukspatron von Linden med återhållen rörelse en tacksamhetsskål för värden och värdinnan.

Nu var middagen slut. Fru Billner lade hufvudet på sned och såg på sin make med ett hängifvet frågande leende. Denne böjde på hufvudet med ett lika hängifvet småleende, derefter reste sig värden och värdinnan, det blef ett häftigt skrapande af stolar och frasande med klädningar, kavaljererna bjödo sina damer armen, man tågade under prat och skratt in i salongen — och inom

några ögonblick stod det nyss så strålande middagsbordet som en ruin, med de hopskrynklade servietterna, den fläckade duken, de kringspridda, halftömnda gläsen, stolarne huller om buller, smulor af bröd och mat nedfallna på golfvet, — och öfver allt detta den iskalla vinterluften, som i hvassa strålar strömmade genom de qvafva ångor, hvilka likt rökmoln bolmade fram mot de öppnade fönstren. Vaktmästarne sprungo ut och in för att duka af bordet, medan dörrarne till serveringsrummen stodo öppna, så att pratet från tjänstepersonalen hördes hit in. Derute hade man nu sin högtidsstund. Der åts och dracks och omtalades historier från middagsbordet. Till och med »den grå» nedlät sig att tina upp och började slutligen, till kamraternas jubel, att härma fru Billner och brukspatronen.

Efter middagen blef det en stunds lifligt prat, men så mattades konversationen, här och der qväfde man gäspningar bakom solfjädern, herrarne smögo sig bort så fort artigheten medgaf, och damerna blefvo ensamma att halfsofva i soffhörnen, underhålla kallprat eller gå omkring och titta på möblerna och i album. Den enda herre, som troget qvarstannade hos damerna, var Arvid, hvilken tillsammans med Adelaide satt i en vrå af blå salongen, småpratande och kurtiserande. Sedan Adelaide beslutat att gifva Arvid sitt ja, hade nämligen hennes sätt emot honom undergått en fullständig förändring. Hon bemödade sig att liksom hålla honom uppe inför verlden; om hon än visste med sig sjelf, att hon icke ämnade mycket taga

hänsyn till sin mans vilja och önskningsar, dref henne likväl en instinkt att söka inbilla menniskor att hon gjorde det. Hon öfverlemnade sig äfven utan motstånd åt hans smekningar, ja hon till och med besvarade dem. Ingen af dem älskade hvarandra, men de sökte begge två med ett slags ängslig ifver att genom yttre medel ingjuta värme i de ljumma känslorna, och dessa ofta temligen häftiga kyssar upphettade dem och läto dem under några ögonblick erfara en illusion af ömhet.

Fram på qvällen då herrarne kommo tillbaka öppnades pianot, och fru Billner öfvertalade Edvard Arnell att sjunga några stycken. Damerna qvicknade till, gingo ut i salen och kommo så småningom i extas öfver den vackra rösten och det »charmanta» föredraget. Till och med fröken Drysell var belåten. »Menniskan är icke utan intelligens,» hviskade hon till fru Billner, »det hörs att han förstår hvad han sjunger. Eljest är det otroligt, hvad sådana der musikmenniskor ofta äro enfaldiga!»

Efter sången spelade Edvard upp till vals, och inom kort var en liflig dans i gång.

Cecilia deltog ej i dansen. Hon var nedstämd och dessutom trött af värmen och pratet. Ernst bad henne flere gånger att dansa med honom, men hon afslog hans bön och gick slutligen och satte sig bland de äldre damerna, för att komma ifrån flere uppjudningar.

Under en française, i hvilken alla, både unga och gamla deltog, blef hon ensam qvarsittande i

röda salongen. Det var en så behaglig, tyst ensamhet i det stora, nästan tomma rummet med den matt röda dagern och dansmusikens toner, hvilka dämpade och otydliga trängde hit in. Cecilia satte sig beqvämt i soffan, lutade hufvudet i handen och öfverlemnade sig åt ett vemodigt drömmeri, som på samma gång smekte och upprörde hennes fantasi.

Plötsligen ryckte hon till vid ljudet af steg bredvid sig och då hon såg upp, stod Georg Dahlheim framför henne. Instinktligt reste hon på sig och gick åt sidan, liksom för att lemna rummet, men han kom efter och hejdade henne.

»Ni undviker mig, fröken Cecilia,» sade han med låg, osäker röst. »Ni undviker mig nu som alltid.»

Hon rätade upp sig, kastade hufvudet tillbaka och såg på honom med en lång, iskall blick.

»Nej,» svarade hon kort, »jag lemnar er.»

Åter försökte hon komma förbi honom, men han omfattade hennes begge handleder och tvang henne att stanna.

Hon slet sig lös och en glödande rodnad flög öfver hennes ansigte.

»Med hvad rätt — vågar ni!» utropade hon, skälfvande på rösten, och drog sig baklänges mot soffan.

»Med förtviflans rätt, Cecilia,» hviskade han, i det han kom efter henne och stälde sig framför, liksom för att spärra vägen för henne. »Jag har nu så länge förgäfves sökt att få tala vid er, —

att få förklara hvad som kanske kan synas er underligt, att få godtgöra, om möjligt . . . och ni har beständigt flytt mig, svarat mig med hånande ord och iskalla blickar. Men ser ni, nu vill jag tala — och nu skall jag det!»

Cecilia betraktade honom ett ögonblick under tystnad. Hon hade aldrig sett honom sådan, icke ens under den tid, då hon i den elegante Georg Dahlheim med den förnäma hållningen tillbad ett ideal af manlig höghet. Han var alldeles blek, utom några röda fläckar i pannan, ögonbrynen voro sammandragna, och i ögonen lyste ett beslutsamt trots, något af en spelares uttryck, då han vågar den sista insatsen. Cecilia kände beröringen af en själ, som förtviflan gjorde starkare än hennes och mot sin vilja böjde hon sig härför. Hon försökte ej längre att komma undan; hon stödde handen mot ett bord och qvarstod orörlig, medan hennes blickar så småningom sänktes, och rodnaden på hennes kinder efterträddes af en djup blekhet.

»Ni kan ingenting godtgöra,» mumlade hon slutligen bittert, »och jag ville bespara både er och mig ett samtal, som måste sluta med hårda och föraktfulla ord. Men får gå! Hvad har ni att säga mig?»

»Icke mycket,» svarade han med osäker röst, »endast några ord — mera behöfs ej för att förklara mitt handlingssätt . . .»

»Förklara ert handlingssätt!» afbröt Cecilia gäckande. »Det är att spilla onödiga ord! Intet

handlingssätt kan ha varit mera klart och lättfattligt än ert — inga motiv genomskinligare . . .»

»Och ändå har ni missförstått mig, — missförstått mig, så att ni blef grym och hjertlös! Nej! motsäg mig icke,» fortfor han, då hon ville afbryta honom, »om ni icke helt och hållet misskánt mig, skulle ni ej visat mig ett sådant förakt, som ni nu gjort . . .»

»Men hvart vill ni då hän?» afbröt Cecilia otåligt, »hvarför denna långa inledning? Jag har aldrig anklagat er . . .»

»Jo, Cecilia, det har ni! — hela ert sätt har varit en anklagelse . . . hvarje blick, hvarje rörelse under dessa tvenne år, då ni flytt mig . . .»

»Det fans en tid, då ni flydde mig, dagar, då jag timme efter timme väntade er — den tid då mitt hjerta blödde under den första djupa sorgen, då jag så väl behöft er tröst, er vänlighet och då ni i stället förvandlade min sorg till förtviflans bitterhet . . . Tror ni att man så lätt glömmet och förlåter sådant? Det fins blott *en* sak, som förhjelper en härtill och det är — föraktet . . .»

Han bleknade ännu mera vid hennes ord, såg bort och stirrade tyst och dystert framför sig.

»Jag kunde icke handla annorlunda!» utropade han slutligen. »Tro mig, fröken Cecilia, jag kunde det ej — för er skull! Vet ni hvem det var ni skänkt er vänskap? En ruinerad, förlorad man, som kanske snart skulle alldeles gå under! Jag hade icke rättighet att närma mig — jag måste

fly er, ty jag visste hur det annars skulle gå — jag skulle bekänna min kärlek, tigga om er tillbaka, och jag var någ djerf att tro, att jag kanske icke skulle tiggat förgäfves? . . . Och jag kände, att det skulle varit feget, egoistiskt att begagna mig af er ömhet och draga er in i mitt elände . . . därför flydde jag er, flydde er, som man flyr en frestelse, då man känner sin svaghet.»

»Jag tackar er för det förmynderskap ni tog öfver mina känslor,» svarade Cecilia hårdt, »jag var dock tillräckligt gammal, för att sjelf bedöma om jag hade mod och lust att dela ert 'elände', som ni säger.»

»Men inser ni då icke, att det varit en feghet, om jag gjort er den frågan? Förstår ni icke, hur förnedrande det är för en man att komma till den qvinna han älskar och högaktar, och tigga om hennes medlidande, hennes kärlek, utan att kunna erbjuda henne en tryggad framtid? Förstår ni inte, att hela ens stolthet, ens hederskänsla uppreser sig emot att bedja den qvinna, man skulle vilja bjuda all världens skatter, bli hustru åt en ruinerad, kanske förlorad man?»

»Åhjo, det förstår jag. Men jag förstår ännu bättre, att ens klokhets uppreser sig mot att bli man åt en fattig, obemärkt hustru!»

Han ryckte till, men svarade ej. Det blef några ögonblicks tystnad; hon satte sig i soffan och lutade hufvudet i handen, med ansigtet till hälften vänt ifrån honom.

»Detta är småsinne, fröken Arnell,» sade han slutligen sträfft, »ett storslaget sinne skulle icke uppleta endast lumpna motiv till ett handlingssätt, som kanske var ett misstag — men icke en låghet.»

»Om ni kallar det småsinne att se sanningen klart i ögonen och icke låta dåra sig af vackra fabler — ja, då har ni rätt att jag är småsint!»

»Jag kände er icke sådan i forna tider, då var ert hjerta öppet för det goda och ädla, då hade ni lättare att tro människor om goda än dåliga bevekelsegrunder.»

»Ja, det var innan ni lärt mig, hur lumpet och beräknande människor kunna handla . . .»

Han svarade ej; han gick fram till kakelugnen bredvid soffan der Cecilia satt, tog en liten porslinsask derifrån, vände den flere gånger mekaniskt och stirrade slött derpå.

»Ni är hjertlös, fröken Cecilia,» sade han slutligen i det han stälde tillbaka den lilla asken, »och jag ser att jag missuppfattat er. Jag tänkte att minnet af det förflutna skulle tala för mig, jag tänkte att ni skulle tro mig, då jag sade er att jag lidit — mer, mer än ni kan ana . . .»

Hon afbröt honom med ett bittert skratt.

»Minnet af det förflutna! Hur vågar ni tala derom, ni som så förgiftat det för mig? Hur vågar ni tala om hvad *ni* lidit, då ni inte vet, aldrig brytt er om att taga reda på hvad *jag* gått igenom? Men nu skall ni också få veta det — nu skall jag för en gång tala ut, och sedan skall ni kanske

förstå, att det icke är underligt, om jag är 'hård' och 'hjärtlös', som ni kallar mig!...»

Hon satte sig häftigt upp i soffan, stödde handen mot soffkarmen och böjde sig fram emot Dahlheim. Det bittra draget hade försvunnit ur hennes ansigte; ett vågsvall af sinnesrörelse, af minnen, som plötsligen vaknade, strömmade öfver henne, jagade rodnaden fram och tillbaka öfver hennes ansigte, kom händerna att darra och ögonen att vidgas och dragas ihop, liksom af en bländande dager.

»Ja, nu skall ni få veta sanningen, Georg Dahlheim!» fortfor hon lidelsefullt. »Åh, ni vet inte... ni anar... ni förstår inte hur jag älskade er... ni vet inte hur en kvinna kan älska. Det fans ingenting jag inte skulle velat göra för er, om ni bedt mig att öfvergifva föräldrar, syskon, fädernesland och följa er... hvart som helst... i landsflykt... i skam, i vanära... skulle jag gjort det, och ändå varit lycklig — genom er! Och så... och så... Och det förfärliga är, att då man älskar som jag, är det inte bara att man håller af någon, att man tycker bäst om honom af alla, att man är lycklig i hans sällskap... utan att det är genom honom man älskar allt annat... att man inte kan höra en sång, utan att det är hans röst man hör — att man inte kan se något skönt, utan att hans bild skimrar igenom... inte kyssa en vän... utan... utan att man i fantasien känner värmen af en annan smekning... Och hur jag trodde på er... så fast som min barndomstro

litade på Guds kärlek... hur jag gömde alla edra ord, hur jag trodde dem sanna och ärliga, så att jag skulle skrattat åt den som försökt få mig att tvifla... Och så, när allt detta blir förvandladt, sviket — förrådt... åh, det är som om hela lifvet, hela evigheten blefve förgiftad! O, innan jag kunde lära mig att höra musik, utan att upplösas af längtan och förtviflan... jag mins att det fans melodier, som jag ej förmådde höra, jag måste springa min väg, bort, någonstädes der jag fick borra hufvudet i en kudde och skrika... skrika för att inte qväfvas! ... Och innan jag kunde gå ut i skogen en vårdag, utan att fågelsången, luften, solstrålarne refvo upp alla minnen, all längtan, så att till slut mitt hjerta kändes som sönderslitet i bröstet... Och så... att vara qvinna och att vara så stolt, att man måste småle och se likgiltig ut, medan man inom sig qvider af smärta... att inte kunna gå till den som förrådt en och säga: hvarför, hvarför mördar du min själ?... Tror ni att man så lätt glömmes och förlåter den som hopat sådana qual öfver en?... Det var bara det, att jag föraktade er så gränslöst, som räddade mig... Hade jag icke det gjort, hade jag haft den hundnatur, som en del qvinnor ha och som kommer dem att älska i trots af allt... då... ja, då hade jag icke nu suttit här... då hade jag legat derute i grafven, bredvid min far och mor, och hvilat lika lugnt och ostördt som de...»

Hon hade talat nästan utan uppehåll och med en inspiration, som kom orden att jaga undan hvarandra. Hennes röst var full och mörk, som

rösten blir då återhållna snyftningar skälfva i djupet deraf, och den sista meningen qväfdes af fram-brytande tårar. Hon satt rak och spänstig, med handen kramande soffkarmen, det lilla, rödblonda hufvudet tillbakakastadt och näsborrarnarne vidgade. Denna underbara skönhet, som lidelsen förlänar, omgaf hela hennes varelse liksom med ett varmt, berusande skimmer.

Hans blickar hängde oafvändt fast vid hennes ansigte medan hon talade. De förebrående orden träffade honom då och då som aggande styng, men hvad han lifligast kände under hennes anklagelse var en hemlig tjusning. Han tyckte att bakom hennes hårda ord gömde sig en återhållen kärlek, och en plötslig förhoppning att kunna återvinna henne flög igenom hans själ. Den skönhet sinnesrörelsen förlänade henne, — den underliga, trolska dager, som fylde rummet, allt hänförde honom, — kom honom att glömma den sista tiden och att åter känna varmt och entusiastiskt...

»Cecilia,» hviskade han och sänkte rösten, ty dansen var nu slut och flere af paren kommo in, »jag skulle vilja knäfalla för er, kyssa edra fötter och bedja: förlåt mig... förlåt mig det lidande jag gjort er... fastän Gud är mitt vittne att jag gjorde det omedvetet! Jag vågade aldrig tro, att ni älskade mig så, jag trodde att det var jag ensam som led allt hvad ni nu beskref... jag var icke nog förmäten att tänka, att ni för mig hyste annat än ett obetydligt intresse, som lätt nog skulle glömmas... och att, då jag dömde oss till skilsmessa,

det var på mig jag kastade största bördan . . . Men Cecilia, den som kan älska så skönt som ni, den måste äfven kunna förlåta . . . icke sant . . . Cecilia, säg . . . Hvarför betraktar ni mig med hatets öga, som blott ser de sämsta motiven . . . se mig hellre med kärlekens — den gudomliga kärlekens, — som vet att de till utseendet sämsta handlingar ofta ha de bästa bevekelsegrunder.»

Han satte sig bredvid henne i soffan och lutade sig emot henne, men hon drog sig kallt ifrån honom.

»Jag betraktar er hvarken med hatets eller kärlekens ögon,» svarade hon lugnt, »jag hvarken älskar eller hatar er . . .»

Hans ansigte mörknade och ögonbrynen sammandrogos liksom af en våldsam smärta.

»Ni föraktar mig således?» mumlade han dystert.

»Nej, icke numera. Jag föraktade er, då ni fegt höll er undan efter min fars död, och det var det som hjälpte mig att öfvervinna min kärlek. Nu är ni mig alldeles likgiltig.»

»Cecilia, ni är inte som andra qvinnor!» utropade han, »ni förstår icke den sanna kärleken — den som frälsar och upprättar mannen. En qvinna, som en gång älskat, kan aldrig bli likgiltig — hon kan icke se den man, hon gaf sitt hjerta, krossad, förtviflad, ångrande, utan att hon röres deraf . . . Och vet ni allt hvad jag lidit? . . . vet ni att jag är en bruten, förlorad man . . . vet ni . . .»

»Jag vet *allt*,» afbröt hon honom och såg honom in i ögonen med en betydelsefull blick.

»Allt?» upprepade han bleknande.

»Ja, allt — Edvard har berättat mig det. Jag fordrade som min rättighet att få veta hvad jag anade.»

»Nå, då är det icke underligt att ni föraktar mig,» sade han efter ett ögonblicks tystnad, med ett nervöst småleende.

»Hvad ni ändå känner mig illa,» svarade hon och gaf honom en halft medlidsam, halft hånfull blick, »lika illa som jag en gång kände er! Om ni begått ett fel, aldrig så stort — ja, till och med ett brott — och ni ärligt tillstått det och kommit till mig och sagt: vill ni dela med mig följderna deraf, skulle jag svarat ja, och icke upphört att älska er.»

Han betraktade henne förvånad.

»Jag förstår er icke, Cecilia. Ni skulle kunna förlåta ett... ett... brott, — men ni vill icke ha öfverseende med ett misstag, ett missförstånd...»

»Jag vill inte... nej, jag kan inte förlåta att ni var så feg, så *liten*, då jag trodde er modig och stor. Förstår ni inte, att man kan begå ett brott — en synd — och ändå inte bli liten? — Men ni blef det den gången ni undvek mig på gatan, sedan jag blifvit fattig... Och den man, som en gång krymt ihop inför den qvinna, som älskar honom, kan aldrig, aldrig mera höja sig.»

De sutto en lång stund tysta, dystert stirrande framför sig, medan sorlet omkring dem blef allt högljuddare.

»Ni anser mig då icke värd att åter upprättas... ni anser mig icke värd att lefva?» sade han slutligen dystert.

»Icke värd att upprättas? Hur kan ni så missförstå mig? Det finnes ingen, som icke är värd att upprättas, och han blir också upprättad, om han blott sjelf vill! Men hvad ni icke är värd,» fortfor hon med dämpad röst och såg honom strängt in i ögonen, »det är kärlek af en qvinna, som har aktning för sig sjelf! Den lyckan har ni förverkat — i dubbelt mått förverkat! — och den skall ni icke mera drömma om!»

Hennes ord tycktes ha träffat den ömtåligaste punkten i hans själ, ty hans ansigte stelnade till, hans ögon liksom slocknade, och han drog sig häftigt tillbaka.

Hon kände en plötslig, dunkel ångest sticka till inom sig. Hon ville säga några mildrande ord, hon kände att hon varit för sträng, att hennes personliga hämndkänslor blandat sig i den dom hon uttalat, — men hon visste icke hvad hon skulle säga.

Några ögonblick förgingo, under hvilka de begge kämpade med de våldsamma känslor, som jäste inom dem. Då reste han sig hastigt upp, räckte henne handen och sade godnatt. Denna gång var det han, som föreföll lugn, — hans ansigte hade alltjemt samma dystra uttryck, — men han såg fast ut, då deremot den blick hon nu fäste på honom var ängslig, nästan bedjande.

»Går ni?» hviskade hon. »Vänta ett ögonblick — vi skola förstå hvarandra, icke skiljas med bittra ord.»

»Jag måste gå,» svarade han trött, »tro mig — vi förstå hvarandra fullkomligt, ha ingenting mera att säga — och jag orkar inte längre vara med om detta pinande sällskapslif, jag skulle inte kunna tala med en människa...»

»Ni får icke missförstå mig,» fortfor Cecilia, »jag var för sträng nyss, — jag menade inte som jag sade. En annan qvinna, lika bra, ja, mycket bättre än jag, skall kanske älska er och göra er lycklig, — jag vill blott att ni skall förstå att jag inte kan det. Ni var min ungdoms ideal, och jag stälde er så högt, att då ni föll krossades idealet i spillror — och därför, förstår ni, äro vi förlorade för hvarandra.»

»Tack för att ni vill mildra edra ord,» afbröt han henne med samma trötta tonfall i rösten. »Det är vänligt af er. Men sanningen, som ni ställt för mina ögon, den kan ni aldrig mera taga bort — åh, Cecilia, om ni visste hvad jag lider... jag skulle kunna kasta mig ned i soffan bredvid er och gråta — gråta öfver mitt förstörda lif...»

Hans ögon brunno feberaktigt och rösten var bruten af tårar. Han såg på henne med en lång, kärleksfull blick och tryckte hårdt hennes hand till afsked. Hon ville ej släppa honom, hon höll fast handen och öfver de nyss så hårda dragen låg ett uttryck af den mest qvinliga innerlighet.

»Georg,» hviskade hon, nästan utan att veta hvad hon sade, »förlåt — glöm mig — tänk vänligt på mig...»

Han smålog vemodigt, tryckte ännu en gång hennes hand, gjorde sig derefter lös och lemnade henne.

I detsamma spelades upp en ny dans. Damaerna började röra på sig, vifta med solfjädrarna, herrarne kommo in, stannade i dörröppningarna, sågo sig omkring och bjödo derefter upp. Under allt detta såg Cecilia hur Georg gick fram till fru Billner, pratade med henne några ögonblick, sade godnatt med ett stereotyp, förbindligt leende, och derefter lemnade rummet.

En stund satt hon qvar i soffan, väntande på att hennes vildt brusande sjäslif med alla dess ånyo uppväckta minnen och känslor skulle sakta sig och lemna henne en enda redig tanke, ett enda tydligt intryck af det samtal hon haft. Men hon kunde ej känna annat än en nästan sjuklig ömhet, som framqvälde i hennes själ, hemlighetsfullt och omedvetet, som känslöströmmarne jaga fram. Hon erfor ingen glädje öfver att ha fått tala ut hvad hon under åratat burit på hjertat, — ingen tillfredsställelse öfver att ha varit stark och sagt sanningen. Hon kände blott en barnslig längtan att få taga hans hufvud mellan sina händer, kyssa hans panna och i hans öra hviska ett deltagande ord.

Hon förmådde ej längre sitta qvar. Hon steg upp och gick ut i de andra rummen, sökte honom i kabinetet och hvardagsförmaket; men han syntes ej till. Hon frågade Adelaide, som hon träffade härute, om hon sett Dahlheim, och denna

svarade att han för en stund sedan tagit afsked. Hennes hjerta sammanpressades mer och mer; hon tyckte att hon ej längre kunde vara kvar bland dessa likgiltiga och pratande menniskor och hon ämnade just smyga sig upp på sitt rum, då Ernst kom fram och hejdade henne.

»Cecilia, hvar har du varit?» hviskade han ifrigt. »Jag har sökt dig en lång stund — jag fruktade, att du blifvit sjuk...»

»Åhja, jag är det nästan,» svarade hon med ett matt leende och tryckte handen mot pannan. »Mitt hufvud värker af hetta och trötthet...»

»Kom, låt oss gå in i hvardagsrummet och sitta der en stund, der är svalare,» sade han och ville lägga hennes arm i sin.

Hon drog sig häftigt undan honom. Hur underligt, att han i denna stund föreföll henne motbjudande!

»Nej tack, jag orkar inte prata, — jag skall dricka en kopp te, och sedan går jag upp på mitt rum!»

»Sitt blott en stund med mig,» fortfor han allt ifrigare, »jag har så mycket att säga dig.»

Hon skakade på hufvudet, men han fortfor ändå att öfvertala henne.

»Om du tror, att du på det sättet skall vinna min kärlek, så misstar du dig!» utbrast Cecilia slutligen otåligt.

Hon ångrade sig, då hon uttalat dessa ord och såg hur djupt de sårade honom. Var det då någon

ond ande, som dref henne att i afton säga bittra och ovänliga ord?

»Förlåt mig,» sade hon och räckte honom sin hand, »jag menade ej något ovänligt, men jag är verkligen så trött, att jag ej orkar höra hvad du har att säga . . . En annan gång, Ernst!»

Hon tryckte hans hand, nickade åt honom och gick in i salongen der man nu serverade te.

Ernst stod kvar och såg efter henne. Hans blick följde den smidiga gestalten med dess behagfulla rörelser; och ett uttryck af brännande längtan for öfver hans drag. Hennes sista ord kommo hans ansigte att ljusna, men så småningom mulnade det ånyo och blef ännu mörkare än nyss. Han hade sett Cecilia och Dablheim under deras samtal i salongen, och hans svartsjuka öga märkte genast att det icke var ett vanligt samtal. En känsla af doft hat flög igenom hans hjerta. Var det möjligt att den der tillgjorde, utsväfvande oduglingen kunde undantränga honom? Var det då verkligen så, att för kvinnorna betyda arbetsamhet, en oförvitlig vandel, en innerlig, ren kärlek ingenting, jemförda med ett förledande yttre? —

Emellertid började gästerna att, sedan de druckit te, taga afsked och aflägsna sig. Inom några ögonblick voro inga andra kvar i salongerna — der »den grå» gick omkring och fräste öfver de hopskrynklade gardinerna och de kringkastade stolarne — än Billners sjelfva, hvilka nu slog sig ned i hvardagsrummet för att kritisera gästerna, medan herrarne rökte en cigarr. Berta isynnerhet

var öfverträfflig i konsten att »drifva» med folk. Hon härmade brukspatron von Linden, då han höll tal och kråmade sig, så att nacken höll på att gå ur led; hon berättade, hur hon sett fruarna gå och nypa i sidengardinerna för att känna hur tjocka de vore, och slutligen beskref hon gumman Böhnens gamla gröna mössband, som togo sig så »härliga» ut mot hennes förnäma »jaså», »jaha», »rätt nätt», då grosshandlaren gick omkring i våningen och visade henne gobelinerna och oljefärgstaflorna.

Cecilia deltog ej i familjesamqvämet; så snart hon druckit te, gick hon upp på sitt rum, som hon sagt åt Ernst. Det var dock icke sömn och hvila hon sökte, endast ensamhet. I öfver en timme satt hon framför toaletten och tog långsamt af sina smycken och kammade ut sitt hår, medan hon allt emellanåt försjönk i djupa, tungsinta drömmerier. Så kom den vanliga pratstunden med Berta, då denna, ännu skrattande åt föremålen för hennes härmningstalang, kom upp i sitt rum. Sedan klädde Cecilia af sig och gick till hvila.

Fram emot tutiden slumrade hon in, men plötsligen vaknade hon vid ett ljud, som hon tyckte liknade två upprepade slag på fönsterrutan. Förskräckt for hon upp i bädden och stirrade bortåt fönstret. Cecilia var mycket vidskeplig; hon trodde fast på ett samband mellan ande- och sinneverlden, och dessa slag på rutan kommo henne att nästan domna bort af fasa. Hon tyckte att blodet

flöt som isvatten genom hennes ådror och att någonting hemlighetsfullt, förfärligt kommit in i rummet och omgaf henne tätt som nattens mörker.

Hon borrhade hufvudet in i kudden och drog täcket öfver hufvudet, medan hennes fantasi uppskrämd jagade omkring. Hon var fullkomligt öfvertygad om att i denna stund inträffade en olycka med någon af dem hon älskade. Hennes tankar flögo från Edvard till Agnes, men med en magnetisk styrka drogos de så småningom *dit*, hvarifrån hon med hela sin viljekraft sökte afhålla dem, — och Georg Dahlheims bild stod hela den återstående delen af natten för henne, sådan hon sett honom i afskedsstunden, blek och dyster.

5.

Då Georg lemnade grosshandlare Billners fest, vek han af från Arsenalsgatan och gick nedåt strömmen, bort till Skeppsholmsbron.

Det var en kall vinterqväll med klart månsken. Den långa raden af gaslyktor på Norrbro och längs Skeppsbron brann matt; månljuset tycktes liksom genomsippra luften och fördunkla det gula gasskenet. På de nakna grenarne af träden i Kungsträdgården, på hustaken och öfver Jakobs kyrka låg snön hvit och fast, skimrande i månskenet, som klart och fullt upplyste museets fasad. Ännu var det rörelse på gatorna; butikerna voro stängda — med undantag af cigarrbodarna — men öfver Norrbro jagade slädarne fram med klingande bjellror, hästarnes andedrägt dansade som moln i luften, och ur de upplysta teaterförstugorna strömmade folket och spridde sig åt olika håll.

Ett par gånger vandrade Georg af och an öfver bron; slutligen stannade han, stödde sig mot räcket och blickade utåt staden, — åt söder, der

de ljusa punkterna af gaslyktornas sken markerade den amfiteatraliska höjningen, — öfver strömmen, som flöt framåt, lugn och stark, något dämpad, liksom försökte kölden att fjettra dess lopp — slottet, som låg der på höjden, kringflutet af månljuset, stolt, harmoniskt och beherskande den rörliga taflan nedanför, som ett ständigt ljudande, fylligt ackord . . .

Der han stod var allting tyst och nästan ensam. Bortåt Skeppsholmen försvann det ännu rörliga hufvudstadslifvet i dunkel och tystnad; öfver bron kom då och då en vandrare, vaktposten utanför museet gick af och an med snabba steg, för att hålla sig varm, men annars märktes här ingen rörelse. Det var en så skarp kontrast mot bullret, hettan, ljusglansen i Billnerska våningen, — der hade han känt sin förtviflan döfvad, som den fysiska smärtan af ett morfinrus, — men nu bröt den ohejdadt fram i ensamhetens tystnad. Hans tankar blefvo dunkla och orediga, känslan af en allt slukande förtviflan, en omätlig lifströthet sänkte sig öfver hans sjäslif och genomträngde hvarje vrå deraf, liksom en fuktig dimma tränger sig in i porerna. Framtiden tedde sig för honom som en mörk vägg, ett gapande intet, från hvilket han med fasa vände sig bort. Denna förfärliga känsla af slut, af ett ohjelpigt förstördt lif, af en kropp, på hvilken sjukdomens gift tär, af själskrafter, hvilka missmodet sönderfräter, smög sig öfver honom, mättad af sjelfmordstankar och grafluft, hvilka han med begärlighet inandades.

I hans utarbetade hjerna, hvilken icke längre hade kraft att skapa nya bilder, uppstego minnen från det förflutna, jagande hvarandra, framskymtande som spöken, blixlikt belysta, och så plötsligen dragande sig tillbaka i mörkret.

Medan han stod der lutad mot broräcket, föreföll det honom som om han blifvit flyttad tillbaka tolf år i tiden. Det var en klar vinterafton, liksom nu, — och liksom nu stod han på Skeppsholmsbron och blickade ut öfver staden. Men hur annorlunda återspeglade den sig icke då i hans öga! Den liknade någonting stort, fritt, — fullt af njutning och lefnadsmod. Det var en hemlighetsfull stämning af glada fester i de långa raderna af gaslyktor, det var ungdomskraft i luften, det var ett sorglöst jubel i bjellerklängen, hvars ljud hördes tvärs öfver den brusande strömmen. Vid hans sida stod en vacker qvinna; hon hade dragit upp floret, och hennes ansigte med de strålande ögonen, i hvilka månskenet glittrade, var vändt uppåt mot honom. Hon lyssnade på honom, då han med ungdomlig hänförelse anförtrodde henne sina framtidsplaner.

Det fans en känsla som aldrig lemnade honom, hviskade han, en glödande äregirighet, som jagade honom vakande och i drömmen. Han ville blifva någonting, komma öfver hopen, så att hans namn blef känt och äradt. Men, fortfor han med blixterande ögon, det var icke för sjelfva äran han sträfvade, den var icke målet — målet var att göra sig värd den han älskade, — målet var att

hon skulle känna sig stolt öfver hans kärlek, liksom han nu kände sig stolt öfver hennes. »Ambitieux par amour», tillade han leende, citerande Balzac.

I det samma flög öfver himmelen ett sken, ett underligt flammande sken, som blott för ett ögonblick lyste öfver slottet och så genast bleknade bort.

»Ser du,» hviskade den unga qvinnan med ett strålände leende, »det var ett tecken — din stjärna skall lysa dig! Du skall blifva stor och ärad som du drömmer om, liksom du alltid skall blifva älskad!» — — —

Hur lång tid föreföll det honom icke att vara sedan han hörde dessa ord, hvilka så berusade honom — och hvilka ljögo så förfärligt! Det var en likadan vinterafton nu som då, men hur förändradt allt blifvit! Inga kärleksord hviskades i hans öra, ingen värme från en mjuk kvinnoarm genomströmmade honom, enformig, tråkig, som ett gammalt välkändt panorama, låg staden framför honom, på himmelen syntes intet mystiskt sken, som upphetsade hans inbillningskraft, — endast det kalla månskenet, som lyser så vackert öfver grafvar och kyrkogårdar, och stjernorna, hvilka tycktes honom tala lockande ord om evighet, om det mörka, djupa, okända, der allt förgås...

Han lemnade Skeppsholmsbron, uppfylld af de dystraste tankar, och begaf sig hemåt, alltjemt grubblande öfver det förflutna.

Hans första kärleksförbindelse hade hastigt upplösts under ömsesidig bitterhet. *Hon* hade icke

fört honom ett steg framåt på ärelystnadens bana, — tvärtom, hon hade förslappat hans vilja och tändt njutningslystnadens flamma i hans blod. Han var ännu oerfaren i kärlek, hon deremot hörde till dessa qvinnor, hvilkas högsta sträfvan är att väcka männens kärlek, och det välde, hennes erfarenhet gaf henne öfver honom, sönderslet för alltid de finaste och ädlaste strängarne i hans sjäslif.

Efter brytandet af denna förbindelse kom en tid, då han föraktade qvinnorna och lefde utslutande för att arbeta och göra sig bemärkt på den bana han valt. Men han hade otur; fastän han var arbetsam, bildad och tillhörde en gammal, förnäm släkt, blef han ett par gånger förbigången af i hans tycke obetydliga personer. Han var icke omtyckt af förmän och kamrater; hos qvinnorna gjorde han alltid lycka, men af männen, — med undantag af Edvard Arnell och baron Kruse, hans beskyddare och välgörare, hvilka fattat en qvinligt varm hängifvenhet för honom, — ansågs han i allmänhet tillgjord och egenkär.

Den förderfliga vevverkan, som uppstår mellan yttre motgångar och ett känsligt, egenkärt temperament, började snart hemsöka honom. Då hans förtjenster ej uppskattades som han fordrade, kände han sig dödligt förolämpad — och hans högmodiga sätt och stolta utbrott gafvo blott anledning till nya missöden. Han började slutligen tro att han förföljdes af ett oblidt öde; denna föreställning blef som ett slappande gift i alla hans tankar, för-

lamade hans viljekraft, bragte hela hans inre i disharmoni och underhöll ett doft missnöje, som ständigt jäste på djupet af hans själ.

Emellertid uppträdde han på ett glänsande sätt inför världen. Hans vanor voro så eleganta och förfinade, — han var, som hans vänner brukade säga, en så »dyrbar herre», att han inom ganska kort tid lyckades ruinera sig. Han hade aldrig egt någon betydligare förmögenhet, men hans högmod och njutningslystnad förbjödo honom att sysselsätta sig med något så tarfligt som att spara. Dessutom var det en taktik af honom att »hålla sig uppe»; världen föraktar den enkle och obetydliga, klokheten bjöd honom att uppträda som han gjorde, — sedan, då han en gång tvungit sig till framgång, skulle det ej bli svårt att ånyo klargöra sin ställning . . .

Men framgången dröjde att infinna sig. Flere af hans jemnåriga beklädde redan ansedda embeten, och han var ännu på de lägsta trappstegen. Han började så småningom att få klart för sig det missförhållandet, som fans emellan hans ärelystnad och hans begåfning, hans högmod och hans förmåga att behandla människor. Denna sjelfkritik öfvergick efter hand till ett bittert sjelfförakt, som sönderfrätte hvad som ännu fans kvar af manlighet i hans vilja. Slutligen måste han inskränka sin ärelystnad till att blott söka rädda sin vacklande ställning, och han insåg att enda medlet härtill var ett rikt giftermål.

Då gjorde han bekantskap med Cecilia Arnell. Han blef verkligen förälskad i henne, — hon egde allt hvad han fordrade af sin blifvande maka: elegans, verldsvana, talanger, och om hon än icke var vacker, hade hon likväl i sitt röda, yppiga hår, sin bländande hy och sina smidiga rörelser en tjustningskraft, som fångslade honom. Att hon ansågs vara en rik arftagerska och tillhörde en framstående släkt af gammal adel, ökade den kärlek han under mindre gynsamma förhållanden genast skulle ha qväft. Det blef honom icke svårt att vinna Cecilias tycke, hennes romantiska sinne fångslades genast af hans ridderliga uppträdande, hans konservativa åsigter, hans intressanta samtal. Han var lycklig under denna tid; allt det bästa inom honom väcktes till lif genom den unga flickans inflytande och i umgänget med familjen Arnell. De gamla ungdomsidealerna uppvaknade, han började att ånyo tro på sig sjelf, då han såg hur Cecilia trodde på honom. Men under dessa nyväckta, stolta tankar, hvilka egentligen voro hennes, inkastade i hans själ, låg hans feghet, hans tvifvelsjuka, som ett svigtande gungfly.

Han gick så långt i sin hyllning, han stod så nära ett formligt frieri, att om generaldirektör Arnells sjukdom och död inträffat endast fjorton dagar senare, och familjens ruin således ej upptäckts, skulle han af sin heder varit bunden vid Cecilia. Nu intalade han sig, att han i sjelfva verket var fri, då intet bindande ord blifvit sagdt,

att för hennes skull måste han fly — och genom detta kryphål gjorde han en ömklig reträtt.

Och sedan... sedan... Sedan kom det förfärliga — det som gjort hans hår grått och beröfvade honom sömnens hvila... Sedan gick det så underligt fort utför, som när man ingenting mera har att förlora...

Klockan var inemot tolf, då han stod utanför sin port. Han hade valt de mörkaste gatorna och gjort långa omvägar, — han var rädd att komma hem.

Då han inträdde i sin våning, tände han ej ljus, utan tog blott af sig hatt och rock, gick in i salongen och kastade sig i en soffa.

Det var ett elegant, komfortabelt rum med matta, och framför fönster och i dörrar tunga draperier. Allt detta framskymtade dunkelt i månskenet, som föll snedt in genom fönstret och upplyste ena hälften af rummet, medan soffan, der Georg satt, och hvarifrån allt emellanåt hördes en tung, ångestfull suck, var höljd i mörker. Klarast föll månskenet öfver ett porträtt på väggen midt emot, så klart, att det nästan upplyste bilden. Det förestälde Georg som helt ung gosse och var måladt af en bland hans vänner, en artist, åt hvilken han suttit modell, och som sedan skänkt honom porträttet. Derunder hängde tvenne svärd, tvenne smärta stålklingor — ett arf från hans förfäder — i kors öfver hvarandra.

Han började ånyo att grubbla öfver det förflutna, att med ett slags vällustig ifver hänga sig fast vid de bittra, aggande minnena.

Han satt orörlig med hufvudet nedböjdt. Ibland for han upp och såg sig omkring — han tyckte sig höra en suck någonstädes i rummet — eller kanske var det han sjelf som suckade? Ibland föreföll det honom, som om månskenet der borta i vrån rört sig, som om strålarne dansat af och an på hans porträtt och skrattande rasslat öfver den vackra bilden med de ungdomligt svärmiska ögonen . . . Eller att de gamla stålklingorna derinunder tjutande gnidit sig mot hvarandra, af smärta öfver att han ej kunnat behålla sitt stolta namn obefläckadt . . .

Nattens timmar gingo. Tyst, graflikt tyst var det i rummet. Det enda ljud som förnams var klockans enformiga pickande — den enda rörelse var månljusets spöklika gång, då det flyttade sin sneda strimma på väggen midt emot, långsamt glidande öfver taflorna derpå.

Minnets af den sistförflutna aftonen hos grosshandlare Billners blandade sig med de bilder ur längesedan flydda tider hans fantasi frammanade. Men detta minne plågade honom så, att han med våld måste jaga undan det. Om blott Cecilias bild framträdte för honom, om han blott icke beständigt sett ett annat ansigte, ett blomstrande, vackert qvinnoansigte med ett par mörka ögon, hvilka gäckande betraktade honom, liksom hade hon genomskådat hela hans lumpenhet . . . Han ville endast tänka på Cecilia; fastän hon stött bort honom, fastän hon sagt honom ord, hvilka ännu brände hans hjerta, var hon ändock den enda

qvinna han verkligen älskat. Då allt var förbi för honom, hade han ju sökt henne, liksom syndaren söker Gud, — vändt sig till henne, liksom Faust i det sista ögonblicket lyssnar efter Margaretas röst. Och likväl hade han varit falsk, ljugande emot henne, — det var detta, som knäckte honom inför honom själf, som gjorde sjelfva minnet af det förflutna outhärdligt.

Hur hade han kommit till denna punkt af för-tviflan och förnedring? Icke genom några bestämdt dåliga egenskaper, icke genom smak för det onda, icke genom planlagda, usla handlingar. Han visste med sig själf, att han äfven haft ädla instinkter, i hans ärelystnad hade äfven ingått drömmar om att lyckliggöra, att älska och blifva älskad, icke blott för att dermed mätta sin fåfänga, utan för att tillfredsställa ett hjerta, som en gång var mäktigt af hängifvenhet. Det var först då hans sträfvanden misslyckades som han blef småaktig, som han började kretsa omkring sina egna motgångar, ända tills hans själs öga blef så närstynt, att det ej kunde se annat än honom själf.

Nej, — hvad som kom honom att gå under, det var brist på sammanhållning, på enhet, på denna spänstiga känsla af utpreglad personlighet, efter hvilken de mest splittrade egenskaper hos en individ småningom formas.

Det föreföll honom, som om vid allt hvad han företagit, vid allt hvad han drömt och hoppats, alltid häftat ett misstag, ett missljud, ända tills

detta missljud sträckte sig som en lång, falsk ton genom hela hans lif.

Och för denna dissonans fans blott en upplösning, — men den var också full och säker . . .

En känsla af gränslöst förakt för sig sjelf, — af vämjelse öfver ett lif, som sjunkit ihop till så lumpna former, fylde honom, så att han icke mer hade rum för andra känslor. Det måtte ha varit någon brist i hans organism, någon liten fjeder, som gått sönder i urverket, — hvarför annars detta gräsliga svalg mellan vilja och förmåga?

Han orkade ej mera grubbla, hans lifs gåta blef ändå icke klar. Han kände hur han gled in i feberaktiga paradoxer, hvilka han till slut ej sjelf kunde reda. Ett kände han dock klart, och det var att menniskor, sådana som han, äro till öfverlopps i lifvet . . .

Åter försökte han att vända sin blick mot framtiden, att derifrån liksom hemta möjligheten till ett fortsatt lif, — men åter visade den sig för honom i denna underligt hemska bild: en mörk, hög vägg, som stängde utsigten hvart han blickade, och mot hvilken hans fantasi alla krampaktiga försök att tränga igenom vanmäktigt studsade tillbaka.

Han steg upp ur soffan, gick öfver till motsatta sidan af rummet, der hans skrifbord stod, och tände ljus. Derefter fälde han ned rullgardinerna, drog portieren framför dörren till salen och satte sig vid skrifbordet för att ordna sina bref och papper.

Dessa sista timmar hade gått öfver honom som en härjande storm. Hans hår låg oordnadt, de gråsprängda lockarne vid tinningarne syntes ännu gråare och klibbade fast i den fuktiga pannan. Ögonen tycktes ha sjunkit in och lyste brännande i sina gropar, liksom en låga hvilken brinner med en sista, upphettad glans. Hans händer darrade och då och då flögo nervösa ryckningar öfver hans ansigte och genom lemmanne. Det var någonting upplöst, sönderfallande i hela hans varelse . . .

Han drog ut skrifbordslådorna, tog fram gamla bref och papper, genomläste dem, lade undan en del, band ihop andra, förseglade dem och skref utanskrifter derpå. I en af lådorna hittade han en liten ring, invecklad i ett papper, och en bukett af rosor, torkade och hårda, så att de rasslade, då han vidrörde dem. Med den svaga, vemodiga doft, som uppsteg derifrån, kom plötsligen ett gammalt barndomsminne emot honom. Ett högt, måladt kyrkfönster, genom hvilket dagern föll in så högtidligt, så andaktsfullt, att han alltid trodde, att Gud brukade titta in i kyrkan derigenom, en trädgård, full af blommor, som doftade starkt i sommarvärmen . . . en liten flicka, som han höll hårdt i handen, och som på hufvudet bar en stor rund halmbhatt med gula band.

Hvad manne hade det blifvit af den lilla flickan? Var hon redan derborta — der, bakom den mörka, hemska väggen? Eller fans hon ännu qvar i lifvet, kämpade hon ännu den tröttsamma striden? En

lång stund satt han med buketten i hand och grubblade öfver den lilla flickan, på ett barnsligt, pjollrigt sätt, midt i sin dofva förtviflan . . .

Slutligen ryckte han till, drog en djup suck, lade undan buketten och fortsatte att genomögna lådorna.

Fram emot tretiden hade han slutat dermed. Han tog högen af gamla bref och minnen, gick fram till kakelugnen, kastade den dit in och tände eld derpå.

Då lågan slocknat, då det var mörkt i kakelugnen och det rasslade bland kolen så underligt dödt, som af döda minnen, gick han tillbaka till skrifbordet, stängde lådorna, lade böcker och papper i ordning och satte sig derefter ned att skrifva tvenne bref, — ett i och för affärsangelägenheter till den släkting, hvilkens egendom han ämnat arrendera, det andra till Edvard Arnell.

Han tackade honom för det förflutna, för all glädje de haft tillsammans, men ännu mer för de sorger de delat, — och allra mest för det sista stora vänskapsbeviset, som han aldrig kunde återgälda. Han bad Edvard förlåta och glömma — förklara, försvara sig, det hvarken kunde eller ville han.

»Tro mig,» skref han till sist, »det är ingen särskild olycka, som drifver mig till det steg jag nu tar. Menniskorna, som vilja utleta skäl till allting, kunna ju tro, att orsaken är olycklig kärlek, derangerade affärer eller — som jag förmodar läkarne vid obduktionen hitta på — något orga-

niskt fel i hufvud eller hjerta. Rätta förhållandet är att jag är slut, att jag förlorat kraften att lefva. För öfrigt var jag predestinerad. Så långt jag kan minnas tillbaka, framstod vid alla mina motgångar sjelfmordet som en sista resurs. Farväl, broder! Tack för allt! Säg Cecilia, att den man hon ej fann värd att lefva, dock hade mod att dö . . . Vi återförenas i evigheten eller förintelsen, — dock helst i förintelsen. Farväl!»

Då han slutat skrifva, förseglade han brevet och skref utanskriften. Sedan nedtog han en pistol från väggen, undersökte den noga flere gånger och lade den på bordet bredvid de begge förseglade breffen.

Några minuter försvunno . . . Hans själstillstånd började blifva förvirradt, främmande för honom sjelf; föremålen i rummet antogo besynnerliga former och färger, kommo långt bort — det var som om han inte mera känt igen sig.

Längtan efter hvila genomfor honom som en ljuf smekande dröm; tystnaden, ensamheten, dödens närhet fylde honom med en hemlighetsfull vällust.

Han drog fram en länstol, satte sig deri, fattade pistolen och släckte lampan.

Det var alldeles mörkt i rummet. Månen hade gått ned och icke en ljusstrimma syntes mellan de nedfälda gardinerna.

Ute på gatan hördes bjellerklängen från en släda, som i ilande fart jagade förbi; några otydliga röster blandade sig med det buller, hvilket för ett ögonblick afbröt nattens tystnad.

Som ett sista minne från lifvet böljade hastigt omkring honom en sky af obestämda förnimmelser, — någonting brokigt, sammansatt af hjerta färger och halft upplösta glänsande bilder. — — —

Han satte pistolen mot tinningen, inunder en hårlock och tryckte af.

Den mörka, hemlighetsfulla vägg, framtiden stält för hans redan omtöcknade ögon, vidgades, utbredde sig och slöt sig omkring honom för alltid.

Icke en droppe blod syntes i hans ansigte. Då morgonen kom och dagern föll in i rummet, belyste den hans hufvud, som låg tillbakakastadt mot stolskarmen, lugnt och fridfullt, som om han sofvit.

6.

»**N**å, har ni hört den stora nyheten?» frågade grosshandlare Billner, då han kom hem ifrån sin vanliga morgonpromenad och slog sig ned vid frukostbordet, der familjens öfriga medlemmar redan voro samlade.

Nej, ingen hade hört den, men de nyfikna utrop, hvilka följde på grosshandlarens fråga, visade att man lifligt intresserade sig därför.

»Jo, kan ni tänka er,» började grosshandlaren, i det han tog för sig en portion ägg och biffar, »jag hörde det först af kapten Buhre, som jag träffade på Skeppsholmsbron, — att den hyggliche Dahlheim, som vi sågo här i går afton, frisk och kry och gentil som alltid, har skjutit sig i natt!»

Allmän uppståndelse följde på detta meddelande. Frun tappade knifven och gaffeln och sjönk öfvervåldigad tillbaka i stolen, Berta gaf till ett häftigt utrop, och »den grå» såg så pigg och upplifvad

ut, som om han fått höra att hans gamla hustru aflidit i natt.

Lyckligtvis var Ernst ej vid bordet, och alla andra voro så upptagna af sina egna känslor, att de ej observerade Cecilia. En dödlik blekhet utbredde sig öfver hennes ansigte, hennes sinnen omsveptes liksom af ett töcken, och hon tyckte att de omkring henne talande rösterna ljödo som ett aflägsset brus, som otydliga, osammanhängande rop. Första gången i sitt lif kände hon sig nära att svimma, men genom att anstränga sin viljekraft till det yttersta, lyckades hon beherska sig och återfå herraväldet öfver sina anletsdrag.

»Nå, men har du icke hört några detaljer?» frågade fru Billner, som, sedan det första känslotubrottet lagt sig, brann af nyfikenhet och intresse.

»Jo, bevars,» svarade grosshandlaren med munnen full af biffstek, »litet af hvarje. Kapten sade, att hans affärer äro på »dekis», — men man påstår också, att han sköt sig af olycklig kärlek. Han lär senast i går, antagligen hos oss efter hvad jag kan förstå, ha friat till en ung dam, som gaf honom korgen, och det gjorde karlen så desperat, att han gick och sköt sig!»

Ett utrop från Berta besvarade grosshandlarens sista meddelande. Allas ögon fästes frågande på den unga flickan, som verkligen var så uppörd, att hennes vanliga öfvermodiga ansigtstryck förbyts i en nästan skrämmd min.

»Min Gud, det är då jag som är orsaken till hans död,» hviskade hon med halfqväfd röst, »han

friade till mig i går afton — och jag svarade honom nej!»

Nu blef det ännu större uppståndelse; fru Billner höll på att falla i vanmakt, så att »den grå» måste gå efter en eau-de-cologne-flaska och herrn i häpenheten glömde att äta. Cecilia sade ingenting och gjorde icke en rörelse — hon stirrade på Berta med en lugn, tom blick, medan hon fortsatte att dricka sitt kaffe.

»Mitt arma barn,» mumlade fru Billner, sedan hon något hemtat sig, »detta blir ett svårt minne under hela ditt återstående lif.»

»Ja, men jag är då verkligen oskyldig,» svarade Berta med klagande röst, »jag kunde väl inte tro att menniskan var så het af sig, då skulle jag åtminstone ha svarat litet undvikande i stället. För resten kände jag mig så säker på, att det var pappas pengar han friade till — och inte går man väl ändå och skjuter sig af olycklig kärlek till pengar.»

»Åhjo, ibland,» svarade Adelaide torrt, »och jag undrar om vi nu inte stå framför en dylik kasus.»

»Min Gud, hvilken krass uppfattning ni ha af lifvet!» utropade frun, som kände sig angenämt berörd af den romantiska doft, denna historia spred omkring sig, och som icke ville bli störd i njutningen deraf.

Lyckligtvis varade den intressanta spänningen hvori hon nu befann sig nästan hela dagen. Hon

kunde icke tala om annat än den döde; så snart någon besökande kom, genomgick hon samma berättelse med samma detaljer och samma mystiska häntydningar på en romantisk kärlekshistoria, — för hvarje gång mer och mer bestämd och färglagd.

Och upprepade gånger bad hon sin man att icke för någon omtala den dödes olyckliga frieri, — det var ju icke mera än en skyldig grannlagenskap, tillade hon med tårar i ögonen. Grosshandlaren lofvade att tåga, medan fruns röst, hög och ifrig, trängde ut salongen, der »den grå» gick och uppsnappade herrskapets samtal, för att sedan så fort som möjligt sprida ut det, hvilket hade till följd att ryktet inom ett par dagar fastställt som ett faktum, oskiljaktigt från Dahlheims namn, att orsaken hvarför han dödat sig var ett misslyckadt frieri.

Så snart frukosten var förbi och Cecilia kunde smyga sig bort, gick hon upp på sitt rum, der hon stängde in sig, för att i fred få öfverlemna sig åt sina bittra, upprörda tankar.

I den smärta, som hela natten och morgonen bränt henne, och som med sin exalterade värme nästan gaf lif åt den forna kärleken, låg nu, som en isklump, tanken på Georgs lumpna beteende den sist förflutna aftonen. Om blott icke detta varit, — om han icke ända in i det sista bedragit henne, — skulle hon kunna förlåta honom allt och älska hans minne. Men nu . . .

Och ändå! Hon kunde icke förakta som förr, endast beklaga honom, — en död kan man icke förakta; den som smakat dödens bitterhet har äfven en skymt af dess storhet. I denna stund förstod hon honom bättre än någonsin; som ideal var han fallen för henne, och det hat hon en gång känt öfver sina krossade illusioner var släckt, — hon betraktade honom blott som menniska, som en olycklig, splittrad varelse, hvilken ej förmått uthärda lifvet.

En häftig gråt lindrade till slut hennes sorg, och med dessa tårar grät hon bort det bittra i sin ungdomskärlek och förvandlade den till ett vemodigt minne.

Baron Dahlheims död väckte mycket uppseende, icke blott inom familjen Billner, utan i vida kretsar, der han var känd och omtalad. Men sedan man någon tid afhandlat detta ämne, uttömt sig i gissningar, berättat romantiska episoder och gjort mystiska häntydingar, tystnade pratet, och nya tilldragelser grepo sinnen och begrofvo ända till minnet af den döde. —

Under första tiden efter Georgs död visade Ernst Cecilia en påfallande ovänlighet och undvek henne så mycket som möjligt. Han hade upptäckt hennes känslor för Dahlheim, han kände en vanmäktig harm vid åsynen af hennes sorg, och han försökte att straffa henne därför genom att alldeles draga sig ifrån henne. I början märkte hon det knappast, men så småningom lyckades

han verkligen att uppväcka hos henne en känsla af saknad efter hans ömhet.

Hon kunde ej motstå frestelsen att ånyo draga honom till sig, — det behöfdes så litet, några vänliga ord, några af dessa vemodiga, bedjande blickar, mot hvilka ingen förälskad man kan stålsätta sig. Hon visste knappast af det sjelf; detta fina, obarmhertiga koketteri låg i hennes blod, och hon gjorde sig omedvetet skyldig dertill.

Han var icke sen att låta fånga sig. Och han återvände till henne, denna gång full af fordringar och förhoppningar; hvarje ord, hvarje blick hon tanklöst utkastat, räknade han med girig ifver och höll dem för fullgoda mynt, hvilka han hade rätt att en gång utvexla mot hennes kärlek.

Samma strid som för en tid sedan började nu på nytt. Cecilia afböjde flere gånger hans kärleksförklaringar, men hon afslog dem icke. Hon sade honom att hon icke älskade honom, men det låg alltid bakom hennes ord ett obestämdt hopp, att hon kanske en gång kunde komma att göra det.

Och han tröttnade icke. Han klängde sig fast vid detta hopp, han förstod att så småningom tränga sig in i hennes lif, så att hon till slut blef rädd och sjelf började tro, att hon förr eller senare skulle gifva efter för hans önsknningar.

Hennes egna känslor undergingo en förändring. Hon hade i början känt sig så fast och säker, men nu började hon tveka och undra, om ändå icke ett äktenskap kunde bli lyckligt utan så mycket kärlek.

Denna tvekan förvandlades snart till en pinande ovisshet. Tyckte hon om honom eller icke? Det underliga var, att när han någon gång försummade henne kände hon nästan smärta deröfver. Var det icke ett bevis på kärlek? Om hon blott känt sig lika lycklig öfver hans ömhet, då hade hon icke mera behöft tveka, — men nu hände det ibland, att hans kärlek i stället ingaf henne leda. Det var egentligen när han försummade henne, som hon tyckte om honom.

Emellertid förgingo vintern, våren och sommaren. Adelaides bröllop egde rum, herrskapet Billner flyttade till sitt sommarställe och in till staden igen, utan att Cecilia kunde besluta sig. Hon hade gifvit Ernst ett halft löfte; hon hade sagt honom, att hon nog trodde att han i framtiden skulle få sin önskan uppfylld, men att han ännu så länge måste vänta.

Fru Billner började blifva otålig, då hon såg Cecilias tvekan. Det svärmeri hon egnat sin blifvande sonhustru, svalnade något; då och då kommo retsamma pikar, och Cecilia kände tydligt att, om giftermålet med Ernst icke blef af, skulle hon för alltid falla i onåd, ja troligen blifva tvungen att bryta med hela familjen.

Till denna punkt hade hon kommit, då Ernst en afton på hemvägen från teatern öfverraskade henne med att, på ett sätt som omöjliggjorde alla undanflykter, fordra ett afgörande svar. Han sade henne, kort och dystert, att han lidit länge nog af hennes obestämdhet, att han var trött och att han

nu ville få sitt öde afgjort. Stötte hon för alltid bort honom, då . . . ja, då hade han ordnat så, att han genast kunde lemna Sverige, dit han i så fall ej på många år ville återkomma.

Cecilia förstod att hon ej längre kunde slingra sig undan, och hon lofvade honom att han redan i morgon skulle få hennes svar.

Det blef en sömnlös natt för Cecilia. Hon hade hittills uppskjutit att fatta sitt beslut till en obestämd tidpunkt, då kanske någonting — hon visste icke hvad — inträffat, som klargjort hennes känslor; men nu stod hon oundvikligen framför tvånget att afgöra sitt öde.

En tvekan, som slutligen öfvergick till stic-kande ångest, upphettade hennes tankar och för-jagade sömnen. Hon försökte att lugnt och modigt sätta sig in i huru framtiden skulle bli, om hon afslog Ernsts frieri och således bröt med familjen Billner, hvilken ju ändå under denna tid varit henne ett stöd. Hon måste då börja att arbeta på egen hand, att försörja sig sjelf, ty det fans ingen i hela världen, på hvilken hjälp hon kunde räkna. Men hur — hvad skulle hon företaga sig, okunnig, ovan som hon var vid arbete? Hon ryste för alla de olika bilder af fattigdom och försakelse hennes fantasi framkallade; en sjuklig feighet genomlade henne och kom henne att hastigt vända sig bort från dessa föreställningar.

Men ännu mer plågade det henne att hon kunde hysa sådana tankar, — att hon kunde göra sig skyldig till så lumpna beräkningar. Hur hade

hon sjunkit så djupt, — låg det någon smitta i den luft, hon under dessa sista år andats, efter hon kommit derhän, att hon ämnade sälja sig?

Sälja sig? . . . Men hvarför också använda så löjligt högtrafvande ord? Var det fråga om något sådant? Höll hon icke af Ernst? Ämnade hon icke bli en god hustru åt honom, göra honom lycklig och deras hem angenämt. Dessutom, hade icke tusende gift sig under samma förhållanden som hon? — Hur många hade känt den glödande kärlek, hon var nog öfverspändt romantisk att hålla på? Nästan alla hennes ungdomsvänner hade gift sig utan kärlek — det brukades så nu för tiden — och nästan alla hade sedan anförtrott henne, att de voro »förfärligt» lyckliga. Ja, var det icke till och med en allmänt känd sanning, att giftermål, grundade på vänskap och aktning, äro de allra lyckligaste?

Men den der oförklarliga känslan af hängifvenhet, — af fullkomlig tillfredsställelse, som hon förgäfvades sträfvade att känna i Ernsts närvaro . . .

Plötsligt framskymtade för henne Georgs bild sådan hon såg honom i sin tidigaste ungdom. Ännu i denna stund, trots allt hat, allt förakt som låg mellan den stunden och nu, värmden henne detta minne och kom henne att känna något sympatiskt genom hela sin varelse. Hon mindes honom på den bal, der han för första gången talat med henne om sin kärlek, — hon mindes huru hon kände sig till mods, när de dansade tillsammans, halft förlamad, halft uppskakad, — hon tänkte på,

med hvilket förtroende, hvilken hängifvenhet hon skulle gifvit sig åt honom, hel och hållen, kropp och själ...

Hon blef nästan ond på sig sjelf, därför att dessa minnen nu kommo för henne. Var det värdigt en tänkande qvinna att jaga upp sig med en feberaktig halförtjusning? Var icke äktenskapet någonting allvarligare och djupare? Var icke meningen dermed att göra nytta i lifvet, att lära sig försaka, — icke att njuta och roa sig. Hvem har sagt att man just skall söka lyckan, — pligten är också något, ja säkerligen det högsta och bästa!

Och hon hade hittills icke tänkt på annat än att blifva lycklig; hon hade nästan ansett det som sin rätt. Det var tid att hon började uträtta något, verka som qvinna, som menniska, som medlem i samhället. Och det är ju först som maka och moder qvinnan är i sin rätta verkningskrets, hade hon icke hört detta allt från sin barndom, hvarför skulle hon då spjerna emot? Derfor att hon inte kunde känna berusning i Ernsts närvaro? Hvilken lumpen och njutningslysten bevekelsegrund! Det blef plötsligen underbart klart för henne, att hennes pligt var att gifta sig med Ernst, att man inte bör tänka på sig sjelf, utan på att kunna uträtta något godt och nyttigt. Hon skulle få ett hem att sträfva för, — hennes omedgörliga fantasi envisades visserligen att framställa detta hem så väl inredt, att arbetet deri ej borde bli synnerligen stort, men hon höll ändå fast vid ordet sträfva, — och små barn att vårda och uppfostra. Denna sista före-

ställning kastade liksom en blomdoft in i hennes tankar. En skara ljufva bilder, den ena vackrare än den andra, blå ögon och ljusa lockar föresväfvade henne, och hon jollrade så småningom alla invändningar, allt uppror af sina känslor till tystnad med dessa smekande tankar. Detta var ändå lycka, — en bestämd, orubblig lycka, lifvet måtte för öfrigt bli aldrig så glädjefattigt.

Men midt under dessa poetiska framtidsbilder kom plötsligen tanken på de rättigheter en man har öfver sin hustru, och förjagade den känsla af tillfredsställelse hvartill hon arbetat sig upp. Hvad vore det, om kärleken adlade dem — men nu? ... Ensamheten och tystnaden uppväckte föreställningar, hvilka hon ej kunde bortjaga. Hon var icke något barn, hon visste hvad hon gick till mötes och i denna stund föreföll det henne som en omöjlighet att blifva Ernsts hustru. Det fans icke hos henne någon nyfikenhet, någon dold sinlighet, hon var alltigenom kysk, och tanken att utan kärlek gifva sig åt en man, plågade henne i detta ögonblick som en skam, hvilken, trots mörkret och ensamheten, jagade den ena rodnaden efter den andra öfver hennes ansigte.

Hon erinrade sig en författares ord, att qvinnan måste köpa sitt oberoende med sitt välstånd, eller sitt välstånd med sitt oberoende. Hvarför inte så gerna med sin — dygd, det vore att komma sanningen närmare?

På detta sätt fortfor hon att grubbla och tänka fram och tillbaka, ena stunden besluten att säga

nej, andra stunden lika öfvertygad om att det var hennes pligt att gifta sig med Ernst, — ända tills alla dessa tankar öfvergingo till orediga, plågsamma förnimmelser, hvilka slutligen helt och hållet upplöstes i en djup, drömlös sömn.

Hon vaknade ej förrän klockan nio på morgonen. Hennes första känsla var en qväfvande ångest, och det dröjde en god stund innan hon förmådde öfvertyga sig sjelf att ingenting händt, att hon ännu var fri och kunde bestämman öfver sitt öde.

Hon steg genast upp och klädde sig fort. Då hon drog upp rullgardinen, möttes hennes blickar af en högblå hösthimmel; ute på gatorna var redan lif och rörelse, och öfver de ännu gröna träden i Kungsträdgården lyste morgonsolen med ett glittrande sken. Ljudet af en ångbåtspipa genomskar luften; ett obestämdt, sorlande hufvudstadsbuller, — vagnarnes rullande, då och då blandadt med menniskoröster, pinglandet af spårvagnarne, på afstånd signalen från jernvägståget, som brusade öfver bron, — uppsteg öfverallt, som ett nyväckt lif. Det var någonting friskt och kraftigt häri, det låg lefnadslust i sjelfva höstluften, som skimrade kall och klar.

Allt detta verkade upplifvande på Cecilias rörliga sinne; nattens grubbel försvann som sjukliga fantasier, — hon kände plötsligen ett nöje i att lefva, hon erfor ett behof att få intaga sin plats i detta rörliga lif, der man arbetar och icke svärmar och drömmer.

Och under inflytande af denna sinnesstämning såg hon Ernsts bild så olika mot i går afton, — tilldragande, ljus, som om äfven den varit omstrålad af solsken. En dallring af ömhet genomilade henne; hon tyckte att hon längtade efter honom, och hon förstod knappast sin föregående tvekan.

Då hon kom ned i frukostrummet, der familjen redan var samlad, möttes hon äfven här af samma morgonfriska stämning. Rummets elegans, förhöjd genom solstrålarne, hvilka föllo in mellan de mörka, tunga gardinerna, slog emot henne som en behaglig parfym, hvilken rörde upp en hel skara af bilder och föreställningar i hennes fantasi. Aldrig heller hade hon känt sig så tilltalad af familjen Billner som i dag. Berta var glad och rolig, utan att vara simpel, frun helsade på henne med en min, som stode hon beredd att när som helst brista ut i en moderlig välsignelse, och grosshandlaren såg ut som den mest oförargliga svärfar, der han satt och under tystnad drack sitt kaffe. Cecilia tänkte inom sig, att tråkigare släktingar kunde hon få.

Var det en snara, att hon i dag kände sig så tilltalad af allt som omgaf henne? Hon observerade alla husliga detaljer med ett hemligt intresse, hon förestälde sig hur roligt det skulle vara att sjelf få ordna ett hem, att få tillfredsställa sin smak, att få utveckla det qvinliga behag, hvaraf hon visste sig mäktig.

Hon undrade ibland halft otydligt om hon skulle erfarit samma känslor, ifall vädret varit

fult och herrskapet Billners våning mindre elegant.

Ännu hade hon icke sett Ernst, ja, icke ens hört något från honom, — och undran och otålighet häröfver bidrogo äfven att uppjaga hennes känslor.

Fram emot klockan ett var hon fullkomligt öfvertygad om att hon älskade Ernst, att hennes långa tvekan blott varit en kris, som hon måst genomgå för att bli säker på sig sjelf, och att ett äktenskap, fritt från berusning, men i stället grundadt på den djupaste aktning, måste bli det lyckligaste under solen.

Och då trädgårdsmästaren kom in ifrån landet med tvenne blommande rosenträd, bröt hon oförmärkt en ros, gick upp på sitt rum och skref några sentimentala fraser på ett ljusblått biljett-papper. Visserligen kände hon någonting liknande vämjelse, då hon ånyo genomläste dessa rader, men hon betvang sina känslor, sprang med feberaktig brådska upp i Ernsts våning och lade blommän och biljetten på hans skrifbord.

Sedan foro hon, fru Billner och Berta ut på visiter. Cecilia var vid ett strålande lynne; hon skrattade, sade qvickheter, gjorde satiriska anmärkningar öfver de promenerandes toaletter och visade fru Billner en pjollrig ömhet, så att denna, om hon ej befunnit sig på Stockholms gator i en firsitsig, glänsande kalesch, bestämdt skulle börjat gråta af glädje.

Visserligen kände Cecilia då och då en underlig rörelse inom sig, — någonting som på ett oförklarligt sätt påminde om ångestfull förtviflan. Men hon brydde sig icke om dessa dumma känslor; hon endast skrattade åt dem, — hon ville vara glad och ungdomsfrisk, hon fann det roligt att åka i herrskapet Billners ekipage och att derifrån helsa på sina vänner och bekanta.

På en gata mötte de Adelaide och Arvid, hvilka gingo och stirrade framför sig utan att ha något att säga, men arm i arm, liksom fastkedjade vid hvarandra, Vid detta möte hade Cecilia en obehaglig inre syn. Hon tyckte sig bakom Arvid och Adelaide se Ernst och sig sjelf, tigande och hållande hvarandra under armen på samma, om galerslafvar erinrande sätt, — och efter dem en lång rad likadana tigande par, hvilka alla vandrade framåt på en jemn väg, beqvämt och halfsofvande . . .

Denna fantasibild gjorde henne utom sig. Hvad likhet fans det mellan hennes giftermål och Adelaides? Adelaide hade alltid afskytt Arvid, — hon deremot höll af Ernst, så som en fin qvinna bör hålla af sin man, — utan passion, men varmt och innerligt.

Icke förrän klockan fyra kommo de hem från visiterna. Cecilia sprang genast upp på sitt rum för att kläda sig till middagen. Hon ville göra sig vacker för Ernst; hon erfor ett välbehag vid att betrakta sin snöhvita, välformade hals och att kamma ut det långa, rödblonda håret. Någonting

njutningslystet och kokett refs upp i hennes själ och eggade henne som ett hetsigt vin. Hon försökte att tvinga sig upp till en känsla af lycka och ungdomsglädje, för att dermed bortjaga den dofva kyla, som började sprida sig kring hennes hjerta.

Då hon kom ned i hvardagsrummet var ännu ingen der. Omedvetet drog hon en suck af lättnad, satte sig vid ett af fönstren och blickade ut. Himmelen var lika klar och vacker som i morse, hon kunde ej fatta, hvarför hon nu erfor ett så djupt vemod vid att betrakta den. Troligen därför att skymningen började bryta in, då blir man så lätt vemodig. Men hvarför denna ångest? Skulle hon då hädanefter alltid känna en sådan ångest vid skymningens inbrott? . . .

Hon hann emellertid icke att länge öfverlemna sig åt dessa funderingar, ty Ernst kom in strax efter henne. Vid ljudet af hans steg vände hon sig hastigt om.

Då hon fick se honom, var hennes första känsla en plötslig undran öfver att han verkligen var så ful, — hon hade hela dagen trott att han såg mycket bättre ut. För hvilken fantasilek hade hon varit offer? Med en pinsam tydlighet såg hon i detta ögonblick alla brister i hans utseende; det var som om en elak hexa förtrollat hennes syn, så att hon blott kunde uppfatta det fula. Men hur var detta möjligt? Kärleken plägar ju försköna, sprida ett skimmer öfver de fulaste och simplaste drag? Hon mindes att när hon talade

med Georg brukade hon aldrig betrakta annat än hans ögon — alltid hans ögon — så att hon knappast visste, hur han för öfrigt såg ut, — — och nu framstod hvarje detalj i Ernsts utseende så motbjudande för henne.

En känsla af trött leda smög sig öfver henne. Hon satt orörlig qvar vid fönstret med slapt hängande armar och nedslagna ögon. Om hon betraktat Ernst med kärlekens blick, skulle hon ha sett hur vackra hans ögon voro, hvilket skimmer af kärlek och lycka, som låg öfver dem, då han nu kom fram till henne. Men mellan henne och Ernst låg liksom en dunstkrets af kyla, hvilken ingen fantasilek mera kunde uppvärma, och genom hvilken hans bild, förvriden och osympatisk, framkom till henne.

»Cecilia,» hviskade han, i det han böjde sig öfver henne och fattade begge hennes händer, utan att märka hur motsträfviga och tunga de kändes, »är det verkligen möjligt? — Är det sant? . . . Jag kan knappast fatta — — säg mig, att jag icke misstagit mig — säg mig, att du verkligen älskar mig och vill bli min hustru!»

Hon kunde ej upplyfta ögonen mot honom och hon sökte förgäfvos att svara; orden stockade sig, det kändes som om någonting tungt, på hvilket hon ej förmådde draga, skulle arbeta sig fram mellan hennes läppar.

Emellertid behöfde hon ej anstränga sig, ty i detsamma kom fru Billner in i rummet. Då hon såg Ernst lutad öfver Cecilia och med hennes hän-

der i sina, fick hon ett anfall af moderlig kärlek, och alla de välsignelser och lyckönskningar, med hvilka hon så länge varit laddad, frambröto nu med ohejdad fart. Hvarken Cecilia eller Ernst hunno svara någonting, då hon utbredde sina armar omkring dem, och med rörelse talade om hur lycklig hon var att äntligen se dem förenade. Cecilias känslor voro olidliga, hon skulle velat störta upp och springa sin väg, — men på samma gång kände hon sig liksom förlamad och satt orörlig qvar, lyssnande på dessa utgjutelser, hvilka i hennes öra ljödo likt ett fadt, meningslöst pjoller.

Så snart familjens öfriga medlemmar kommo in, ville fru Billner meddela dem hvad som inträffat, men Ernst grep hastigt hennes hand och bad henne dröja dermed. Hon smålog skälmaktigt och nickade med en betydelsefull blick, — han kunde vara lugn, hon, om någon, förstod att vara diskret och tystlåten.

Då de gingo ut till middagsbordet, försökte Ernst qvarhålla Cecilia, för att ett ögonblick få vara ensam med henne; men hon drog sig ifrån honom och skyndade efter de andra, — hon var rädd för en ny tête-à-tête och hon uppsköt feigt tillfället dertill.

Ljusen och pratet vid middagsbordet på en gång ängslade och upplifvade henne; hon försökte att äta och prata som vanligt, men hvarje bit hon skulle svälja förorsakade henne ett verkligt arbete, hennes gom var het och torr, maten ville ej ned, och hon plågades af att oupphörligt höra sitt eget skratt.

Hvad hade hon gjort? För hvarje ögonblick blef det henne mer och mer klart, att hon ljugit för sig sjelf, att hon af sin oberäkneliga fantasi och sina njutningslystna instinkter låtit förleda sig att vara falsk mot det bästa och sannaste inom sig, att hon gjort våld på sin sympati, sina känslor.

Nåväl, det som var skedt kunde icke ändras! Hon hade gifvit sitt löfte; kosta hvad det ville, måste hon hålla det, kufva sina känslor, trampa sympatien under fötterna och modigt se det prosaiska, torra lifvet in i ögonen!

Denna tanke uppjagade henne ånyo i ett trotsigt själstillstånd. Hon drack flere glas vin; hennes kinder började bränna, hon pratade, skrattade och skämtade med Berta och Oskar.

Fru Billner fann henne förtjusande; förr, då hon och Cecilia stodo på krigsfot med hvarandra, brukade hon alltid säga att hon afskydde Cecilias röda hår; nu hviskade hon till Oskar, att hon tyckte det låg som en guldgloria öfver den hvita pannan.

Efter middagen satt man som vanligt en stund i hvardagsrummet och rökte och småpratade. Cecilia uppsköt så länge som möjligt att bli ensam med Ernst; äfven sedan herrarne gått, satt hon kvar hos fru Billner och samtalade ifrigt om lappri-saker, medan Ernst än otåligt gick af och an, än kom och slog sig ned bredvid damerna och deltog i deras konversation, utan att egentligen veta hvarken hvad de eller han sjelf sade.

Slutligen förbarmade sig fru Billner öfver honom; med ett betydelsefullt småleende reste hon sig upp, vinkade åt Berta, tog hennes arm och lemnade med henne rummet.

»Du förstår,» hviskade hon förnöjdt, »du förstår, att det är afgjordt mellan dem nu?»

»Ja bevars,» svarade Berta, med en axelryckning. »Jag har dessutom alltid vetat, att det skulle komma att gå derhän.» —

Ernst och Cecilia voro nu ensamma i rummet. Skenet från taklampan föll klart öfver den unga flickan, som satt tillbakalutad i en hvilstol, — öfver det ljusa håret och den smidiga gestalten, hvilkens linier skarpt framträdde i ett tätt åtsittande trikotlif. Ernst såg allt detta med en girigt slukande blick; det kom öfver honom en vild glädje vid tanken på att han nu hade rättighet till henne, att han nu skulle taga igen detta sista års försakelse...

Då fru Billner lemnade rummet, reste Cecilia sig till hälften upp och såg sig omkring med en ångestfull blick, liksom ville hon i det sista försöka att undkomma. Men denna gång lyckades det ej; med ett otydligt utrop böjde sig Ernst öfver henne, fattade hennes händer, drog upp henne ur stolen och slog sina begge armar omkring henne.

»Cecilia!» hviskade han och tryckte henne intill sig, »Cecilia... Ändtligen!...»

Hon försökte att göra motstånd och komma lös, men hon hade icke krafter dertill, så hårdt höll han henne. Hon såg hans ögon glöda som tvenne eldkol, och hon kände hans andedrägt så

brännande het, att den nästan qväfde henne; men hon sökte förgäfvos att lossa hans händer, hvilka omslöto hennes lif. Hon kunde blott kämpa emot, men han märkte det icke ens; han var allt för upptagen af sig sjelf, för att känna hur stel hon låg i hans armar.

Några ögonblick höll han henne så, slutan intill sig, men med hennes ansigte på afstånd, liksom för att betrakta det; så böjde han sig emot henne och tryckte en passionerad kyss på hennes läppar.

Men i samma ögonblick Cecilia kände denna kyss, fick hon kraft att göra sig fri. En känsla af outsägligt obehag flög som en dallring igenom henne. Hela hennes inre kom i ett sjudande uppror. Det vedervärdiga i en smekning, som ej genomströmmas af känslans värme, utan blott låter oss erfara det fadda intrycket af ett stycke materia som vidrör oss, genomlade henne i en sekund och kom hvarje nerv att rista.

Utan att veta hvad hon gjorde, satte hon sin hand för hans bröst, stötte till honom och slet sig lös ur hans armar. En fullkomlig omstörtning egde i detta ögonblick rum inom henne. Alla de fantasier om sjelfuppoffring och hemmets lycka, hvilka hon bygt upp för att nedtysta sitt inre motstånd, föllo sönder, och hon stod inför sanningen, klar och ohöljd: hon hade varit nära att — sälja sig!

Blek, förvirrad, utan att veta hvad han skulle tro, men med en dof känsla af att det slag hon gifvit honom äfven träffat hans hjerta och förör-

sakat ett oläkligt sår, betraktade Ernst henne med stirrande ögon. Ingen af dem kunde tala; medvetslöst drog Cecilia upp sin näsduk och förde den öfver munnen, liksom för att bortgnida något orent.

»Cecilia,» mumlade Ernst slutligen, »hvad skall detta betyda? — har jag ej förstått dig? — har jag drömt att du gifvit mig ditt samtycke? . . .»

Hennes ögon sänktes och hon blef lika blek som han. Ett par gånger öppnade hon läpparne, men inga ord kommo öfver dem.

»Förlåt mig,» hviskade hon slutligen med halfqväfd röst, »jag vet att du har rätt att förebrå mig, ja att afsky mig, — men jag kan inte annorlunda . . . Jag tar tillbaka mitt löfte, Ernst — jag kan inte bli din hustru.»

Han for tillbaka, som om han ånyo fått ett slag. Hans stirrande ögon släpte henne ej, och han förde ett par gånger händerna kring hufvudet.

»Nej,» sade han slutligen, »det är omöjligt, jag drömmer . . . Cecilia Arnell kan icke ena ögonblicket gifva ett löfte för att i nästa bryta det . . .»

En glödande rodnad flög öfver hennes ansigte; hans ord träffade henne som en berättigad förebråelse.

»Ja, jag inser att du har rätt att klandra mig!» utropade hon, »jag förstår att ifrån din synpunkt blir mitt handlingssätt lättsinnigt och hjertlöst. Och ändå kan jag icke ångra hvad jag nu sagt! Mitt fel var att jag, trots en inre varnande röst, lät öfvertala mig att gifva dig ja — men då man

begått ett fel, är det bättre att modigt erkänna det och vända om, än att gå framåt och låta det ena felet följas af det andra... Och det skulle vara mer än ett fel af mig, det skulle vara ett brott, Ernst, att bli din hustru, — fjellen ha fallit från mina ögon, jag inser nu hur jag sökte bedraga mig sjelf — vårt äktenskap skulle bli en evig strid — jag skulle aldrig godvilligt kunna... gifva dig... kunna...»

»Jag inger dig således motvilja med min person?» frågade han dystert. »Var jag då nyss på något sätt ogrannlaga emot dig?...»

»Ja, — kanske... fast, nej, nej! Om jag hade älskat dig, skulle jag funnit det ljuft! Men det var just derpå jag märkte att jag aldrig kunde känna något för dig — att din smekning var mig en plåga! Var inte ond på mig... du förstår... det är icke alltid långa tider, som uppenbara sanningen för oss, — det kan vara blott ett enda ögonblick. Jag skulle kunnat hyckla för dig — jag skulle kunnat förställa mig och betvingat min antipati, därför att jag en gång gifvit mitt löfte — hade du velat det?»

»Nej. Men jag hade hellre velat, att du helt och hållet dödat mig, än att du handlat mot mig som du nu gjort.»

Det blef några ögonblicks tystnad. Cecilia stod med nedslagna ögon, nervöst pressande händerna mot hvarandra; Ernst kastade sig i en stol, lade armarne på bordet bredvid och gömde ansigtet emot dem. Då och då flög en darrning

genom honom, ända tills slutligen hela hans kropp började skaka af snyftningar.

Cecilia visste ej hvad hon skulle säga. Hon kände ett djupt deltagande, blandadt med själf-förebråelser, men på samma gång genomförs hon af en underlig kyla, en förnimmelse af någonting främmande, motbjudande.

»Ernst,» sade hon slutligen tvunget, »sörj inte så — tro mig, du skall snart glömma!» —

»Aldrig!» utropade han och såg upp med ett uttryck af energisk förtviflan, som likt en jern-mask pressade sig öfver hans ansigte, »aldrig — aldrig! Min kärlek, min ömhet för dig, den skall jag nog rycka ur mitt hjerta, men det qval du kastat dit in, det räcker för hela lifvet! Ack, Cecilia! du vet inte hvad du gjort... att låta mig komma så nära lyckan att jag höll den i mina händer, och så, utan att jag anar något... utan att jag förstår det, ... slita den ifrån mig! Hvem du än handlat så mot, hade det varit grymt, men mot mig var det... Ty du visste att jag hade satt allt på detta enda kort, att jag drömde mig ett eget hem, för hvilket jag ville sträfva och arbeta, som en ersättning för hela min olyckliga barndom och ungdom, — att jag alltid hoppats, alltid längtat efter att en gång finna en qvinna, som skulle åter-gifva mig tron på godhet och ömhet, som skulle älska mig, som min egen mor icke gjorde? Det var min ungdoms dröm — min religion! Och nu — och nu — Cecilia, du kunde varit mindre raffinerad när du krossade mig!» —

Han kastade sig ånyo ned mot bordet. Den smärta han led kändes så full och hel, att der icke ens fans rum för möjligheten af ett hopp. Icke ett ögonblick föll det honom in att söka beveka henne eller att åberopa hennes redan gifna löfte som en rättighet; han kände att allt var slut, det föreföll honom, som om hennes köld och motvilja i denna stund gräfdde en oöfverstiglig afgrund emellan dem.

»Ernst, förlåt mig,» hviskade Cecilia med osäker röst, »var icke bitter emot mig — — om du visste hur förtviflad jag är öfver att ha gjort dig ondt — — säg att du förlåter mig?»

»Jag vill önska, att du aldrig måtte komma att få erfara något liknande den smärta du förorsakat mig,» svarade Ernst, i det han reste sig upp för att lemna henne.

»Hvart går du?» frågade hon oroligt. Hon kom ihåg sitt sista samtal med Georg och en känsla af ångest smög sig öfver henne.

»Ingenstädes,» svarade han matt. »Jag skall göra mig i ordning, för att som jag redan sagt dig, i morgon resa utomlands. Jag kan numera inte andas luften här hemma.» —

»Och du vill ej förlåta mig?»

»Jag vet inte. Jag har i denna stund icke känsla för någon eller något annat än min egen smärta.» —

Med dessa ord lemnade han rummet utan att se på Cecilia. Hon stod ett ögonblick och stirrade efter honom, men då hon hörde fru Billners röst

utanför, spratt hon till, sprang ut och ilade upp på sitt rum.

Hon riglade dörren, kastade sig i soffan, lutade hufvudet i händerna och försökte tänka.

Ur det kaos af olika känslor, som fylde henne, uppsteg så småningom en bestämd förnimmelse af att hon handlat rätt, och att hon i sista ögonblicket, då hon var nära att gå förlorad, räddat sig sjelf. Och liksom hon hela denna tid, trots yttre fördelar, trots alla inbillningar om lycka och kärlek, beständigt plågats af en inre disharmoni, så kände hon nu i stället tillfredsställelse på djupet af sin själ, fastän ytan upprördes af tusen plågsamma bilder.

Just som hon kommit till denna lugnande klarhet i sina tankar, knackade det på dörren och fru Billner frågade smeksamt om hon fick komma in.

Cecilia ryckte till och bleknade; hon visste hvad som förestod. Men hon samlade all sin beslutsamhet, hon insåg att det var bäst att redan samma qväll komma på klar fot med hela familjen, — och gick för att öppna dörren.

Fru Billner sväfvade in med ett småleende på läpparne och ett ömt smäktande uttryck i blicken.

»Mitt älskade barn,» hviskade hon och kom emot Cecilia med utbredda armar, »låt mig säga dig, hur lycklig . . .»

»Nej, tant, säg ingenting,» afbröt Cecilia med en röst, som försöket att beherska rädslan gjorde

sträf och hård, »det var alltsammans ett misstag, ett missförstånd! Jag kan inte bli Ernsts hustru, han vet det, jag har redan sagt honom det, och vi ha skilts åt utan bitterhet...»

Fru Billners armar sjönko ned, hennes uttryck förändrades i ett ögonblick, ett drag af häpenhet, förvirring och uppstigande vrede drog som en plötslig bris öfver hennes ansigte. Hon öppnade till hälften läpparne och stirrade mållös på Cecilia.

»Jag begriper inte det här!» utbrast hon slutligen. »Hvad menar du? Förklara dig!»

»Det är ingenting att förklara, — det är bara det, att jag inte älskar honom »

»Älskar!» utropade fru Billner, och den vrede, de gäckade förhoppningarna kommo att jäsa upp i hennes själ, började skjuta fram ur ögonen i hvassa strålar, »du talar som en romantisk sjutton-åring! Hvad menar du egentligen med 'älskar'?»

»Jag trodde, att det inte kunde finnas mer än en uppfattning deraf.»

»Jo, bevars, det fins det visst,» svarade frun skarpt, »det fins lika många sätt som det fins nyckfulla och pretentiösa qvinnor! Och jag säger dig, Cecilia, du kommer att ångra dig! Du är hvarken ung eller vacker, du är fattig och utan hem; och här kommer en hygglig, älskvärd ung man, ett briljant parti — och du kastar det ifrån dig! Hvarför? Derför att du inte 'älskar' honom! Hvad är det för fel på Ernst, om jag får fråga? En hygglig, duktig karl, som hvarenda flicka i Stockholm på sina knän skulle tacka för! Det

går visst an att vara romantisk, då man är ung och har hela lifvet för sig, — med vid din ålder och i dina förhållanden är det dumt och löjligt!»

»Jag tror inte, att det finnes någon ålder eller några förhållanden, i hvilka det är 'löjligt' att ej vilja gifta sig utan kärlek,» svarade Cecilia, blek af sinnesrörelse, men kämpande för att bibehålla sitt lugn.

»Kärlek!» utropade fru Billner, häftigare och häftigare. »Reta mig inte, Cecilia, reta mig inte med dina romantiska dumheter! Hade du något förstånd, så skulle du tacka Gud för den lycka som erbjudes, att bli försörjd och få en hederlig man! Och hvad är egentligen din mening — hvad inbillar du dig, att du har att välja på? Om du vore stolt och finkänslig, som du alltid skryter med att du är, så skulle du passa på tillfället att bli din egen och slippa gå här, som du gjort ett par års tid. Men gudbevars, det generar fröken sig inte för, det är kanske till och med en ära för oss att få föda henne och ge henne husrum? Åh, jag känner igen dina föräldrar i det der! De voro också högfärdiga och egenkära och sågo ned på oss. Men det hindrade icke din far att ruinera sig och lemna hustru och barn som fattiga stackare, som andra fingo draga försorg om...»

Nu var Cecilias tålmod slut. Det lugn, med hvilket hon försökt att åtminstone till det yttre beherska sig, brast sönder och hennes återhållna vrede brusade ohejdadt fram.

»Tant!» ropade hon med blixtrande ögon, »säg inte sådana ord! Våga inte att klandra den, som står så högt öfver oss begge...»

»Våga!» afbröt fru Billner, nu alldeles utom sig, »hvem är det som föreskrifver hvad jag vågar och inte vågar? Jag vågar hvad jag vill — precis hvad jag vill! — här i mitt eget hus — jag tillåter inte att någon morskar sig emot mig — kom ihåg det, min nådiga! Kom ihåg att det är jag, som råder och befäller här, och att du är här på gunst och nåd — ja, just precis, det är inte värdt att taga så förnäma miner...»

»Jag skall icke längre begagna mig af denna nåd,» svarade Cecilia flämtande, »från och med i morgon skall tant vara befriad från min närvaro!»

Nu blef fru Billner het om öronen. Hon tyckte att hon hade gått för långt, och hon ändrade genast taktik.

»Det är hjertlöst af dig att taga mina ord på det sättet, Cecilia!» utbrast hon klagande och sjönk ned på en stol. »Du borde ändå ha litet öfverseende med mig, du borde betänka att du talar till en mor, hvars hjerta du krossat och som i denna stund knappast vet hvad hon säger...»

»Det är ofta i sådana ögonblick af ovetenhet sanningen kommer fram,» sade Cecilia med ett iskallt leende. »Sanningen är att jag allt för länge begagnat mig af er gästfrihet, och att jag gör rätt i att lemna er. Jag passar icke tillsammans med er, tant, och det var orätt af mig att söka tvinga mig in i er familj. Olika naturer kunna i längden

icke lefva tillsammans; så länge allt är jemnt och lugnt, då går det nog bra, men när motgångar komma, då stöter man ihop och pinar hvarandra... Felet är i alla händelser mitt, inte ert.»

Fru Billner slog nu in på den högre stilen.

»Olyckliga barn!» utropade hon, steg upp och utsträckte sina armar, »hvarför ville du ej blifva min Ernsts hustru och göra honom och oss alla lyckliga, — hvarför...»

»Låt oss icke mera tala härom,» afbröt Cecilia och gick undan för henne. »Jag har begått många misstag i mitt lif, ett af de största var då jag kom i ert hem, — men jag skall redan i morgon rätta det. Och nu ber jag tant att lemna mig, — vi ha ingenting mera att säga och vi blott plåga hvarandra onödigt med bittra ord...»

Fru Billner rätade upp sig och såg på Cecilia med en sorgsen, förkrossande blick.

»Otacksamma barn!» mumlade hon derefter, i det hon vände sig om och högtidligt skred mot dörren, »du kommer att ångra dig — mins mina ord, du kommer att ångra dig!»

Då Cecilia blef ensam, erfor hon först en känsla af tillfredsställelse, liksom hade hon befriat sig från ett olidligt tvång, — men denna känsla förjagades snart af en annan, en ny, främmande, som, först mera lik en hemlig ängslan, så småningom framträdde klar och skarp, ända tills den slutligen antog formen af en bestämd fråga: hvart skall jag taga vägen — hvad skall jag göra? Och allt som denna fråga trängde sig på henne, kände

hon sig fyllas af en ångest, sådan hon aldrig förr känt, icke ens vid faderns död, då fattigdomen först gapade emot henne, — någonting liknande det man känner, då man går ensam på en stor slätt och ser huru mörkret faller på. Hon mindes att hon som halfvuxen, under en period af sjuklighet, haft en oöfvervinnerlig fasa för stora, okända platser, och hur hon en gång, då hon på en resa med fadern kommit att förirra sig till en obekant stadsdel, var nästan vanmäktig af rädsla. Hon erfor nu något af denna underliga känsla; det var första gången hon såg lifvet in i ögonen, icke ett lif af drömmar och joller, utan det verkliga lifvet, kampen för tillvaron, — och hennes fantasi målade det som något stort, förfärligt, hvilket hon darrade för att ensam genomvandra.

Hvad denna ångestfulla känsla var olidlig, — hur förslappande den smög sig genom hennes sjäslif! Hur hon längtade efter någon att smyga sig intill, någon hos hvilken hon kunde få gråta ut sin smärta! Allt det barnsligt ömma i hennes komplicerade natur började sjuda upp, smälte bort den stolta kraft hon nyss känt och gjorde henne sjukligt vek, der hon satt och grubblade i mörkret.

Bilder från hemmet uppstego för henne och väckte en het längtan i hennes själ. Hon såg den gamla, välbekanta salongen med taforna på väggarne, de tunga, gammalmodiga möblerna, fönstren, nästan skylda af växter, pianot, som alltid stod öppet och öfversålladt af noter, golfmattan med de stora, röda rosorna. Alla dessa bilder

framträdde för henne skarpa och klara och omgifna af detta mystiska skimmer, denna fantastiska likhet med lefvande väsen, som omgifver föremål, med hvilka vi lekte som barn, och som kommer oss att ännu, då vi blifvit äldre, se gubbansigten framgrina ur vissa figurer på en gammal barnkam-maretapet, eller fyllas af vördnad framför en länstol, i hvilken mormor brukade sitta och som vi identifierat med henne, — eller känna en rysning af nyfikenhet och tjusning vid åsynen af en liten atenienneprydnad, som vi voro förbjudna att röra vid, som vår fantasi förlänade en hemlighetsfull skönhet, och som vi åtrådde med barnahjertats hela begär.

Och midt ibland dessa bilder, i hvilka hennes barnsliga sorger och fröjder voro liksom inbrända, såg hon sig sjelf och alla sina kära röra sig om hvarandra, skratta och prata, som de brukade göra, lyckliga i det förtroliga hemlifvet. Hon såg hur brasan flammade i salongen i skymningsstunden efter middagen, medan modern, den lilla, fina frun med den hvita mössan och det godmodiga småleendet, satt framför den och värmdes sina fötter. Hon såg sig sjelf och fadern, med armarne kring hvarandras lif, gående af och an öfver golvet med tysta steg, lyssnande på Agnes, som fantiserade på pianot.

Hur ljuft, hur tryggt, hur ombonadt allt var, hur hon tyckte att lifvets stormar brusade långt, långt i fjerran och att de aldrig skulle hinna detta

varma, kärleksfulla näste, der hon framlefvat sin barndom och ungdom!

Och nu . . . hon nästan skrek af smärta, då hon, med en våldsamhet, hvilken kom henne att känna en tomhet, en ihållighet, som om hon höll på att förblöda invärtes, slet sig lös från dessa bilder och återkom till det närvarande. Hur ensam, hur förtviflansfullt ensam hon var! Om de begge, hvilka slumrade så lugna och ostörda derborta i grafven, visste hur deras älskling led! Hon kände ett barnsligt begär att få komma till dem, tala om allt, klaga sin nöd och bedja dem förehålla någon, hämnas på någon, som varit för hård emot henne. Det skänkte henne en lindring att föreställa sig, att föräldrarne kanske nu kunde se henne, och att de upprördes öfver hennes lidande, — ungefär som då man i en stund af dödsångest tänker på sina kära och erfar en qualfull ljufhet vid föreställningen om den sorg, ens bortgång skall förorsaka dem.

Slutligen öfvergick denna obestämda, kringirrande förtviflan till en klar, praktisk fråga, som nödvändigheten att besvara tvang henne att syselsätta sig med: hvart skulle hon taga vägen, då hon så högdraget försäkrat fru Billner, att hon redan i morgon ämnade lemna hennes hus?

Hennes tankar flögo omkring till skilda områden. Agnes — nej, på henne kunde hon ej räkna, om hon än blefve välkommen hos systemen, kände hon sig öfvertygad om att svågern skulle bli föga nöjd med att få ännu en person i ett hem, hvars underhåll nog ändå kostade honom strängt

arbete. Hvad Edvard beträffade, vågade hon knappast tänka på honom, — hon visste för hvilket klander och hvilka förebråelser hon skulle bli utsatt till följd af sin brytning med Billners. Och farbror Hedenstams? Icke kunde hon väl hals öfver hufvud komma och hemsöka dem nere i Jönköping?

Hon genomgick i tankarne flere af sina bekanta familjer, — Cecilia hade en hel mängd ungdomsvänner, en del gifta, en del ogifta, med hvilka hon i forna tider brukade äta bakelser och dricka chokolad på Bergs konditori, — men med ingen af dem stod hon på så förtrolig fot, att hon utan vidare förberedelser kunde flytta till dem.

Det var kanske därför så godt att tills vidare taga in på ett hotell, — ty bort skulle hon, hon hade föresatt sig, att denna natt skulle bli den sista hon tillbragte under detta tak. Fru Billners ord hade rifvit upp all hennes stolthet, hon vredgades på sig sjelf, därför att hon satt sig i en tacksamhetsskuld, som hon aldrig kunde betala, då hon i grunden föraktade de personer, till hvilka hon stod deri. Hon kände det lumpna i det förhållande, hvori hon kommit in, — och hon skulle aldrig förlåta sig sjelf, om hon lät sin oföretagsamhet och sitt missmod förleda sig, att med ett enda grand öka den förnedrande börda af erkänsamhet som tyngde henne.

Alltså bort — men hvart? Plötsligen erinrade hon sig ett ställe, der fröknarna Klingström, fru Billners gamla kusiner, voro inackorderade och

der hon en gång varit tillsammans med fru Billner, hvilken under ett anfall af filantropi, hvaraf hon ibland hemsöktes vid jultiden, helsade på fröknarna, för att under tårar öfverlemna åt dem två eau-de-cologneflaskor och två tvålar.

Hon erinrade sig att den ena af fröknarna i detalj berättat för henne hur bra de hade det hos fru Örn, att der var så billigt, icke mera än så och så mycket i månaden, att man fick efterrätt om söndagarne, att man om aftnarne samlades i salongen för att prata och musicera etc.

Cecilia beslöt att redan följande morgon försöka bli inackorderad hos fru Örn. Hon kände sig särskildt tilltalad af att priset var så billigt, ty hennes ekonomiska förhållanden voro sådana, att hon knappast vågade tänka derpå; dessutom visste hon för närvarande intet annat ställe, dit hon kunde taga sin tillflykt.

Detta beslut, så anspråkslöst det än var, och en så tarflig tillvaro det än lofvade henne, hade emellertid på henne den lugnande verkan, hvarje beslut, äfven det mest förtviflade, har förmåga att utöfva.

Hon ringde på kammarjungfrun och lät denna säga till om att hennes koffert och nattsäck skulle bäras upp. Sedan hörjade hon lägga in sina saker och ordna allt för att i morgon genast flytta. Hon hade riglat dörren, och fastän Berta flere gånger knackade på och bad henne öppna, svarade hon blott att hon ej ville träffa någon.

Då hon slutat packa, var klockan tolf. Hon kände sig dödstrött och utpinad till både kropp och själ; hennes rygg och lemmar värkte, som om hon varit utsatt för en kroppslig misshandel, och hennes bittra tankar hade så småningom, under trötthetens inflytande öfvergått till en dof förnimmelse af smärta, som icke plågade henne, utan blott låg och gnagde på djupet af hennes själ, likt en domnande värk. Hon klädde af sig, gick till hvila och somnade genast.

Och till följd af dessa sällsamma vexlingar i stämning, af denna begränsning i själens förmåga att känna öfver ett visst mått, som framkallar de hjertaste motsatser, som kommer oss att känna smärta, då lyckan nått sin höjdpunkt, och glädje i ett våldsamt qual, hade hon hela natten de gladaste och ljusaste drömmar. Hon såg flere vackra okända landskap, stora skogar, der hon och Agnes, ånyo barn, gingo och plockade bär, medan foglarne sjöngo öfver deras hufvud och en doft af vår och blommor spred sig kring dessa fantastiska drömbilder.

SENARE AFDELNINGEN.

1.

Fru Örn, den person fröknarna Klingström rekommenderat Cecilia som en utmärkt pensionsföreståndarinna, hade allt sedan hennes man, figurmålare och lärare vid konstakademien, för tjugu år sedan dog och lemnade henne som en fullkomligt medellös enka, oafbrutet egnat sig åt det mödosamma kallet att hvarje år annonsera efter och i bästa fall emottaga en tio, tolf inackorderingar. Lyckligtvis hade fru Örn aldrig varit något nervöst fruntimmer och äfven om så varit, är det troligt att dessa tjugu års arbete och bekymmer ej gifvit henne tid att utveckla sin nervsjukdom.

Fru Örn bodde en trappa upp i ett gammalmodigt hus på en af Klaragatorna. Så långt hon kunde minnas tillbaka, hade hon tillbragt sitt lif i denna del af staden; i Klara kyrka hade hon konfirmerats, vigts, samt regelbundet gått till skrift en gång om året, och sommardagarne brukade hon sitta

på kyrkogården och virka eller sticka. Hela denna trakt hade ingått i hennes medvetande som en fläck af jorden, der det gamla och passande ännu bibehölls, medan rundt omkring utbreddes nymodiga, dumma idéer, som att »bättre» folk skulle bo fyra trappor upp i en utkant af staden, så långt från Munkbron, att de aldrig kunna skicka sina pigor dit.

Cecilia hade emellertid icke samma förkärlek för Klaratrakten; hon var van vid Arsenalsgatan, den fria utsigten, grosshandlare Billners höga vestibul och praktfulla rum, och då hon nu, enligt sitt beslut, gick att uppsöka fru Örn, erfor hon en häftig känsla af beklämning vid åsynen af den smala trappan med de på midten nötta glattslipade stegen, de smutsiga, hvitrappade väggarne, hvilket allt gaf henne en försmak af tarflighet, af gamla ogifta kvinnors, af fattiga utarbetade enkors försakande lif.

Hon skyndade sig emellertid utan tvekan upp för trappan och ringde på en klocksträng, hvilken bestod af ett brunt snöre, med en knut till handtag. Dörren öppnades strax af en jungfru, som att döma af den matlukt hon förde med sig, höll på att laga frukosten i köket, och som följaktligen ej hade tid att spilla många ord på besökande. Hon svarade genast, då Cecilia frågade om hon kunde få träffa fröknarna Klingström, att fröken bara skulle gå rakt fram genom tamburen och korridoren och knacka på dörren midt framför, — hvarefter hon rusade in i köket till sin matmor och berättade att fröknarna Klingström hade besök af en lång, vacker, fin fröken, något som hos fru

Örn uppväckte angenäma funderingar och välvilliga känslor mot gamla Klingströmarna.

Cecilia trefvade sig enligt jungfruns finger-visning genom korridoren, hvilken gapade emot henne lika mörk och hemlighetsfull som den framtid hon gick till möte, — ända tills hon hittade den omtalade dörren, på hvilken hon tveksamt knackade.

»Hvem är det?» frågade en röst inifrån.

»Det är . . . Cecilia Arnell,» svarade Cecilia brydd, »förlåt att jag kommer så här tidigt, men det är något af vigt jag ville tala med fröknarna om . . .»

Nu blef det plötsligen rörelse derinne, steg som trippade omkring, stolar som ordnades, ifriga hviskningar och under tiden afbrutna utrop: »snälla fröken . . . för all del . . . förlåt, förlåt . . . genast, min . . . lilla . . . söta . . .» Cecilia hörde de båda fröknarnas stämmor sekundera hvarandra, den ena mild och smäktande, den andra sträf och barsk som en karlröst.

Slutligen öppnades dörren och båda fröknarna, iklädda en pryddig negligé, skära kattunpeignoirer och små hvita mössor i stället för lösbenorna, hvilka ännu lägo på toalettbordet, uppenbarade sig. De liknade hvarandra som tvenne bär, utom att fröken Lilli, den äldsta, hade starkt utvecklade mustascher och såg mycket mera bestämd ut än fröken Antonia.

Sedan fröknarna och Cecilia helsat på hvarandra och alla ursäkter öfver oordningen i rum-

met voro vederbörligen undanstökade, bjödo fröknarna Cecilia sitta ned, och satte sig derefter sjelfva bredvid henne på hvar sin sida, så nära som möjligt, medan de ifrigt betraktade hennes toalett och studerade dess detaljer, som om hon varit en modejournal.

Begges ansigten lyste af välvilja och belåtenhet; de vädrade en nyhet i Cecilias besök, kanske en bjudning, en present eller teaterbiljett, och denna föreställning tände en slags girig glans i deras ögon.

»Hur mår den kära Clementine?» började fröken Antonia. »Den snälla, rara människan, jag *håller* så mycket af henne!» Fröken Lilli sade ingenting; hon hade sin egen tanke om »den snälla, rara, Clementine», men hon ville inte bedröfva systemen med motsägelser.

»Jag tackar, tant mår bra,» svarade Cecilia kort, »ty värr kan jag inte helsa från henne, ty hon vet inte att jag gått hit.»

Fröknarna blefvo mycket långa i ansigtet, då vid detta Cecilias meddelande deras angenäma fantasibilder om en present eller en teaterbiljett gingo upp i rök. De började begge två på samma gång att hosta, för att dölja sin misräkning för hvarandra.

»Orsaken hvarför jag så här tidigt besvärar,» fortfor Cecilia, »är den, att jag för egen räkning önskade göra fröknarna en fråga. Det förhåller sig nämligen så, att jag kommer . . . att jag inte . . . att jag inte mer skall . . . skall bo hos farbror Bill-

ners . . . jag . . . jag vill inte mera begagna mig af deras . . .»

Hon afbröt hastigt sitt stammande tal och tillade tvärt:

»Tror fröknarna, att jag kan bli inackorderad här, att här fins plats?»

Nu blefvo begge fröknarna pigga igen. Att Cecilia skulle lemna Billners, var en nyhet som gaf dem full ersättning för deras gäckade förhoppningar. Hvad hade händt? Hade de blifvit ovänner? Hade Clementine ledsnat på Cecilia . . . eller hade hon kanske kommit i tvist med Berta . . . kanske blifvit hennes rival . . . tänk om det vore någon kärlekshistoria . . . Fröknarna spärrade upp närborrharna och vädrade tillvaron af en intressant familjetvist.

»Min lilla söta,» brummade fröken Lilli, som fortare än systemen hann att sätta dessa öfverväldigande intryck i en tydlig fråga, »hur kommer det sig att ni så här flux skall lemna Billners?»

»Jag vill inte längre vara beroende,» svarade Cecilia hastigt, »jag önskar bli sjelfständig . . .»

»Men, min bästa, så här tidigt på morgonen,» fortfor fröken Lilli, och sträckte på det mest energiskt frågande sätt ut båda händerna, »klockan är ju icke mera än tio? Hvad står på, efter det brådskar så?»

»Min lilla söta fröken Cecilia,» ifylde Antonia, som tyckte att systemen uttryckte sig väl imperatoriskt, »har det händt er någonting ledsamt, så

anförtro er åt oss . . . har kanske den kära Clementine inte — *förstått* er . . .»

»Nej,» afbröt Cecilia, till hälften förargad, till hälften skrattande, »ingenting har händt, — jag undrade blott om fröknarna tro att här finnes något rum åt mig . . .»

De begge fröknarna gåfvo hvarandra en hastig, menande blick och gjorde en omärklig böjning på hufvudet. Här låg någonting under, någonting som de på inga vilkor borde låta gå sig ur händerna!

»Ja, ja men,» fortfor Lilli, utan att ge akt på Cecilias fråga, »jag kunde nog tro, att fröken i längden inte skulle kunna uthärda med Clementine . . . hon har ett stygt lynne, inte sant?»

»Lilli, Lilli!» utropade Antonia, hvars goda hjerta uppreste sig mot systemens diplomatiska finter, »tänk på hvad du säger, tänk hur vänlig hon är — man kan inte träffa henne, utan att hon omfamnar och kysser en . . . Och tänk hvad hon gråter, så snart hon hör talas om någon olycka . . .»

»Krokodiltårar!» svarade den mera skeptiska Lilli och fnyste föraktfullt.

»Akta dig, syster, du blir orättvis! Kom ihåg att hon gaf dig en påse konfekt på din namnsdag!»

»Det är sant. Men konfekten var *gammal* — *gammal*, Antonia, det vet du så väl som jag! Nej, den kvinnan har icke något hjerta!»

»Åhnej, inte har hon mycket,» medgaf Cecilia, som trots sin betryckta sinnesstämning kände sig road af fröknarnas prat.

Lilli och Antonia gåfvo hvarandra en triumferande blick; nu skulle det komma — Cecilia hade medgifvit att Clementine inte hade hjerta, det var första steget, sedan skulle man nog lyckas pumpa mera ur henne. De flyttade sig nu närmare Cecilia, fast beslutna att icke släppa henne, förrän de fått höra någonting riktigt rafflande.

»Ja, jag kunde just tro att hon varit hjertlös mot fröken,» började Lilli och blinkade betydelsefullt, »men på hvad sätt, min lilla fröken, på hvad sätt har hon sårat fröken?»

»Ja, på hvad sätt?» qvad Antonia från andra sidan och fattade Cecilias hand, rädd att den unga flickan skulle undkomma.

Men nu förlorade Cecilia tålmodet.

»Nej,» utropade hon, »ingen har sårat mig! Det är bara det, att vi inte trifvas ihop och att jag dessutom inte vill vara beroende. Jag anser det för min skyldighet att försörja mig sjelf! Således,» fortfor hon, i det hon reste sig upp, »tro fröknarna inte att här fins något rum ledigt...»

Fröknarna blefvo mycket häpna öfver denna nedslående förändring i samtalets rigtning, men de drogo ifrigt ned Cecilia i soffan igen.

»Jo visst, det fins det nog,» försäkrade Lilli, »säkerligen! Fru Örn sade just häromdagen, ... vänta, låt mig se, vi skola skicka efter fru Örn...»

»Fru Örn är vår värdinna,» upplyste mildt den finkänsliga Antonia.

»Jaha, vi skola skicka efter fru Örn, så får hon sjelf svara,» menade fröken Lilli, i det hon reste sig upp och rullade fram till dörren.

»Marie!» ropade hon utåt korridoren, »Marie, bed frun att hon är snäll tittar in ett tag. Det är en ung dam som söker henne!»

Hvarefter hon åter rullade fram till soffan, slog sig ned bredvid Cecilia och började berätta henne åtskilligt om fru Örn. Fru Örn var en förträfflig menniska, en utmärkt husmoder som lagade delikata efterrätter — men hon hade *en* svaghet, en ryslig svaghet, och det var den skilnad hon gjorde på sina begge barn. Hon hade en dotter, som var gift med en kapten, som hade en syster, hvilkens man var kusin till en grefve — en mycket fattig grefve, försäkrade fröken Lilli, nästan ruinerad — men om det der herrskapet talade fru Örn jemt. Deremot talade hon aldrig om sin egen son, som var sättare, och det tyckte fröknarna bevisade brist på hjerta. Men hennes efterrätter voro som sagdt förträffliga.

Det dröjde icke länge innan dörren öppnades och föremålet för fröknarnas beskrifning inträdde i rummet.

Fru Örn var ett litet prydligt fruntimmer i hvit mössa och med ett husmoderligt förkläde öfver den enkla, men med ett visst koketteri sydda klädningen. Hon hade tydligen varit mycket vacker i sin ungdom; hennes mörka ögon voro ännu lifliga och klara, och den lilla fina näsan hade en förnäm bugt, som tycktes uttala ett oafbrutet ogillande öfver de plebejiska, ständigt rörliga läpparne.

Så snart presentation och helsningsceremonier — hvilka utfördes med oklanderlig etikett — voro förbi, och fru Örn tagit plats midt emot Cecilia, framryckte fröknarna med den unga flickans ärende.

Fru Örn blef mycket intresserad; hennes ansigte fick ett nyfiket och klipskt uttryck, hon granskade noga Cecilia och »värderade» henne, medan fröknarna talade.

»Ja, lilla fröken!» utropade hon så snart fröknarna slutat, »vi ska' försöka ställa det som fröken önskar! Jag har just ett litet rum, som vi kan, ordna, det är rätt nätt... enkelt, lilla fröken... allt hvad jag har är enkelt, men ordentligt, fröken, ordentligt... det hör till mina principer, fröken, att allt hvad jag köper skall vara prima vara... mitt bord t. ex., fröken, är mycket enkelt, husmanskost, men alltid af bästa sort... Och ni skall nog komma att tvifvas, fröken lilla... här är som ett *hem* fröken, alla som varit här ha sagt det... nåja.. Och så har ju fröken sina gamla vänner, fröknarna Klingström här... i alla fall... det skall nog bli bra...»

Cecilia tackade henne och det blef nu, efter allmän öfverläggning, beslutadt att fröken Arnell redan till middagen skulle flytta hit; hvarefter Cecilia sade farväl och begaf sig hem.

Så snart hon stängt dörren efter sig, flödade fru Örns nyfikenhet öfver, och fröknarna behöfde en hel timme för att stilla den. Cecilias ålder, utseende, lefnadsförhållanden, föräldrar, syskon, kärleksaffärer, etc., afhandlades noggrant. Endast

orsaken till hennes plötsliga skilsmessa från Billners kunde icke tillfredsställande utredas, och denna obesvarade fråga kvarlemnade i de tre gamla damernas sinnen en viss oro, hvilken de ansågo som en skyldighet mot sig sjelfva att förr eller senare försöka stilla.

På hemvägen tillsade Cecilia ett stadsbud att komma och hemta hennes saker, och sedan skyndade hon genast upp på sitt rum, för att icke träffa någon af Billners.

Då hon kom in i rummet möttes hennes blickar af ett bref, som blifvit inlagdt under hennes frånvaro. Hon förstod att det var från Ernst och hon bröt det med darrande hand.

Det var hvarken bittert eller förebrående, endast djupt sorgset. Han sade henne på detta sätt farväl, ty han hade ej styrka att träffa henne och han ämnade redan i afton resa utomlands. Ingen skulle få veta orsaken till hans resa; grosshandlaren hade affärsförbindelser i södra Frankrike och det kunde således ej förefalla underligt att Ernst begaf sig dit. Och säkert skulle ingen heller lägga märke till att han förblef borta, då det här hemma icke fans någon som saknade honom.

Cecilia kände ett styng af smärta och samvetsförebräelser, då hon läste dessa, om en återhållen förtviflan vitnande rader. Det kom liksom en domning öfver hennes genom sammandrabbningen med fru Billner uppdrifna viljekraft; hon längtade att få vara ensam, i fred, i något mörkt, tyst rum, der hon kunde få krypa in i en vrå

och gråta, gråta så mycket hon ville, öfver sig sjelf, öfver hela lifvet, öfver alla som ledo och sörjde . . .

Hon hade knappast läst Ernsts bref och expedierat stadsbudet som kom och hemtade hennes saker, då Berta häftigt inträdde i rummet, för att få en förklaring öfver Cecilias handlingssätt och då denna var gifven, börja en öfvertalningsscen.

»Du är galen, Cecilia, om du lemnar oss!» utropade hon i det hon kastade sig ned i en länstol med en rörelse af energi, som tycktes säga att hon ej ämnade stiga upp förrän hon besegrat Cecilia. — »Hvad skall du taga dig till, hvad ämnar du göra? Du har ju ingenting att lefva på . . . och hvad går det för nöd på dig här, om jag får fråga? Alla tycka vi om dig, mamma så mycket hon kan tycka om någon annan än sig sjelf, och jag — ungefär lika mycket!» tillade hon skrattande. »Stanna qvar, Cecilia! Du är dum, om du lemnar oss! Och jag försäkrar att jag inte står ut, när du är borta! Hvem i all verlden skall jag tala med, mamma hör aldrig på mig, och Oskar är jemt borta! Ernst har då aldrig varit rolig, och nu går han väl dessutom och dränker sig! Således, om du öfverger mig, är det bäst, att jag beger mig in på Adelaides 'fäväg' och förlofvar mig . . . t. ex. med diplomaten . . . vill du ha det på ditt samvete, Cecilia, vill du ha på ditt samvete att jag om ett år eller så är alldeles idiotiserad?

Cecilia kunde ej låta bli att skratta åt Berta, men hon motstod alla fortsatta öfvertalningsförsök.

»Nej,» svarade hon med bestämd ton, »jag kan det inte, Berta, jag kan inte qvarstanna i en familj, der jag förolämpat någon, — ty jag har gjort det med Ernst, jag vet det! — och der jag sjelf blifvit förolämpad.»

»Förolämpad?» utbrast Berta föraktfullt. »Att du inte ville ha Ernst, det var då den allra naturligaste sak, *jag* skulle då inte velat gifta mig med honom för allt i världen! Och på hvad sätt har du sjelf blifvit förolämpad, om jag får fråga?»

»Det är detsamma, Berta, jag vill inte tala derom! Alltnog, jag kan inte stanna hos er . . . jag kan inte i längden känna mig beroende, jag kan inte . . . taga emot . . . nådegåfvor!»

Berta svarade ej genast. Hon satt en stund och fixerade Cecilia med halfslutna ögon.

»Cecilia,» sade hon slutligen med ett till hälften beundrande småleende, »du är stoltheten och högfärden personifierade!»

Cecilia smålog.

»Ja, jag är mycket stolt, jag vet det. Och vill du veta sanningen, Berta? Min stolthet har under de år jag tillbragt hos er varit domnad, mutad att tiga, — nu blir reaktionen så mycket våldsammare, och jag måste bli oberoende, slippa att ha någon, som jag behöfver — tacka!»

»Nåväl, så gå då din egen väg! Måtte bara din själsstyrka vara lika stor som din — högfärd, för ser du, högfärd är det ändå! Jag kan för resten inte neka till att det är en viss stil på dig . . . hvad mig beträffar, skulle jag fasa för att börja

försörja mig sjelf! Jag vet ingenting rysligare än fruntimmer, som skola 'försörja sig', som det heter! De bli aldrig rigtiga qvinnor!»

»Ja, du kan inte fasa för det mera än jag gör!» svarade Cecilia med dof röst. »Du må inte tro att jag är någon 'nutidsqvinna', som finner glädje i arbete och sjelfständighet. O nej!» fortfor hon, och det kom nästan förtviflan i hennes blick, »jag skulle ingenting bättre begära än att få vara qvinna, ingenting annat än qvinna, som mamma och Agnes, — och jag känner ibland en makas och moders instinkter bränna som eld i djupet af min själ, dit jag pressat ned dem! Men hvad vill du? Jag har framför mig tvenne förfärliga alternativ och jag väljer det minst förfärliga och — minst förnedrande.»

»Jag beundrar dig och jag finner dig löjlig!» svarade Berta skrattande. — »Nej, någon nutidsmänniska är du ej, det har du rätt i, dertill sitter det för mycket af don Quixote uti dig! Jag beundrar också din upprigtighet! Äro vi verkligen ett sådant patrisk, att det kan bli en förnedring att bo hos oss?»

»Du missförstår mig!» ropade Cecilia ifrigt, »du missförstår mig och gör mig otacksam och ogranlaga! Förstå mig rätt! Det vore förnedrande för mig, att begagna mig af en gästfrihet, som jag alltid skulle komma att känna som en skuld, en börda? Så känner jag det åtminstone — och man måste respektera andras känslor, icke sant, och ej gifva dem origtiga namn? Har jag ej rätt?

»Jo visst, jag respekterar dig, Cecilia!» svarede Berta, i det hon reste sig upp, »mycket! Jag önskar bara att din finkänslighet ej måtte komma att stå dig för dyrt. Hvad tänker du egentligen lefva på?» tillade hon och fixerade Cecilia med en något ogranlaga öppenhjertighet i blick och röst. Cecilia blef blossande röd.

»Vill du hjälpa mig att skaffa mig ett arbete?» frågade hon torrt.

»Hjälpa dig . . . hur i all världen . . .»

»Ja, hvarför frågade du mig annars?»

»Kors, kära du, af intresse . . . Men för all del, om det sårar dig så låt oss inte tala derom. En del människor äro så ömtåliga, att man till slut inte vet om man vågar se på dem. Nå . . . det är sant . . . När lemnar du oss?»

»Nu . . . genast, om en stund . . .»

»Bevare mig väl! Är det så brådt? Jag hade annars så gerna velat tala med dig litet . . . Du kan ej tänka hvilken kostlig kärleksförklaring . . .»

»Nej, söta Berta!» afbröt Cecilia otåligt, »förskona mig, jag orkar inte i dag höra någonting, hur roligt det än är! En annan gång, vi träffas nog igen! Och nu, adjö med dig! Tack för den här tiden — och var inte ledsen på mig!»

Hon omfamnade Berta och denna besvarade omfamningen så hjertligt, som det låg i hennes natur att besvara en smekning.

»Du är inte ledsen på mig, eller hur?» upprepede Cecilia, som kände sig nästan rörd vid afskedet.

»Ledsen? Nej, visst inte! Bara du inte sjelf blir ledsen öfver hvad du gör,» svarade Berta mera praktiskt än finkänsligt.

De begge flickorna skildes nu åt. Berta gick in i sitt rum för att kläda sig till middagen, medan hon inom sig tänkte att Cecilia begått en dumhet, hvilken hon skulle få bittert ångra och att högfärd, som man ej förmår att till det yttre upp-bära, i allmänhet är löjlig, — på samma gång hon ej kunde neka Cecilia en viss beundran. Cecilia gick ned, för att säga farväl åt herr och fru Billner; det måste ju ändå ske, fastän hon helst skulle velat smyga sig bort. Hon kände sig illa till mods; hjertat dunkade oroligt och händerna voro obehagligt kalla och darrande. Hon tyckte sjelf att hon gått för bröstgänges till väga, en känsla af blygsel plågade henne och kom henne att ömsom rodna och blekna; hon måste taga sin tillflykt till den vanliga stoltheten för att hålla sig uppe, och detta gjorde hennes sätt tvärt och kantigt.

Grosshandlaren hade gått på sitt kontor, så honom träffade hon ej, icke heller Oskar. Hon skref därför till grosshandlaren ett långt bref med förklaringar och bevekelsegrunder, af hvilka han troligen ingenting skulle fatta, och bad fru Billner framlemna det till sin man. Derefter sade hon farväl till tant Clementine och försökte att vara vänlig och tacksam, men blef till följd af sin inre kamp så styf och stel, att fru Billner, som räknat på en tragisk scen med mycket tårar, blef djupt

sviken och i sin harm häröfver kallade den unga flickan kall och känslolös, något som Cecilia ej brydde sig om att motsäga. Hon var trött på allt och alla, och det var med en känsla af verklig lättnad hon fram emot middagstiden lemnade det Billnerska hemmet.

2.

Bet lilla rum fru Örn ordnat åt Cecilia uppfylde i alla afseenden värdinnans löfte om enkelhet; deremot fans det åtskilligt tvifvel om, huruvida man med godt samvete kunde säga att dess möblemang, — det urblekta sofföfverdraget, det rankiga, gulmålade bordet med en spricka tvärs öfver skifvan och de illa uppsatta gardinerna, — verkligen var af »prima vara», som den goda frun också utlofvat.

Cecilia kände en rysning ifrån hufvud till fot, då hon inträdde i det lilla rummet, som hon i den hetsiga brådska, hvilken fylde henne då hon var här på morgonen, icke ens brytt sig om att bese. Upptagen som hon var af en enda tanke, hade fru Örns ordsvall endast så mycket berört hennes sinne, att det der qvarlemnade en förnimmelse af någonting moderligt och omsorgsfullt, som nu, då hon trädde in i sitt nya rum, kändes likt en obestämd väntan på hemtrefnad.

Men i samma ögonblick hon såg sig omkring i rummet bortdunstade denna inbillning, hon kände

att hon var en främling, en inackordering, som för sextio kronor i månaden icke kunde begära annat än ett tarfligt möbleradt rum och så mycket föda att hon ej svalt i hjel.

Hon sjönk ned på en stol; hon kände sig matt i benen, denna plötsliga beröring med en motbjudande verklighet nästan sökte henne.

Det var i rummet en luft af inackordering, som alla dessa främmande människor, hvilka gnott på möblerna, flottat ner soffan, öppnat och skjutit igen byrålådorna, qvarlemnade der, och som rent af fysiskt plågade henne. Hvad hade hon egentligen gjort i sin uppbrusande stolthet? Hvad skulle hennes vänner säga? Den ena efter den andra af dem uppsteg i hennes fantasi, hon tyckte att de alla liksom aflägsnade sig ifrån henne, en förfärlig, qväfvande känsla af isolering grep henne, — det var som om hon tagit något ödesdigert steg, hvilket för alltid skilt henne från hennes forna lif, som om hon på ett mystiskt sätt blifvit en annan än hon förr var. Och Edvard, med hvilken hon icke en gång brytt sig om att rådgöra, — Edvard, som redan förut var uppbragt på henne, därför att hon så länge krånglat med Ernst, hvad skulle han säga om detta steg, som i hennes mer och mer upprörda inbillning nästan antog karakteren af en förnedrande flykt?

Hon såg sig ännu en gång omkring i rummet med en ängslig blick, liksom ville hon beveka det att ej se så otrefligt ut. Men då träffade hennes öga den spruckna bordskifvan, — om bara inte

den hade varit, trodde Cecilia att hon ändå inte skulle känt sig så djupt olycklig.

Medan hon satt der på stolen med hängande armar och hängaf sig åt sina dystra funderingar, öppnades dörren och fru Örn, som varit upptagen i källaren då Cecilia anlände, kom in för att helsa sin nya gäst välkommen.

»Nå, är lilla fröken nöjd?» frågade hon med glad tillförsigt i rösten och såg sig med kärleksfulla blickar omkring på de gamla, nötta möblerna. — »Jag lät elda i kakelugnen, för jag trodde lilla fröken skulle tycka om en brasa... det ser så hemtrefligt ut, inte sant?»

»Jo, tack,» svarade Cecilia modigt, i det hon steg upp och öppnade sin koffert.

Fru Örn rörde om elden i kakelugnen och strök några smeksamma tag öfver kuddarne och sofföfverdraget, medan hon fortsatte att prata.

»Jag skulle så gerna vilja hjälpa lilla fröken packa upp,» försäkrade hon, »men jag är så upptagen, jag är alltid sjelf ute i köket och ser till då middagen lagas, det är min princip att vara med om allt sjelf, annars går det på slarf, och jag afskyr slarf, fröken, jag *afskyr* det! Men kanske jag skall skicka upp jungfrun och hjälpa litet... Jaså, inte det... Ja, måtte lilla fröken nu komma att trifvas... fröken vet vilkoren genom fröknarna Klingström... ja, jag kunde tro det... Snälla och beskedliga människor — mycket — fast de inte voro med när krutet fans upp... men i alla fall... Jag har för öfrigt mycket angenäma personer i mitt

hem,» — fru Örn sade alltid »mitt hem», i stället för pension eller inackordering, — »om jag inte hade så brådtom, skulle jag berätta fröken . . . nå . . . en af dem tror jag verkligen det skall roa fröken att göra bekantskap med, hon är till den grad intressant, alldeles som i en roman. Fröken kan tänka sig *hvem* hon är,» fortfor fru Örn hemlighetsfullt, i det hon tryckte fingret mot näsan, — »men detta oss emellan, fröken, min princip är att aldrig föra något prat mellan mina gäster . . . nå . . . ja, fröken lilla, som jag tror, är hon dotter till någon högt, *högt* uppsatt person, jag vet inte riktigt hvem, men det är en . . . jag skulle tro,» — här såg fru Örn sig omkring i rummet och sänkte sin röst till en vördnadsfull hviskning, — »jag skulle tro att hennes far var . . . helt enkelt en rysk furste, fröken!»

»Nej, hvad säger ni!» utbrast Cecilia, hvilcens skratmuskler började retas af gummans prat, — »och nu är hon inackorderad hos er?»

»Jag har mina skäl att tro det, fröken!» fortfor fru Örn med en hemlighetsfull blinkning, utan att märka Cecilias leende. »Men detta är, som sagdt, alldeles oss emellan, jag afskyr att föra sqvaller . . . men i alla fall . . . Nå, att det är något furstligt med henne, det ser man genast . . . Jag skall säga er hur det är . . . hon har blifvit fattig, *relativt* fattig . . . stackars flicka . . . jag kallar henne flicka, fast hon är temligen försigkommen. Nå, modern var en skönhet, — modern var svenska, förstår ni väl? Jag såg henne, hon var alldeles

som i en roman, rysligt intressant, hon kunde aldrig vara stilla, hon flackade omkring med den här flickan från ställe till ställe. — Allt det här har jag hört af dottern, i djupaste förtroende, förstår ni, så det får ej komma längre . . . Nå, i alla fall, — hon spelade visst, tror jag, modern menar jag . . . eller också drack hon, eller något sådant, med ett ord sagdt, hon var inte en *vanlig* människa . . . så hon är nu i ganska små omständigheter, — dottern, menar jag, för modern är död för flere år se'n . . . sedan hon gjort slut på sin förmögenhet . . . Ja, jag försäkrar er att det skall roa er att göra hennes bekantskap . . . hon är för öfrigt mycket sjuk, stackars människa . . .»

«Hvad heter hon?» frågade Cecilia, som tyckte det var på tiden att få veta denna mystiska varelses namn.

»Fröken Zelow, fröken Constance Zelow,» svarade fru Örn med en aktningsbjudande tyngd på orden. »Ser ni, hon gör alls ingen hemlighet af sitt ryska ursprung, fast ingen mera än *jag* vet, *hur* högt uppifrån hon kommer. Ser ni, oss emellan,» fortfor fru Örn, som icke hade kraft att spara på detta sista intressanta meddelande, »hennes mor var uppapperska på en ångbåt och kom ut till Petersburg — hon hette egentligen Andersson, men när hon se'n kom sig upp, tog hon namnet Zelow, som hon tyckte var vackrare än Andersson!»

Häremot hade Cecilia ingenting att invända, hon gillade fullkomligt för detta uppapperskans smak i afseende på namn, och fru Örn, som nu lättat

sig från sina mest brännande nyheter, försäkrade ännu en gång att hon så gerna ville hjälpa Cecilia att ordna i rummet, men hon hade så brådtom och hennes principer fordrade att hon var närvarande i köket, etc. Hvarpå hon smålog, nickade åt Cecilia och skyndade ut i köket, der hon så småningom meddelade sin jungfru, att fröken Arnell hade ovanligt vackert linne, samt för öfrigt var en särdeles fin ung dam med mycket förnäma bekant- skaper. — Så snart fru Örn lemnat Cecilia, knackade det ånyo på dörren och fröknarna Klingström, fulladdade med vänlighet och välkomsthelsningar, inträdde i rummet. Nu blef det samma prat igen, fröknarna berättade historier om värdinnan och inackorderingarne, medan Cecilia lade in sina kläder i byrålådorna och tankspridd hörde på dem.

Slutligen gingo de sin väg och då satte sig Cecilia att skriva till Edvard, — hon vågade icke personligen uppsöka honom och berätta hvad hon gjort. Då brevet var färdigt, funderade hon på om hon icke skulle gå och äta middag hos en af sina intima vänner, en familj dit hon ofta brukade komma utan att särskildt vara bjuden. Hon tänkte att det var bäst att taga saken obesväradt, se ut som om ingenting händt, och bara *en passant* berätta att hon flyttat från Billners. Men hon kunde ej; hon skyggade tillbaka för att gå ut, — som då man begått en dumhet, och är rädd att möta människor.

Hon gaf således jungfrun brevet och bad henne att vid tillfälle lägga det i en breflåda, samt gick

derefter ut i salen, för att der deltaga i middagen och smaka på fru Örns goda mat.

Då hon kom dit ut var ännu ingen der, hvarför hon hade god tid att se sig omkring och anställa betraktelser öfver det halfmörka rummet, den gammalmodiga tapetseringen och möbleringen, det nedrökta taket, de misstänkt djupa skuggorna i vråarne, hvilka fördunklade tapetens färgton, som också der en gång, liksom midt på väggen, varit ljusgrå.

På ena väggen stod ett skåp, en jätteskänk som var fru Örns allt i alla; på väggen midt emot, öfver soffan, hängde en tafla, föreställande Kraka höljd i ett nät och med en stor lök bredvid sig. Det var den aflidne herr Örns verk, öfver hvilket hans hustru med stolthet och en alltid fräsande indignation mot nutidens målarekonst, icke tröttnade att utbreda sig.

På en annan vägg hängde ett porträtt af »salig Örn» sjelf, som fru Örn i högstämda ögonblick kallade sin aflidne make. Det var en prydlig herre i styf halsduk lindad flere hvarf kring halsen, som det brukades på den tiden originalet till porträttet lefde.

Cecilia stod just och betraktade detta porträtt, då fru Örn, röd och upphettad af spisvärmen, inträdde i salen. Den goda frun började genast att meddela sin aflidne mans biografi, men som nu de öfriga inackorderingarne och strax derpå maten inkommo, måste hon afbryta sin berättelse och sätta sig till bords. Cecilia uppmanades att

sätta sig bredvid värdinnan; på dennas andra sida stod en plats ledig, som Cecilia förstod skulle intagas af den ryska furstedottern, med hvilken höga rang det ju icke var oförenligt att låta vänta på sig en stund. Midt emot sutto fröknarna Klingström, hvilka oafbrutet smålogo och höllo sina blickar fästa på soppskålen för att, då locket togs af, genast få se hvilka mysterier som gömdes derunder. Vidare fans bland gästerna en blek, mager, slätkammad flicka, som uttalade orden korrekt och grammatikaliskt och med en förmanande tydlighet, som vore hon inte säker på att hennes åhörare genast kunde förstå henne. »Hon är lärarinna,» hviskade fru Örn, »i en flickpension . . . hon har varit der i tjugu år . . . eller kanske femton . . . nåja . . . i alla fall . . . hon är ingen ungdom, som fröken ser!» Bredvid lärarinnan satt en äldre herre, som kallades »doktor», tankspridd och närsynt, så att han måste hålla faten intill ansigtet då han lade för sig af maten, hvilket retade fru Örn, som ej tyckte om att man så der »synade» hennes mat.

Doktors bordsgranne var en ung flicka, ful och tarfligt klädd, som kastade i sig maten och under tiden stirrade framför sig, liksom hade hon sett hän mot ett oupphinneligt mål, och som så snart hon ätit genast rusade på telefonbyrån, der hon var anställd.

Alla dessa presenterade fru Örn för Cecilia, men strax sedan man börjat äta, kom en ung herre och satte sig bredvid telefonisten, och som fru Örn då var upptagen af att förarga sig öfver hur

doktorn »doppade näsan» i hennes soppa, märkte hon ej den inträdande. Cecilia kastade en likgiltig blick på honom, men i detsamma försvann det likgiltiga uttrycket ur hennes ögon, läpparne öppnades af ett återhållet leende och en svag rodnad flög öfver hennes kinder. Var det verkligen herr Vigert, den unge herrn hon en gång träffat ute hos farbror Hedenstams på deras sommarnöje? Sedan dess hade hon förlorat spåren af honom; en gång hade han varit på visit hos hennes föräldrar, men det blef intet vidare umgänge, — sedan kommo de många förändringarne, faderns och moderns död, och under hela denna tid hade hon icke sett till honom.

En häftig rörelse af minnen flög igenom henne vid hans åsyn, och uppskakade henne häftigt. Hon såg björkbackarne på Hedenstamska sommarnöjet, hon såg Agnes och sig sjelf, sorglösa och skämtande och bredvid dem herr Vigert, den »lustige» herr Vigert, åt hvilken de hade så roligt! Hur olika emot nu! Det föreföll henne, då hennes tanke med ett häftigt språng återvände till verkligheten från denna utflykt i det förflutna, som om hon nu varit en annan människa, hvilken ingen mera kunde känna igen.

Hon betraktade nyfiket Vigert och hon såg att äfven han var mycket förändrad. Hon tyckte att han blifvit längre och magrare och mindre rödblommig än förr. Hans ansigtsuttryck var äfven ett annat; det ungdomligt trotsiga, som fordom sprakade omkring honom, hade liksom koncentrerat

sig och lyste nu i hans mörka ögon med en intensiv kraft, medan han i stället föreföll lugnare och likgiltigare i sitt uppträdande. Han såg för öfrigt icke så god ut som förr; det skälmaktiga glittret i hans ögon hade blifvit mera satiriskt, och öfver hans läppar flög ibland ett drag, som man anade skulle kunna få hänsynslöshetens pregel, vid en strid mellan hans vilja och ödet. Men då han skrattade kände Cecilia bäst igen honom; det var samma godmodiga skratt, som tycktes komma direkte från hjertat sjelft. Det förskönade honom; Cecilia tyckte nästan att han var vacker då han skrattade.

Hon undrade hurudant hans öde varit under dessa år, — dessa år, hvilka i hans lif utgjorde den tidpunkt då ynglingen blir man, då det jäsande i ungdomskraften dunstar bort och karakteren börjar antaga fasta former, under gnidningen mot de första erfarenheterna. Säkert hade han måst kämpa, — säkert hade han haft strider och motgångar. Hennes fantasi, som genom de sorger hon sjelf genomgått blifvit känslig för dylika föreställningar, omgaf honom genast med ett nyfiket, qvinligt deltagande, som hans glada skratt just icke tycktes motivera.

Han å sin sida kände ej igen Cecilia. Han plirade med ögonen då han betraktade henne, men som han ej hade glasögon på sig, hindrade afståndet honom att tydligt urskilja hennes drag.

Samtalet vid bordet var icke mycket lifligt. Den mystiska fröken Zelow syntes ej till; jungfrun

sade att hon var illamående, och ville ha maten inburen i sitt rum.

Cecilia satt nästan hela tiden tyst; sedan hon slutat sina funderingar öfver Vigert, roade hon sig med att betrakta de andra middagsgästerna, i synnerhet lärarinnan och telefonisten, och undra hurudana de voro, om de också en gång varit rika och blifvit fattiga, och om det var möjligt att de funno sitt lif drägligt, — lyckligt satte hon icke ens i fråga? Hon frapperades genast af någonting visst oförklarligt hos dem begge två, någonting som skilde dem ifrån de qvinnor med hvilka hon uppfostrats, en svag pregel af yrkesmässighet, som den sysselsättning, hvaråt de egnade sig, qvarlemnad i deras hållning och rörelser, en frånvaro af detta obeskrifliga, som hemmet och kärleken och barnkyssarne förläna qvinnan, och som af ett känsligt sinne förnimmes som en varm doft från hennes hy och kläder. Hon kom ihåg Bertas ord: »för mig äro de ej längre qvinnor», och hon kände sig mycket illa till mods. Skulle det gå på samma sätt för henne, skulle hon behöfva äta så der fult och fort och se ut som hade hon en piska efter sig, som telefonisten gjorde, — eller komma att uttala orden så der »ohyggligt» grammatikaliskt och med hårda, utdragna »r», som lärarinnan? —

Efter middagen gick man in i den så kallade salongen, rummet bredvid salen, som om förmiddagarne stod iskallt och oeldadt, men der nu en brasa flammade i kakelugnen och upplyste skymningen.

Vigert kom genast fram till Cecilia och helsade på henne. Han hade hört hennes namn vid bordet, och då såg han att hon var den äldsta af de fröknar Arnell, med hvilka han en gång hade nöjet sammanträffa, fastän han icke först känt igen henne.

»Jag undrar ej derpå,» svarade Cecilia leende, i det hon räckte honom handen, »det är fem år sedan vi träffades, och jag är antagligen mycket förändrad.»

»Nej, inte det allra minsta. Men som ni kanske mins, var jag litet klen i synförmågan, och sådana der små lyten bli tyvärr inte bättre med tiden.»

De slogo sig ned ett stycke från det öfriga sällskapet, — fröknarna Klingström och fru Örn, hvilka sutto kring brasan så nära hvarandra som möjligt och hörde på »doktor», som berättade historier för dem.

Vigert tyckte det var roligt att ha träffat fröken Arnell och han ville gerna få ett samtal i gång, men han liksom Cecilia kände dessa fem mellanliggande år som en klyfta, hvilken hindrade dem att sammanknyta den afbrutna tråden af deras bekantskap. Han var ingen mästare i att finna de förmedlande ord, genom hvilka en konversation så småningom bringas till förtrolighetens ståndpunkt; sedan han några ögonblick funderat på hvad han skulle säga, kom han slutligen med den temligen olämpliga, och därför att han sjelf insåg detta, med tvär röst uttalade frågan:

»Och hur har ni haft det under alla dessa år?»

Cecilia rodnade lätt och vände sig till hälften bort.

»Jag har mist båda mina föräldrar, som ni kanske sett af tidningarna,» sade hon med låg röst.

»Ja, er far, det har jag sett, men att er mor var död visste jag inte . . .»

Han ville säga någonting vänligt, men visste icke hvad. De sutto ett ögonblick tysta och stirrade framför sig.

»Ja, jag vet hur det känns att förlora sin mor, fastän det är många år sedan min dog,» sade han slutligen tvärt och såg ned.

Hans ord värmde henne; det var en medkänsla deri, som framqvälde, djup och tyst, som de innersta, kraftigaste själsrörelserna. Hon vände sig emot honom och böjde på hufvudet med ett vemodigt leende.

Åter sutto de tysta, han framåtböjd med armarne stödda mot knäna och händerna hopknäpta, hon halfliggande i en emma, i sin vanliga, sjelfsvåldiga och behagliga ställning, som bjert stack af mot fröknarna Klingström och fru Örn, hvilka sutto raka som linealer, enligt gamla, goda tiders bruk.

»Nå, fröken Arnell,» sade Vigert slutligen, i det han vände sig emot henne och plirande betraktade henne, medan ett godmodigt, skälmaktigt drag spred sig öfver hans ansigte, »är ni lika 'idealistisk' som förr? Svärmar ni lika mycket för 'ofelbara' väninnor, och tror ni att människorna

äro lika dygdiga och kärleksfulla, som ni förr trodde?»

Cecilia skakade skrattande på hufvudet.

»Gud vet. Nog vill jag ännu försöka tro på menskligheten, men ack... Jag är mycket förändrad,» tillade hon med en djup suck.

Han fortfor att se på henne med sin genomträngande blick och sitt skälmaktiga leende.

»Nej, fröken,» fortfor han på samma sätt, »ni är inte förändrad, ni är er så lik som en människa kan vara, både till kropp och själ! Ni har allt qvar er gamla idealist-själ, jag ser hur den tittar ut ur ögonen på er — och hur ni, när som helst, är färdig att svärma till.»

»Ja, kanhända,» svarade Cecilia småleende, »kanhända blir man alltid innerst densamma. Men de yttre omständigheterna förändras, — jag skall aldrig mera få tillfälle att 'svärma till', som ni säger!»

Hon försjönk några ögonblick i ett stirrande drömmeri, — så vände hon sig plötsligen mot Vigert och frågade:

»Nå, än ni sjelf? Är ni er lik? Har ni inte blifvit sviken på någonting?»

»Jag, min go'a fröken? Jag bekände mig aldrig till 'ofelbarhetsdogmen', och jag gör det inte nu heller...»

»Nej, men jag menar om ni ser lifvet på samma sätt, om ni är lika... lika trotsig och litar lika mycket på er egen kraft?»

»På min egen kraft? Och på hvilkens, i allt förnufts namn, skulle jag annars lita?»

»Jag föreställer mig att det finnes någon, hvil-
kens kraft är säkrare och osvikligare än vår,»
svarade Cecilia allvarligt.

»Om ni med denna 'någon' menar Gud, så föreställer jag mig deremot, att han först af allt fordrar, att vi använda den kraft han gifvit oss. Jag vet ingenting så enfaldigt som läsarnes tro, att 'Herren' styr dem som automater och att de sjelfva ingenting behöfva göra! Kan man tänka sig någonting mera förlamande för vilja och handlingskraft, än att sätta sig ned och 'bida' och vara nöjd med hur galet det än går, som de troende göra! Nej, man skall uppresa sig och knyta handen mot ödet och tvinga sig till framgång! Det är enda sättet att lefva — annars vegeterar man bara!»

»Ni tror således inte på Gud, herr Vigert?»
frågade Cecilia efter några ögonblicks paus.

»Nej,» svarade han, småleende åt hennes naivt kvinliga sätt att så der hufvudstupa ställa ett lifspörsmål på honom, »inte i den mening ni tar Gud, inte på en personlig Gud, som direkt och efter våra böner griper in i hvars och ens öde. Jag tror på det goda som en allsmäktig, styrande kraft. Min religion är den goda viljan.»

»Och det tillkommande lifvet — lifvet efter detta?» fortfor hon.

»Jag vet inte,» svarade Vigert lugnt, »det är möjligt att individens lif fortsättes efter döden,

fast jag får säga er, att jag för min del icke finner tillintetgörelsen fruktansvärd . . . Jag håller mig till det som ligger mig närmast, det som jag vet och ser. Jag vet att det är min pligt att arbeta, att hålla modet uppe och att hjälpa mina medmänniskor så godt jag kan, — därför försöker jag göra det och jag tror att det är rättare och bättre än att öfverlemna mig åt drömmar om en tillkommande, ytterst oviss salighet.»

»Men kan verkligen denna lifsåskådning tillfredsställa er? Kan ni finna något ändamål, någon mening med vårt lif, då inte ett annat, högre lif ger det sin förklaring?»

»Ja, det kan jag, fröken; jag kan säga er att det fins en bestämd 'mening' med hvartenda människolif, fastän den ofta är så mikroskopiskt liten, att vi med vårt förstånds öga inte kunna urskilja den. Men känslan är en säkrare gradmätare härvidlag. Det fins nämligen ett kriterium på att vi inte alldeles missuppfattat vårt lifs mening, och det består i en djupt liggande inre harmoni, ett slags basis som ligger fast och säker, hur mycket det för öfrigt stormar i vårt själslif, — en hemlig förnimmelse af att vårt obetydliga lif ljuder i samklang med det stora, mäktiga, universella, som för menskligheten framåt, — det som ni kallar Gud och jag kallar 'det goda'. Och jag tror att i dödsstunden blir denna känsla tydligare, jag tror att för den människa, som fyllt det värf, som är hvar och en ålagdt, nämligen att i sin mån arbeta på utvecklingen, — för den kommer döden som något

skönt, harmoniskt, som hvilan efter en väl använd arbetsdag, då deremot den, som spjernat emot lifvets lag, som stält egoismen och njutningslystnaden först, — han ängslas för döden, han ser inte hvila deri, utan oroliga, plågsamma drömmar, på samma sätt som vällustingen och den nervsjuke dagdrifvaren ryser för sina sömnlösa nätter!»

Han hade rest sig upp medan han talade, och stod nu framför Cecilia, ifrigt och kraftigt gestikulerande och med sina mörka, gnistrande ögon fästa på henne.

»Och ni har pröfvat er sjelf?» frågade Cecilia med ett vemodigt, halft medlidsamt småleende. »Ni har aldrig känt de der stolta, kraftiga åsigterna svigta i förtvifflans stund? Ni har haft sorger och motgångar och strider, som stält er på prof?»

»Åhja, lyckan har inte varit öfverdrifvet efterhängsen!» svarade han skrattande och satte sig igen. »Den enda positiva framgång jag haft, är att jag sluppit svälta ihjel, och den är då när allt kommer omkring temligen negativ. För resten har jag pröfvat på hvarjehanda motigheter. För två år sedan lemnade jag teknologiska institutet — jag är ingenjör, som ni kanske vet? — men sedan jag tagit min examen, måste jag i ett helt år gå utan arbete. Under den tiden gaf jag ut en roman, som skandaliserade den ena hälften af publiken och retade den andra, — och sökte ungefär en tio platser, till hvilka vederbörande alltid fann någon mera lämplig kandidat än jag. Slutligen blef

jag anställd vid 'Atlas' och der har jag så stor lön, att jag som sagdt inte svälter i hjel. Der har ni mitt 'offentliga' lif, — och i mitt enskildta kan jag just inte heller, hur mycket jag tänker efter, påminna mig några öfversvallande fröjder.»

»Och ni har aldrig känt er nedslagen, förtviflad, uttröttad på detta lifvet och längtande efter ett annat, bättre?»

»Åh, mångfaldiga gånger! Ni kan inte tro, hur ofta jag haft 'Heineanfall', det vill säga, då jag fast och bestämdt ansåg, att ingen menniska någonsin sagt så kloka saker som Heine, — i synnerhet då han som värst svärtade ned menskligheten. Men vet ni hvad det var, som närmast höll mig uppe under sådana der attacker?»

»Nej.»

»Jo, jag hade ett valspråk. Känner ni till huset Oraniens valspråk? Inte? Jo, det lyder kort och godt så: 'je maintiendrai'. Det är också mitt. Jag tog det, när jag vid sexton års ålder med två tomma händer, en hungrig mage och ett hetsigt blod kastades ut i kampen för tillvaron. Ni kan inte tro, hvad ett sådant valspråk är bra! Då man är inne i sin värsta förtviflan, skall man bara upprepa det, bara ideligen upprepa det, fastän man naturligtvis tycker att det låter dumt och enfaldigt, då man allra helst skulle vilja släppa taget med ens och skjuta sig för pannan. Men så knogar man på, man känner de der envisa orden som en sporre på den goda viljan — och hur det är, går det till slut!»

»Jag beundrar er,» svarade Cecilia småleende, men med en trött suck, som om den kraft, hvilken lyste i Vigerts ögon, mattat henne, likt allt för stark luft.

»Det skall ni inte bry er om, ty det förtjenar jag inte. Det är helt enkelt mitt temperament, jag har ovanligt starka nerver. Jag medger att det för er t. ex. bör vara svårare att hålla ut, ty jag förmodar att ni, liksom alla fruntimmer som äro uppfostrade i stora världen, är nervsvag?»

»Nej, det kan jag inte säga! Mina nerver äro ej att klaga öfver. Vore min själ lika stark som min kropp!» tillade hon suckande.

»Kära, lilla fröken, det der hänger så ihop! Ni kan lita på att alla pessimister ha dålig mage. Tro mig, en ung och frisk menniska blir förr eller senare herre öfver sitt öde. Har ni således, som ni säger, starka nerver, så är det allt hopp om att det kommer att gå bra för er!»

Cecilia skakade på hufvudet, men svarade ej. Samtalet afstannade; det uppstod hos Cecilia en önskan att göra Vigert en fråga, att begära hans hjälp, men svårigheten att framställa denna fråga, det plågsamma i att för en främling blotta sin bedröfliga ställning, förlamade hennes tunga och förvirrade tankarne, så att hon ej kunde finna rätta uttrycket för hvad hon ville säga. Men då slutligen Vigert reste sig upp i afsigt att lemna henne, återfick hon sitt mod, vände sig hastigt emot honom och sade, tvärt och kantigt, som då man vacklar och måste göra sig styf till det yttre:

»Säg mig, herr Vigert — — ni, som ligger i förhållandena — — skulle ni inte möjligen kunna ... hjälpa mig ... jag menar, om ni finge höra talas om ... någon plats — — någon sysselsättning ... ni förstår ... uppriktigt sagdt, måste jag försöka att förtjena något — och jag vet ej hur...»

Hon afbröt sig, såg ned och tryckte handen mot stolskarmen.

Vigert förstod hvad denna fråga kostade henne. Han mindes henne som han sett henne ute hos Hedenstams, han mindes hvilken liten högfärdig min hon ibland kunde taga på sig, och det gjorde honom nu ondt om henne, på samma gång han erfor en oförklarlig tillfredsställelse öfver att hon på detta sätt vände sig till honom. Hans ögon fingo ett varmt uttryck, men han svarade ej genast, utan såg några ögonblick tyst eftersinnande framför sig.

»Jag skall försöka,» sade han slutligen allvarligt. »För närvarande vet jag ingenting, men det händer att man får höra ute i staden. Emellertid önskar jag veta hvad slags arbete ni vill åtaga er, vi ha kanske olika uppfattning om hvad som lämpar sig.»

»Nej, bevars,» svarade Cecilia med en trotsig, bitter glimt i ögonen, »jag är nöjd med hvad som helst. Utom kanske ... skurmadam ... eller ...»

»Nå, det har ni väl inte trott att jag skulle anse er lämplig till,» svarade Vigert kort. »Således, — ni skulle vilja åtaga er t. ex. en plats i en

bank, på ett kontor eller telefon, eller arbeta i en tidning, eller något dylikt?»

Cecilia ryste till. I hennes fantasi ljöd liksom en dödsringning öfver livvets poesi.

»Ja,» svarade hon hårdt och bestämdt, som då en patient ber läkaren börja operationen.

»Nå fröken, jag skall försöka att hjälpa er om jag kan, det händer ibland som sagdt att man får höra talas om något, som kunde passa. Fast det går inte lätt, må ni tro, det är en bedröflig disproportion mellan arbetssökande och arbetsgivande. Men inte får ni se så der jemmerlig ut,» tillade han, skrattande åt Cecilias bedröfliga min, »då kan jag sannerligen inte rekommendera er annat än till en begravningsentreprenör! Se så, krya upp er nu! Kom, ska' vi gå och höra hvad gubben Pontén derborta har att säga, jag ser att han är riktigt i farten nu . . . Känner ni gubben Pontén,» fortfor han och sänkte rösten, »'doktor'n', som han af outransakliga skäl kallas?»

»Nej,» svarade Cecilia motvilligt, »hur skulle jag kunna känna honom?»

»Ja men vet ni, då väntar er ett oblandadt nöje! Gubben Pontén är ett af de största original jag sett! Han har två vurmar, som fylla hans lif, sysselsätta hans tankar och känslor och ge upphof åt hans små funderingar öfver livvets förhållanden, och det är — Jenny Lind och Boström! I sitt rum har han Jenny Linds porträtt som Norma med en skära i handen, och bredvid sitter Boström och bligar så argt som om han ville ha ned 'divan'

ifrån väggen! Han talar aldrig om annat än en af dessa begge gudomligheter — men om dem kan han också prata utan återvändo! Behöfver man ett samtalsämne, så skall man bara dra upp honom och ställa honom på Jenny Lind eller Bostrom, så går det se'n af sig sjelft! Ni kan vara öfvertygad om, att antingen sitter han nu och utbreder sig öfver något fiss eller diss i en aria, som Jenny Lind sjöng, eller ock försöker han inbilla de der beskedliga gamla fruntimren, att de äro 'momenter' i 'det absoluta' och att allt här i tiden är 'potens' och 'sken' — till och med hans vidunderliga aptit, som ibland drifver den arma fru Örn till förtviflan!»

»Hvem är 'gubben Pontén', som ni kallar honom?» frågade Cecilia, småleende åt Vigerts beskrifning.

»Ja, om ni menar hvarifrån han härstammar och hvilka hans föräldrar äro, så får jag säga er, att min föreställning om honom är, att han aldrig haft några föräldrar, att han är ett fristående fall af spontan tillvaro, att han en natt stuckit upp ur jorden af sig sjelf, som något slags kryptogam, hvars fortplantningssätt ännu är okänt. Men det der är kanske bara fantasier af mig, — kanske har han, när allt kommer omkring, haft en vanlig pappa och mamma och gjort sitt inträde i verlden på vanligt sätt.»

»Nå, men hvad sysselsätter han sig med?»

»Ja, det vet ingen heller. Han är borta hela förmiddagarne, fram emot tretiden kommer han

hempallrande och se'n är han nästan alltid hemma. Han säger sjelf, att han håller på att 'bereda' sig till ett stort arbete, — men som han, att döma af hans gamla peruk, som snart börjar på att grönska, antagligen inte är i sin första ungdom, kan man börja oro sig öfver att 'beredelsen' blir litet för långdragen!»

»Hvilken underlig människa!» sade Cecilia och betraktade forskande den lille doktorn, som höll armarne i vädret och ifrigt utbredde sig för fröknarna Klingström, hvilka med djup andakt åhörde honom.

»Ja, det fins sådana underliga existenser. Det är naturens misstag, — det är sådana der stackare, som ej ha fått tillräckligt med lifskraft och därför inte kunna lefva lifvet, utan endast drömma. I mina ögon är det inte annat än ett hyggligt vansinne. Men nu måste jag säga er godnatt, jag får lof att gå in och 'skribera'. Se här, kanske det roar er att en stund sitta och göra studier på gubben Pontén!»

Han reste sig upp, satte fram en stol bredvid fröknarna Klingström, gjorde en liten bugning för Cecilia och lemnade rummet. Cecilia satt en stund och hörde på hur gubben pratade, men slutligen tröttnade hon, steg upp och följde Vigerts exempel.

Då Cecilia kom in i sitt rum, satte hon sig ned att skrifva till Agnes ett långt bref, fullt af utgjtelser och förtroenden, som fylde flere ark.

Medan hon höll på härmed, öfverraskades hon af Edvard, hvilken nyss fått veta att hon lemnat

Billners, och nu uppsökte henne för att få reda på orsaken härtill. Han var ond och missnöjd, och de förklaringar Cecilia gaf gjorde honom icke vänligare stämd. Att hon i deras nuvarande svåra ekonomiska förhållanden tagit ett steg, som ännu mera ökade bekymren, föreföll honom oförsvarligt, och intet af Cecilias skäl kunde rubba denna åsigt.

»Du kunde väl ha lugnat dig litet,» utropade han slutligen, sedan de en lång stund tvistat på detta omedgörliga sätt, då hvar och en är så upptagen af hvad han sjelf säger, att han icke ens märker den andras ord. »Det hade väl varit bättre att du t. ex. skrifvit till Agnes och bedt att få komma till dem?»

»Omöjligt!» utbrast Cecilia. »Du vet att Agnes har det ganska smått. Dessutom skulle Artur och jag aldrig kunna draga jemt med hvarandra.»

»Nej, det ser ut som om du inte skulle komma att draga jemt med någon,» svarade Edvard vresigt. »Och det är ju naturligt, den som aldrig vill böja sig måste förr eller senare drabba ihop med sin omgifning. Måtte du bara inte komma att ångra din öfverilning! Hvad har du egentligen tänkt att lefva på?»

»Ja, det är just det jag grubblar öfver,» svarade Cecilia hårdt.

»Om du åtminstone först hade talat med mig om saken — öppet anförtrott mig, att du ej kunde stanna hos farbror Billner, så skulle vi tillsammans ha ordnat för dig, — men nu, uppriktigt sagdt, vet jag inte hvad jag skall proponera!»

»Proponera ingenting, jag skall bo här, och förhållandena, hur mörka de än se ut, reda sig nog med tiden. Försök i stället att skaffa mig något arbete, hvad som helst — du känner hvad min förmåga räcker till — —»

»Och för närvarande,» började Edvard tvunget, »reder du dig — —»

»Ja, ja, ja,» svarade Cecilia hastigt, »jag begär ingenting annat, än att du skall tänka på hvad jag nyss bad dig om.»

Edvard lofvade att göra hvad han kunde, men det var icke mycket, tillade han, — och sedan de en stund fortsatt samtalet, som begges misstämning kom att envist kretsa omkring samma ämne, kring samma oförsonliga åsichter, skildes de åt med en bitter känsla mot hvarandra. Edvard var trött på Cecilia, som han ansåg onödigtvis hade kastat öfver honom ett nytt bekymmer till de många han redan hade, och Cecilia kände sig sårad öfver att han ej ville förstå det berättigade i de bevekelsegrunder, efter hvilka hon handlat.

Hon tänkte på hur obarmhertigt lifvets ström brusar fram, hur ofta den gräfver remnor emellan dem, hvilka en gång voro oskiljaktigt förenade, och hur svårt det sedan är att fylla dessa remnor, hur det alltid käns något hoplappadt, der det fordom var helhet och harmoni.

Ett par veckor gingo, utan att några förändringar inträffade. Cecilia försökte att ordna sig så trefligt hon kunde, och att inbilla sig att hon med mod och sinnesstyrka såg in i framtiden. Hon var ofta borta hon sina vänner, talade obesväradt om att hon önskade någon samsällning, medan på samma gång orden stockade sig af motvilja och sinnesoro, — samt emottog dussintals råd och löften om hjälp, på hvilka alla hon litade ungefär en halftimmes tid sedan de gifvits.

Hos fru Örn trufdes hon på det hela taget bra, tack vare Vigert och — den ryska furstedottern, ty för öfrigt var lefnadssättet der mycket enkelt, och fru Örns kulinariska förmåga hade ännu icke tagit utbrott i någon af de förträffliga efterrätter, fröken Lilli utlofvat.

Andra dagen af sin vistelse hos fru Örn gjorde Cecilia vid middagsbordet bekantskap med fröken Zelow, som genast fattade ett lifligt intresse för

den unga flickan. Hon behandlade henne ifrån första stunden med en nedlåtande beundran, en mystisk, vemodig förtrolighet, liksom ville hon visa Cecilia, att de hörde till samma sfer, att de begge lefvat med i »stora världen» och att emellan dem måste finnas denna sympati, som grundar sig på liknande erfarenheter. Cecilia kände en viss nyfikenhet på sin nya bekantskap, och i denna nyfikenhet blandade sig så småningom en annan känsla, som sväfvade midt emellan motvilja och ett slags osundt svärmeri, ungefär som en del lukter ingifva oss på samma gång äckel och berusning.

Fröken Zelow var en några och fyratio års kvinna med ett fint, tärddt ansigte, en smidig gestalt och ett par svarta, mattglänsande ögon, hvilkas blickar liksom tycktes smeta sig fast vid de föremål, på hvilka de föllo. Cecilia plågades af dessa blickar, hvilka ibland långa stunder stirrade på henne med en sömnig glans, påminnande om något slags reptilie, som slumrar i solgasset och orörlig blickar framåt med sina halfsofvande ögon. Hon kunde må illa i fröken Zelows närhet och ändå längtade hon att få sitta ensam med henne och prata.

Första eftermiddagen, sedan de gjort hvarandras bekantskap, bad fröken Zelow Cecilia komma in i sitt rum och der intaga kaffe, hvilket förslag Cecilia med nöje antog.

Detta rum liknade icke de andra i huset; det var, trots de enkla möblerna, smakfullt och originelt

ordnadt med en mängd små pikanta och luxuösa föremål, och öfver det hela en qvinlig doft, — någonting hvilande och varmt i den af små mjuka kuddar öfversållade soffan, en svag lukt af poudre de riz och parfymen i luften. Fröken Zelow sjelf, med den svarta spetslöjan, som alltid låg kastad öfver hennes hår, och de hvita, väl vårdade händerna, förhöjde ännu mera denna känsla af elegant trefnad, och då hon nu placerade Cecilia i soffan, lade dynorna bakom hennes rygg, och sedan med mjuka, tysta rörelser, och under ett oupphörligt lågt, men uttrycksfullt samtal, ordnade kaffebordet och hælde i åt sin gäst, kände sig den unga flickan väl till mods och någonting behagligt, domnande, smekte hennes, under dessa dagar så upprörda och plågade sinnen.

Medan de drucko kaffe och sedan de vidrört allmänna ämnen, berättade fröken Zelow om sina många sjukdomar, den ena underligare än den andra, så att Cecilia till slut icke visste hur hon skulle nog kraftigt uttrycka sitt deltagande. En tid hade hon varit lam i benen och för den skull rest ifrån badort till badort, men ingenting hade hjälpt henne; då sammanträffade hon med en person — hon ville ej nämna personens namn, ty sådana saker kunna så lätt missförstås, tillade hon med en djup suck, — som hade magnetisk kraft och denna person behöfde blott magnetisera henne ett par gånger och befalla henne att gå, så kastade hon ifrån sig kryckorna och var fullkomligt återsteld.

»Så underbart!» utbrast Cecilia. »Var det en herre eller ett fruntimmer?»

»En herre,» svarade fröken Zelow med en ännu djupare suck. »Men jag vill, som sagdt, icke nämna hans namn.»

Sedan de druckit kaffe, tog fröken Zelow fram glas och en flaska likör, bjöd Cecilia och drack sjelf två glas. Då hon såg Cecilias undrande blick, berättade hon att det för hennes helsa var nödvändigt att begagna sig af denna stärkande dryck, — att en person, icke den som botade hennes lama ben, — här suckade hon ånyo, — utan en annan, som hon också högt värderade, hade sagt henne, att om hon ville lefva måste hon begagna sig af stimulerande medel. Visserligen hade hon ingenting emot att när som helst få dö och komma ifrån sina lidanden, men . . . Hon afslutade meningen med en axelryckning och med att ånyo fylla sitt glas.

Då Cecilia steg upp för att gå, fattade hon hennes händer, tryckte dem mellan sina mjuka, något fuktiga, och frågade smäktande om fröken Arnell kände någon liten sympati för henne.

»Ja,» svarade Cecilia, besegrad af de svarta ögonen, hvilkas blickar, tunga och glänsande, hvilade på henne.

»Hvad mig beträffar,» fortfor fröken Zelow och förde handen öfver pannan, »så vet jag inte hvad fröken gjort med mig, men ifrån första ögonblicket kände jag mig så sällsamt dragen till er . . . Säg mig, har ni någonsin legat i brinnande feber

och tänkt på en sval källa med genomskinligt, klart vatten?»

Cecilia kunde icke genast svara på denna kombinerade fråga; hon måste först tänka efter huruvida hon någonsin legat i brinnande feber, och sedan huruvida hon vid dylika tillfällen särskildt brukade tänka på svala skogskällor.

»Jag har just aldrig varit sjuk,» sade hon slutligen, smått generad öfver sin ungdomsfriska kropp, som aldrig låtit henne erfara någon annan sjukdom än ett hastigt öfvergående illamående.

Fröken Zelow smålog, drog Cecilia intill sig och tryckte en kyss på hennes kind, som var mjuk och fjunig, likt en persika. Cecilia rodnade och drog sig sakta undan dessa smekningar, som läto henne känna en stark lukt af puder och likör.

På detta sätt fortfor fröken Zelow att nästan hvarje dag bjuda Cecilia in till sig, och att fångsla henne med sitt vänliga sätt och sina intressanta förtroenden. Då de druckit kaffe, kom alltid likör eller konjak fram; — sedan satte de sig bekvämt i soffan, med dynor bakom ryggen och pallar under fötterna och fröken Zelow började sina berättelser. Någon gång fick Cecilia säga ett par ord; fröken Zelow greps af en granlagenhetskänsla och uppmanade sin gäst att berätta något om sitt förflutna lif, men så snart Cecilia började tala, blef hennes åhörarinna genast tankspridd, försjönk i ett slapt stirrande och qvicknade icke till, förrän hon och hennes förhållanden ånyo blefvo samtalsämnen. Och sedan hon uttömt det rika ämnet om sina

sjukdomar, öfvergick hon till det erotiska, gjorde först mystiska häntydningar, började derefter berättelser i obestämd form, der hjeltinnan var en intim vän till henne, för att slutligen, då Cecilia och hon blifvit mera bekanta, helt och hållet öppna sitt hjerta för denna, och anförtro henne sina skiftande öden i kärleksväg. Allt ifrån sin tidigaste ungdom hade hon varit utsatt för kärleksförklaringar; hon var icke mera än sexton år, då en ung man — hon ville ej säga hans namn, — af granlagenhet — men så mycket kunde hon säga, som att han tillhörde en rik och förnäm familj — hotade att skjuta sig, därför att hon ej gick hans önsknningar till mötes, och strax derpå var det en annan, som ville öfvergifva hustru och barn för hennes skull. Cecilia undrade om de utförde sina hotelser, men fröken Zelow lugnade henne med att hon förmådde dem afstå derifrån, — lyckligtvis, ty hon skulle ej kunnat uthärda att ha en medmänniskas död på sitt samvete; hon var nog ändå den ofrivilliga skulden till mångas olycka. Ty hon kunde icke komma i en mans närhet, utan att han genast förälskade sig i henne; på jernvägsresor, på ångbåtar och i spårvagnar, — öfverallt hade hon äfventyr, herrar som förföljde henne och sågo på henne, — ja ännu i denna dag, så snart hon gick ut på gatan, slog det aldrig fel att någon kom efter henne, hviskade underliga, hemlighetsfulla ord i hennes öra, försökte utforska hennes bostad, etc.

Hon vidrörde äfven det mystiska i sin börd, — häntydde på vissa lysande förhållanden, i hvilka hennes lif skulle förflutit, om världen icke varit full af orättvisor och trolöshet. Några bestämda uppgifter gaf hon dock icke; hon föredrog att låta sin härkomst vara höljd i ett intressant dunkel.

Cecilia lyssnade uppmärksamt och störde aldrig berättelserna genom invändningar; men då hon kom för sig sjelf, kunde hon ibland brista ut i skratt öfver sin egen naiveté.

»Ni skall icke vara så mycket tillsammans med fröken Zelow,» sade Vigert en dag, då han fick se Cecilia komma från »furstinnan», som han brukade kalla henne, »det är icke nyttigt för er!»

»Och hvarför det?» frågade Cecilia förvånad.

»Ja, jag kan inte precis säga skälen, men sådant der kännes. Tycker ni, t. ex., då ni lemnar henne, att ni fått några klarare tankar eller bättre känslor?»

»Nej,» svarade Cecilia småleende, »men inte heller motsatsen.»

»Jo, deri misstar ni er! Då man är tillsammans med en människa, gör hon en antingen bättre eller sämre, — det gäller i synnerhet er, som är så mottaglig för intryck. Ett stillastående är här som öfverallt omöjligt, — — bara det, att en persons umgänge icke väcker en förnuftig tanke, inte ger anledning till ett meningsutbyte, bara *det* skadar, det kommer sjäslifvet att bli dåsigt — och jag kan lifligt föreställa mig hvad ni 'dåsar' till, då ni sitter derinne och hör på 'furstinnans' pjoller!»

»Tror ni verkligen att hon är dotter till en rysk furste, som fru Örn säger?» frågade Cecilia, utan att svara på Vigerts ord, hvilkas sanning hon ej kunde förneka.

»Ja, så mycket som jag är påfvens nevö!» svarade Vigert skrattande.

»Men ni måste medgifva att hon har ett distingeradt utseende, som kommer en att undra öfver hvem hon är.»

»Ja bevars, hon ser mycket distingerad ut. Hon ser för öfrigt ut som ett gammalt exemplar af en våldsamt drifven och kroaserad ros, på hvilken bladen hålla på att ramla af, så att man kan se hur tom och ofruktbar kulturen gjort henne. I mina ögon är hon vedervärdig!»

Cecilia tog icke herr Vigerts råd ad notam; hon fortfor, trots sitt tysta medgifvande af det rigtiga i hans påstående, att beständigt vara tillsammans med fröken Zelow.

I det själstillstånd, hvori hon nu befann sig, var fröken Zelows sällskap någonting pikant, som sysselsatte och förströdde hennes tankar. Den antipati hon i början känt, försvann efter hand, och lät icke känna sig annat än då de voro åtskilda; visserligen kom den då ibland häftigt fram, men den upplöstes genast i det naiva, svärmiska intresse, hon kände för sin nya väninna.

Vigert var för Cecilia som en motsatt kraft. Hon märkte från första stunden emellan honom och fröken Zelow en tyst strid om hennes vänskap. Vigert tröttnade icke att varna Cecilia, att säga

fröken Zelow stickord, ja till och med göra förklenande anspelningar, — och fröken Zelow å sin sida ansåg Vigert som något slags rå, grof materia, i hvilken närhet hon var rädd att komma. Cecilia kände sig emellertid, trots en inre motsägande röst, mera dragen till fröken Zelow; hon kunde ej förstå hvarför, men Vigerts sällskap tröttade henne. Det lefnadsmod, den stämning af nytta och arbetsglädje, som omgaf honom, förorsakade henne en ansträngning i tankegången, en oroande rörelse af själsförmögenheter, hvilka under hela hennes lif legat sofvande, — ungefär som då en stark vårmorgonssol söker tvinga en att vakna ur en tung slummer.

En dag, omkring sex veckor sedan Cecilia flyttat till fru Örn, kom Vigert strax före middagen och knackade på dörren till hennes rum; Cecilia var icke mycket hågad att taga emot honom, ty hon och fröken Zelow sutto och experimenterade med borddans, och de hade just nu fått de märkvärdigaste svar af en ande, som fröken Zelow påstod tillhörde hennes okände, förnäme fader, — men hon måste naturligtvis afbryta seancen och bedja Vigert stiga in, hvilket han äfven utan vidare ceremonier gjorde.

Fröken Zelow reste sig genast upp, antog med ett sötsurt leende att hon kanske var till öfverlopps? — något som Vigert icke alls motsade, — och lemnade derefter rummet med en axelryckning och en menande blick på Cecilia, liksom hade hon velat säga: arma barn!

»Nå, fröken Cecilia,» började Vigert så snart fröken Zelow gått, »nu har jag på förslag åt er en plats, — som ni ju bad mig att söka skaffa.»

»Har ni? Så roligt!» svarade Cecilia och försökte känna sig glad och intresserad. — »Det var rysligt snällt af er!»

»Nej bevars, det var hvarken 'rysligt' eller 'snällt', ty jag har ingenting gjort därför. Det var en ren tillfällighet. Nå, den plats som här är fråga om, är just icke så lysande. Det är på telefon.»

»Telefon?» afbröt Cecilia jemrande. »Det är naturligtvis ett oupphörligt pinglande?»

»Nej bevars,» svarade Vigert småleende, »men det är i alla fall ett tröttsamt arbete.»

»Ja, det tror jag nog,» suckade Cecilia.

»Nå, om ni inte tror att platsen lämpar sig för edra nerver, så är det kanske bäst att inte alls tala derom?» frågade Vigert torrt.

»Jo visst, jo visst!» utropade Cecilia med en plötsligen vaknad känsla af det hållningslösa i sina svar. »Ni vet ju dessutom, att jag vill åtaga mig hvad som helst, hvad som helst,» tillade hon med en patetisk tonvigt på de sista orden.

»Nå, i så fall kan ni få börja redan i morgon. Således är allt klart — jag skall följa er — jag känner flickan, som skall lära er ert blifvande 'embete', hon ser bra ut och är en flicka med stil. Hon har inga 'nerver', skall jag säga er, men desto mera hjerta.* Några dussin sådana qvinnor och ni skulle få se att det blefve nytt blod i samhällskroppen!»

»Hur mycket arbete är det, och hur stor lön?» frågade Cecilia, som i detta ögonblick icke det minsta intresserade sig för »samhällskroppen».

»Ja, jag kan inte så noga säga, men jag förbereder er på att det är ansträngande. Jag tror att det är en sex, sju timmars arbete om dagen och att lönen är femtio kronor i månaden.»

»Femtio kronor!» utropade Cecilia föraktfullt, medan stora tårar stego henne i ögonen, »för ett arbete som upptar hela min tid! Då pappa lefde, gaf han mig öfver femtio kronor i månaden blott till min toalett — och nu skall jag lefva derpå!»

»Ja, det var alldeles för mycket, fröken!» invände Vigert, smått förargad. »Ni får ursäkta om jag säger något som sårar er, men det var inte förståndigt att ge en ung flicka så mycket pengar att slösa bort. Sådant hämnar sig.»

»Men så får ni då väl medgifva att det här är för litet, — att lefva på.»

»Ja, det beror alldeles på hvad ni menar med 'för litet', — hvem ni jmför er med. Det fins dem som ha mindre — sådana, som hur mycket de söka, icke alls kunna få något arbete.»

»Ni tycker således att jag bör vara riktigt lycklig öfver den här platsen?» ropade Cecilia hårdt och förtvifladt.

»Jag 'tycker' ingenting alls, fröken Arnell! Jag proponerar er blott ett arbete, emedan jag trodde att ni behöfde arbeta, och emedan jag vet att arbeten, hvilka lämpa sig för qvinnans förmåga, icke 'växa på alla träd och grenar'. Men är det

så, att en telefontjenst inte konvenerar er, så skola vi ej vidare tala derom.»

»Jo, naturligtvis antar jag den, — och är er mycket tacksam därför,» svarade Cecilia med ansträngning. »Något annat kan jag ju ej göra. Då man håller på att drunkna, tar man emot den räddningsplanka som räckes en, äfven om den är fullsatt med hvassa spikar, som såra ens händer . . .»

Vigert smålog, till hälften medlidsamt, till hälften skämtsamt.

»Jag hoppas att ni ej skall bli så illa åtgången, som ni nu föreställer er. Således är det afgjordt? I morgon bittida. Men nu får ni lof att krya upp er,» tillade han muntert, »se så, nu igen de der högtragiska minerna?»

»Ja, det förefaller mig som om jag i morgon skulle på en begrafning öfver min ungdom och glädje,» svarade Cecilia häftigt.

»Kors i all verlden, hvad ni gör er mycket onödiga bekymmer! Nåja, ni är nervös i dag, fröken Cecilia, men det går väl öfver! — Således är det afgjordt att vi i morgon följas åt på telefonbyrån?»

»Ja.»

Hon bemödade sig att öfvervinna de obehagliga känslor, som jäste inom henne; men det dröjde en god stund, innan hon fick kraft att följa sin bättre instinkt, som bjöd henne att tacka Vigert för den omsorg han egnade henne.

»Jag tackar er för er vänlighet,» sade hon slutligen, med en röst, så sträf och ansträngd,

som om hon i stället sagt: »jag skall försöka att glömma och förlåta».

Vigert svarade ej; han smålog blott, drog upp ögonbrynen, gjorde en kort bugning och lemnade henne.

Cecilia kände sig djupt olycklig efter detta samtal. Den unge mannens vänlighet och glädtighet hade icke det minsta uppmuntrat henne; tvärtom, han nästan förargade och tröttade henne.

»Hvilken naturkraft!» mumlade hon för sig sjelf med ett förnämt leende, »hans blotta skratt gör mig nervös! Fröken Zelow har verkligen rätt i att . . .»

Hon fullbordade ej sin tankegång; med en bitter ifver gled hennes föreställning bort från Vigert och omfattade henne sjelf och hennes försviflade belägenhet. Hon tyckte att hon var öfvergifven af både Gud och människor — hon kände ett frätande agg emot alla, mot Edvard, mot sina vänner, mot Hedenstams, som icke visste ett ord om hennes bekymmer, ja, till och med mot Agnes, därför att ingen kunnat hjälpa henne och skaffa henne ett lämpligt arbete. Hon ville ju arbeta, hon ville ju inte draga sig undan »kampen för tillvaron», som Vigert jemt tutade i hennes öron, — var det då för mycket begärdt att hon önskade ett arbete, som lämpade sig för hennes krafter och förhållanden? Hon kunde icke inse annat än att hon var i sin fulla rätt att hysa en dylik fordran.

Medan hon var upptagen af dessa tankar kom middagsbudet; hon bet ihop läpparne, ordnade sin toalett och gick ut i salen.

Vid middagsbordet satt hon hela tiden tyst och frånvarande. Vigert och fröken Zelow upp-vaktade hvarandra med några artiga sarkasmer, hvilka ogeneradt slungades tvärs öfver bordet; gubben Pontén åt med vanlig aptit, och de båda Klingströmarna frågade ifrigt och vänligt hur fröken Arnell mådde, hon såg litet nedstämd ut, tyckte de. Cecilia svarade att hon »mådde utmärkt», och deltog sedan icke i pratet, som föreföll henne dumt och obildadt. Hon kände en plötslig motvilja för alla dessa människor, för maten hon åt, för köttet, som luktade lök och soppan, som smakade vatten. En pinande retlighet stack inom henne; hon måste använda hela sin själfbeherskning för att ej snäsa dem, som tilltalade henne.

Efter middagen tyckte hon det var lämpligt att gå fram och fråga telefonisten, om det ej var ett mycket ansträngande arbete att sköta en telefontjenst.

»Åhjo,» svarade den unga flickan med ett likgiltigt leende, »men det hinner man just inte tänka på.»

Cecilia var föga belåten med svaret; för sin del var hon öfvertygad om att hon skulle hinna »tänka» oupphörligt. Hon kände ett behof att få gråta af förtviflan och vrede, och hon ämnade just gå in i sitt rum, då fröken Zelow kom fram till

henne, tog hennes arm, hviskade någonting ifrigt och drog henne derefter in till sig.

Vigert satt ett stycke ifrån och betraktade med ett satiriskt leende fröken Zelow, som smekande lade sin arm kring Cecilias lif då de gingo ut. Han gjorde en rörelse, liksom ville han springa fram och hålla tillbaka Cecilia, men så hejdade han sig, ryckte föraktligt på axlarne och gick efter en stunds förlopp in i sitt rum, der han satte sig vid skrifbordet och ifrigt arbetade i flere timmar.

Han var så upptagen af det han skref, att han glömde allt omkring sig och nästan förvirrad spratt till, då fram emot notiden en svag knackning hördes på hans dörr.

»Kan jag få säga ingeniören ett ord?» frågade i det samma Cecilias röst.

»Gerna,» svarade han, skjutande ihop några papper, som lågo kringströdda på bord och stolar, gick derefter att öppna dörren och bad henne stiga in och sitta ned.

Men hon ville ej stiga fram; hon qvardröjde envist med handen på låset till dörren, som hon höll på glänt. Vigert småskrattade, men lät henne hållas; han ordnade obesväradt sitt skrifbord och frågade henne vänligt hvad hon ville.

Hon svarade ej strax; det blef en så lång paus, att Vigert slutligen vände sig om, i den tanken att hon redan gått.

Men hon stod ännu kvar och vred på låset. Han blef förvånad öfver hennes utseende; han hade aldrig sett henne se så bra ut. Det var nå-

gonting febrilt, öfverretadt hos henne; de gråblå ögonen med deras mörka ögonfransar, hvilka skarpt bröto sig mot det röda håret, glänste blanka och oroliga, kinderna voro öfverdragna af en het rodnad, som förtonade nedåt den hvita halsen och hennes fylliga, röda läppar voro fuktiga och halföppna. Men den beundran han erfor öfver hennes utseende och som ett ögonblick kom hans ögon att blixtra till, försvann genast, och ett drag af hånfullt förakt lade sig öfver hans ansigte.

»Bästa ingenjör,» sade Cecilia slutligen med osäker röst och ett stereotyp leende, »jag ville bara säga er ett ord innan vi träffas i morgon... ser ni, jag är er så oändligt tacksam för er vänlighet att proponera mig den der platsen, men jag har nu tänkt derpå hela dagen, och jag tror att det vore orätt af mig att antaga den, att mina krafter inte stå ut dermed — — att min helsa kanske skulle duka under...»

»Jaså,» svarade Vigert efter en paus, under hvilken han ironiskt fixerade Cecilia, »ni har nu tillbragt några timmar hos 'furstinnan' och låtit behandla er med likörer och konjak — — —»

»Hvad menar ni?» utbrast Cecilia. »Jag förstår er inte...»

»Nåja, det är det samma! Nog hörs det på er att ni kommer från fröken Zelow — — 'så oändligt tacksam' — 'min helsa dukar under' — det är alldeles som om hon stoppat orden i munnen på er! Men vi skola inte tala derom mera — jag vill bara göra er en fråga. Då ni bad mig

skaffa er ett arbete, sade ni att ni behöfde det och så fort som möjligt. Har ni sedan dess fått något oförutsedt arf?»

»Nej,» svarade Cecilia kort.

»Nå, hvad tänker ni då lefva på?»

»Jag hoppas att jag snart skall få något annat arbete . . .»

»Det är icke sagdt. Den som är så grätten som ni, får nog vänta. En annan gång inbillar er kanske 'furstinnan' att ert högre sjäslif skall duka under . . . Jag kände en ung flicka, som i ett års tid fick springa efter arbete, för att slutligen få litet renskrifning för trettiofem öre arket! Det kan hända er att ni får vänta lika länge, och hvad tänker ni då lefva på? Att hoppas är nog mycket bra, men som underhåll för det materiella lifvet är det temligen magert, — åtminstone tror jag att fru Örn skulle känna sig föga belåten, om ni betalade er inackordering med bara förhoppningar . . .»

Cecilia svarade ej. Hon sammanpressade läpparne, vred på dörrlåset och såg envist ned.

»Nå, säg så gerna rent ut att fröken Zelow lofvat att hjälpa er!» utbrast Vigert hånfullt. »Inte sant?»

Cecilia försökte att tiga eller gifva ett afvisande svar, men hon kunde i allmänhet icke förstå eller beherska sig.

»Ja, det är sant, hon har lofvat att *låna* mig hvad jag behöfver, tills jag får något lämpligt arbete,» svarade hon med en högtidlig värdighet och stark tonvigt på ordet »låna».

»Nå, har hon inte också lofvat att skaffa er en för er . . . samhällsställning . . . ert utseende mera konvenabel plats . . . såsom t. ex. sällskapsdam och förtrogen till en rysk grefvinna . . . eller hvarför inte grefve?»

Cecilia ryckte till och blossade upp.

»Herr Vigert!» ropade hon, i det hon stam-pade med foten och kastade en ursinnig blick på honom.

»Ja, det är icke värdt att ni blir ond,» svarade Vigert lugnt. »Ni tål vid hvad ni får höra! Fröken Zelow är ingen bra människa, det säger jag er — jag vet visst ingenting om hennes antecedentia, men jag känner det på mig, jag känner det bara jag kommer i hennes närhet, min instinkt anar någonting — — — ja, någonting som inte är bra, och som skall skada er, om ni kommer under hennes inflytande. Ni vill ta emot hennes hjälp, ni vill låna pengar af henne — vet ni säkert hvarifrån dessa pengar komma? Ja, bry er inte om att brusa upp, ty det lönar sig inte med mig! Jag skall säga er något, fröken Arnell,» fortfor han häftigare, i det han tog af sig glasögonen, kastade dem på bordet och började promenera af och an framför Cecilia, »att om ni nu tar emot fröken Zelows anbud och låter henne försörja er och bjuda er på likörer och borddans om förmiddagarne, så handlar ni i mina ögon lumpet och föraktligt! Det är öfverhufvud taget lumpet af en ung människa, frisk och stark och bättre rustad för livvets strid än de flesta, som ni är, att vilja taga

emot hjälp af andra, att inte arbeta, om det så gälde natt och dag, för att stå på egen botten...»

»Men jag vill ju arbeta, jag har ju sagt er att jag vill!» jemrade sig Cecilia.

»Nej, fröken, det vill ni inte, ni vill det i teorien, ni vill det med förståndet, men ni vill det inte med viljan! Den som verkligen söker arbete, den som är rädd för fattigdom och beroende, den håller till godo med hvad som erbjudes och är tacksam därför! Eljest handlar han som tiggaren, som står vid dörrarne och jemrar sig öfver sin hunger, och då han får ett stycke bröd låter det ligga qvar i förstugan, af förargelse öfver att han ej fick pengar!»

»Men min helsa kommer ej att stå ut, ovan som jag är vid ett så ansträngande och långt arbete! Och dessutom kan jag inte lefva på den der lilla lönen!»

»Nå, så kan ni väl med tiden få bättre inkomster! Om ni nu bara modigt börjar, så skall ni få se hur bra det går! Ni kan inte tro hvad det ligger för en betvingande makt i den goda viljan! Jag vet ingen så stark i hela världen!»

Han stannade framför henne och höjde småleende sin knutna hand och skakade den, liksom ville han egga upp henne.

Men hon stod der lika modlös, med ett buttert drag öfver sina läppar. Fröken Zelows varningar hade satt hennes fantasi i rörelse; hon ville icke antaga denna slaftjenst, som inom några år skulle beröfva henne ungdom och fågning. Hon skymtade

möjligheten till något bättre, — inte just en plats som sällskapsdam hos en rysk grefvinna, men i alla fall något i den vägen, — och hon ville åtminstone vänta.

Men Vigert släpte icke taget. Han betraktade fröken Zelow som ett slags vibriion eller mikrob, som borde utrotas, och då han ej kunde det, ville han åtminstone bevara Cecilia för dess förderfliga inflytande.

»Hör nu, fröken Cecilia,» sade han allvarligt, »om er far nu kunde tala till er, hvad tror ni han skulle gifva er för råd?»

Cecilia ryckte till vid hans ord; stora, stela tårar kommo henne i ögonen och hon sjönk ned på en stol.

»Hvarför nämner ni min far?» mumlade hon med qväfd röst. »Om han lefde, skulle jag inte vara så här olycklig...»

»Jag sade inte 'om han lefde' — jag sade 'om han kunde tala till er, hvad råd skulle han ge?'»

Cecilia svarade ej. Hon satt hopsjunken och stirrade framför sig med orörliga, glänsande blickar.

»Jo, det skall jag säga er, efter ni ej sjelf vill svara! Er far skulle säga: 'Mitt barn, sök att försörja dig sjelf, efter du nu en gång kommit i det sorgliga predikamentet att behöfva det! Tag emot det arbete, som bjudes dig, försök åtminstone om du har krafter dertill, innan du förkastar det. Och framför allt, gör dig inte annat än i största nöd-

fall beroende af främmande menniskor, du vet inte i hvilka obehag du kan komma genom din tack-samhetsskuld till dem!' Så skulle er far säga! Och vet ni hvad er lilla mamma skulle säga? Jo, så här: 'För himlens skull, mitt kära barn, pläga intet intimare umgänge med den der rysliga menniskan, fröken... 'chose', hon är inte nyttig för dig, det känner jag... hennes blotta närhet verkar obehagligt på mig'. Och så skulle hon rynka på sin lilla, vackra näsa och förnämt svepa schalen omkring sig, alldeles som ville hon skydda sig för den minsta beröring med 'furstinnan'. Har jag kanske inte rätt?»

Cecilia störtade upp; tårarne strömmade ur hennes ögon, och på samma gång log hon. Vigerts varma, humoristiska beskrifning hade gripit de innersta, skäraste strängarne inom henne och satt dem i en dallring, som kom henne att glömma allt, utom intrycket af hans sista ord.

»Tror ni verkligen,» utropade hon och hennes röst hade en helt annan klang, någonting friskt, entusiastiskt, som om hon plötsligen gripits af en alldeles ny verldsåskådning, »att pappa och mamma skulle ha sagt så?»

»Det *tror* jag inte,» svarade Vigert med fast stämma, »det *vet* jag! Edra föräldrar voro stolta och rättänkande, och alla, som äro i besittning af dessa egenskaper, skulle råda er detsamma!»

»Nåväl!» svarade Cecilia med sin barnsligt högstämda patos, »jag skall följa ert råd! Jag

skall göra min pligt! Vill ni då i morgon följa mig till telefon?»

»Mycket gerna,» svarade Vigert lugnt. »Alltså i morgon klockan half tio?»

Hon böjde högtidligt på hufvudet och lemnade honom derefter.

4.

Följande dag kom Cecilia icke hem förrän strax före middagen. I tamburen mötte hon fru Örn, som vänligt och nyfiket frågade hur det hade varit på telefon, — om hon var nöjd, om det hade gått bra, etc.

»Ja,» svarade Cecilia kort, utan att stanna och börja något samtal.

Inkommen i sitt rum, riglade hon dörren och tog häftigt af sig ytterkläderna. Hennes ansigte var likblekt och öfver ögonen låg en dyster, fuktig glans, likt en reflex från de återhållna tårarne.

Hon ordnade i rummet, satte en stol på sin plats och lade undan ett arbete. Då detta var gjordt, kastade hon sig i soffan, borrhade hufvudet in i kudden, för att ingenting se, och i ett ögonblick, liksom vid en gifven tillåtelse, bröt hon ut i en hejdlös gråt. Hon grät som ett öfvergifvet barn; djupa snyftningar stego henne uppåt halsen och nästan qväfde henne, hufvudet skälfdes af och an och hon spjernade med händer och fötter, som om hon arbetat mot ett osynligt fängsel.

Hon hade aldrig känt en så hemsk förtviflan, en så gränslös leda vid lifvet. Det rum, der hon tillbragt sin förmiddag, antog i hennes af bitterhet lågande fantasi bilden af ett qvaft fängelse, det arbete, med hvilket hon sysselsatt sig, föreföll henne lika pinande, lika tyranniskt som en straff-fånges trældom.

Hennes inre var i ett vildt uppror; hela det förflutnas åsigter och lifsåskådning, alla hennes barndoms- och ungdomsförhoppningar, hvilka, döfvade af motgången, ännu i ett slags pockande vanmakt klämde sig fast vid hennes fantasi, — hennes fordringar på lifvet, den naiva, aldrig ens diskuterade föreställningen om vissa orubbliga privilegier, som hon insupit i sitt föräldrahem och som låg i hennes blod, ett arf från flere generationer, — allt fick ny kraft och samlades i en enda brännpunkt vid denna första direkta beröring med kampen för tillvaron. Och till denna brännpunkt kom från motsatt håll, — från det närvarande och framtiden — en annan tanke- och känslöström, nya föreställningar, nya syner på lifvet, vedervärdiga, motbjudande, hvilka bröto sig mot allt det gamla, som när två skilda strömdrag mötas och fräsande slå sina vågor mot hvarandra.

I en halftimmes tid låg hon orörlig, sönderslitande sig sjelf med bittra, upproriska tankar. Middagsbudet kom, men hon svarade blott så lugnt hon kunde att hon var illamående och ej orkade äta. Sedan började hon ånyo att fråssa på

sin smärta, att gång på gång genomgå denna förmiddag, med alla dess vedervärdigheter.

Efter middagen kom Vigert och knackade på. Hon svarade ej först, men då han upprepade sin fråga, om han finge komma in, reste hon sig långsamt upp och öppnade dörren. Hur det var, kände hon sig utpinad af denna ensamhetens sorg, och vid ljudet af Vigerts röst vaknade hos henne en längtan att få tala ut allt hvad hon gömde inom sig.

Då Vigert kom in i rummet och fick se Cecilia, tvärstannade han och betraktade henne häpen.

»Men hvad i all världen har hänt?» utropade han slutligen. »Hvad är det åt er, ni ser ut som om ni hade fått skarlakansfeber!»

Cecilia svarade ej. Hon stod med ögonen nedslagna och vred näsduken af och an mellan sina händer.

»Ni skall inte gråta så der, fröken Cecilia,» fortfor Vigert småleende, »det missklär er, — ni blir inte alls vacker!»

Cecilia såg upp, ryckte på axlarna och kastade en blick i spegeln, som återgaf henne ett rödt, uppsvullet ansigte med stora påsar under ögonen.

»Och hvad tror ni jag bryr mig derom?» utropade hon föraktfullt, i det hon doppade näsduken i ett vattenglas och började badda ansigtet. »Man kan inte vara nog ful, då man går till mötes en sådan framtid som jag!»

»Tyckte ni då att flickorna på telefonbyrån voro sådana mönster af fulhet?»

»Nej, — olyckligtvis för dem, voro flera af dem vackra och unga!»

»Spar på ert medlidande, fröken, det är härvidlag alldeles öfverflödigt! Tror ni verkligen att det ligger en sådan olycka i arbetet? Tror ni att alla dessa unga qvinnor, som sjelfva förtjena sitt uppehälle — alla bankflickor, telegrafister, posttjenstevinnor m. fl., — äro så djupt beklagansvärda? Ni misstar er, de flesta af dem äro lyckligare än dumma modedockor och utdansade bal-drottningar!»

»Det är möjligt,» svarade Cecilia kort, »det är för öfrigt en stor skilnad mellan de flesta af dem och mig!»

»Och hvad då för skilnad, om jag törs fråga?»

»Åh,» svarade Cecilia, i det hon kastade sig ned i soffan och lutade hufvudet mot ryggstödet, »de flesta af dessa flickor äro födda till en dylik ställning, uppfostrade med tanken att sjelfva försörja sig! Det är icke svårt att gå en väg som ifrån födelsen blifvit oss utstakad... Jag, jag deremot blef född och uppfostrad till något helt annat...»

»Och hvad blef ni född till?» frågade Vigert ironiskt. »Hvad var det för lifsgärning naturen utvisat er?»

Vigerts ord förargade henne. Hon rätade upp sig och hennes ögon blixtrade.

»Jag blef född till att älska ett hem, sådant mina föräldrar gåfvo mig, att egna det min omsorg, att arbeta deri, — med ett ord sagdt: att vara qvinna och ingenting annat!»

»Bravo!» utbrast Vigert, i det han tog en stol och satte sig ned midt emot Cecilia, »ni är åtminstone uppriktig i uttalandet af edra små fordringar! Men då ni är så oförbehållsam, hvarför inte så gerna säga rent ut, att ni är född till att vara lycklig och njuta och ha det bra, och att det är nedrigt af samhället att ej respektera dessa försynens anordningar?»

Cecilia svarade ej. Hon sammanpressade läpparne och tryckte sig in i soffhörnet med en obekrifflig min af någonting oöfverstigligt mellan sig och Vigert. Hon kände hur hennes bättre jag frös till, hur den lidelse, hvaraf hon beherskades, förörkade hennes förstånd och sammankrympte hennes hjerta, men hon förmådde ej kämpa deremot. En högmodig bitterhet frätte omkring sig i hennes tankar, denna känsla af privilegierad, som låg i hennes blod och som under hennes barndom och ungdom blott sporrade henne till liflig tacksamhet mot försynen och små välgärningar mot de fattige, jäste nu upp som en elak, förgiftad vätska ur dessa hemliga själsskrymslor, der vi gömma passioner och lifsåskådningar, hvilka först vid beröringen med lifvet vakna upp, liksom vissa bakterier få lif i fukt eller vatten.

»Vi skola ej tala om dessa saker,» sade hon slutligen kallt och gjorde en afvisande rörelse med handen. »Ni förstår mig ändå inte. Hvad tjänar det till att tvista om en färg, när den ena ser den röd och den andra grön?»

»Jo, det kunde tjena till ganska mycket!» utropade Vigert. »Det kunde tjena till att öfverbevisa er om att det är ni och inte jag, som är färgblind. Men ni har rätt, nu ska' vi inte tala derom, ty ni är för ögonblicket otillgänglig för alla slags förnuftsskäl. Var i alla fall säker på, att lifvet skall uträtta hvad inga ord förmå, det blir bara så att ni får lida mycket mera än om ni toge skeden i vackra hand. Men nu ska' jag inte mera plåga er med mitt sällskap, jag var egentligen bara litet nyfiken, att få höra hur ni haft det på telefon; att döma af er nedslagenhet, lär ni väl ej ha varit nöjd?»

Nu blef det plötsligen lif i Cecilia; hon hade hela tiden väntat på denna fråga, och hon grep nu tag i den med samma ifver som en törstig griper efter en dryck vatten.

»Nej, jag var verkligen icke 'nöjd'!» ropade hon med ett hånfullt skratt. »Ni tycks inte alls veta hur man har det deruppe, efter ni kan göra en sådan fråga! Nöjd! Ja, om man är nöjd med utsigten att långsamt bli ihjelpinad! Någoting så afskyvärdt, så nervpinande . . . så . . . så . . . Har ni någonsin varit deruppe, har ni sett hur det går till att sköta ett bord, har ni tänkt er någoting så omenskligt?» fortfor hon allt ifrigare, utan att ge Vigert en sekunds tid att svara på hennes frågor. »Tycker ni det är rimligt hvad man fordrar af en? I sju, åtta timmar skall man sitta fastnaglad och lyssna efter kallelsesignalerna — och det är ungefär 50 linier som löpa in vid ens bord — och

signalerna kunna bli ungefär 80 å 90 i timmen... tänk er det... 80 å 90 i timmen!! Och så skall man taga reda på hvad för nummer den signalerande önskar — och då får man begära det ifrån annat bord... och så får man skrika och ropa i oändlighet innan man blir hörd af de andra, som också skrika efter sina nummer... eller också signalera till annan station efter numret... och så ge 'klart' åt abonnenterna, som äro otåliga och oförskämda... åh, der var en herre som grälade... en brutal, simpel röst, säkert en kontorist eller någon sådan — o, jag skulle velat slå honom, om jag kunnat!... Och — så... skall man lyssna efter nummer, som ropas från de andra och efter signalerna att taga bort sammankopplingen — och så... ja, jag vet inte allt hvad man skall... men man måste ha tusende ögon och öron, och nerver som äro af jern, för att inte bli alldeles söndersliten... Och allt det der på samma gång, så att det blir som en röra i ens hufvud... Tycker ni att man kan vara nöjd åt utsigten att få egna sitt lif åt en så idiotisk, pinande sysselsättning! O, jag kan bli vansinnig när jag tänker på, att den ena dagen efter den andra skall komma att förflyta på det sättet!... Men jag vill det inte... jag vill det inte. För resten kan jag aldrig lära mig det... aldrig! Jag blir tokig, innan jag får i mitt hufvud alla de der fåniga signalerna...»

Hon kastade sig baklänges i soffan, med blosande kinder, läpparne darrande och rösten otydlig af de ånyo frambrytande snyftningarne.

»Lugna er,» afbröt Vigert, »det är ju ingen som begär, att ni på en dag skall lära er sköta ett bord. Det kommer nog att gå, ni är väl inte dummare än andra...»

»Jo, det är just hvad jag är!» utropade hon, utan att veta hvad hon svarade. »Jag kan inte lära mig det... sådant der torrt, dumt arbete ligger inte för mig... det kan passa för någon annan, men inte för mig... och jag vill det inte... det må gå hur det vill... jag gör hellre — hvad som helst...»

»Hvad menar ni med 'hvad som helst'?»

Hon svarade ej på hans fråga; hon upprepade blott för sig sjelf en dyster försäkran att hon ämnade göra »hvad som helst». I hennes fantasi tumlade omkring en mängd otydliga bilder och vilda omöjligheter, orediga föreställningar om sjelfmord, flykt, vidunderliga, namnlösa katastrofer, hvilka sammanfattades i och uttrycktes med det sväfvande begreppet »hvad som helst».

Vigert försökte lugna och trösta henne; men hon hörde honom ej. Snyftningarne blefvo allt häftigare, hennes utpinade nerver kunde ej beherska sinnesrörelsen och hon föll till slut i konvulsivisk gråt.

Vigert stod alldeles häpen och visste icke hvad han skulle göra. Han hade aldrig sett ett dylikt utbrott af qvinlig förtviflan, och han kände en obehaglig skygghet, som om han stått framför en sinnessjuk. Cecilia grät nu icke längre; torra, tårlösa snyftningar bröto fram ur hennes strupe

och händer och armar skälfdes af nervryckningar. Hon tycktes vara alldeles förbi; Vigert såg hur hennes ansigte bleknade mellan de mörkröda, svullna fläckar, som blossade derpå.

Han gaf henne vatten att dricka, besvor henne att vara lugn, såg sig omkring i rummet, liksom sökte han efter hjälp någonstädes, tog henne slutligen under armarne, lade henne upp i soffan och bad henne försöka sofva.

Cecilia gjorde ej motstånd och svarade ingenting. Denna dags sinnesrörelser hade alldeles krossat henne. Hon kände en dof mattighet genom hela kroppen, föremålen i rummet öfverdrogos som af en svart slöja, och ett häftigt äckel steg henne uppåt halsen. Hon undrade om det var döden, som kom och befriade henne; en slapp lojhet genomilade henne, och på samma gång kände hon en så besynnerlig, feg rädsla, som henne själf omedvetet piggade upp och tvang henne att öfvervinna det hysteriska utbrottet.

Hon tillslöt ögonen och lät Vigert hållas. Han baddade hennes panna med vatten, bredde en schal öfver henne och höll fast hennes handleder, så att hon ej skulle darra.

Ungefär fem minuter stod han så; Cecilia öppnade ej ögonen, skakningarne upphörde, snyftningarne öfvergingo i darrande suckar, de röda svullnaderna i hennes ansigte bleknade, och bröstet började gå i djupa, jemna andetag. Hon somnade så småningom; hennes kraftiga natur sökte i sömnens hvila återställa den rubbade jernvigten.

Vigert släpte hennes handleder, men han kom sig icke för att lemna henne. Han stod bredvid soffan, och vid skenet från den lilla lampan såg han hur hennes ansigte mer och mer bleknade, hur de oroliga linierna deri utjemnades, ända tills hon slutligen fick det barnsligt fridfulla uttryck, sömnen förlänar.

Medan hon sof, blef hennes ansigte ungdomligare och vackrare; kinderna rodnade, munnen öppnades, rund och fyllig, och hon suckade flere gånger, icke häftigt och skälfvande som under intryck af en smärtsam dröm, utan lugnt och belåtet som ett barn suckar. Hennes ena hand hvilade på schalen, som Vigert bredt öfver henne; han hade aldrig sett en så vacker hand, tänkte han, medan han stod der böjd öfver henne, — fin och smal med lätt uppåtböjda fingerspetsar och en rak, ädel linie på yttersidan. Han böjde sig ned och såg hur den smala, hvita handleden mjukt öfvergick i armens fylligare form...

Plötsligen ryckte han till och rätade upp sig; han erfor ett obehag, en känsla af flathet, som då man upptäcker, att man burit sig ogränlaga åt. Hastigt och med en barsk, mekanisk rörelse stoppade han schalen om hennes fötter, flyttade undan lampan och gick med tysta, men beslutsamma steg mot dörren. Men der vände han och kom ånyo fram till soffan...

Han kunde ej taga sina ögon ifrån hennes lilla hand, som hvilade der, späd och hjälplös lik

ett barns. Den väckte så underligt veka tankar hos honom.

»Hvad kan den uträtta i kampen?» tänkte han småleende. »Ingenting — bara bli klöst och klämd — om ingen skyddar och bevarar den...»

Och medan han stod der, försjunken i betraktandet af den slumrande gestalten, som han tyckte i sömnen utandades en varm, qvinlig doft — kom det öfver honom, häftigt och oemotståndligt, som gamla stämningar vakna då man hör musik eller beröres af vissa vällukter, ett poetiskt känslorus, sådant som han icke på flere år känt, som han icke *ville* känna, och som nu upphetsade honom och förvirrade hans tankar. Han började att undra, om hon ändå icke haft rätt i utbrottet af sin förtviflan, — om det icke var sant, att hon blifvit skapad för något annat än att kämpa och knuffa sig fram? Otydliga fantasier om någon som bar henne på sina armar, som skyddade henne för alla stötar utifrån, som kysste hennes hvita hand och omhuldade henne då hon var sjuk, drogo genom hans tankar. Hela denna svärmiska längtan, hvilken utgjorde liksom den hemliga underströmmen i hans natur, svälde nu upp inom honom vid denna oväntade närhet med ett fint, qvinligt väsende.

Slutligen spratt han till och såg sig omkring i rummet, liksom vaknade han ur en dröm.

»Jag tror jag är tokig,» mumlade han, »jag måtte väl inte gå och bli kär heller?...»

Han suckade och smålog, men han dröjde ännu kvar och betraktade henne.

»Stackars barn,» fortsatte han sina tankar, »det gör mig ändå ondt om henne. Hvad hon skall komma att lida... hvad det skall komma många svidande tårar i de der ögonen!... Om föräldrar visste hvad de dra' för en skuld öfver sig... de vårda och kela med barnen, som trädgårdsmästaren med ömtåliga plantor... och när mästaren dör, stänges drifhuset och blommorna kastas ut vind för våg...»

Hans tankar blefvo otydliga och han gled ånyo in i sina drömmar. Cecilias bild, sådan han sett henne ute hos Hedenstams, glad, strålande, i sin eleganta, koketta sommardräkt, uppsteg plötsligen för honom. Han mindes så tydligt det intryck han fått af henne; det var som om hon haft omkring sig ett ljusst, varmt skimmer, hvilket lockade som en vänlig qvällsbrasa eller en lekande solstråle, och på samma gång fans det någonting oförklarligt kallt, någonting fränstötande — litet frost, hvarpå solstrålen lekte, — som ej var honom sympatiskt. Han tyckte mera om henne nu...

Just då han kommit till denna slutsats, knackade det på dörren. Han blef mycket förskräckt; han kände sig som en råtta i en fälla, och hans icke fullt rena samvete gjorde honom barnsligt ängslig. Emellertid knackade det ånyo, dörren halföpnades och fröken Zelows mjuka röst frågade: »får man stiga in?»

Vigert hade aldrig i sitt lif känt sig så tafatt, han visste icke hvad han skulle göra eller säga, han stod orörlig midt på golfvet, vred sin klockkedja och sökte förgäfvos att få tag i en förnuftig mening. Han var icke hemmastadd i dylika situationer och han hade icke spår till verldsvana, han tyckte att allt förstånd plötsligen runnit bort ur hans hjerna och att tungan nekade att uttala de vanligaste ord.

Då fröken Zelow fick se Vigert stå der midt på golfvet som en bedröflig bild af manlig tafatt-het, studsade hon och vidgade ögonen på ett oroväckande sätt. Derefter smålog hon, och lät höra ett långt utdraget »åh»!

»Förlåt mig,» sade hon, då hon tyckte sig ha gjort sitt »åh» nog långt, »jag kommer och stör herrskapet??»

»Nej, inte det minsta,» svarade Vigert och ansträngde sig så ifrigt att se obesvärad ut, att hans klockkedja slutligen brast itu, »fröken Arnell sofver...»

»Och ingeniörn vakar öfver henne?» afbröt fröken Zelow med ett ljuft småleende. »För all del, jag skall inte störa er i denna englabefattning!»

Hon böjde på hufvudet, alltjemt med sitt ljufva småleende, och smög sig genast mot dörren, försigtigt, med tysta steg och fingret på läppen till tecken af tystnad. Men just då hon gick ut, vände hon sig om och gaf Vigert en blick, hvilken han

tyckte smetade öfver honom som en otäck, giftig salfva.

Den stackars Vigert kände sig verkligen illa till mods, då fröken Zelow gått. Han skulle velat springa efter henne och gifva henne ett svar, ett bra och dräpande svar, men han tyckte ännu att det var som ett fullkomligt stillestånd i hans hjerna. Han insåg att han hade komprometterat Cecilia; den unga flickans andetag hördes jemna och sofvande, och han var ensam härinne hos henne. Man kunde omöjligt öfverraskas i en fatalare belägenhet, och han var öfvertygad om att fröken Zelow, ursinnig att ha funnit honom i ett så intimt förhållande till Cecilia, icke skulle spara på välvilliga utläggningar, då hon rapporterade saken för inackorderingarne. Och den stackars flickan, som låg der och sof, omedveten och oskyldig som ett barn till de dumheter han anordnat! Han kände en ängslan i samvetet, som om han stulit blommor från en graf eller i hemlighet läst en annans bref . . .

Emellertid gick han ändå icke sin väg; han promenerade af och an, knäpte med fingrarne, småsvor öfver fröken Zelow och önskade att Cecilia skulle vakna, så att han finge tala med henne.

Slutligen uppfyldes hans önskan, den unga flickan drog en djup suck, öppnade långsamt och motvilligt ögonen och satte sig upp i soffan.

»Jag somnade in,» sade hon med ett matt leende och en nervös, halfqväfd gäspning.

»Ja, och ni har sofvit mycket godt,» svarade Vigert, i det han kom fram till henne. »Ni tyckes vara välsignad med en god sömn?»

»Ja mycket,» svarade Cecilia på samma matta sätt. »Det är alltid så med mig, så snart jag varit djupt förtviflad och upprörd, har jag efteråt fallit i sömn!»

»Det bevisar en frisk och stark natur,» svarade Vigert leende, »ni har någonting mycket normalt och sundt, fröken Cecilia!»

»Ack ja!» suckade hon, »jag kommer nog att hålla ut länge! — Men snälla ingeniörn, har ni vakat öfver min sömn hela tiden? Det var då verkligen en onödig omsorg!»

Hon smålog och gaf honom en vänlig blick; han kände ett styng af förebråelse, men han kom sig icke för att säga något.

Hennes sätt var nu alldeles olika emot innan hon somnade; hon var mild, vemodig, nästan ödmjuk, som om hon ansett sig böra afbedja någon förseelse.

»Ni tycker väl att jag nyss bar mig åt som ett otygladt barn,» sade hon med låg röst, i det hon sakta förde handen af och an öfver soffsitsen och oafbrutet betraktade denna rörelse, »och det gjorde jag nog också! Men jag kan ej säga, hur jag kände det vid tanken på det lif, som väntar mig; jag tror att jag qväfts ifall jag ej fått gråta ut! Jag är så häftig, jag vet det — jag kan aldrig lära mig att taga saker med förståndet, jag tar allt med känslan, därför bli alla nya intryck

så sjudande heta! Men det är bättre nu, — jag tror att jag redan har kämpat igenom det första — och det går väl se'n, tänker jag! Ni skall få se, jag skall försöka att vara modig och stark — och att *arbeta*,» tillade hon och såg upp med samma resignerade, nästan ödmjuka leende.

»Det var rätt, fröken Cecilia!» utropade Vigert glädtigt. »Och tro mig, fröken,» fortfor han och betraktade henne med plirande ögon, »ni skall inte vara ledsen, för det här är ändå nyttigt för er, om det också svider litet! Det är nämligen så, att ni är en diamant, en äkta diamant, som är slipad på alla sidor, utom *en*, och det är den, som just nu håller på att slipas! Och jag föreställer mig, att om diamanten hade känslor, skulle den der processen göra ondt i honom, alldeles som den nu gör i er! Men det är just *den*, som förvandlar honom till en ädel sten, som ger honom sin klarhet, så att han kan återspegla och bryta ljusstrålarnè — d. v. s. *sanningen!* Det der tycker jag var riktigt vackert sagdt, så vackert, att det nästan skulle kunna användas i ett idealistpoem — eller hur, hvad tycker ni?»

»Jo, mycket vackert,» svarade Cecilia skratande. »Men vet ni,» fortfor hon, i det hon reste sig upp, »nu är jag så prosaisk midt i edra högstämnda bilder, att jag känner mig hungrig; — skulle ni vilja säga till fru Örn, att hon är snäll och skiekar in litet mat till mig, jag orkar ej komma ut i salen?»

»Mycket gerna. Det der var förståndigt och rationellt! Godnatt då, fröken Cecilia — jag är borta i qväll, så vi träffas ej vid supén!» —

Han tryckte hennes hand och skyndade mot dörren. Men der stannade han ånyo och vände sig om.

»Hör nu, fröken,» sade han och strök med handen öfver sin haka, — »jag har en liten synd att bekänna och afbedja?»

»Såå? — Och hyad då?»

»Jo, jag satt inne hos er hela tiden, medan ni sof...»

»Nå? ...» utbrast Cecilia skrattande.

»Ja, jag förgick mig icke på minsta sätt emot er, ehuru jag, för att alldeles lätta mitt samvete, också vill bekänna, att jag en lång stund stod och betraktade er lilla hand och tänkte att... att... Men ser ni, det ledsamma var att 'furstinnan' öfverraskade oss... ni förstår... hon kommer nog att sätta ihop vackra historier...»

Cecilia rodnade först och såg betänksamt framför sig. Men så ryckte hon på axlarne och började skratta.

»Nå, än se'n? Låt henne prata... när ens känslor äro så hyperplatoniska som våra...»

Vigert skrattade också och gick sin väg med lättadt samvete, men icke fullt belåten med Cecilias sista ord, hvilka qvarlemnade en obehaglig efterklang i hans öra.

5.

Cecilia tillbragte nu hvarje dag sex å åtta timmar på telefonbyrån, ibland för- ibland eftermiddagarne. Det var ett litet, lågt rum, hvori hon satt, med sex bord, tre vid hvarje sida, placerade så, att flickorna, hvilka skötte dem, vände ryggen åt hvarandra: Sedan hennes första motsträfvighet, som kom henne att anse det omöjligt att sätta sig in i förhållandena, var förbi, lärde hon sig fort att signalera; efter en månads förlopp kunde hon börja tjenstgöra som extra biträde, och då längre fram sjukdomsfall tvingade flera af flickorna att lemna sina platser, hade hon den turen, att inom jemförelsevis kort tid bli tillsatt som ordinarie.

Dagarne förrunno i en fullständig enformighet; tiden gick hastigt som den gör, då den icke lemna några spår efter sig hvarken i vårt yttre eller inre lif, då inga stunder af lycka uppehålla oss och gifva några flyktiga minuter en förvillande tidslängd. Hon gick till och ifrån byrån och ut-

rättade sitt arbete som en maskin; hon tänkte icke på framtiden, hon öfverlemnade sig icke mera åt några oroande, svärmiska fantasier, hon blundade och sträfvade framåt, icke mot ett mål, utan blott emedan det måste så vara. Med den passionerade ifver, som alltid dref på hennes känslor och åsigter, slog hon nu öfver i en rigtning, helt olika den, hvari hon hittills gått; hennes sträfvan blef att vara förständig och nykter — hon trodde sig ha lyckats häri, och hon var stolt öfver att hon haft styrka att bli en annan menniska. Hon märkte icke att hon egentligen var alldeles densamma; att hon frässade på dessa späkningar af själslifvet, liksom en religiös fanatiker finner njutning i att sarga sin kropp.

För öfrigt var hon oftast trött, då hon kom hem ifrån arbetet och hade icke intresse för någonting annat än att äta och sedan få hvila. Och då hon hvilat ut, började hon ånyo att arbeta; hennes lön vid telefon, femtio kronor i månaden, räckte icke en gång att betala inackorderingen, och det lilla hon hade qvar af sitt arf efter modern, var snart slut, hon måste således äfven på annat sätt söka förtjenst. Hon virkade och broderade; Vigert gaf henne ibland renskrifning, och hon satt ofta uppe med detta arbete till tu, tre om nätterna, då slutligen tröttheten kom som en blytyngd öfver hela hennes kropp och kastade henne in i en djup, dödslik sömn, ur hvilken hon om morgnarne knappast kunde vakna.

Agnes skref upprepade gånger och frågade hur hon hade det och bad henne att ej öfveranstränga sig, utan hellre komma öfver till dem, der hon ju visste att hon alltid hade ett hem. Men hon svarade i kraftiga och modiga ordalag, att hon var nöjd med sitt lif, att hon inte tyckte illa om att försörja sig sjelf, att det var *rationelt* att arbeta, men att till sommaren hoppades hon få helse på systemen.

Med familjen Billner umgicks Cecilia icke mera, frun hade fattat en oöfvervinnerlig motvilja för henne och nekade envist att vilja se henne. Så snart grosshandlaren eller Berta, som i och för åtskilliga förtroendens skull önskade träffa Cecilia, föreslog att bjuda henne, fick frun ett utbrott af vrede, eller blef i bästa fall vid dåligt lynne, och för att undvika dylika scener fick det blifva dervid, att Cecilia icke bjöds annat än på juldagsmiddagen tillsammans med de fattiga släktingarne, — en bjudning som Cecilia tvärt afslog.

Det fans dessutom ännu en orsak till brytningen med Billners. Fröken Zelow hade nämligen, som Vigert beräknat, inför inackorderingarne häntydtt på ett ömmare förhållande emellan honom och Cecilia, och fröknarna Klingström, upprörda och lyckliga öfver att ha fått tag i en sådan godbit, skyndade genast till fru Billner och rapporterade saken. Om det nu berodde på fröknarnas eller fru Billners fantasi, alltnog, berättelsen färglades, fru Billner greps af sedlig harm och berättade genast för grosshandlaren, att Cecilia stod i det för-

hållandet till en ung herre, — en obskur person, som hette någonting, som frun inte mindes, — att man träffade honom i hennes rum klockan tolf på natten. Frun ville icke säga mera, — hon bad blott sin man att sjelf göra slutsatser. Grosshandlaren försökte att försvara Cecilia, men då blef frun ond och sade, att om han det gjorde, bevisade han bäst, att han icke hade stränga sedlighetsbegrepp, — hvilket yttrande grosshandlaren fann lämpligast att icke motsäga. Frun höll emellertid icke saken hemlig, utan talade derom vidt och bredt, så att den till och med kom för Edwards öron, och för- anledde ett uppträde mellan bror och syster. I den sinnesstämning, hvori Cecilia nu befann sig, brydde hon sig ej om detta prat; hon tyckte snarare om att trotsa det, att liksom hämnas på det förflutna, som gifvit henne så många löften, som fyllt henne med så många förhoppningar, dem lifvet icke infriat, genom att slå för pannan de åsigter, under hvilka hon fordom var slaf. Hon blef ännu förtroligare med Vigert, hon började tycka att han var den ende som talade sanning, hon tillät honom ofta att sent på qvällarne sitta i sitt rum, och hon skrattade åt fröknarna Klingströms sorgsna blickar och mystiska varningar.

Deremot undvek hon så mycket som möjligt sina forna bekantskaper; hon var ibland bjuden till dem, och alla bådo henne dessutom komma och helsa på när hon ville, men hon hade beständigt något förhinder. Det roade henne icke att vara tillsammans med sina vänner från fordom,

att umgås i de familjer, der hon varit i flydda, »lyckliga dagar». Hon kände sig främmande för dem, de ämnen, om hvilka de talade, de planer de gjorde upp, de betraktelser öfver lifvet de anstälde föreföllo henne så underligt långt borta, så drömligt omöjliga, som om hon lyssnat på sagor från barndomen. Och allt hvad som rörde sig inom henne, de nya tankar hvilka jäste i hennes själ och hvilka hon ibland vågade högt uttala, väckte blott ett förvånadt ogillande, varningar att för himlens skull icke låta gripa sig af »nutidens anda», och på hennes rygg medlidsamma utgjutelser öfver att motgången icke verkat fördelaktigt på henne. Och hennes vänner hade på sätt och vis rätt i detta sista påstående: hon var till sitt yttre mindre sympatisk än fordom, det hade kommit något skyggt, inbundet öfver henne, ett begär att få vara för sig sjelf och slippa undan människor, och denna skygghet, som skulle gjort en vek natur mild och sorgsen, gaf i stället åt hela hennes person en pregel af sträf stolthet. De band af sympati, med hvilka hon varit fäst vid sina vänner, brusto sönder i den egoistiska känsla af lidande som fylde henne; därför att hon sjelf blifvit förändrad, trodde hon att alla andra blifvit det, därför att hon sjelf var likgiltig för allt och alla, inbillade hon sig att andra voro likgiltiga för henne; i den minsta försumlighet, i ett tanklöst ord såg hon en dödlig förolämpning, och drog sig oåterkalleligt och med en bitter njutning tillbaka inom sig sjelf. Hennes rörliga fantasi, som alltid

kom henne att förlora tingens och förhållandenas verkliga konturer, drog en för henne själf oupphörligt synlig gränslinie mellan förr och nu; hon tyckte att hon blifvit en annan människa. sedan hon kommit i en tarflig inackordering och börjat arbeta på ett offentligt ställe, att hon tillhörde en annan klass, ett annat slag af människor. Den ädla stolthet, som fylde hennes känsla och förstånd, och som kom henne att hellre välja fattigdom och arbete än en förblommerad äktenskapslögn, förmådde icke genomtränga hennes fantasi; i den dukade hon under och blef liten och förkrympt under trycket af sina häftigt uppretade och sedan af försakelse och fattigdom lika häftigt våldförda njutningsbegär.

Men allt som tiden gick och hon och hennes sjäslif hann lugna sig från det första upproret, blef denna sinnesstämning förädlad och luttrad. Känslan af lidande, som hon hittills koncentrerat kring sig själf, bredde så småningom ut sig öfver menskligheten, kom henne att se hur andra ledo, försakade och sträfvade, och dämpade derigenom den föreställning om en personlig oförrätt, som hittills hållit henne fången. Hennes blick blef friare, det kom öfver henne någonting mildt försonande, ett begär att hjälpa och lindra, en känsla af brödraskap med menskligheten, med alla som lida, — och dessa känslor fingo så småningom samma lidelsefulla välde öfver hennes sjäslif, som förut hennes begär att slippa ifrån människor, för att blott få öfverlemna sig åt sin egen sorg.

En bestämd lifsåskådning, en klar, praktisk idé lyckades hon dock icke gripa; som vanligt då någonting besjälade henne, bröto dessa nya intryck ut i en känslöström, hvilken denna gång fick karakteren af ett gränslöst medlidande med alla olyckliga, alla fattiga och förtryckta. Lifvets orättvisor blefvo den ständiga refrängen i hennes samtal och tankar; begäret att hjälpa och lindra, den pathos som fylde henne. Allt som fordom roat henne, musik, skön konst, litteratur, skydde hon numera som någonting farligt och otillåtet, som tanklösa njutningar, mot hvilka det menckliga eländet på ett vidrigt sätt skorrade. Hon njöt af att uppleta sorg, förtryck och orättvisor; hennes öra blef lika känsligt därför, som en nervsjuk för det obetydligaste ljud.

Vigert var hennes förtrogne under denna tid; med honom hade hon långa samtal och diskussioner, men nu var det han som fick hålla tillbaka hennes pessimistiska, menniskofiendtliga utfall.

»Ni är då den allra mest qvinligt-qvinliga qvinna jag någonsin sett!» kunde han slutligen utropa. »Vet ni hur ni gör, då ni skall gå framåt till ett visst mål? Jo, ni tar aldrig raka vägen, ni går inte en gång i något så när rimliga bugter och krökningar, utan ni kastar er alldeles åt sidan långt ur spåret, och när ni så märker att ni har kommit för långt, springer ni lika häftigt öfver åt andra sidan — och så håller ni er kvar der en stund — och så öfver igen — — och så krånglar ni er vägen fram, inte rakt och gent, som förnuftigt

folk gör — utan på den vildaste zigzag-linie af känslotrömmar och fantasier och — — Gud vet hvad! Tag nu förnuft, kära, lilla fröken, — förr i verlden tyckte ni att det fans så mycket skönt och härligt på jorden och ni sjöd och gnistrade af vrede mot nutidens författare — — nu är ni alldeles för mycket öfver på andra sidan och snurrar rundt i en yra af pessimism . . . »

»Nej!» ropade Cecilia lidelsefullt, »jag har inte orätt, jag vet det, jag vet att jag förr var blind och att mina ögon nu först ha blifvit öppnade! Menniskorna ha inte känsla för sina likar, det är egoismen som styr alla, alla . . . och det är därför det aldrig, aldrig kan bli bättre . . . Vet ni hvad jag hörde i dag? . . . »

Och så kom det en berättelse om en fattig sömmerska, som hade ett barn att försörja och bara 50 öre om dagen i lön, eller en arbetarefamilj, som torkade ut fuktiga rum i de nya husen, eller en ung, »bättre» flicka, som förgäfves sökte arbete.

»Nå, än se'n,» svarade Vigert, »det der är väl ingenting nytt, det är väl inte värdt att larma så mycket öfver! Menskligheten arbetar sedan århundraden på att utveckla sig, att göra sig lös ur förtryckets fjettrar, att skrapa af sig gammalt mögel af samhällslögner, och om det än går långsamt, skall jag säga er att den ändå har gått framåt, och det ganska ordentligt ändå . . . Men ni skall aldrig inbilla er att några reformer ske med ett slag, att man kan se hur stygga och elaka men-

niskor förvandlas till goda och snälla — — det behöfs århundraden för att stöpa om ett visst sedligt medvetande — men det går ändå, så ni behöfver inte vara så bekymrad!»

»Nej, det går icke!» utropade Cecilia energiskt. »Äfven om jag tänkte mig den värsta nöden afhjelpat — hur många fins det ej, ja, de flesta, för hvilka lifvet icke är annat än ett ständigt arbete, en lång trældom, utan ett spår af njutning... Åh, det är upprörande att tänka!... Då jag gick hem i dag stannade jag ett ögonblick framför ett hus, som håller på att byggas... jag såg huru arbetarne stodo der och sträfvade... de drogo upp tunga, tunga stenar, och under tiden sjöngo de... deras sång ljud så djupt vemodig... de sjöngo i moll, som jag har märkt att arbetarne alltid göra... jag tyckte mig deri höra återljudet af den första förbannelsen öfver människan: 'du skall äta ditt bröd i ditt anletes svett'... Tror ni att de äro lyckliga... tror ni inte att de känna lifvet som en dof, förlamande tyngd? Är det icke be-tecknande kanske, att deras sång alltid går i moll?»

Cecilia talade med ifrig, högstämd pathos, men Vigert svarade henne blott med ett skratt.

»Nej, hör nu, fröken lilla!» utropade han, »nu blir ni för mycket sentimental! Vet ni hvad en murare nu för tiden kan ha i lön? Ända till tio kronor om dagen, om lyckan är god och han är en duktig karl, nämligen. Var ni öfvertygad om, att en nykter och ordentlig murare är en ganska

lycklig person, — han har merendels god helsa, — äter godt, sofver godt och mår godt, alldeles som skåningen, — bry er därför inte om att anställa några musikaliskt-romantiskt-bibliska betraktelser öfver hans små prestationer i sångväg — — en annan gång, när han får ut sin lön och beger sig hem med några hundra kronor i fickan, sjunger han nog i dur, det kan ni lita på!»

Men Vigerts ord verkade sällan på Cecilia.

»Jag vet ändå att jag har rätt,» brukade hon säga, »jag känner det!»

»Det göra alla fruntimmer,» svarade Vigert skrattande, »om man ger dem aldrig så många förnuftsskäl, och om de än med sitt förstånd skulle gilla dem, så sluta de ändå alltid ett räsonnement med att de påstå sig känna att de ha rätt!» —

Så länge vintern varade, led Cecilias helsa ej af det sträfsamma arbetet, men då våren kom började hon, liksom de flesta af telefonisterna, att blifva klen och nervös. Sinnesstämningen uppe på byrån blef för hvarje dag ojemnare, allt som luften i det lilla rummet blef qvafvare. Vissa stunder, då telefoneringen var liflig och solen obarmhertigt gassade mot rutorna, hade flickorna svårt att hålla lynnet uppe; stickord kastades om hvarandra, ett betydelselöst yttrande kunde gifva anledning till långa tvister eller obefogadt förtviflade tårar. Och dessemellan hördes oafbruten klagan öfver för mycket arbete och öfver den »usla» aflöningen.

En förmiddag, då aprilolen lyste klar, och dess strålar stilla och leende gled oöfver de små brända fönsterrutorna, bakom hvilka så många ungdomliga gestalter med trötta, surmulna ansigten sutto böjda öfver arbetet, kom en ny »extra» dit upp, för att instrueras i telefoneringen. Dessa instruktionsstimmar utgjorde flickornas förskräckelse; trötta som de redan voro, hade de sällan tålmod med nykomlingar, hvilka alltid föreföllo dem dumma och trögtänkta. Och i dag var det mer än vanligt svårt att beherska sig; det var en hetta, ett qualm i rummet som döfvade tankarne, abonnenterna ropade och skreko »som om elden stått i knutarne», två af flickorna tvistade högljudt om en signal, som blifvit origtigt gifven och för hvilket misstag de begge två beskyldde hvarandra, — så att, då den stackars extra telefonisten kom, var det i rummet ett surr, ett stim af röster, hvilka, ackompanjerade af det oafbrutna, glappande ljudet af klaffarne, ropade om hvarandra, — som gjorde henne alldeles yr i hufvudet.

Ingen tycktes heller lägga märke till den nykomna; några gånge henne en hastig, forskande blick, men sågo sedan bort, och under en lång stund fick hon stå der tafatt och förläget småleende, tills hon slutligen blef tillsagd att sätta sig bredvid en flicka, af hvilken hon skulle lära signaleringen, och som härunder regelbundet drog en djup suck för hvarje instruktion hon meddelade.

Då Cecilia kom upp på byrån och fick se den nykomna, frapperades hon genast af hennes utom-

ordentliga likhet med Agnes, — Agnes sådan hon var för tio år sedan, ung och vacker. Hennes hjerta skälfde till och hon kunde ej taga sina ögon från den unga flickan.

Hon var till och med vackrare än Agnes, tyckte Cecilia, — hon hade formfulländadt sköna drag, en låg, rak panna och en liten mun, skuren i de ädlaste linier. Håret var blondt, lockigt och med en stark, silfveraktig glans. Och hvilket tju-sande, barnsligt och hjälplöst uttryck i de stora, blåsipplika ögonen! Hon var närsynt och hade svårt att se numren och klaffarne; detta gjorde henne ännu försagdare, hennes hand darrade och öfver ansigtet flög ibland ett nervöst småleende, med hvilket hon sökte dölja den förlägenhet och den hemliga ängslan att synas dum, som marterade henne.

Cecilia kände ett begär att springa fram, taga henne på sina armar och bära henne långt bort härifrån. Någonting af en mans beskyddande ömhet kom hennes hjerta att svälla; hon kände plötsligen sig sjelf så stark, hon tyckte att hon skulle kunna uträtta dubbelt så mycket arbete, att hon skulle kunna lida och uppoffra sig utan klagan, om hon derigenom blott räddade denna lilla veka varelse från den slaftjenst, som skulle suga ut hennes ungdomskraft och fräta på hennes skönhet.

Så snart tillfälle yppade sig, frågade hon en af flickorna hvem den nykomna var, och fick då veta att hon hette Gerda Erdman, att hon var dotter till en före detta bruksegare, som af hela

sin egendom icke hade qvar annat än titeln, och att föräldrarna, hvilka nyligen flyttat upp till Stockholm, voro »rysligt» fattiga.

Under en rast på förmiddagen, gick hon fram till Gerda, för hvilken en af flickorna presenterade henne. Hon talade vänligt och ifrigt och med en blandning af beskyddareton och återhållen förtjusning, som kom henne själf att småle. Hon berättade genast att fröken Erdman var så lik hennes syster, att hennes blickar liksom magnetiskt dragits till henne, — hon frågade om hon inte tyckte det var mycket varmt i rummet och om det inte var svårt och tråkigt att lära sig signalerna.

Den tilltalade svarade fåordigt; hon tycktes helt och hållet beherskas af sin oöfyrvinnerliga blyghet. Hennes genomskinliga hy var rödfläckig kring tinningarna, der de blå ådrorna svälde, rösten lät osäker och hon hade svårt att finna orden, då hon måste göra en fråga. Till slut kunde hennes nerver ej längre hålla ut, själfbeherskningen svek henne och hon brast i gråt.

Flickorna voro ej i sinnesstämning att hysa något varmare deltagande; på samma gång de tyckte synd om Gerda och försökte trösta henne, undrade de inom sig om hon visste hur tröttande dylika sentimentala scener äro för dem, som redan känna sig utpinade. Litet hvar fick minsann lägga band på sig!

Då arbetet var slut och Gerda skulle gå, försökte hon att krya upp sig och skämta öfver sin

»pjåskighet», men det ville heller icke lyckas; hennes skämt blef så onaturligt och tvunget, att hon sjelf blygdes deröfver.

Cecilia kunde under återstoden af dagen icke tänka på annat än Gerda. Hon hade gripits af denna svärmiska, i erotik skiftande vänskap, som så ofta insmyger sig i qvinnohjertat, då det medvetet eller omedvetet törstar efter kärlek och är dömdt att försaka. Och i denna kärlek blandade sig ett outsägligt deltagande, en brinnande önskan att hjälpa och rädda. Hon tänkte icke mera på sina egna lidanden; hela hennes sjäslif kastade sig öfver denna nya bild, och den underbara förmåga att glömma sig sjelf, som åtföljer en stark känsla, fylde henne med en hemlig lycka.

Hon drömde om Gerda hela natten — Gerda och Agnes, hvilkas bilder liksom sammanflöto för henne, och hennes första känsla vid uppvaknandet var en orolig längtan att återse den unga flickan.

Då hon kom upp på byrån, märkte hon med en liten blygsel öfver sig sjelf, att hon nästan var upprörd vid tanken på att ånyo få se detta ansigte, som så upptog hennes tankar.

Hon fick emellertid vänta, ty Gerda var ännu ej kommen, och ett par timmar förgingo, under hvilka Cecilia förgäfves hoppades och undrade.

Slutligen kom fram på förmiddagen ett blekt, medelålders fruntimmer — att döma af likheten med Gerda, hennes mor — och sade, på samma blyga sätt som dottern, att denna var sjuk och

derför ej kunde komma, men att hon hoppades det ej skulle vålla någon ledsamhet.

Cecilia frågade ifrigt på hvad sätt Gerda var sjuk, och hon skulle äfven gerna velat be att få göra henne ett besök, men hon vågade ej, af fruktan att det kunde förefalla påfluget, då hon ju icke var annat än en främling för den unga flickan.

Men då Gerda icke heller följande dag kom på byrån, förmådde Cecilia ej längre motstå sin längtan, utan gick på eftermiddagen för att, efter den adress hon fått af flickorna, söka upp henne.

Herrskapet Erdman bodde långt bort i ett gammalt, förfallet hus på Kaptensgatan. En stor inkörsport förde till gården, som var stenlagd och öfvervuxen med ogräs. Till venster på gården låg en smedja, från hvilken hammarslagen hördes ut på gatan, och hela denna sida var svart och nedrökt. Cecilia hade svårt att hitta; der fans tre olika uppgångar, och hon fick försöka dem alla tre, trefva sig uppför nötta trappor och knacka på smala dörrar, hvilka, då de öppnades, antingen visade en mörk tambur eller ett smutsigt kök. Ingen tycktes ha reda på herrskapet Erdman; en piga, som stod och diskade, skrek att de bodde i venstra uppgången och när Cecilia kom dit, upplystes hon om att de bodde i högra. Hon försökte ännu en gång der, gick så högt upp hon kunde komma och knackade på.

Dörren öppnades genast af en medelålders herre i nattrock af tvifvelaktig snygghet, utan manchetter och krage och med en halsduk vårdslöst

knuten kring halsen. Han bugade sig artigt och betraktade Cecilia med ett förbindligt småleende.

Cecilia frågade om brukspatron Erdman bodde här, och då denna fråga besvarades med en ny bugning och ett ännu förbindligare leende, upplyste Cecilia vidare, att hon var kamrat till fröken Erdman, att hon kom för att höra hur denna mådde, och att hon, om möjligt, gerna ville träffa henne.

Brukspatron, ty det var han, bad henne nu ifrigt att stiga in, presenterade sig sjelf och undrade med hvem han hade nöjet tala? Då Cecilia upplyst honom derom, blef han ännu ridderligare, makade undan en mängd tidningar och skröp, som låg kringströdt i soffan, tvang Cecilia att sätta sig, och pratade under tiden oafbrutet, berättade historier om sig och sin familj, talade om hvilken ovanlig tur Gerda haft, att genast vid första försöket att skaffa sig något lämpligt arbete få denna lättskötta och angenäma telefонтjenst, med sin lilla nätta inkomst månadligen! »Det var minsann icke alla, som hade en sådan tur!» tillade han med ett deltagande leende för alla dem, hvilka ej hade hans och hans dotters framgång i lifvet.

I det samma öppnades dörren till rummet bredvid och fru Erdman kom in.

Brukspatron rusade genast upp och presenterade högtidligt fröken Arnell, satte fram en stol åt sin hustru och klappade henne på axeln.

Fru Erdman sade ingenting; hon helsade tyst, såg ett ögonblick på brukspatron och derefter på Cecilia med ett melankoliskt, afbedjande leende,

liksom hade hon velat be om ursäkt för sin man, och väntade tåligt tills denne talat slut.

Då detta inträffade, tackade hon Cecilia, på samma vemodiga, afbedjande sätt, för att hon kommit hit, sade att Gerda i dag var bättre och att hon gerna ville träffa fröken Arnell.

Cecilia reste sig genast upp, hvarefter frun förde sin gäst in i det andra rummet, hennes och dotterns sängkammare. Detta rum var ännu mindre och mörkare än det yttre, men i motsats till dess obestämda, slarfviga blandning af skrifrum, sofrum, sal och salong, såg härinne, trots enkelheten, treffligt och ordentligt ut.

På soffan låg Gerda med en schal öfver fötterna och det ljusa håret i två flätor, lindade kring halsen och hopknutna fram. Hon var vit och genomskinlig som marmor på kinder och panna, men då hon fick se Cecilia, fick hon litet färg och satte sig upp.

Cecilia hade med sig en bukett rosor, som hon gaf den unga flickan, sedan de helsat på hvarandra. Gerda grep ifrigt efter blommorna, borrhade ned ansigtet i dem och andades djupt och ifrigt. Rodnaden kom ånyo öfver hennes kinder, försvann och dök upp igen, på ett nervöst, sjukligt sätt.

»O, så skönt! tack, snälla fröken!» sade hon slutligen förläget.

»Är fröken bättre i dag?» frågade Cecilia vänligt.

»Ja, tack, mycket — jag har bara litet ondt i hufvudet.»

»Hon har en så förfärlig hufvudvärk,» klagade fru Erdman, »hon har fått den allt sedan vi i våras flyttade till Stockholm. Hon tål inte vid stadsluften,» tillade hon suckande.

»Åhjo, mamma, det gör jag visst!» inföll Gerda ifrigt. »Men man måste vänja sig... jag är bara så rädd, att jag inte ska' få bli kvar på telefon, om jag krånglar så här!»

»Det skall ni inte oroa er öfver — tänk inte alls derpå! Hvila er nu bara och sköt er, så blir ni snart frisk,» sade Cecilia och tryckte uppmuntrande den lilla handen, som lekte med rosorna.

»Ja, i morgon hoppas jag nog kunna komma upp på byrån! Jag tycker allt att jag är mycket bättre i qväll,» tillade hon, men sjönk i detsamma ned mot kudden, liksom hade en häftigt påkommande mattighet motsagt detta påstående.

Cecilia såg att Gerda tröttades af samtalet och tog därför afsked. Hon kunde ej motstå frestelsen, att då hon gick kyssa den unga flickans kind, fast hon kände att både hon och Gerda rodnade häröfver.

»Hon kommer att dö,» hviskade fru Erdman hastigt, då de gingo ut, »jag vet det, hon tvinar bort, alldeles som en blomma, som man ryckt upp och som inte kan slå rot på ett nytt ställe.»

Cecilia ville göra frågor och fortsätta samtalet, men så snart de kommo ut i salen, blef fru Erdman tyst och skakade blott på hufvudet med sitt underliga, stereotypa småleende.

Herrn hade passat på att göra toalett medan Cecilia var derinne, och han uppenbarade sig nu i halsduk, en liten linnerock, håret kammadt och händerna tvättade, hvilket förut ej var fallet.

»Nå, hvad säger fröken om vår lilla skatt?» frågade han fryntligt och gnuggade händerna. »Är hon inte så, att föräldrar kunna vara stolta öfver henne? Ack det barnet, det barnet!» fortsatte han och blinkade för att hålla tillbaka tårarne, »vilka omsorger, hvilken oro man haft för henne! Fin och ömtålig som en blomma, har man, allt ifrån hennes barndom fått egna henne den ömmaste vård, både till kropp och själ...»

På detta sätt fortsatte han att tala en lång stund, ända tills Cecilia, som förgäfves väntade att bli ensam med fru Erdman, steg upp och tog afsked. Brukspatron följde henne genom tamburen ut i förstugan, der han, medan hon gick ned för trappan, stod på öfversta steget och bugade sig, leende och vinkande med handen.

Följande dag kom Gerda upp på byrån och fortsatte sitt arbete. Men hufvudvärken hade ej gifvit med sig; ibland rodnade hon häftigt och förde händerna kring pannan, och derefter bleknade hon så djupt, att det var som om allt blod runnit bort. Det lilla hon lärt sista gången var alldeles glömdt, och de värkande tinningarne och den odrägliga hettan öfver hjessan, som oupphörligt ökades af värmen i rummet, bidrogo ej att göra hennes uppfattning snabbare. Då hon slutat sitt arbete var hon också så förbi, att om

Cecilia ej tagit hand om henne och hjälpt henne hem, skulle hon ha svimmat på vägen. Emellertid kom hon nu under en månads tid hvarje dag på telefonbyrån och försökte att sätta sig in i sitt arbete, — trots hufvudvärken, som, mer och mindre svår, nästan oupphörligt plågade henne.

I början af juni fick Cecilia tre veckors ledighet, hvilken hon använde till att fara och helsa på Agnes och i ro hvila ut der.

Då hon kom hem från denna lilla utflykt kände hon sig både till kropp och själ uppfriskad, och på samma gång hon fasade för det nervpinande arbetet på telefonbyrån, erfor hon i fantasien ett slags trotsigt välbehag vid tanken, att ånyo börja brottas med lifvet.

Men verkligheten tog bort hvarje känsla af »välbehag» ur hennes lif. De långa, gassiga somrardagarne, under hvilka hon släpade sig längs husraderna, som brände af solstrålarne, medan de qvafva, osunda ångor, sommarhettan rifver upp från torg och rännstenar, slogo henne i näsan och förorsakade henne en qväljande rysning; det låga rummet, i hvilket hon satt på telefonbyrån, der värmen sved i ögonen, brände i halsen och lade sig som tunga blyklumpar öfver hjessan; fru Örns lilla våning med de små mörka rummen inåt gården, hvilka i sommarens solglans sågo ut som någonting nedsolkadt, malätet, — allt verkade likt rost på hennes sinne, frätte sönder spänstigheten, nedtryckte henne tum för tum, ända tills hon tyckte att hon halft domnad låg hopsjunknen i en un-

derlig sammansättning af vantrefnad, lojhet, missnöje, — ur hvilken hon aldrig skulle kunna komma upp.

Hos fru Örn var det tyst och tråkigt. Den beskedliga frun, som under sommaren mist flere af sina inackorderingar och därför var mindre än vanligt upptagen, satt halfva förmiddagen på Klara kyrkogård och virkade ett oändligt sängtäcke, och om eftermiddagen for hon ibland med sin son, sättaren på centraltryckeriet, ut till Djurgården och åt apelsiner och bakelser i en backe, gick en gång på cirkus och en gång på Hasselbacken.

Fröken Zelow var den enda, som oafbrutet tillbragte sommaren hos fru Örn. Då Cecilia kom hem, var fröken Zelow sjuk, hon syntes aldrig vid måltiderna, utan tillbragte nästan hela dagarne i sitt rum, der hon låg på soffan och halfslumrade i sommarhettan. Ibland om aftnarne satt hon en stund vid förmaksfönstret, som vanligt insvept i en spetschal och med ett obeskrifligt tungsint och sjukligt utseende. Hon blandade sig sällan i samtalet, satt hela tiden och stirrade på den bit af himmelen som framskymtade mellan husraderna, och om hon någon gång sade ett par ord, åtföljdes de af en djup suck och en vemodig blick på Cecilia, liksom hade hon frågat, om denna ej ansåg sig böra ha medlidande med henne.

En dag fick Cecilia af jungfrun en biljett, hvori fröken Zelow bad henne om ett besök i sitt rum. Cecilia uppfylde genast denna önskan, och då hon kom dit fann hon fröken Zelow liggande på

soffan, klädd i en hvit morgonrock och det mörka håret utslaget deröfver. Hon var mycket blek, ögonen glänste som vanligt, blanka och sömniga, och öfver läpparne låg ett underligt, stelnadt leende, som icke ens försvann när tårarne började tillra utför hennes kinder. Luften i rummet, fylld af patchouli, puderdoft och obestämda medikamentångor, var så het att Cecilia nästan kände sig qväfd, men fröken Zelow tycktes ändå frysa, att döma af den tjocka schal hon hade lagt öfver sig.

Cecilia frågade vänligt hvad hon önskade, men det dröjde en lång stund, innan fröken Zelow svarade annat än med suckar, den ena djupare än den andra. Slutligen tog hon ett paket, som låg bredvid henne, lemnade Cecilia det och besvor henne, att när hon — fröken Zelow — var död, på ett eller annat sätt försöka få det öfverlemnadt till en ung teknolog, en herre som i våras var inackorderad hos fru Örn. Det innehöll förklaringar öfver hvad som kunde förefalla honom obegripligt, fröken Zelows sätt emot honom samt, — tillade hon med en suck, som hotade att aldrig taga slut — ett litet minne af henne, hvilket kanske skulle trösta honom.

Cecilia svarade att hon gerna ville göra fröken Zelow till viljes, hon visste bara inte hur hon skulle få reda på den unge teknologen; men då svarade fröken Zelow, att hon aldrig skulle få ro i grafven, om hennes önskan ej blefve uppfylld, hvarför Cecilia lofvade att göra hvad hon kunde.

Och nu följde en rad af förtroenden, berättelser om missförstånd, om mystiska, oförklarliga hinder, som åtskilde de begge älskande, om de besynnerligaste förvecklingar med blickar och rörelser, om blyghet å hans sida, stolthet å hennes, om hämndbegär, trots och svartsjuka, etc., allt förhållanden, om hvilka den unge mannen i sjelfva verket icke hade någon aning, men för hvilka fröken Zelow i de minsta detaljer kunde göra reda. Af berättelsen framgick, att teknologen var vansinnigt förälskad i fröken Zelow, att hon å sin sida äfven besvarade hans kärlek, men att ett oblidt öde, i form af missförstådda blickar, skilt dem åt.

Cecilia lyssnade på dessa berättelser med det intresse, den blandning af antipati och välbehag, som fröken Zelow alltid uppväckte hos henne; och hon trodde på sanningen af dem, så länge den entoniga, sjungande rösten ljud i hennes öra, men så snart hon kom för sig sjelf skrattade hon åt alltsammans. —

All den vantrefnad Cecilia kände under denna tid, den både själens och kroppens trötthet som hemsökte henne, utplånades emellertid af en ny oro, som inom kort helt och hållet upptog henne. Hon hade gladt sig så mycket åt att ånyo få träffa Gerda, åt att, då hon var skild från Agnes, kunna påminna sig henne genom den unga flickans vackra ansigte, — men då hon nu fick se henne, var Gerda efter dessa tre veckors förlopp så förändrad, blek, afmagrad och med ett ansträngdt, oroligt uttryck i ögonen, att Cecilia knappast kunde åter-

hålla ett utrop af smärtsam förvåning. Hon insåg genast att Gerda var fullkomligt olämplig att sköta en telefonbefattning, och att det skulle bli hennes död om hon finge fortsätta dermed. Men å andra sidan var det omöjligt att taga henne derifrån; Gerda hade under de andra telefonisternas ferier blifvit ordinarie tjenstgörande och hennes lön var nästan det enda familjen Erdman hade att lefva på.

Af fru Erdman, med hvilken Cecilia ofta talade om Gerda, fick hon en noggrann beskrifning på familjens sorgliga förhållanden. För ungefär tio år sedan voro de egare af ett stort bruk i Vestmanland, men ogynsamma konjunkturer och dålig skötsel bragte dem slutligen derhän, att de, för att rädda sig från fullständig ruin, måste sälja egendomen. Nu flyttade de till Vermland, till en gård, hvilken brukspatronen fick öfvertaga för en obetydlig lösesumma och låta skulderna qvarstå som inteckningar. Här gick det lika illa; brukspatron anlade nya vägar, bygde broar och högg ned träen, var glad och förhoppningsfull, ända tills gården en vacker dag måste säljas på konkursauktion. Sedan arrenderade de ett ställe några mil söder om Stockholm, men som arrendesumman för hvarje år mer och mer öfversteg gårdens afkastning, måste de lemna äfven detta hem, hvar efter de begåfvo sig till Stockholm, herrn i en obestämmd, men glad förhoppning att få någon »plats». Hur eller hvar han skulle få den, derom hade han ingen föreställning; han såg blott en »plats» sväfva

framför sig, och denna fantasibild gjorde honom glad och upprymd, då han talade om framtiden.

Hon berättade äfven hur svårt de haft det sedan de i början af april kommo till staden, hur de fått springa efter bostad, innan de slutligen funnit de här små rummen, hur de ibland varit så utan penningar, att de ej kunnat köpa en matbit utan måst stilla sin hunger genom att suga på sockerbitar, hur hennes man gått från bank till bank, från kontor till kontor, på renskrifningsbyrån, till jernvägsstyrelsen, öfverallt — för att skaffa sig den der »platsen», och hur han alltid misslyckats och ändå alltid varit glad och förhoppningsfull, alltid öfvertygad att människor skulle göra något »särskildt» för honom. Det enda arbete han hittills lyckats skaffa sig, var emellertid blott litet renskrifning, som betalades med trettiofem öre arket.

»Men hvad bryr jag mig om hur vi ha det för hans och min skull?» utropade fru Erdman med sitt bittra leende, »men Gerda — Gerda, hon kommer att dö, jag vet det . . . jag vet det . . .»

Och så berättade hon med af ifver darrande röst hur den unga flickan vantrifdes i staden, hur hon längtade bort derifrån. Hon var ett landtbarn, en liten killing som skalade kring berg och backar, en elfva som drömde ute i skogen och plockade blommor och älskade naturen, som hade den varit hennes lekkamrat och vän. Och nu, och nu . . . hon klagade aldrig, *aldrig*, men modern såg hur hon trånade bort. Hon hade flere gånger sett ett uttryck i hennes ögon, som

gjorde henne hjerteskrämd; det var någonting öfverjordiskt deri, det upprörde henne som om... hon visste icke hvad... det var en så underlig längtan... ja, hon kunde icke säga hur... men hon tänkte sig, att hemsjuka döende blickade så der...

»O, ni skulle ha sett henne, då vi kommo hit!» fortfor hon ifrigt. »Ni tycker att hon är vacker *nu*, men det är ingenting emot då! . Nu är hon snart förbi. — Då var hon som en ros, en sådan der fin ljusskär ros... och vet ni, vi kunde inte gå på gatorna, utan att hvarenda herre vände sig om och stirrade efter henne... Ack, min flicka skulle ha varit en prinsessa... för så såg hon ut och så höll hon sitt hufvud... *då*... Se'n har hon oupphörligt tacklat af, och nu sedan hon börjat på telefon, tycker jag det är som en blomma, hvars stjelm är knäckt och som fäller sina blad, det ena efter det andra... Hon tränar efter naturen, efter ängar och skogar och fogelsång och sommarqvällar och hon kommer att dö, jag vet det... jag vet det...»

»Nå, men tror ni det skulle vara bra för henne, om hon finge komma litet på landet nu?» frågade Cecilia efter en stunds tystnad.

»Visst, visst!» ropade frun utom sig, »finge hon bara andas litet landluft, bara hemta sig aldrig så litet, bara komma bort några dagar... jag såg väl, vi voro utåt Nacka i söndags, hon var som en annan människa... hon lefde upp... hon fick färg... hennes ögon glänste... hon plockade

blommor och bär ... »Mamma, mamma!» ropade hon ... »hvad skogen är skön ... blommorna, himlen» ... ack, min tös, min tös ... hur skall jag få dig fri igen ... o, dessa pengar, dessa eländiga pengar ... Ser fröken, hon hade häromdagen bref från en af sina små vänner nere på Skällsvik ... hon bad henne komma och helsa på och bo hos henne ... ack, det var hjertslitande att säga nej ... hon klagade inte, hon *kan* inte klaga, ... men hennes vackra ögon klagade ... så der underligt, bundet, som djurögon klaga ... har ni sett det? ... Ja, ni är inte landtbo, så ni vet inte ... men det är så eget hvad djuren ha för uttryck ... det är alldeles, som om de förebrådde en något ... utan ord ... så der kan Gerda också se ut ...»

På detta sätt fick Cecilia en inblick i familjens sorgliga förhållanden. Så snart brukspatronen var närvarande, sade frun icke ett ord, men då hon och Cecilia, som ofta kom och helsade på i de små rummen vid Kaptensgatan, voro ensamma, blef hon alltid mycket förtrolig. Hon tycktes hysa stor beundran för Cecilia, och det låg ibland i hennes blick en tvekande fråga, liksom hade hon undrat om fröken Arnell ej på något sätt kunde hjälpa henne.

En afton, några dagar efter detta samtal, kom Cecilia hem till Erdmans, och sedan hon brådskande helsat på dem, berättade hon ifrigt, att hon varit uppe hos direktören för telefonbolaget, och att hon af denne utverkat att Gerda skulle få tre veckors ledighet att fara ned till sin väninna,

utan att därför behöfva gå miste om sin lön; men hon skulle bege sig af redan i morgon bittida, ty det var ingen tid att förlora.

Nu blef det ett jubel och tacksamhetsutbrott som aldrig ville taga slut. Gerda kunde som vanligt icke uttrycka sina känslor i ord, hon kramade blott Cecilias hand och såg på henne med tårade ögon; äfven frun var mera tyst i sin tacksamhet, men herrn uttryckte den desto värtaligare, liknade Cecilia vid ett skyddshelgon, med flere poetiska och träffande bilder. Ingen af dem misstänkte ett ögonblick att Cecilias meddelande om den ledighet, som beviljats Gerda, icke öfverensstämde med verkliga förhållandet; ingen af dem märkte hur hon rodnade och hur brådskande hon talade, — de voro allt för upptagna af sina egna lyckliga känslor, och då Gerda morgonen derpå, åtföljd af sin mors och Cecilias välönskningar, reste ned till sin väninna, var hennes hjerta fullt, icke allenast af kärlek och beundran för Cecilia, utan äfven af tacksamhet mot den »snälle» direktören, som gifvit sitt tillstånd till hennes resa.

Men uppe på telefonbyrån tyckte flickorna att Cecilia var »galen», som åtagit sig att under tre veckors tid sköta två tjenster, af hvilken redan den ena var så ansträngande. Hon hade förut sex å sju timmars arbete om dagen, med Gerdas blef det nu tolf å fjorton timmar, ett par af flickorna hade lofvat att äfven hjälpa, men det återstod henne dock att dagligen sitta vid arbetet

ibland nio, ibland tio, ibland ända till tolf timmar, i den förskräckligaste rötmanadshetta, som brände på husväggarna, lade sig som hoppackad solrök öfver staden, spred sjukdomsfrön i luften och gjorde dricksvattnet tjockt och kvalmigt.

Men Cecilia kände knappast denna öfveranssträngning, så upptagen var hon af den idé som besjälade henne: att rädda sin lilla väninnas lif, att skona den som hon ansåg vekare, ömtåligare och mera värd att räddas än hon sjelf. Hon led en exalterad känslas alla qval och njöt alla dess fröjder. Ibland då hon om qvällarne efter ett dagslångt arbete släpade sig hem, och tröttheten hade döfvat hvarje redig tanke, och gjort hennes lemmar ostadiga, så att hon knappast visste hvar hon satte ned foten, flög midt i denna halffåniga förflamning tanken på att hon led för en annan, som en susande, lindrande smekning kring hela hennes varelse och gjorde henne lycklig, trots allt lidande. Ibland åter försatte henne öfveranssträngningen i ett besynnerligt tillstånd af kroppslig känslolöshet; hon tyckte att hon var så lätt, att hon icke kände marken under sina fötter, att hennes hufvud var tomt eller att det nästan var borta, att människorna, hvilka hon mötte, och husen omkring henne veko undan som gungande luftbilder. Hon kom då i ett invärtes, krampaktigt skratt, och löjligen, gycklande idéer, orimligheter, såsom att dansa omkring, att skrika någonting dumt eller galet, flögo omkring i hennes själ.

Ibland om nätterna, då hon låg vaken, än halft domnad som af morfin, än klart vaken, hade hon de vidunderligaste fantasier om tomhet och förintelse. Det föreföll henne som om hennes kropp krympt ihop, — och i stället svälde en oändlig rymd ut omkring henne, — en stor tomhet, i hvilken hon låg och gungade af och an med en obeskriflig känsla af någonting upplöst och förintadt. Stundom antogo öfveranstängningssymptomen tyngre och mera pinande former. Hon tyckte att hennes hufvud växte, blef större, större, uppfylde hela rummet, och sedan låg hon och tänkte fånigt på denna oformliga klump.

Så kommo ibland tydliga, förnuftiga tankar, som i nattens tystnad blefvo nästan hörbart lifliga, och vältrade ett helt berg af förtviflansfull oro öfver henne. Och då hon inslumrade, väcktes hon merendels strax derefter af tydliga hallucinationer, människor, som stodo böjda öfver henne, röster, som häftigt hviskade i hennes öra. Två gånger hade hon hört Georgs röst ropa hennes namn, och en gång såg hon tydligt sin far, hvarför hon äfven trodde att hon nu snart skulle få dö.

Mot slutet af de tre veckorna blef Cecilia outhärdlig både för sig och andra. Hon förlorade sin själfbeherskning, det fans dagar, då hon oupphörligt skrattade, — hvad man sade till henne, om hvad man bad henne, svarade hon blott med ett hysteriskt skratt. Andra dagar grät hon, — grät, bara någon såg åt henne, så att det var både ynkligt och löjligt.

Flickorna blefvo oroliga för henne och ville anmäla saken för direktören, men då greps hon af verkliga paroxysmer af vrede och förtviflan. Till och med om någon erbjöd sig att hjälpa henne, och i synnerhet om det skedde med en liten förebrående pik, blef hon utom sig och förklarade att hon ville sköta sig sjelf, att hon inte alls hade någonting emot att bli sjuk och dö eller bli vansinnig.

Ungefär vid denna tid, det vill säga i medio af augusti, kom Vigert hem och tog ånyo in i sitt lilla rum innanför fru Örns salong. Han såg icke öfveransträngd eller nervretlig ut; hans sommarsejour hade tydligen varit mycket upplifvande, och han kom som en frisk fläkt till den tråkiga pensionen och berättade om sin resa i Dalarne, som han gjort tillsammans med en god vän.

Vigert kände sig deremot icke uppbyggd af den bedröfliga pregel fru Örns hem antagit i sommarvärmen. Samtliga inackorderingarne sågo medtagna ut; fröknarna Klingström, hvilka under en fjorton dagar varit ute på grosshandlare Billners sommarnöje och njutit af landtluft och sjöbad, gingo nu omkring och pustade i sina peignoirer, och anställde vemodiga jmförelser mellan landtlifvets behag och stadens qualm; gubben Pontén var bortrest, hvarför kapiteln om Jenny Lind och Boström hade afbrutits, och »furstinnan», på hvilken Vigert annars brukade öfva sin satir, såg så jemmerlig ut, att han påstod sig behöfva en sup om middagarne, för att inte mista aptiten vid hen-

nes åsyn. Det kom icke heller i fråga att ge henne några »gliringar», ty hon satt hela tiden tyst, åt litet, och om hon sade några ord var det nästan som om hon sluddrat på talet.

Men hvad som verkligen bedröfvade Vigert, var att se hur förändrad Cecilia blifvit. Han hade mycket tänkt på henne under denna sommar, så mycket till och med, att han för hennes skull återvände till fru Örn, som han annars helst lemnat, och då han nu fick se henne, blek, med infallna kinder och den förr så spänstiga figuren hopsjunken och mager, erfor han en underligt smärtsam känsla, någonting oroande, liknande samvetsqval.

»Hvad i all dar är det åt er?» frågade han, så snart de helsat på hvarandra, då de första gången träffades vid fru Örns tébord, »ni ser ut som om ni gått igenom en svältkur?»

Hon började skratta nervöst. »Åh nej, bevars,» svarade hon, »jag följer bara ert råd, jag strider ärligt i 'kampen för tillvaron' . . .»

»Nej, fröken — nu sade ni inte sant, ni strider inte ärligt . . .»

»Inte ärligt? . . . hvad menar ni . . . inte ärligt . . .»

»Jo, jag menar att ni på något sätt bär er dumt åt, att ni gör som qvinnor alltid göra — ni rusar på, utan förnuft, blindt och passionerad, och ser ej hvart det bär . . .»

Han hejdade sig, ty han märkte att det ej lönade mödan tala med henne. Hon började återigen att skratta, ett kort, hysteriskt skratt, som

stod på gränsen att gå öfver i gråt. Han satt alldeles tyst och låtsade ej om henne, ända tills hon slutligen lugnat sig genom att dricka en kopp té, då han började prata om likgiltiga ämnen.

Men följande dag tog Vigert reda på rätta förhållandet, och då han fick veta hur Cecilia arbetade, gick han genast upp till en ung läkare bland sina vänner, skickade denne till Cecilia och bad honom förbjuda henne att, med fara för sitt lif, fortsätta arbetet. Resultatet af detta besök blef emellertid icke annat än ett pinsamt uppträde mellan doktorn och Cecilia, som blef utom sig öfver att man blandade sig i hennes angelägenheter. Doktorn sade henne att om hon ej ville riskera att för alltid förstöra sin helsa, måste hon genast sluta på telefonbyrån, hvarpå Cecilia, nästan utan att veta hvad hon sade, svarade att hennes helsa icke angick någon annan än henne sjelf, att hon just *ville* förstöra den, eller att hon inte brydde sig om den, eller... eller... och att ingen... ingen behöfde blanda sig i... att hon inte tillät... Doktorn, som såg att han ingenting förmådde öfver henne och som inte hade lust att vidare utsätta sig för hennes vrede, drog sig genast tillbaka, och enda följderna af Vigerts välmening var, att Cecilia blef så ond att hon icke ens svarade, då han tilltalade henne.

Ännu återstod fyra dagar innan Gerda kom hem. Cecilia visste ej sjelf hur hon genomlefde dem; hon tyckte ibland att hon var nära att bli vansinnig. Kamraterna voro mycket vänliga emot

henne och erbjöd sig att befria henne från hela arbetet genom att tala med direktören, men i hennes förvirrade själstillstånd sjöd, som en ständigt jagande drifkraft, ett fanatiskt begär att sjelf fullborda hvad hon åtagit sig, att uppoffra sig ända in i det sista.

Slutligen öfvergick detta själstillstånd till en fullkomlig slapphet, och då Gerda kom hem, lycklig och öfversvallande af tacksamhet mot Cecilia, var denna så likgiltig och förbi, att hon knappast kunde känna någon glädje deröfver.

Hon måste nu, på grund af sjukdom som visade sig i en mera bestämd form, begära några dagars ledighet, och under denna tid låg hon oafbrutet till sängs, försänkt i ett slags förflamning, som hindrade henne både från att tänka och känna.

Men hennes friska, harmoniska kropp dukade icke under för denna onaturliga öfveransträngning. Efter några dagar var hon uppe igen och återtog sitt arbete, och så småningom hemtade hon sig åtminstone så, att de hysteriska anfällen försvunno och hon blef lugnare till lynnet.

Dessutom började nu på nytt hennes omsorger och oro för Gerda, och detta gjorde att hon glömde sina egna lidanden. Så snart Gerda kom till staden blef det nämligen samma förhållande som innan hon for till landet; hon kunde icke uthärda arbetet på byrån, hennes fysik var för svag dertill. Öfveransträngningen verkade icke på henne som på Cecilia; hon var fullkomligt lugn,

hvarken retlig eller förtviflad, men hon tynade bort dag för dag, hon bleknade, fick blå ringar under ögonen; ryggvärk och hufvudvärk marterade henne oupphörligt och håret började falla af. Arbetet på telefonbyrån sönderslet hennes nerver och hennes känsliga temperament oroades beständigt af tanken att hon bar sig dumt åt, att hon var trögare och tafattare än de andra flickorna. Hon sof icke om nätterna, och när hon någon gång slumrade, förföljde henne telefonsignalerna i drömmen, hon tyckte att hon icke nog fort svarade på dem, att abonnenterna grälade, att alltsammans gick sönder och hon vaknade upp med ett skri af ångest.

»Hon kommer att dö . . . hon kommer att dö . . . hvad skall jag göra . . . hvad skall jag göra?»
hviskade fru Erdman oupphörligt i Cecilias öra, som en ständigt upprepad, sorglig refräng. »Om hon bara fick litet kortare arbetstid . . . om hon bara finge komma hem litet förr . . . men sju timmar å rad — åh — det är förfärligt . . .»

Cecilia knöt i förtviflan sina händer och rasade mot ödet. Hela hennes uppoffring hade då varit förgäfves — Gerda skulle ändå duka under. Hon kände på nytt samma vilda hat, som hon erfor första gången hon sjelf kom på telefon, öfver att en varelse sådan som Gerda skulle utslungas i en strid, till hvilken hvarken natur eller samhälle gifvit henne ett enda vapen. Var det förnuft, var det rättvisa, var det kärlek häri . . .? Svaga, sorglösa föräldrar, som sjunga vaggsånger för sina

älsklingar och jollra in dem i vackra solskensdrömmar och låta dem vakna utan bröd och skydd! Dumma natur, som skapar den vackraste blomma och inte ger den saft och näring! Obarmhertiga samhälle, som ropar åt qvinnan: var vacker, var ljuf, var qvinlig, och som se'n vill att hon skall skaffa sig bröd härför eller också svälta i hjel! Förbannelse . . . förbannelse öfver lifvet! . . .

Hennes indignation gaf henne mod att gå upp till direktören för telefonbolaget och söka öfvertala honom att göra någon minskning i arbetstiden. Direktör Henning, en fin, elegant herre, som tog emot henne i ett lika fint och elegant hem, lyssnade på hennes klagomål med en så intresserad hållning och en så bekymrad dragning kring ögonbrynen, som vore telefonisterna och deras välbefinnande just det ämne, som mest af alla låg honom om hjertat. Då Cecilia slutat sitt andragande, såg han ännu mera bekymrad ut, men det var honom omöjligt, förklarade han, att uppfylla frökens önskan, så gerna han än ville. Han var öfverhopad af unga damer, hvilka för den lön som erbjöds gerna ville uträtta det bestämda arbetet — och man måste begagna sig af de fördelaktiga konjunkturena, — tillade han med ett älskvärdt småleende, — bolagets affärer fordrade sparsamhet, som dess direktör måste han först af allt se på dess bästa, m. m. i samma stil. Och Cecilia måste låta sig nöja med detta besked, som åtföljdes af en artigt formulerad försäkran att telefonisterna ej voro illa behandlade, då det arbete de uträttade, icke for-

drade en skymt af humanistisk bildning, hvarför de också med fördel kunde, om så önskades, blifva qvitt sina platser, och remplaceras af t. ex. dal-kullor, hvilka ej besvärades af nerver och hvilka troligen skulle anse sig väl betalda.

Hennes blod sjöd af harm då hon lemnade direktören, och den resignation hon under detta sista år tillkämpat sig var bortblåst; hon kände hela lifvet, hvarje dess anordning, från det största till det minsta, som en enda stor orättvisa, hvilken brände henne i hvarenda fiber.

Emellertid förgingo dagarne utan någon förändring. Det blef så vanligt att se Gerda blek och vissnad, att känna lifvet som en börda och att låta de bittra tankarne om och om dugga genom fantasien, likt tungt höstregn, att Cecilia till slut fann sig deri, som en patient i domen att hans sjukdom ej kan botas.

Men en morgon — det var i medio af september, en varm, vacker höstdag då Cecilia kom upp på byrån, var Gerda icke der; i stället kom strax derefter ett stadsbud med ett bref, hvori fru Erdman berättade att Gerda var mycket sjuk och bad Cecilia så fort som möjligt komma till dem.

Hon behöfde ej bedja derom, ty icke förr hade Cecilia slutat sitt arbete än hon, utan att äta någon middag, darrande af oro och undran rusade bort till Erdmans.

Frun mötte henne i det yttre rummet, blek och förgråten.

»Det har gått som jag trodde,» hviskade hon, innan Cecilia hann fråga annat än med ögonen, »hon är slut... I morse, då hon skulle stiga upp, svimmade hon två gånger... hon ville ändå försöka att kläda sig... men slutligen gick det inte... hon måste lägga sig igen. 'Mamma,' sade hon då, och slog sina armar kring min hals, medan jag höll på att ordna kuddarne, 'jag kommer aldrig mera att stiga upp igen'!»

Fru Erdman brast i gråt vid dessa ord; äfven Cecilia började snyfta, och så stodo de en lång stund och tryckte gråtande hvarandras händer.

»Och hur är det nu?» mumlade Cecilia slutligen.

»Hon ligger i dvala,» stammade frun, »hon har hela natten haft stark feber och fram på förmiddagen blef den ändå starkare. Och så har hon yrat... det är det som förskräcker mig så... Vänta, skall ni få höra!»

Fru Erdman förde nu Cecilia in i andra rummet till Gerdas bädd. Den unga flickan tycktes sofva djupt, och så här i skymningen med ögonen slutna och de långa ögonfransarne hvilande på kinderna, som färgades af en svag feberrodnad, såg hon så frisk och lycklig ut, så ungdomligt vacker, att Cecilia glömde allt, utom att betrakta henne och hänföras af hennes skönhet.

»Tyst — nu skall ni få höra!» hviskade modern, då de stått en stund orörliga och lyssnat på hennes korta andedrägt, »vänta... nu... säger hon något...»

Men det blef ingenting annat än ett par djupa suckar och några otydliga ord.

»Tror ni hon kommer att dö?» fortfor fru Erdman och vred sina händer.

»O nej... nej, vi måste rädda henne! Ni har väl skickat efter läkare?»

»Nej,» svarade frun kort och förtvifladt, »nej det har jag inte, jag visste ej hvem jag skulle gå till, jag ville vänta tills fröken kom...»

Nu blef Cecilia mycket förskräckt, skyndade genast att söka upp en läkare, som bodde i närheten och som hon kände sedan långt tillbaka, — och förde honom hit.

Doktorn sade att det var hjernfeber, gjorde några ordinationer, framför allt om lugn och tystnad, och lofvade att komma igen dagen derpå.

»Tror ni att det är farligt?» hviskade Cecilia, då hon följde doktorn till dörren.

»Hjernfeber är alltid en farlig sjukdom,» svarade den tillfrågade, »men hon är ung och vi skola hoppas det bästa!»

Men ingen af de två, hvilka hela natten sutto vid Gerdas bädd och lyssnade på hennes ojemna andetag och kände på den feberbrännande pannan, vågade öfverlemna sig åt hoppet. De kände att döden var inne i rummet; de sågo med vidskeplig fasa hur ett långt hvitt skarn föll ned på stearinljuset — »likspån», mumlade frun, bleknande, — de hörde hur underligt vinden suckade utanför, hur den slog mot rutorna, liksom den velat in för att hemta någon, de tyckte sig höra tamburklockan

ringa i nattens tystnad, som om någon skickat ett osynligt bud, — och hemlighetsfulla rysningar genomlade deras blod och fylde dem med en hemsk, ängslande förtviflan.

Gerda sof lugnt första delen af natten, men vid tretiden började hon yra. Hon talade mest om telefon — hon jemrade sig öfver att det gick illa för henne, och att abonnenterna blefvo otåliga häröfver.

»Åh, söta Cecilia, hjälp mig litet,» mumlade hon och fingrade krampaktigt på täcket, »han är så ond, du... så ond... ack, så han grälar... ja, ja... ja... klart... klart... till...»

Så tystnade hon af och så började hon igen, talade osammanhängande, meningslösa ord, termer från telefonsignalerna, ibland förvidna och löjliga, ibland fullkomligt tydliga och åtföljda af rörelser med händerna, liksom hölle hon på att signalera. Ibland var hon orolig, ville upp och sade att de väntade henne på byrån.

Men fram emot morgonen blef hon lugnare och dagen derpå låg hon, med några afbrott af yrsel, försänkt i tung dvala. Doktorn infann sig som han lofvat, gjorde nya föreskrifter om is på hufvudet, men svarade ingenting bestämdt på fruns oroliga frågor. Strax efter middagen kom Cecilia, och hela denna, liksom föregående natten, sutto de vid Gerdas bädd, ängsligt lyssnande och väntande.

Men denna natt behöfde de ej vänta så länge, ty vid fyratiden dog Gerda, stilla, fri från all döds-

kamp, så att de först knappast märkte hennes bortgång. Hon slocknade som en lampa, på hvilken det icke mera finnes olja.

Följande dag kom brukspatron, hemkallad af ett telegram. Då han fick se sin dotter ligga der på sin lilla bädd, hvit och kall som marmor, och så lyckligt känslolös för allt omkring sig, öfverlemnade han sig först åt häftiga utbrott af smärta och höll sedan långa, sjelfförebående och rörande tal. Men redan dagen derpå var han märkbart tröstad. Han klädde sig i hvit halsduk, såg allvarlig och högtidlig ut, och talade med dämpad röst om de stundande begrafningsceremonierna. Och då på begrafningsdagen fru Erdman fick sig tillsänd en krans från telefonflickorna, en från Cecilia och ett par från vänner och släktingar, samt i synnerhet då han i Posttidningen fick läsa ett poem af okänd författare öfver hans aflidna dotter, började hans hjerta svälla af hemligt välbehag, han gick af och an i rummet, vred på sin hvita halsduk, kramade sina vänners händer och deklamerade flere gånger poemet med stark pathos.

Fru Erdman sade ingenting; sorgen gjorde henne ännu tystare än vanligt. Och då begrafningen var förbi, och de åter inträdde i det ödsliga, fattiga hemmet, medan mannens svulstiga tal oafbrutet ljöd i hennes öra, kände hon, midt i sin smärta, liksom ett jubel öfver att Gerda sluppit ifrån allt detta och hvilade i ro.

Sorgen öfver Gerdas död, som under de första dagarna derefter fylde Cecilia med djup smärta, öfvergick så småningom till ett dystert grubbel, som dref henne att söka ensamheten och sky människors sällskap. Hon undvek alla, till och med Vigert; så snart middagen var förbi, stängde hon in sig i sitt rum eller också gick hon ut på långa ensamma promenader, och om qvällarne kom hon sällan ut i salongen.

Vigert observerade henne oafslåtligt; han försökte komma i samtal med henne, upplifva henne med skämtsamma stickord, men han fick aldrig annat än vresiga eller intetsägande svar.

Hennes lilla väninnas död, som hon i sin förtviflan kallade ett mord, hade hos henne uppväckt en mängd nya tankar, hvilka sysselsatte henne natt och dag. Hon kände att det var något snedvridet och origtigt i hennes lif. Hon mindes en gång, då hon stod och betraktade en timmerflottning utför en brusande Norrlandself, hur hon undrade, hvarför en del af stockarne fastnade vid

stranden, der de lågo och qvedo och vände på sig för att komma lös, medan andra lätt och obehindradt dansade utför strömmen; — nu hade hon fastnat, nu hade hon blifvit uppkastad i en qväfvande vrå, der hon låg och gned sönder sig sjelf, — och hon ville bli fri, hon ville komma lös och rusa utför elfven, om hon än skulle slås i stycken dervid. Hon ville skrika, — skrika för att få luft, blefve än enda följden deraf, att hon fick ett slag på munnen för att tiga . . .

Bland telefonisterna uppstod vid Gerdas död en allmän förbittring, hvilken, om den än icke var så häftig som Cecilias, dock försatte dem samtliga i en hätsk upprorsstämning. Litet hvar voro de öfvertygade om att Gerda dött af öfveransträngning; med vanlig qvinlig fantasirörlighet sågo de sig sjelfva hotade af samma öde, och som en slutsats häraf framgick den bestämda åsigten att telefonarbetet, såsom det nu var ordnad, var en skriande orättvisa, ett missbruk af deras helsa och krafter. Till och med de, hvilka hittills velat hålla sig uppe, hvilka, af ett slags feghet, af en omedveten rädsla att förlora sin plats eller rent af blott till följd af nedärfd qvinlig slapphet, icke velat erkänna sig öfveransträngda, till och med dessa gåfvo vika för det allmänna missnöjet och började instämma i den klagolåt, som nu ifrån morgon till qväll utgjorde grundtonen i telefonisternas samtal.

Gerdas död hade gifvit luft åt den ovilja, som så länge jäst i deras sinnen. Den nervösa retligheten, de tärda, bleka kinderna, de många sjukdoms-

symptomen som hvarken jern eller china kunde afhjelpe, blefvo ej längre ett ohjelpligt ondt, som man grät bort eller lät gå upp i surmulna och bittra stämningar, det blef någonting från hvilket man ville befria sig, och man upphetsade sig med berättelser om och jernförelser mellan hvars och ens olika lidanden. Det uppenbarades plötsligen att det fans flickor, hvilka af det nervpinande arbetet fått sin helsa helt och hållet förstörd, hvilka hos läkaren förgäfvos sökte bot för det lidande, som gnagde på de finaste och ömtåligaste af kvinnans organ, hvilka fåfängt sträfvade mot hysteriska utbrott eller en bleksot, som dag för dag uttömde deras krafter och ungdom. Nu blef det oro i lägret; klagomål framställdes för direktören och slutligen agiterades det så, att en läkare tillkallades, för att afgifva sitt yttrande om saken.

Denne förklarade genast att arbetstiden för telefonisterna var, i hänseende till den ytterst ansträngande sysselsättningen, orimligt lång, att deras krafter ej kunde stå bi, att de, hvilka voro i tillfälle att lemna sin plats, genast borde göra det, etc. Följden af detta utlåtande blef att direktören gaf välvilliga löften för framtiden; han kunde dock ej genast förändra saken, ty han måste först framlägga den för styrelsen, m. m., men han hoppades det bästa. Detta gjorde flickorna också; denna agitation hade verkat fördelaktigt på dem, arbetet kändes ej så svårt vid tanken på att man uträttat något för att minska det, och klagomålen hos direktören upphörde därför. Men någon förän-

dring vare sig i arbetstid eller aflöning förmärktes ej; vecka efter vecka gick, direktörens löften började mer och mer i flickornas fantasi antaga karakteren af såpbubblor, hvilka för längesedan dunstat bort, och hur det var, kom allt så småningom in i de gamla hjulspåren och det blef icke vidare tal om förändringar.

Cecilia tog ingen lifligare del i telefonisternas uppror och missnöje; hon var fullkomligt öfvertygad om att alltsammans ändå skulle bli vid det gamla, och att, om någon förändring gjordes, skulle det blott bli ett palliativ, som sedan kanske skulle omöjliggöra en genomgripande reform. Men hon hade en annan plan och nu, då denna misslyckade agitation var öfver, och samma bittra sinnesstämning som förr hvilade öfver de unga flickorna, — nu kom hon fram med den.

Hon bad flickorna en middag, då de skildes åt, att på aftonen samlas i en sal, tillhörig Jakobs och Johannes folkskola; hon hade fått låna den af städerskan, som hon kände sedan forna tider, då hon och några af hennes vänner der hade en fattigskola. Om de alla kommo dit, skulle hon säga dem någonting hvarpå hon länge tänkt; hon hade också skrivit både till telefonisterna på de andra stationerna och de extra biträdena, så att alla skulle vara mangrant samlade.

Flickorna blefvo mycket nyfikna och bådo ifrigt att få veta hvad det var hon hade att säga; men hon svarade dem, att nu och här voro icke rätta tiden och stället, men att i afton skulle de

få veta allt, — och så lofvade de samtliga att komma.

Klockan hade nyss slagit åtta, då telefonisterna enligt löfte började samlas i den stora, svagt upplysta skolsalen med sina långa rader af pulpeter och kartor kring väggarne, dit Cecilia samman kallat dem.

Cecilia var redan der. Hon hade kommit nära en halftimme före den utsatta tiden, hennes orodref på henne, så att hon ej kunde stanna hemma.

Hon var upprörd och orolig; det mystiska i denna sammankomst, den halfmörka salen och flickorna, hvilka en och en, tysta och undrande kommo in, satte hennes romantiska sinne i en retande svallning, hon tyckte att det var som en hemlig sammansvärjning, att det låg en doft af fara och äfventyr i luften, som hon begärligt inandades.

Då alla flickorna voro samlade, och deras tystnad och undrande blickar uppmanade Cecilia att säga hvarför hon bedt dem komma hit, började hon tala. Hon hade noga öfvertänkt hvad hon skulle säga, hon hade försökt att lägga sina ord så, att de skulle bli riktigt bevekande, men nu var hon så upprörd, så barnsligt förvirrad, att hon knappast visste hvad hon sade.

Hon började att lågt och stammande tala om hur olyckliga de alla kände sig, hur telefonarbetet pinade ut dem, hur deras helsa dag för dag förstördes. Så öfvergick hon till Gerdas död, som de alla öfverenskommit endast förorsakats af det

för hennes krafter onaturligt tröttande arbetet, och nu blef hon mera inspirerad, tårarne bröto fram, och orden blefvo varma och uttrycksfulla, som då de framspringa rakt ur hjertats djup.

Men så tystnade hon igen, blef blek och förvirrad, och flickorna, hvilka sutto kringspridda i salen, stirrade undrande på henne och väntade att hon skulle fortsätta.

Då kom plötsligen, som om hennes indignation fått ett nytt språng inom henne, ett häftigt utbrott öfver samhällets grymhet och orättvisa. Hvarför skulle det vara som det var? Hvarför skulle de underkasta sig det? Hvarför skulle de utan motstånd offra sin ungdom, sin helsa...? Hvarför skulle de tåla att lifvet blef dem en oafbruten plåga, både till kropp och själ? Hvarför... hvarför?...

Och nu fortsatte hon, lidelsefullt och stammande, att utbreda sig öfver den orättvisa, för hvilken de voro offer, och att de inte skulle finna sig deri, utan göra som alla de gjort, hvilka blifvit förtryckta: skaffa sig rättvisa med våld, då man ej ville gifva dem den med godo. Och de voro förtryckta; hon hade tänkt häröfver så länge, och jemfört och öfvervägt, för att icke förifra sig; och nu var hon säker att de hade rätten på sin sida. Att som de i 7 å 8 timmar å rad sitta vid ett så ansträngande arbete som telefoneringen, och därför ha femtio kronor i månaden, det var ett skamligt missbruk af deras värnlösa ställning! En sömmerska, som går omkring i husen, har en krona

och femtio öre och mat dagligen, och en springpojke vid en tidning sextio kronor i månaden — de äro således bättre lönade än telefonisterna, och till deras yrke behöfdes ej större bildning än som behöfdes för att telefonera?! Derfor kände hon sig säker på att de hade rätt i sin klagan, och att det nog till slut skulle gå bra för dem, — om de hade mod nämligen, men det måste de ha! Ty ingen annan än de sjelfva kunde skaffa dem rätt, — aldrig, aldrig skulle det hjelpta att klaga för direktören, eller tillkalla en läkare, eller . . . hvad brydde sig de der herrarne om dem? Inte det minsta . . . Nej, så här skulle de göra . . .

Nu beskref hon med hviskande röst, på hvad sätt hon tänkt att de skulle befria sig från den nuvarande, plågsamma ställningen och bereda sig en sorgfriare framtid . . . Jo, i morgon bittida då alla kommit upp på byrån, skulle de inför föreståndarinnan enhälligt förklara, att de vägrade att fortsätta sitt arbete, om de ej genast fingo uppfylla de af dem stipulerade vilkoren, nämligen: att arbetstiden förminskades till fem timmar om dagen och lönen höjdes till sextio kronor i månaden. Om de blott enhälligt hölle i med denna vägran tills de fått sin ställning förbättrad, så måste direktören gifva med sig, telefoneringen kunde ej afstanna, och det behöfdes minst en månad innan man hunnit instruera nya telefonister! —

Under sista afdelningen af detta tal hördes flere gånger ogillande och missnöjda utbrott bland flickorna, och då Cecilia slutat, bröt detta missnöje

ut i ett allmänt motstånd. Flickorna sågo nästan generade på hvarandra, och en del reste sig upp, liksom voro de färdiga att gå sin väg. En strejk — detta, som Cecilia föreslog dem, var ju helt enkelt ingenting annat än en strejk, sådan som förekommer bland råa, obildade arbetare! Fy, så simpelt... så... så... nästan osmakligt!

Anna och Hélène Berner, döttrar till en högre embetsman, hvilka använde sin lön till toalettpenningar och hvilka, ehuru de ej kunde tåla Cecilia, af nyfikenhet gått hit, sågo på hvarandra, rodnade och slogo ned ögonen, som om Cecilia föreslagit dem någonting för deras qvinlighet djupt kränkande. Man skulle väl icke uppföra sig som »sämre» folk heller.

»En strejk, — ja, visst var det en strejk!» ropade Cecilia häftigt. »Och hvad låg det för förnedrande deri? För resten, hvad hade de att yfvas öfver, voro de ett grand bättre än en arbetare, som de kallade 'sämre' folk? Nej, tusen gånger sämre voro de, — ingen arbetare var så uselt lönad som de... och ingen kunde ha ett mera dumt och andefattigt arbete? De stodo helt och hållet på arbetarnes nivå, — och hvad hjälpte dem litet yttre polityr, hvad hjälpte dem minnen från bättre, lyckligare tider? — hvad hjälpte dem allt det?... intet, intet... det gjorde bara deras ställning tusen gånger värre... Var det då icke bättre att se verkligheten rakt in i ögat — att icke låta hindra sig af ett tomt, falskt sken? Och trodde de, att de skulle kunna förlora någonting

härpå? Så dumma de voro, som inte begrepo att de ingenting hade att förlora!...

Nu felades ej Cecilia ord eller värtalighet; hon bad, hon besvor dem att inte offra ungdom och helsa, att inte draga öfver sig denna ohjelpiga lifsleda, som hon kände rufvade öfver dem alla. Och så talade hon om Gerda, beskref hennes död, hennes lidande, påminde dem hur uppbragta de då varit, färdiga till hvad som helst, hellre än att gå till mötes samma öde som hon!

Det började att märkas en förändring i flickornas sinnesstämning. Cecilias glödande ord satte deras fantasi och känslor i rörelse. Tårarne kommo dem i ögonen vid minnet af Gerdas död — — ja, nog mindes de hur förtviflade, hur uppbragta de då varit... åh, de kände det ännu, så att blodet rusade till hufvudet. Flera af dem knöto händerna och sammanpressade läpparne, och tanken på deras lilla kamrats öde kom harmen att ånyo brusa upp inom dem. De, hvilka från början i tysthet hållit med Cecilia, gingo nu öppet öfver på hennes sida och började blanda sina röster med hennes.

Nu uppstod en häftig diskussion, en sådan som blott kvinnor kunna åstadkomma, der alla talade om och öfver hvarandra, der den ena ryckte ordet ur den andras mun, och der meningsutbytet oupphörligt gled öfver i sprakande, heta ordvexlingar. Under en stunds förlopp kunde ingen höra eller uppfatta annat än hvad hon sjelf sade, men dermed tycktes man också mest belåten. Nej,

nej, på inga villkor ville man vara med . . . något så vulgärt . . . så . . . så . . . Och hvarför inte? Hvarför skulle man inte söka den enda räddning som fans? . . . Man vore väl galen eljest . . . Naturligtvis, hvem brydde sig om dem, om de ej gjorde det sjelfva? . . . Och så skulle man kanske mista platsen? . . . Man skulle ha mod och kraft och visa världen . . . Det var ett utmärkt förslag . . . ett utmärkt förslag . . . Kunde de då inte begripa att direktören skulle bli tvungen, om alla både ordinarie och extra höllo ihop, etc.

Slutligen blef sullet så starkt, att man icke ens kunde njuta af tillfredsställelsen att höra sin egen röst och sina egna åsikter. De, hvilka talade ifrigast, höllo för öronen och bådo de andra »för himlens skull» inte skrika och tala så ifrigt!

»Får jag säga ett ord?» ropade Cecilia nu med hög stämma och slog handen i bordet. »Kan ni tåga ett ögonblick!»

Det blef så småningom tyst i rummet; här och der hördes några oundvikliga dyningar efter debatten, men till slut gick man in på att låta Cecilia få tala.

Hon proponerade nu att man skulle undersöka hur många som voro för och hur många emot hennes förslag, och härtill biföll man. Flickorna delade sig i två afdelningar och det befans nu att pluraliteten stod på Cecilias sida. Alla de, hvilka i början gjort svagt motstånd, hade gått öfver; det var någonting ovanligt, uppiggande i detta för-

slag, som verkade på de mera lättrörliga sinnena och drog dem med sig.

Nu blef det en debatt mellan majoritet och minoritet; den senare bearbetades lifligt af den förra; minnen af allt hvad de genomgått, hur förbitterade de varit, framkallades; beskrifningar gjordes öfver alla de olika sjukdomar de ådragit sig, framtiden utmålades som omöjlig att fördraga. Sinnena upphettades allt mera och mera; äfven de af flickorna, hvilka ännu blott voro extra biträden och följaktligen icke hade samma erfarenhet af det svåra i telefonarbetet, och hvilka från början bestämdt satt sig emot den så kallade strejken, började gifva med sig och inse att de måste göra gemensam sak med sina kamrater, efter som de ändå i framtiden hade att vänta samma öfveranstängande arbete. »Ja, ja! Cecilia Arnell har rätt!» ropade de allt ifrigare. »Det vore fegt, svagt att längre underkasta sig! Det vore ingenting annat än rädsla — ingenting annat, rädsla för människors klander, rädsla att mista sina platser, — och de skulle nu visa att de hade mod och kraft, så ginge nog allt bra!»

Endast Anna och Hélène Berner nekade alltjemt att vara med om saken; hvarken flickornas öfvertalningar eller Cecilias förebråelser kunde rubba dem. Dels funno de alltsammans dumt och simpelt, dels kände de en hemlig bäfvan, att om de voro med om denna strejk, och den, som väl var troligt, misslyckades, skulle de mista sina platser, och det ville de på inga vilkor. Om de än

blefvo något öfveransträngda och alltemellanåt måste taga in jern för att stärka sig, så voro de ändå belåtna med de femtio kronorna i månaden, hvilka satte dem i tillfälle att vara elegant klädda, hvilket de eljest varit tvungna att försaka. De kunde därför icke annat än sätta sig till motvärn, ehuru de med oro sett hur den ena efter den andra af flickorna gått öfver på Cecilias sida, så att de snart stodo alldeles ensamma.

»Ni äro ena stackare!» utropade Cecilia slutligen, »och ni förtjena att ha det som ni ha det! För resten är det ingenting annat än egoism af er, en lumpen, futtig egoism — ingenting annat! Ni äro rädda att mista edra löner, för då skulle ni inte kunna roa er som ni nu göra, och ni behöfva inte få lönen höjd, för ni ha det bra ändå i edra hem, och därför vill ni inte hjälpa oss andra, som hålla på att arbeta i hjel oss! Fy . . . fy . . . så lumpet!»

»Det är osanning!» ropade de begge systrarna, rodnande öfver att se sina innersta tankar framdragna, »osanning, osanning! Vi tycka att hela förslaget är simpelt och hufvudlöst, excentriskt och . . . allt möjligt, därför vill vi inte vara med om det!»

»Det bevisar att ni äro dåliga kamrater!» ropade flera af flickorna.

»Ja, det bevisar det!» upprepade Cecilia, »det bevisar att ni inte känna med oss! Men nu frågar jag er ännu en gång — den sista — vill ni vara med oss, då vi i morgon bittida neka att

fortsätta vårt arbete, om vi inte få de af oss uppställda villkoren uppfyllda?»

De begge systrarna sågo hastigt på hvarandra, i en blyxt korsade sig deras gemensamma tanke, — de sågo faran som hotade, deras plats frångagen dem, alla småsyskonen derhemma som skulle klädas och vårdas, omöjligheten att få toalettpengar af fadern, sparsamhet, knussel, gammalmodiga klädningar — nej, det var bäst att vara försiktig!

De skakade på hufvudet och svarade att de ej ville vara med om Cecilias »påhitt», — men deras svar ljöd denna gång mindre bestämdt än nyss.

»Nåväl,» sade Cecilia hastigt, »då kunna ni åtminstone göra oss den tjensten, att i morgon ej komma upp på byrån. Om ni äro närvarande, förstöra ni kanske helt och hållet vår sak, men äro ni borta, så förstå ju alla att orsaken är den att ni ogilla oss, — och då riskera ni ingenting.»

De begge systrarna sågo trumpna och missnöjda ut; men de lofvade att uppfylla denna sista begäran.

Cecilia vände sig nu till de öfriga, och de räsönerade en stund ifrigt och talande öfver hvarandra, bestämde hur allt skulle gå till, utsatte tiden, etc. Sedan åtskildes flickorna och gingo hvar och en hem till sig, tysta, upprörda, än lågande af entusiasm, än qvalfullt modlösa som om de dagen derpå skulle vara med om en afrättning eller en politisk statshväfning.

Cecilia tillslöt icke sina ögon på hela natten; tusen olika tankar jagade genom hennes hufvud, oroande föreställningar kommo hjertat att picka och blodet att bränna. Än såg hon flickorna Berners trumpna ansigten, än någon annan af kamraterna; än stod direktörens bild plötsligen framför henne, charmant, artig, men med ett isande hånlöje, som kom blodet att stelna i hennes ådror. Och alla dessa figurer framstodo så lefvande i hennes oroliga vaka; än antogo de löjliga ställningar, än höllo de långa tal, än kommo de inpå henne, så att de susade förbi hennes ansigte. Och så talade hon sjelf, — hänförda, vältaliga ord, hvilka strömmade genom hennes upprörda fantasi, halft omedvetet, som i ett rus eller i en feberdröm. Ibland steg hennes entusiasm, skyhög och frasande, så sjönk den igen som en fallande våg, och drog henne ned i ett djup af ångestfullt missmod. Då blef det plötsligen iskallt inom henne, och i denna kyla slingrade sig som en orm kring hennes hjerta den tanken: hvad har du gjort? hvad har du ställt till? hvad drar du öfver både dem och dig? kanske ökad fattigdom, ökadt elände?

Hon vred sig i denna föreställning som i ett samvetsqual; hon försökte att undkomma den, att tänka på andra saker, att räkna till hundra eller fästa tanken på intetsägande, triviala bilder, men omöjligt, — denna föreställning kom oupphörligt igen, midt under dessa mekaniska tankar lyste den fram allt bjertare och bjertare, växte, ända tills hon slutligen måste sätta sig upp i bädden och

skrika till af fasa under det pinande intrycket, att hon begått ett förfärligt, olycksbringande misstag.

Och till denna fega ängslan kom äfven en känsla af någonting löjligt, ynkligt, som stälde hela hennes förehafvande i en så skarp belysning af dumhet, att en blygselrodnad dref blodet till hennes hufvud. Och hon tyckte att alltsammans upplöste sig i ett aflägsset, skallande hånkratt öfver hennes löjliga hjälplöshet . . .

Då hon steg upp på morgonen var hon så matt att hon ett par gånger höll på att svimma, och hon blef nästan rädd vid åsynen af sin bild i spegeln, så härjadt såg hennes ansigte ut. Hon var alldeles blek, utom läpparne, hvilkas djupröda färg skarpt aftecknade sig mot kinder och haka, hvita och smältande i tonen som rödhårigas hy brukar vara. Och ur detta likbleka ansigte stirrade hennes ljusa ögon med en så besynnerligt genomskinlig, feberhet glans under de rödbruna ögonhåren; att hon sjelf förvirrades deraf.

Hon kunde ingenting äta, icke ens dricka sitt kaffe, men hon bad fröken Zelow om ett glas vin och detta verkade upplifvande. Kinderna rodnade till, hon kände sig plötsligen modig, entusiasmen vaknade på nytt och förjagade nattens oro.

Då hon kom upp på byrån, förvånades hon sjelf öfver hur lugn hon kände sig. Liksom i allmänhet fantasimenniskor hade hon redan lidit igenom så mycket i inbillningen, att då verkligheten kom, var hon säker och kallblodig.

Men om Cecilia föreföll lugn, så voro deremot de flesta af flickorna mer eller mindre uppskakade och nervösa. Några af dem sade ingenting, utan helsade blott tyst på hvarandra; andra pratade osammanhängande om de dumaste saker och skrattade uttryckslöst för att döfva oron; en del hviskade och jemrade sig sinsemellan, — endast tre eller fyra voro modiga och bestämda som Cecilia.

Till Cecilias förvåning kommo äfven flickorna Berner upp. De hade öfverlagt under natten och tyckte slutligen att det var bättre att »vara med och se hur det gick». I alla händelser ämnade de förhålla sig passiva, och gick saken för långt, fans det alltid en reträtt.

»Men vi äro väl säkra att ni icke svika oss!» ropade Cecilia, då systrarna högt förklarade att de ej ville öfvergifva kamraterna vid detta tillfälle.

»Ja,» svarade de och sågo på hvarandra, liksom för att se efter, att de ej sagt för mycket, »det förstås.»

Klockan tio kom föreståndarinnan, — och nu inträffade den märkliga tilldragelsen, att alla flickorna förklarade att de ej ville fortsätta arbetet, om de ej finge följande vilkor uppfyllda: arbetstiden ned-satt till fem timmar dagligen och lönen ökad från femtio till sextio kronor i månaden.

Det blef stor uppståndelse, — ett virrvarr af hetsiga, upprörda stämmor om hvarandra. Telefoneringen afstängdes och direktör Henning efterskickades.

Efter en halftimmes förlopp, under hvilken man oroligt diskuterade saken, kom direktören.

Han var en några och trettio års man med ett behagligt utseende och ett artigt och förbindligt sätt. Han såg hvarken ond eller upprörd ut, då han kom in till flickorna, och han helsade på dem fullkomligt lika artigt som vanligt, men han var mycket blek och i hans jerngrå ögon syntes ett uttryck af koncentrerad kraft, som verkade förlamande på alla dessa redan försagda viljor, hvilka endast lefde på ögonblickliga stämningar och upphetsningar. Det fanns icke en bland flickorna, utom Cecilia, som vid blicken ur dessa ögon icke kände en domnande ilning genom lemmanne. På Cecilia verkade deremot hans närhet uppeggande; hon kände ett begär att kämpa mot honom, trotsa honom och kasta hånfulla, föraktliga ord i hans ansigte.

Saken framlades nu för direktören, och han lyssnade derpå lugnt och uppmärksamt, med ena handen stödd mot bordet och den andra innanför sin eleganta, hopknäpta bonjour.

Då föreståndarinnan talat slut, strök han med handen öfver pannan; derefter sade han på samma lugna, artiga sätt:

»För någon tid sedan framlade jag vid en sammankomst inför styrelsen ett förslag angående telefonisternas ökade fordringar, men mitt förslag förkastades nästan enstämmigt. Jag kan således icke heller nu uppfylla damernas önsknigar.»

»Ja, då kunna vi icke heller fortsätta vårt arbete!» ropade Cecilia utom sig. »Alla, — alla, äfven de extra biträdena — vägra vi att sköta borden, och hur vill ni då ställa — det behöfves en månad att instruera nya telefonister, vill ni att telefoneringen under den tiden skall afstanna? Då mister ni också edra abonnenter...»

Direktören vände sig mot Cecilia och betraktade henne en stund under tystnad. Han log icke, icke en muskel i hans ansigte rörde sig, men innerst i hans ögon glänste ett ironiskt skimmer, och Cecilia tyckte sig i sina öron höra återljudet af det hånskratt, vid hvilket hennes upprörda fantasi i natt vändats.

»Det gör mig ondt, att jag ej kan uppfylla damernas önskan,» fortfor direktören, sedan han en stund fixerat Cecilia, »men det är mig tyvärr omöjligt. Emellertid förmodar jag att efter hvad som nu blifvit sagdt, ni å er sida ej vilja gifva vika, utan därför önska ert entledigande, hvilket jag härmed enligt önskan genast beviljar. Ni kunna, när ni behaga, lemna byrån.»

Det blef en dödstystnad efter dessa ord. Flickorna stodo likbleka och med nedslagna ögon; ingen af dem kunde få ett ljud öfver sina läppar. Några förlamades af fasa öfver att mista sina inkomster och stå fattiga och brödlösa, andra kände hur harm och raseri hvitnade deras läppar, en del blygdes, så att de ej vågade se upp. Till och med Cecilia förmådde ej tala; direktörens ord kommo som ett oväntadt, döfvande slag öfver henne.

Hon famlade som i en feberdröm för att få tag i ett lämpligt svar, ett träffande, kraftigt uttryck, men genom hennes hjerna flögo endast omtöcknade, dumma meningar, häftiga, besinningslösa ord. Den förfärliga oron ringde i hennes öron och slog kring hennes hufvud som susande, förvirrande vingslag.

Direktören såg sig omkring på de förskräckta flickorna, och det ironiska skimret i hans ögon blef ännu skarpare.

»Nåväl, saken är då afgjord,» sade han lugnt. »Jag tillåter mig emellertid, innan jag betraktar den som *fait accompli*, att ifall möjligen någon af damerna skulle ångra sig, en sista gång bedja denna genast återtaga sitt arbete? Äro damerna deremot alla af den åsigten att de böra lemna sin tjänst, så ber jag dem samtliga nu genast afträda härifrån.»

Cecilia ryckte till och såg sig omkring med en flammande blick. Hon förstod att i direktörens fråga låg en skymt af hopp att ännu kunna lyckas. Men hon såg också att ingen af de andra flickorna uppfattat detta. Hon ville tala, hon ville ropa ut sina tankar, uppmana kamraterna att stå på sig, men direktören hindrade henne; han bad henne, oföränderligt artigt, men isande hårdt och befallande, att öfverlemna åt hvar och en att bestämma för sig sjelf, och förnyade derefter sin fråga.

Han behöfde icke länge vänta på svar. Det fans ingen af flickorna, som i detta ögonblick hade en skymt af kallblodighet att sätta emot den rädsla, som genast vid direktörens uppträdande gripit dem.

Den entusiastiska upprorsanda, hvartill de skrufvat upp sig och som under några timmar dragit deras qvinligt böjliga instinkt ur den sekelgamla slentrianen af passiv klagan och missnöjd undergifvenhet, dunstade bort, under det de med en hemlig tillfredsställelse gled in på det gamla, välbekanta hjulspåret.

Flickorna Berner voro de, hvilka först sveko. Redan vid direktörens första fråga sågo de på hvarandra och insågo genast att här fans icke mera än en sak att göra; då han förnyade frågan, gingo de utan tvekan med sänkta hufvuden fram till sina bord och satte sig der. Flera af de andra flickorna följde omedelbart deras exempel; några tvekade ännu, en pinsam strid återspeglades i deras anletsdrag, men efter ett par minuters förlopp gingo alla, hvilka hade sitt arbete här på stationen, — med undantag af Cecilia, — till sina platser, färdiga att börja telefoneringen igen.

Direktören vände sig nu till Cecilia.

»Fröken Arnell?» sade han med en frågande blick och en liten gest med handen mot hennes plats.

Cecilia svarade ej genast; de stodo några sekunder tysta och sågo hvarandra in i ögonen. Han lät äfven blicken oförmärkt öfverfara hennes smärta, välbildade gestalt, som höjde sig och spändes under intrycket af den lidelse hon erfor, och öfver hennes mjukt glödande kinder, hvilkas rodnad förtonade nedåt den snöhvita halsen. Som alltid, då sinnesrörelsen uppeldade henne, var hon

vacker och intagande, och detta undgick icke direktörens blick.

Hon å sin sida betraktade honom ända tills hennes blick började skälfva, som om hon sett in i ett allt för starkt solljus. Samma frestelse att gifva vika för en auktoriserad makt, att halka in på gamla, redan trampade vägar, för hvilken de andra flickorna fallit offer, hade äfven gripit henne då hon såg att kamraterna sveko henne, och hon var nära att följa deras exempel. Men med denna känsla blandade sig en annan, — en underlig, oförklarlig tjusning, ett hemligt välbehag vid sammandrabbningen med denna starka, manliga vilja; och denna nästan omedvetna känsla gjorde henne utom sig, kom henne att gnistra och spjerna emot, som en ädel häst under sporrarnes tryck.

»Nej!» ropade hon, i det hon rätade på sig och kastade hufvudet tillbaka, »jag återtar inte mitt arbete, jag afsäger mig en tjänst, der orättvisa och förtryck äro en daglig pina! Det må gå hur det vill för resten!» tillade hon mera för sig sjelf, för att lugna den dofva ängslan, som uppsteg inom henne.

Direktören ryckte på axlarne och gjorde en gest med händerna, liksom hade han velat säga: »Nåväl, gör som ni behagar, jag tvår mina händer!»

»Det gör mig ondt, fröken Arnell!» sade han vänligt och med mild röst, helt olika den han nyss användt, »felet är i alla händelser icke mitt, det betyder jag. Med största nöje skulle jag gått edra

önsknings till mötes, men — som jag redan många gånger sagt: min första pligt är att tänka på bo-lagets bästa.»

Han bugade sig för flickorna, särskildt för fröken Arnell, och gick derefter mot dörren. Då han gick ut, vände han sig hastigt om och kastade en lång, underlig blick på Cecilia.

Denna stod orörlig qvar, lutad mot ett af borden. Då hon mötte hans blick ryckte hon till, men så sjönk hon ihop igen och stod liksom för-lamad med stirrande ögon och hängande armar. Hon hade aldrig känt en så vild sinnesrörelse, en så vansinnig sammanblandning af skiftande känslor och tankar.

Kamraterna talade till henne, sökte förmå henne att ändra sig, bevisade henne hur oförstån-dig hon var, bad henne icke undra öfver att de svikit henne, de kunde icke annat, de måste tänka på sin framtid, etc. Men hon hörde icke hvad de sade, hon stirrade på dem, som om de talat ett främmande språk, mumlade några osammanhän-gande ord, fingrade på saker, med hvilka hon ej hade att göra, spratt till vid ljudet af den första telefonsignalen och såg sig omkring, som om hon ej vetat hvar hon befann sig. Derefter rätade hon hastigt upp sig, sade kamraterna farväl och lem-nade byrån.

7.

Följden af uppträdet på telefonbyrån blef icke allenast att Cecilia miste sin plats och således stod utan nästan alla existensmedel; hon måste äfven uthärda dessa förtretligheter, dessa pikar och beskyllningar för dumhet och öfvermod, hvilka alltid hemsöka dem, som haft oturen att misslyckas i ett företag.

Den »strejk» hon anordnat, hemlighölls icke; man talade derom vidt och bredt och de flesta uttalade ett skarpt ogillande öfver hennes beteende. De mera godsinta tyckte att hela denna telefonhistoria var »äkta fruntimmersagtig»; andra, som voro ofördragsammare, funno den »opassande» och högst få höllo med de upproriska och slagna.

Det fans emellertid för närvarande inom Cecilia en annan känsla, som upptog henne så att hon till och med var likgiltig för det nederlag hon lidit, likgiltig för sin förtviflade ställning och för allt det klander och hån, som drabbade henne. Hon förstod den ej först, — på samma sätt som,

då man blir sårad, man först icke känner hvar, utan blott erfar en allmän förnimmelse af smärta, ända tills denna förnimmelse så småningom koncentrerar sig kring det träffade stället, och man med fasa varseblir ett djupt, blödande sår . . .

Hela natten efter den dag då hon lemnat telefonbyrån, låg hon vaken och genomgick i tankarne scenen deruppe. Gång på gång tog hon om den, erinrade sig dess minsta detaljer, upprepade de ord, som blifvit sagda, återkallade rörelser, tonfall, blickar. Hon såg direktör Henning framför sig, lugn, artig, bestämd, — så olikt hennes egen, bullrande förtviflan, — hon hörde hans röst, hvars välljud icke en enda gång förstördes af vredesutbrott. Och åter kände hon, — likt häftiga, varma vågsvall i blodet — samma hemlighetsfulla välbehag, samma oförklarligt smekande domning i viljan, som hon erfor under sammandrabbningen med honom.

Då hon dagen derpå vid middagstiden gick ut ett ärende, var den första person hon mötte direktör Henning. Han kom dock icke fram till henne; han helsade blott artigt och fortsatte der-
efter sin väg.

Cecilia tyckte att marken vek undan för henne och att en slöja bredde sig för ögonen; vid den oväntade åsynen af denne man slog det henne som en blix, att hon hela natten och hela dagen tänkt uteslutande på honom, på hvad han sagt, hur han sett ut, hurudan han var — och icke alls, som hon hittills inbillat sig, på sjelfva saken, på

det upprörande i att ha misslyckats i ett företag, som hon ansåg så rättvist, så af nöden påkalladt. Hon kunde knappast fatta detta, hon stirrade på sitt eget själstillstånd som på något underligt, främmande. Nej, det var icke möjligt, — det var ett misstag, en ögonblicklig sinnesförvirring, ett inbillningsfoster, öfver hvilket hon snart skulle bli herre. Och hon försökte med våld att känna sig olycklig öfver sitt nederlag, att harmas öfver samhällets orättvisa, att tänka på hur qvinnan misshandlades och förtrycktes. Men under det hon mekaniskt upprepade dessa fraser, som i hennes själ icke frambragte något annat ljud än ett rassel af tomma ord, trängde sig hans bild inpå henne och blef allt klarare, tydligare, liffullare, liksom hade en osynlig hand utmejslat den i hennes fantasi.

Följande dag träffade hon honom vid samma tid och på samma ställe. Han kom då fram, helsade och frågade om hon tilläte, att han följde henne några steg. Så snart hon fick se honom, föresatte hon sig genast att vara stel och afvisande, men då han tilltalade henne, blef hon förvirrad och kunde icke svara nej på hans begäran.

»Ni är uppbragt på mig, fröken Arnell,» började han med sin vackra stämma, hvars välljud ännu mera ökades af en sorgsen klang, »och jag undrar ej derpå. Jag förstår att ni skall tycka att mitt handlingssätt var grymt och hjertlöst. Men tro mig, jag kunde icke göra annorlunda! Det är sådana der konflikter, som vi män så ofta komma i, då vår pligt manar oss att gå en annan

väg än hvad känslan skulle vilja. Tror ni att jag skulle begärt någonting bättre än att få uppfylla er önskan? Men jag hade ingen rätt dertill, jag har åtagit mig att sköta befattningen som direktör för telefonbolaget, och min pligt är att sköta denna befattning till bolagets bästa, — känsla, medlidande, ja, till och med mitt eget erkännande att ni hade rätt, må draga mig hur mycket som helst åt ett annat håll! Kan ni inte förstå detta, och låta det tala till min förmån?»

Hon svarade ej, ty hon visste icke hvad hon skulle säga. Hon gick med hufvudet nedböjdt och lyssnade på hans röst, medan hon inom sig undrade, om det verkligen var möjligt att detta var samma man, som för ett par dagar sedan stått framför henne och tillintetgjort henne med sin iskalla, befallande blick. Han var ju hennes fiende, han hade skadat henne, bragt henne till förtviflan, — hvarför kände hon då icke fiendtligt emot honom, hvarför lät hon honom gå med sig som en vän, en förtrogen? Det var onaturligt, upprörande för hennes qvinlighet, hennes heder! . . .

»Jag skall säga er,» fortfor han och sänkte ännu mera rösten, »att jag aldrig i mitt lif varit så frestad som den gången, att glömma min pligt, för att göra er till viljes!»

Han lade en lätt tonvigt på ordet er; hon ryckte till och skiftade färg, men hon sade ingenting, utan böjde blott hufvudet djupare ned.

Det blef en liten paus, under hvilken han ett par gånger skarpt fixerade henne, med då hon

förblef tyst, ryckte han på axlarne och drog en lätt suck, liksom till tecken af resignation.

»Jag har en bön till er, fröken Arnell,» fortfor han med något sträfvare röst, »som ni ej får afslå. Jag vet att ni genom att ha mist er plats i telefon kanske . . . alltnog . . . er ställning kanske blir brydsam . . . Jag har många relationer och skulle kanske kunna skaffa er ett annat arbete . . . Vill ni tillåta mig att hjälpa er? Missförstå mig inte — tro inte att jag föreställer mig att ni härigenom skulle anse er få någon . . . någon ersättning för er misslyckade plan, jag förstod väl att det icke var för er sjelf utan för allas bästa ni arbetade, — men jag känner det som stode jag i en skuld till er därför att ni blef den enda lidande — ni förstår, det är min känsla som talar, och denna gång behöfver den ej komma i kollision med min pligt?»

Hans ord förolämpade henne först, men hon lugnade sig medan han talade, och då han slutat såg hon häftigt upp och betraktade honom med en blick, som ansträngningen att se lugn och obesvärad ut nästan gjorde djerf.

»Hvarför har ni en sådan omsorg om mig? Hvad kan ni bry er om, ifall min ställning är brydsam eller inte?» frågade hon tvärt.

»Jag skulle kunna svara mycket på dessa frågor,» sade han småleende, »men det är så svårt att lägga sina ord rätt, i synnerhet då man talar till en qvinna. Man blir så lätt missförstådd. I

alla händelser lofvar jag att svara, om ni blott först tillåter mig att få försona mitt fel mot er?»

Hon skakade ifrigt och otåligt på hufvudet.

»Ni förkastar således mitt förslag?»

»Ja,» svarade hon kort. »Men jag tackar er i alla fall för er vänlighet.»

Hon tyckte att då hon först så kallt afvisat honom, hade hon derigenom förvärfvat sig rättighet att känna mindre fiendtligt. Hon räckte honom sin hand, som han varmt tryckte, medan han frågade om hon tilläte, att han någon dag gjorde henne sin uppvaktning.

Hon ämnade säga nej, men hon svarade i stället ja, — och då de skildes åt var det henne omöjligt att längre bibehålla de hatfulla känslor hon föresatt sig att hysa mot honom. Den omedvetna tjusning han från första stunden ingifvit henne, grep mer och mer omkring sig i hennes själ, och så småningom öfverlemnade hon sig utan motstånd deråt. Hennes svärmiska, lidelsefulla natur, hvilken under de sista åren hållits på afstånd från poesi och kärlek, hämnades för denna försakelse, och vid den oväntade beröringen med det erotiska strömdrag, som snuddade förbi henne, vaknade hos henne en törst efter kärlek, som hon tyckte skulle förtära henne om den ej stillades. Hennes förstånd grumlades af hettan i hennes känslor, och tankarne förvirrades i den hvirfvel af fantasilif, hvori hon kastade sig. Hon förlorade rätta synpunkten på lifvet och dess förhållanden; bagateller, som inträffade i hennes lif,

blefvo för henne af en oerhörd vigt, antogo vidunderliga proportioner och fingo en hemlighetsfull mening; deremot blef det verkligt stora i lifvet henne smått och likgiltigt, — hvad brydde hon sig nu om att fattiga sömmerskor förtrycktes eller att telefonister fingo bleksot af öfveransträngning? Hon tänkte icke derpå nu, hon tänkte endast på en sak; allt hade drunknat i den egoistiska trånad, som likt en sjukdom bröt fram genom hennes sjäslif.

Flere dagar förgingo utan att hon träffade föremålet för sina tankar. Hon började blifva otålig; hon anklagade honom bittert, därför att han ej höll sitt löfte att göra henne ett besök, — dunkla, obestämda betraktelser öfver hur alla ljuga, hur alla hyckla och svika, utkastades oupphörligt i hennes tysta funderingar.

Slutligen kom han en eftermiddag och satt hos henne ett par timmar. Hon blef så småningom vid ett strålande lynne under hans besök; han förstod att säga endast sådana saker som behagade och roade henne, han var artig, ridderlig, elegant, — hon njöt som om hon fått andas en hemlandsluft, hennes ögon glänste af en barnslig förtjusning, och hon kände inom sig en lefnadslust, en lifsglädje, som kom hvarje nerv att spritta.

Följande dag fick hon en biljett från honom, jemte ett paket med böcker, om hvilka de räsonnerat. Cecilia slukade brevet, ref upp paketet och började derefter läsa, med hvarenda nerv darande af oro och nyfikenhet. Han hade strukit

under några saker, i afsigt att hon särskildt skulle läsa dem, och hon tillbragte nu flere timmar med att sitta och undra om det låg någon underförstådd mening i dessa utpekade ställen. De handlade alla om kärlek, känslöstämningar och sympati, och Cecilia kunde dem inom kort utantill allesamman.

Då hon läst slut böckerna, skickade hon dem tillbaka och skref äfven några ord till tack, på hvilka hon genast fick svar, hållet i en intressant, kommenterande stil, som gaf anledning till fortsatt korrespondens. Nya sändningar af böcker, — alla i eleganta praktband och med understrykningar — kommo äfven, och slutligen hade hon turen att flere gånger »af en händelse» träffa honom ute. Han försummade aldrig att först fråga, om hon tilläte att han följde henne en stund, och lika regelbundet gaf hon sitt samtycke härtill.

Ibland, då hon i ensamheten grubblade öfver sitt förhållande till direktör Henning, — och då det inflytande hans personlighet hade på henne, minskades genom afståndet, — kunde hon undra öfver, hvad det var hos denne man, som så oemotståndligt tjusade henne. Hon anade att de ingenting hade gemensamt hvarken i själslif eller uppfattning af det yttre lifvet. Han var en dussinmänniska, en typ, oåterkalleligen stelnad i vissa former, nöjd att följa utstakade vägar och att bilda sina åsikter efter auktoriteter. Hon var ett sjelfständigt väsen, lösgjord från typens former, i ständigt kristallisation med nya känslor och tankar. Då de voro tillsammans räsönerade de aldrig, — han

kunde icke rasonnera, hans idéer voro för väggfasta, för att kunna lösgöras och utbytas mot andra, — och de gåfvo hvarandra aldrig en tanke, som lönade att lägga på minnet. Men så snart Cecilia kom i hans sällskap märkte hon icke detta; hon lyssnade på hans välljudande stämma, hon hänfördes af hans sätt att lägga sina ord vackert och poetiskt, och hon erfor en njutning af att i inbillningen böja sig för den manliga kraften i hans vilja, hvars styrka i sjelfva verket icke bestod af annat än kondenserad egoism. Det var blott i ensamma stunder hennes omdöme ibland blef lugnt och kallt, så att hon opartiskt kunde bedöma sig sjelf, men så strömmade denna fantasiens och sinnenas kärlek — detta surrogat, som tillfredsstälde hennes hjerta lika litet som sötsaker stilla en tiggares hunger — ånyo öfver henne, och hon hängaf sig deråt, fastän hon på samma gång log ett medlidsamt hånlöje öfver sin egen svaghet.

Han å sin sida fann mycket behag i Cecilia, utan att han därför länge skulle saknat henne, om ödet nu skilt dem åt. Det var något hos henne som eggade honom, någonting oberördt, oerfaret, en nästan barnslig oskuld i blicken, ett ungdomligt svärmeri i leendet, och på samma gång i halsens böjning, i den mjuka, smidiga svängningen på lifvet, något af det omedvetet sinligt lockande hos den mogna qvinnan.

En eftermiddag, — ungefär tre veckor efter deras sammandrabbning på byrån, under hvilken tid förtroligheten mellan dem alltjemt ökats, —

hade de promenerat så länge tillsammans, att skymningen inbrutit och öfvergått i höstqvällens mörker, utan att de märkt det, eller snarare velat märka det. Han hade lyckats tillvinna sig hela hennes förtroende, hon berättade honom öppet om sin förtviflade ställning, han förnyade upprepade gånger sin bön att få hjälpa henne, då han ju ändå var den ofrivilliga orsaken till att hon mist sin plats, — och hon hade så småningom, halft motvilligt, emottagit hans anbud att skaffa henne ett arbete. Men då de skildes åt på Klara kyrkogård, höll han länge hennes hand i sin och hviskade med nästan ljudlös, men ändå skarpt tydlig röst: »Ni är skapad för någonting helt annat än att arbeta, Cecilia!» Hon ryste till och ville slita sig lös, men han höll fast hennes hand och försökte draga henne intill sig. Ett ögonblick kämpade de mot hvarandra; i det svaga gasskenet såg hon en skärande glans i hans ögon, och öfver munnen låg ett cyniskt, för henne främmande drag, som skrämde henne. Det var blott en ögonblicklig skiftning, en skiftning, som genast försvann, då han märkte Cecilias motstånd, och lemnade honom vänlig och ridderligt öm som vanligt; men denna förändring gjorde på Cecilia samma oförklarliga, hemska intryck som man erfar, då man får se något hemlighetsfullt otäckt, då under ridarmanteln Mefistofeles' hästfot oförmodadt framskymtar. Hon kunde ingenting säga, ingenting svara, då han upprepade gånger bad henne förlåta hans häftighet; hon stötte blott undan honom,

vände sig om och skyndade hemåt, hela tiden springande, liksom fruktade hon att han förföljde henne.

Efter denna tilldragelse förflöto flere dagar utan att de återsågo hvarandra. Han skref gång på gång och bad henne bevilja honom ett möte, eller tillåta att han gjorde henne ett besök, men hon besvarade ej hans bref och hon vågade knappast gå ut af fruktan att träffa honom. Hvad hon sett vid deras sista afsked hade skrämt och afkylt henne; hon förstod nu af hvilken beskaffenhet hans kärlek var, och att han aldrig, som hon ändå svagt hoppats, skulle bedja henne blifva sin hustru.

Denna tanke, som ref upp hela hennes domnade stolthet, gaf henne äfven kraft till en klar och oförvillad själfkritik. Hon gisslade obarmhertigt sin egen svaghet; hon insåg hur förnedrande, hur karakterslöst det varit att böja sig för denne man, hvilken inför hennes bättre jag framstod som inkarnationen af det egoistiska tyranni, för hvilket Gerda dukat under och som hon sjelf med så mycken entusiasm sökt bekämpa. I dylika stunder hatade hon sig sjelf; och hon sönderslet sig med håfulla, skoningslösa smädelser, för att jaga bort denna slappa trånad och sätta lif i sina bättre, sundare känslor.

Men hon måste kämpa en själfmördande kamp, ty allt som minnet af scenen på Klara kyrkogård bleknade, försvann äfven det pinsamma intryck hon då emottagit. Hans bild, i början

snedvriden och ful, sedd genom den lågande förbittring som fylde hennes fantasi, återtog så småningom sina forna, behagliga drag, hans leende klarnade upp ur det cyniska draget kring munnen, hans blick ljusnade, — och med detsamma blef äfven hennes längtan att få återse honom starkare. Och på samma gång hon föraktade sig sjelf och hånlog åt dessa fantasier, kunde hon försjunka i sentimentala känslorus af längtan och saknad, i passionerade drömmar om återseendets ljufhet.

Under denna tid hade hon fattat ett slags antipati mot Vigert; hans lifliga sätt, hans hårda röst, hans sunda, praktiska uppfattning af lifvet, så olik det känslorus, åt hvilket hon öfverlemnade sig, tröttade och plågade henne. Hon undvek honom synbart, och då de samtalade var hon retlig och kort i sina svar. I början kunde han ej förstå anledningen till hennes förändrade sätt, och han blef djupt sårad, så mycket mera som han under denna tid gifvit henne verkliga vänskapsprof, skaffat henne arbete med renskrifning och öfversättning; men det dröjde ej länge innan han upptäckte hennes hemlighet, och nu öfvergingo hans kränkta känslor till harm och smärta. Han visste ej hvad han skulle göra; om han varit opartisk, om han känt att han kunnat närma sig henne endast som vän och rådgifvare, skulle han ej tvekat, men nu var det något inom honom som höll honom tillbaka. Vissheten att Cecilia fäst sig vid en annan hade klargjort det, på hvilket han förut icke varit sä-

ker: att han älskade henne. Tanken att förlora henne blef honom outhärdlig; han kände att om han nu kom i ett förtroligt samtal med henne, skulle han på samma gång ge utbrott åt sina egna känslor, han visste att detta endast skulle förorsaka henne vedervilja, och föreställningen härom gjorde honom kall ända ut i fingerspetsarne. Han vaknade henne, han spionerade på henne, men så snart han ämnade närma sig och börja tala, blef han förlägen och visste ej hur han skulle uttrycka sig. Då han upptäckte att han sjelf var part i saken, förlorade han sin kallblodighet och sitt herravälde öfver Cecilia, — han som förr så lugnt och obesväradt brukade lexå upp henne.

Till Cecilias själslidande kommo äfven yttre bekymmer. Alla hennes försök att skaffa sig ett arbete, mera bestämdt inbringande än renskrifning och tillfälliga öfversättningar, misslyckades. Hon annonserade efter plats, af sina vänner fick hon rekommendationer, men antingen besvarades ej hennes annonser, eller voro platserna redan upptagna, eller också hände det, att då hon sökte dem stötte hon på oöfvervinnerliga hinder, orättvisor, för hvilka hon ej ville böja sig, ett ohöfligt eller blott sträfft sätt hos den, till hvilken hon vände sig, som upprörde hennes högmod och kom henne att säga i hennes ställning löjligt öfvermodiga ord, — hvilket naturligtvis hade till följd, att hon måste gå sin väg med oförrättadt ärende och bevara skenet genom att se likgiltig ut, fastän hennes hjerta nästan domnade af ångest och förödmjukelse.

Hon hade nu ingenting att betala sin inackordering med; hon fick stanna kvar på kredit, men fru Örns sätt emot henne hade undergått en nedslående förändring, hon snäste ofta Cecilia, och ett af hennes favoritsamtal vid middagsbordet var att med en djup suck och en lång blick på Cecilia klaga öfver det höga priset på köttet, och hur svårt man hade att reda sig i dessa dyra tider. —

Midt under de inre och yttre strider för hvilka hon var ett rof, fick hon en dag af Edvard emottaga underrättelsen att han var förlofvad med Berta Billner, och att deras bröllop inom kort skulle stå.

Denna underrättelse gjorde henne utom sig af vrede, — om på Edvard, Berta, sig sjelf, eller på ödet och hela lifvet, det visste hon ej, hon kände blott hur hennes hjerta sammankrymptes af en frätande bitterhet. Hur hade icke hon, en ensam kvinna, kämpat för att bibehålla sin frihet och aktningen för sig sjelf, medan Edvard, som var man och såg tusen vägar öppna till försörjning, han sålde sig och gifte sig med en flicka, som hon visste att han i grunden missaktade! Men han var klok och hon var dum, deri bestod skilnaden mellan dem! Ja, hon hade varit dum, hon hade ej förstått lifvet, hon hade lefvat på ideela drömmar, därför höll hon nu på att hungra i hjel, både till själ och kropp. En brutal känsla af hån öfver hennes tysta, outtröttliga strider flög igenom henne och gaf lif åt hennes sämsta och lumpnaste

instinkter. Hvad glädje hade hon af att ha försakat och lidit? Hvem höll henne räkning härför? Fans det en enda, som kände högaktning för henne, därför att hon varit modigare och stoltare än andra qvinnor? Nej, tvärtom, missaktning, förbi-seende, sårande medömkan, det var hvad hon från alla håll fått emottaga! Sådana voro människorna, sådant var lifvet, — men hon hade ej förstått det. O, så dum, så hjälplöst dum hon varit! —

Och då hon en dag fick ett af dessa bref, med hvilka direktör Henning fortfarande förföljde henne, ett ödmjukt, vemodigt bref, hvori han bad henne att icke neka honom ett möte, ett sista möte, som skulle ge honom tillfälle att urskulda och förklara sig, så att de åtminstone finge skiljas som vänner, — svarade hon, under inflytande af den hänsynslösa sinnesstämning, hvartill hon jagat upp sig, utan tvekan att hon ville uppfylla hans begäran och infinna sig på den af honom utsatta mötesplatsen . . .

Han fick emellertid vänta der en god stund öfver den bestämda timman, ty i sista ögonblicket öfverfölls hon af en tvekan, som hon knappast förmådde besegra, — en fasa öfver att hon verkligen ämnade taga ett för hennes qvinliga stolthet förnedrande steg, — det första hon någonsin tagit.

Så snart hon fick se Henning, försvunno dock alla dessa känslor, och hon greps af en barnslig glädje öfver att återse honom. Reaktionen mot denna sista veckas bittra sinnesstämning blef så våldsam, att hon nästan kände sig uppsluppet glad

och lycklig åt att få gå vid hans sida och höra hans röst. De vildaste, skönaste omöjligheter flögo genom hennes själ; kanske ändå — kanske skulle de mörka dagarne sluta — kanske skulle det solsknen, hvarefter hon trånade, till slut bryta fram!...

Han var vänlig, öm, ridderlig emot henne, och på samma gång låg det som en slöja af vemod öfver hans sätt och ord. Men allt som han blef vemodigare, blef hon i stället gladare och mera obesvärad. Hon förstod icke sig sjelf; hon hade kommit till detta möte vid det tyngsta lynne och nu kände hon sig i stället liksom befriad; innerst i hennes hjerta sprang fram ett skalkaktigt begär att retas med honom, ett begär, som hans vemod oupphörligt stegrade, och som kom hennes uttrycksfulla ögon att glindra.

De samtalade lifligt, men utan att ännu beröra deras enskilda ömsesidiga förhållande. Hon gaf honom qvicka repliker, åt hvilka de begge två brusto ut i skratt. Hon njöt, ty hon kände att hon genom skiftningen i sitt oberäkneliga lynne kommit i just den sinnesstämning, hon visste brukade göra henne intagande för männen. Ett fint koketteri bredde sig öfver hela hennes väsende och förorsakade hennes följeslagare en upphetsning i blodet, en stegrad längtan efter hennes kärlek...

Cecilia gaf ej akt på, eller ville kanske ej ge akt på, att han under detta samtal fört henne till den gata, der han bodde. Då de kommo utanför hans port, stannade han tvärt, böjde sig ned öfver henne, och frågade med upprörd, dämpadt passio-

nerad röst, om hon ej en enda gång, en första och sista, ville följa med honom dit upp, — han ville tala med henne, lugnt, stilla, som man ej kan på gatan med buller omkring sig, — han visste att de nu för alltid måste skiljas och, — ville hon ej skänka honom denna glädje, — gifva honom detta bevis på förtroende till hans heder och ridderlighet?

Hela hennes väsen förändrades genast vid hans fråga; hon styfnade till, det qvinligt smekande omkring henne försvann, och det kom någonting sträft i hennes röst och blick.

»Hvad var det ni skulle 'förklara' för mig, som ni skref i ert bref?» frågade hon tvärt.

»Det skall jag säga er, om ni blott följer mig upp,» svarade han ifrigt, »här är det omöjligt, det är saker, som man inte talar om annat än i tysthet och ensamhet. Och ingenstades kunna vi vara ostörda som hos mig. Cecilia . . .»

Och nu följde passionerade, värtaliga böner, frågor om hon icke trodde på hans heder, om hon icke var en qvinna som kunde lita på sig sjelf, — och till sist en smärtsam undran, hur hon kunde nännas neka honom denna sista bön; kände hon då icke som han, att de under denna tid blifvit något för hvarandra, och att en sympati, sådan som deras, var en känsla så sällsynt, så *ren*, att man hade rätt att för dess skull trotsa en inskränkt konvensans' fordringar?

Cecilia veknade hastigt vid hans ord. Stelheten smälte bort och hon blef ånyo mjuk och

eftergifven. Samma hänsynslöshet, som dref henne att bevilja detta möte, grep henne på nytt. Ja, hvad hade hon i sjelfva verket att hålla på. Konvenans? Den kan ha något värde för dem, hvilka ännu lefva bland människorna, men för henne, som samhället utstött? . . . Och detta var ju blott en konvenansfråga, — ty något orätt låg ej häri. Nej, det var icke något orätt, upprepade hon trotsigt, då ett svagt, oroande samvetsqual började röra sig i hennes själ. Och dessutom . . .

Hon kände plötsligen en leda för sitt forna, strängt moraliska lif, hon såg sig sjelf i en pjunkig, löjlig belysning, som en oerfaren, pedantisk gammal mö. Det kom öfver henne en trånad efter någonting nytt, en het ungdomlig längtan efter poesi och kärlek. Och alla dessa känslor refvo i de innersta skrymslorna af hennes själ och drogo fram dessa hemligheter och motsägelser, som vi dölja djupast in och som blott i passionens ögonblick få luft . . .

»Nåväl!» utropade hon efter en kort strid.
»Jag vill uppfylla er önskan!»

Han tryckte hennes hand, hviskade några ord af tacksamhet, öppnade derefter porten och förde henne uppför trappan.

Då de inträdde i tamburen, hvars dörr han sjelf öppnade, blef hon något afkyld, då hon märkte att han tycktes ha gjort sig i ordning att emottaga henne, ty våningen var upplyst och ingen tjenare syntes till. Hon kände sig illa till mods, då hon hörde dörren slås igen; det föreföll henne

som om en kedja ihoplänkats omkring henne, hon skulle helst velat springa bort det fortaste hon kunde, — men hon blygdes att visa denna brist på hållning, hon tog i stället på sig sin stoltaste min, lät honom hjälpa sig af med kappan och följde honom derefter in.

Hans rum voro små och icke många, men ordnade med raffinerad lyx. Färgerna voro djupa och varma, möblerna utstuderadt bekväma, små hoptryckta plyschkuddar i sofforna, excentriska och dyrbara bagateller på bord och hyllor. Allt härinne var vekligt, smakfullt och egnadt att underhålla lätjefulla instinkter.

Oaktadt sitt upprörda själstillstånd observerade Cecilia alla dessa småsaker, och hon insöp begärligt den parfymerade doft af vällefnad, som, i trots af allt hvad hon genomgått, ännu hade en lockelse för henne.

Framför en af sofforna i salongen stod ordnad ett bord med förfriskningar, och här i soffan bad Henning Cecilia sitta och slog sig derefter sjelf ned vid hennes sida.

Sedan Cecilias första känsla af ängslan och förlägenhet var öfvervunnen, kommo hon och direktören så småningom in i den mest behagliga sinnesstämning. Samtalet flöt ömsom lätt och skämtande, ömsom förtroligt; ibland närmade det sig en farlig, förbjuden gräns, men öfverskred den aldrig, utan snuddade blott dervid så mycket, att det upprörde dem och gaf en pikant mystisk relief åt deras konversation. Begge två lyckades de säga

roliga, träffande saker; begge kände de hur denna varma stämning genomströmmade deras sjäslif och uppväckte vackra och ädla tankar.

Men då de kommit till denna punkt af förtro- lighet och hemlighetsfull tjusning, var det som om någonting brustit emellan dem. Samtalet afmat- tades, orden faldes likgiltigt, och slutligen blott för att skingra den besvärliga tystnaden. Han tycktes vilja säga någonting, göra en förklaring, och hon väntade med hjertat bultande af oro och sinnes- rörelse. Men hon var för stolt att göra en påmin- nelse eller fråga, — och då han alltjemt dröjde, stelnade hon till, reste sig tvärt upp och ville gå.

Han fattade hennes händer, drog henne ned i soffan och såg henne lidelsefullt och förebrående in i ögonen.

»Nej, ni får ej gå!» hviskade han med dar- rande röst. »Ni får ännu ej göra slut på dessa förtjusande ögonblick, hvilka nog ändå flykta allt för hastigt. Om ni liksom jag kände hur armt lifvet är, hur sällan det skänker oss ens några minuter af fullkomlig sympati och harmoni, skulle ni ej nännas beröfva oss den stund vi nu ega. Kom ihåg att det är någonting att ega en stund, fröken Cecilia — det är så sällan man lefver i ögonblicket, så sällan man *vill* lefva deri, och det är endast *då* man kan säga sig ega det, fullt och helt! De flesta timmarne af vårt lif ega vi ej sjelfva, det är vår ledsnad, vår saknad, vår längtan, som eger dem!»

Hon svarade ingenting på hans ord, hvilka uttalades med låg stämma, medan ett vackert, fuktigt skimmer lade sig öfver hans ögon. Hon drog blott sakta undan sina händer och satt med ögonen nedslagna, undrande hvad han mera skulle säga.

»Har ni något att beklaga er öfver? Har jag på något sätt förgått mig?» fortsatte han med sorgsen röst.

»Nej,» svarade hon kort. »Men hvarför ber ni mig stanna?»

Orden kommo fram, nästan utan att hon visste af det, — liksom genom en slapphet i hennes vilja, en oförmåga att hålla tillbaka de ord, med hvilka hennes hjerna feberaktigt arbetade.

»Hvarför?» utbrast han häftigt. »Derför... att jag... är feg... derför att skiljas från er gör mig förtviflad... derför... att ni är mera för mig än någon annan qvinna varit eller är... derför...»

Han fattade hennes hand, förde den till sina läppar och kysste den flere gånger passionerad. Men den oemotståndliga tjusningen i hans smekning, en tjusning som kom henne att känna en ilning af köld och värme genom ådrorna, skrämde henne; hon ryckte lös sin hand och kastade på honom en hastig, förtviflad blick. Hon kände att allt detta måste genast sluta, eller...

»Ni säger inte sanning nu,» sade hon med iskall röst, fastän hela hennes inre var upprördt och sjudande af lidelse, »jag vet att ni inte gör

det. Om jag vore någonting för er, som ni påstår, då skulle ni tala helt andra ord till mig, då skulle ni inte kunna tala om skilsmessa . . .»

Hans blick mörknade; han satt en stund tyst och fixerade mattan med sammandragna ögonbryn.

»Och vet ni hvad det kostar mig att uttala det ordet?» sade han slutligen. »Förstår ni ej att jag måste göra det — det fins något som kallas 'la force des circonstances', för den makten måste vi böja oss, äfven om trycket är aldrig så grymt, aldrig så outhärdligt . . .»

Hon smålog kallt och hånfult.

»Jag förstår,» sade hon, »jag känner igen det der talet, det är så välbekant, jag har hört det under hela mitt lif. På svenska öfversatt och i tydligare form heter den der makten — *fattigdom* . . . Vore jag . . .»

»Ni misstager er!» afbröt han häftigt. »Jag svär er att ni misskänner mig, för mig gäller intet sådant! Tro mig, då jag säger er, att det fins ett annat . . . hinder emellan oss . . .»

»Och det är?» hviskade hon andlöst.

Han satt en stund tyst och såg dystert framför sig.

»Vill ni ej förskona mig från att säga det?» frågade han slutligen.

»Nej,» svarade hon hårdt och bestämdt.

»Vill ni ej visa mig det förtroendet, att ni litar på mig, då jag säger att detta hinder är oöfverstigligt?»

»Nej, jag vill veta det.»

»Nåväl, Cecilia, jag är icke fri . . . fri att säga till er de ord jag önskade . . . jag är bunden, om än icke af sådana band som i världens ögon äro de enda oslitliga — dock af min egen heder . . .»

Hon gaf till ett häftigt utrop och störtade upp.

»Och då ber ni mig komma hit?» ropade hon med skälfvande läppar, »då håller ni mig kvar . . . här . . . i detta rum, der kanske en annan . . . O min Gud, hvad har jag gjort? Hvad tänker ni om mig?»

Hon gick några steg framåt, liksom ville hon skynda ut ur rummet, men han fattade åter begge hennes händer och tvang henne att stanna.

»Lugna er, Cecilia,» hviskade han smekamt, »ni har ingenting ondt gjort och icke jag heller . . . Jag ber er att sätta er öfver tanken på en lumpen konvensans, ty det är den och icke ert samvetes röst, som i denna stund plågar er! Hvad orätt ligger det i att vi sitta här en stund tillsammans? Har ni något att beklaga er öfver? Jag frågar er det ännu en gång? Har jag på något sätt förgått mig?»

Hans ord verkade lugnande på henne; den uppretade oron försvann, hon började i stället gråta; stora, tunga tårar runno utför hennes kinder, medan hon sjönk ned i soffan, dit han ånyo dragit henne.

Han sade ingenting på en stund; han lät henne gråta ut och vidrörde endast ett par gånger lätt och smekande hennes hand med sin.

»Jag skall säga er någonting,» började han slutligen, i det han flyttade sig närmare henne, så nära att hon kom under det inflytande sjelfva hans person utöfvade på henne; »och det är, att på samma gång jag sörjer öfver att vi ej för alltid kunna bli förenade, skulle jag ej vilja utbyta en hel lefnads enformiga, prosaiska sammanvaro mot en stund, sådan som denna! Ni förstår icke värdet af dessa ögonblick, som vi stulit oss till,» fortfor han ömt och innerligt, i det han fattade hennes hand och drog henne intill sig, »ty då skulle ni ej smädat dem, som ni nyss gjorde. Men jag förstår deras värde, jag, som känner lifvet! Vet ni hvad kärleken är i äktenskapet, i den dagliga, triviala sammanvaron? Har ni sett hur en ros ser ut, som under en sommardag suttit vid en ung flickas barm, som hon fingrat på och lekt med — har ni sett hur den ser ut, då hon på qvällen kastar bort den, doftlös, hopklämd, vissnad? Sådan blir kärleken, då den nötes ut af livets prosa . . . men ögonblick sådana som dessa, förefalla mig som hemlighetsfulla blommor, hvilka blomma endast en gång på många år, och som blott i nattens tystnad och mörker utveckla sin mystiska skönhet, för att krympa ihop och dölja sig inför dagens ljus . . .»

Hon lät honom behålla sin hand, och hon lyssnade drömmande och förtrollad på hans tal. Hennes sinnen och känslor liksom vidgades för att insupa dessa ord, hvilka berusade henne som en stark blomdoft.

»Tro mig,» fortfor han mer och mer innerligt, men på samma gång försigtigt och fin-känsligt, »en stund sådan som denna, en stund som vi sjelfva ega hel och hållen, som människornas sqvaller inte sysselsätter sig med, som inte störes af det ständigt upprepades trivialitet — en stund, som försvinner som en dröm och som ändå aldrig kan förgå, därför att den ständigt skall lefva i minnet, — lefva ett skönt, oförgängligt lif... den är någonting, Cecilia...»

Några ögonblicks paus uppstod. Hon satt alltjemt med sin hand i hans och halft lutad emot honom. I denna stund beherskade han henne starkare än någonsin; hela den manliga tjusningskraft, hvaraf han var i besittning, hvilade tung och bedöfvande som sommarnattsvärme öfver hennes sinnen. Hennes vanliga sjäslif hade afstannat; tankarne liksom hvirflade i andlös fart kring en dunkel förnimmelse af någonting mäktigt och fruktansvärdts annalkande. Ibland genomflög henne en bestämd, tydlig känsla, ett hänsynslöst begär att gå vidare, en förvirrande, mattande längtan, som lockade henne, likt en svindel.

Plötsligen ryckte hon till vid att hon kände hans läppar emot sitt öra och att han hviskade hennes namn med ett tonfall, olika emot hvad hon hittills hört. Hon vände sig häftigt emot honom, drog sig baklänges och betraktade honom ett ögonblick forskande. Derefter reste hon sig långsamt upp.

»Går ni?» utropade han, i det äfven han, häftigt bleknande, reste sig upp ur soffan.

»Ja,» svarade hon med ett till hälften förtvifladt, till hälften hånfullt leende, »jag tror att det just nu är lämpligt att inviga den här stunden åt den minnets oförgängliga skönhet, ni nyss talade om.»

Han ryckte till och blef ännu blekare.

»Och det kostar er ingen smärta, att just nu . . . att på detta sätt lemna mig?» frågade han med dof röst.

»Jo,» svarade hon slapt, »det kostar mig så mycken smärta, så mycken strid, att jag är nästan domnad deraf . . .»

»Och hvarför lemna ni mig då?» utbrast han lidelsefullt. »Ah, Cecilia, ni vet inte att ni är — småaktig! . . . Det är icke ert samvetes röst ni följer, det är fruktan för verlden . . . för . . . Om ni älskar mig . . .»

Han ville fatta hennes hand, men hon stötte honom ifrån sig.

»Jag älskar er inte,» svarade hon stelt.

»Om ni inte älskar mig, hvarför känner ni då smärta öfver att lemna mig?» frågade han och fixerade henne med halfslutna, halft ironiska, halft sinligt glödande ögon.

»Jag vet intel!» ropade hon vildt, »jag vet ingenting! Jag vet inte, hvarför jag är här . . . jag känner inte igen mig sjelf . . . jag vet inte hvarför jag inte stannar . . . jag önskar jag finge det . . . ja, jag önskar det . . . jag hatar den som förbjuder mig . . . hatar . . . men jag måste ändå gå . . . måste . . .»

»Nej, ni vet inte hvarken hvad ni säger eller hvad ni gör!» hviskade han och försökte lugna henne. »Stanna... vänta...»

Men hon stötte undan hans framräckta händer.

»Låt mig vara!» ropade hon. »Tror ni det inte kostar mig något? Tror ni jag vill? Nej, jag tycker det är dumt... dumt... dumt... och ändå...»

Hon stod ett ögonblick med sammanpressade läppar och händerna knutna, liksom hade hon utkämpat en sista strid. Det flög igenom henne en vild frestelse att kasta sig i hans armar, tillsluta ögonen och dö bort från det förflutna. Men det förflutna var starkare än stunden, och, i det hon gaf till ett lågt, förtvifladt skratt, vände hon sig ifrån honom och störtade ut i tamburen.

Hon rafsade i sina kläder, hennes darrande fingrar kunde ej knäppa kappan, hon hittade ej sin muff, framför hennes ögon låg som en röd, dansande dimma. Mekaniskt upprepade hon för sig själf: tänker han inte komma ut... tänker han... tänker han... inte... inte...

Men hon fick hjälpa sig ensam; icke förrän hon var färdig och med hjertat domnadt af ångest stod och famlade på låset, kom han ut ur salongen. Han var mycket blek, men tycktes fullkomligt ha öfvervunnit sin sinnesrörelse.

»Farväl, Cecilia,» sade han vemodigt, »ni har helt och hållet missförstått mig, helt och hållet!»

»Nej, det är ni, som missförstått mig!» svarade hon sträfft.

Hon hade ämnat fatta hans hand, bedja honom ej alldeles glömma, säga någonting . . . hon visste icke hvad, men i stället utkastade hon nästan omedvetet dessa hårda, torra ord.

Ett ögonblick sågo de hvarandra i ögonen, en plötslig bitterhet jäste upp inom dem begge två, hon stötte häftigt upp dörren och ilade utför trappan, utan att ens säga honom farväl.

Nedkommen på gatan saktade hon sina steg och gick långsamt hemåt. Då hon kom till det gathörn, der hon skulle vika af, stannade hon och kastade en blick på det hus hon nyss lemnat. Det föreföll henne, som om det legat högt, ensamt, och rundtomkring endast tomhet, — i hennes upprörda fantasi antog det karakteren af ett förhexadt slott, ett Venus-berg, hvars rutor flammade af elds-ljus i nattens mörker.

Då hon kom hem, var det tyst i huset och mörkt i hennes rum. Hon gick ej ut till supén, hon tände ej ljus, hon satt flere timmar och grubblade i ensamheten.

Hon försökte att tvinga sig till denna känsla af tillfredsställelse, som den del af hennes medvetande, hvilken i denna stund kunde erinra sig hemmets lärdomar, ansåg måste följa på en öfvervunnen frestelse, men förgäfves! Hon kände endast leda, trötthet och en ihålig saknad. Hon ville tänka på fadern, modern och Agnes, hvilka hon nu hade rättighet att minnas utan blygsel, men alla dessa kära varelser voro henne likgiltiga, som främmande, efterhängsna personer. Hennes inre var liksom

tillfruset; hon såg sina käras bilder stelnade, uttryckslösa, och hon vände sig otåligt bort ifrån dem.

Tårarne stego henne i ögonen, men hon kunde icke gråta; det föreföll henne som om den kalla förtviflan, som värkte inom henne, sugit upp dem ur ögonen, så att de föllo ned i hennes hjerta likt tunga isiga droppar, hvilka aldrig skulle smälta.

Det var hennes lefnads svåraste stund. Fre-stelsen hade varit förfärlig, försakelsen bitter, men att hon icke kände någon glädje öfver att ha handlat rätt, kom henne att tvifla, som hon hittills aldrig gjort, att förlora fotfäste, der hon förr känt sig fast och säker.

8.

Klockan hade nyss slagit sex på eftermiddagen. Det var julafton; ute i salen stod fru Örn och ordnade en liten sned och mager gran, medan hon grälade på sin jungfru, som hade köpt för dyr vaxstapel och som aldrig förstod att spara med småsaker. Bredvid satt hennes son och klippte granlåter att hänga i granen, medan han inom sig undrade, om det inte kunde finnas många trefligare sätt att tillbringa julaftonen, än att sitta och höra på sin mammas gräl och klippa pappersstjornor?

Inne i Vigerts rum brann arbetslampan på skrifbordet; en bok låg uppslagen bredvid ett halfskrifvet pappersark, men pennan var kastad ett stycke ifrån, och Vigert sjelf gick af och an på golfvet med händerna i byxfickorna och hufvudet nedböjdt. Han tänkte på Cecilia, på sig sjelf och på den sist förflutna tiden, — och hans tankar voro så upprörda, att de ej lemnade honom ro att sitta och arbeta.

Han hade följt Cecilia på afstånd, med kärlekens och svartsjukans blick. Om han än icke i detalj visste hur hennes öde utvecklats sig, anade han det likväl, och hans aning var så säker, att den till och med tog öfver hans svartsjuka oro, och kom honom att i det närmaste riktigt uträkna på hvad punkt Cecilia nu stod.

Han försökte flere gånger att närma sig och komma i förtroligt samtal, men hon undvek honom beständigt, och då han tilltalade henne, var det som kunde hon ibland ej lägga band på sig för att ej snäsa. Han kände då, som om en obehaglig antipati framstuckit ur hennes ord och blickar, och han drog sig sårad och försagd tillbaka. Det enda, som uppehöll honom vid dessa tillfällen, då han, — trots all förståndets protest, all tuktan han underkastade sig som straff för dessa »Heineanfall», — kände en verklig förtviflan, var en inre röst, som sade honom, att han måste behandla Cecilia som en otillräknelig sjuk, och att när hon väl en gång blefve frisk, — och det måste hon bli, hon var för kärnsund för att duka under, — då skulle hans tur komma.

Så småningom hade han emellertid gripits af en ny oro, som han kände pinsammare än allt annat, ty han insåg att han måste ingripa verksamt i Cecilians öde, om hon ännu skulle kunna räddas. Och han anade att så snart han ånyo närmade sig, skulle i hennes ögon framskymta denna motvilja, som smärtade honom så djupt, som föreföll så otacksam och sårande, men som han ändå icke

hade rätt att förebrå henne. Och kanske skulle denna motvilja, om den ofta finge tillfälle till näring, slutligen orubbligt växa fast i hennes hjerta? . . .

Det var därför han denna julaftonstund, medan i alla hem granen tändes och barnen jublade, och den mystiska doften af vaxljus och lack smekte deras sinnen, — det var därför han kände sig så olycklig, att han måste spänna sin motståndskraft till det yttersta, för att icke helt och hållet gripas af förtviflan.

Alltifrån den afton i medio af förra månaden, då han hörde Cecilia komma hem och gå in i sitt rum, till hvars dörr han sedan flere gånger smög sig, för att lyssna om hon ännu var uppe och om hon grät, — alltifrån den stunden hade Cecilia dag för dag förändrats både till sätt och utseende.

Hennes helsa, som så länge stått emot lidande och försakelse, tycktes plötsligen duka under. Hon blef gammal; kroppen förlorade sin ungdomliga mjukhet, hon magrade och hennes hy vissnade. Så småningom försjönk hon i likgiltighet för allting; Vigert hörde en gång fru Örn gräla öfver att hon icke på två månader fått betaldt för inackorderingen, men Cecilia svarade icke ett ord, försökte ej ens att urskulda eller försvara sig, fastän fru Örn använde ogranlaga, ja till och med sårande ord. Icke heller gjorde hon min af att flytta eller skaffa sig inkomster; den ena dagen efter den andra fick gå, och hon bad blott fru Örn vara lugn, då denna häftigt ansatte henne. Hon gick nästan aldrig ut,

utan tillbragte mesta tiden i sitt rum; hon undvek skygt att träffa någon, och fastän hon på julafton var bjuden både till Billners och en annan familj, föredrog hon att stanna hemma, och hade just nyss skickat ett bud att hon var sjuk och måste hålla sig inne.

Vigert hade äfven iakttagit ett annat, oroande symptom. I förrgår, då han vid middagsbordet satt och förstulet betraktade Cecilia, märkte han att hennes ögon blifvit på ett besynnerligt sätt förändrade; de annars ovanligt stora och svarta pupillerna, som gifvit hennes ljusgrå ögon en mörk glans, voro nu små och sammandragna, så att hela ögat såg blackt ut. Blicken föreföll äfven skygg; det var som om hon besvärats af att se på människor. Vigert misstänkte redan förut orsaken till hennes förändring, och efter denna upptäckt kände han sig mer än någonsin öfvertygad om riktigheten i sin aning. —

Medan han satt och grubblade häröfver, hörde han steg och prat ute i korridoren; det var frökarna Klingström, som skulle begifva sig till Billners, och hvilka nu kommo ut ur sitt rum, ifriga och lyckliga, åtföljda af fru Örn, hvilken de i sista ögonblicket öfverhopade med berättelser om den Billnerska rikedom.

»Clementine får en klädning från Paris, som kostar tusen kronor,» ropade Antonia upprörd och viktig, och utan att ett ögonblick tycka annat än att det var alldeles i sin ordning att den eau-de-

cologneflaska, hon brukade få, i stället endast kostade två kronor.

Fru Örn, som alltid då talet föll på lyx och rikedom kände ett behof att visa sig artig och förbindlig, följde fröknarna till dörren, önskade dem mycket roligt och vinkade flere gånger småleende med handen åt dem.

Sedan hördes ett par häftiga ringningar, post- och stadsbud, hvilka kommo med paketer till fru Örns öfriga inackorderingar, hastiga steg i korridoren, jungfruns röst, utrop af glädje och öfverraskning, — men så blef allt tyst i huset, — en djup, tung tystnad, liksom hade all julglädje slumrat in . . .

En obeskrifligt vemodig känsla smög sig öfver Vigert, och ur denna känsla framträngde, som genom ett trollslag, minnen från forna tider, — en stor, ljus sal, små dukade bord med julhögar, blanka tennsaker, som glänste så underligt grant i julljusskenet, barnsliga känslor af glädje, af undran hur många julklappar man skulle få, af en tjusande oro att få bryta den der hemlighetsfulla förseglingen! Det blef så varmt kring hans hjerta, som om tårar fallit derpå, han såg sin mor, en verksam, rörlig qvinna med stora, bruna, kärleksfulla ögon; han kände hela denna tomhet, denna saknad efter ett hem, som på julaftonen kännes så bitter för den ensamma. Han ångrade nästan att han icke följt med en af sina vänner, hvilken bjudit honom att tillbringa aftonen i sin familj; det hade åtminstone varit ett surrogat, — nu var det en full-

ständig tomhet. Och han suckade, en djup, bitter suck, medan han satt der ensam i sin soffa, med hufvudet lutadt i handen och tänkte på huru många som voro glada och lyckliga i afton . . .

Men så kom ånyo Cecilias bild för honom och drog hans tankar in i en ny strömfåra. Han förestälde sig hur ensam hon också måste känna sig, han undrade hvad hon nu gjorde, om hon var förtviflad och dyster, eller om . . . Och så greps han af en oemotståndlig längtan att uppsöka henne. Han ville ingenting säga om sina egna känslor, endast träffa henne; det förföll honom, som om äfven hon borde längta efter något sällskap, var hon inte lika ensam och öfvergifven som han? —

Han steg således upp, ordnade sin toalett framför spegeln, släckte lampan och begaf sig till Cecilias rum.

Det var icke utan att han hade hjertklappning, då han bultade på dörren. Han fruktade att bli afsnäst, och han kände ånyo en förlamning i sin viljekraft vid föreställningen om hennes ovänlighet. Han drog sig tillbaka och tänkte att det var bäst att vända om igen; men efter en stunds tvekan knackade han ånyo, — det kom för honom så bestämdt och lugnande, att han borde gå in till henne just nu.

Ingen svarade; han kände på låset, — dörren var olåst, — han öppnade den försigtigt, och trädde in.

Det var mörkt härinne; men fönstren midt emot tvärs öfver gården, der rullgardinerna ej voro

nedfälda, upplystes klart af den nyss tända granen, man såg små barn springa af och an, hoppande och dansande, och då och då trängde tonerna af en gammal, välbekant julpolska hitöfver. Kontrasten mellan det mörka rummet och denna tafla af frid och hemglädje grep Vigert med en styrka, som tvang tårarne i hans ögon.

»Hvem är det?» frågade nu ifrån soffan Cecilias röst, matt och misslynt, som om denna fråga kostat henne en stor ansträngning.

»Det är jag, — Vigert,» svarade han hastigt och kom några steg närmare, »jag tänkte bara . . .»

»Hvad vill ni?» afbröt hon tvärt.

»Åh, jag tänkte bara . . . Men hvarför har ni inte tändt ljus? Här ligger ni och blir melankolisk af bara mörker . . .»

»Jag ligger och ser på granen der midt emot, jag tycker det är roligt,» sade hon med en underligt dåsig stämma, liksom hade hon talat i sömnen.

Hon sade ingenting mera och visade inga tecken till att hon ämnade tända ljus. Det såg ut som om hon ansett sig ha gifvit Vigert förklaring nog och nu ville få vara i fred.

Men Vigert gaf icke så lätt med sig; han trefvade fram till bordet, tog fram ett elldon, som han hade på sig, drog eld och tände ett ljus.

»Hvarför gör ni så?» frågade Cecilia vresigt,

»Ni hör ju att jag vill ligga och se på julgranen . . .»

Han svarade ej. Han plirade och fixerade henne skarpt. Hon låg fortfarande orörlig på soffan, till hälften vänd ifrån honom, liksom hade hon

ej brytt sig om att besvara hans blick. Hon var mycket blek, anletsdragen slappa, ögonen skygga och uttryckslösa, och på hennes läppar hvilade ett oafbrutet, intetsägande leende.

Vigert såg sig derefter hastigt omkring i rummet, som var slarfvigt och otrefligt, — så olikt den ordning, som förr herskade här, — och lät sedan blicken öfverfara bordet framför soffan. Der låg en hel mängd saker, böcker, papper och handarbeten om hvarandra; på ena ändan, strax bredvid Cecilia, stod en liten flaska; han ryckte till, då han fick se den, och han stirrade en sekund forskande derpå. Men det var som om Cecilia magnetiskt känt detta; det kom plötsligen lif i hennes sömnigt trånande ansigtsuttryck och hon vände sig häftigt mot Vigert.

Ett ögonblick sågo de hvarandra i ögonen, liksom för att få ett säkert tag i hvarandras hemliga tanke, så gledo deras blickar, hastigt som tvänne blixtrålar, bort till den lilla flaskan. Med ett häftigt skri störtade Cecilia upp och utsträckte handen efter den; men Vigert var snabbare, han hade redan gripit den, och i det han med en energisk rörelse och ett hårdt, föraktfullt uttryck i ögonen pressade handen omkring den, drog han sig några steg baklänges.

Cecilia kastade sig nu öfver Vigert, nästan utan att veta hvad hon gjorde. En förtviflad ångest, ett brännande begär lyste i hennes ögon, medan hon med sina darrande fingrar kämpade för att få honom att släppa flaskan.

»Låt mig få den!» flämtade hon och vred på hans fingrar, hvilka som jern omslöto flaskan. »Ni vet inte . . . jag dör, om ni inte . . . ni har inte rätt . . . åh, ge mig . . . hör ni . . . inte rätt . . . akta er . . . ge mig . . . ge mig den . . .»

Men han gaf icke med sig. Han stoppade flaskan i sin bröstficka och höll andra handen kring hennes begge händer, med hvilka hon maktlöst arbetade för att komma lös.

»Ni får den aldrig, fröken Cecilia,» sade han och såg strängt på henne, »och hvad mera är, ni skall aldrig, för så vidt ni ännu har qvar någon hederskänsla, smaka en droppe af det gift, som bragt er till denna förnedring!»

Hon började nu gråta; stora tårar föllo ned på hennes kinder, och hon bad honom ödmjukt som ett barn att få igen flaskan.

»Ni vet inte hvad ni begär,» svarade han, i det han förde henne fram till soffan, der hon nedsjönk och fortsatte att gråta, »hur tror ni det skulle gå med er, om ni finge fortsätta så här?»

»Det vet jag inte,» snyftade hon, »jag vet bara att lifvet var nattsvart, förfärligt . . . och att, sedan jag började taga morfin, kan jag bära det . . .»

»Bära det!» utropade han föraktfullt. »Tycker ni att drinkaren, som raglar omkring på gatorna, tycker ni att han bär lifvet?»

Hon svarade ingenting. Hon riste till vid hans ord, som om någonting pinsamt berört hennes nerver.

»Nej, fröken, ni bär det lika litet som han! Den som inte har mod att medvetet och vaket se sina lidanden i ögonen, utan söker djurets slöa sömn för att glömma, just den har inte krafter att bära lifvet . . .»

»Nej, jag har det inte längre,» jemrade hon sig, »jag har haft det så länge, men nu är det slut . . . Jag var så lycklig nyss, hvarför skulle ni komma och störa mig? Det kändes så bekymmerslöst — — så tomt — — så intet — — inom och utom mig. Och nu — — nu vaknar det inom mig — — jag känner en ångest . . . en oro . . . Nej, gif mig igen flaskan . . . Ni vet inte, ni, hvad jag lidit, jag kan inte lida mer. Ser ni, jag skall berättas er,» och hon böjde sig emot honom och fortsatte hviskande, »jag hade en sorg . . . ett qual . . . en . . . en . . . åh, jag vet inte hvad jag skall kalla det . . . men det var någonting, som hvarken ni eller någon annan vet af — — det pinade mig . . . o min Gud . . . jag har aldrig känt något sådant — — och allt sedan fröken Zelow gaf mig af sitt morfin, är det borta . . . jag bryr mig icke mera om honom . . . jag är befriad . . . förstår ni hvad det vill säga att bli befriad från någonting, som man tycker . . . förnedrar en . . . och som ändå . . . ja, ni kan inte förstå . . . men . . .»

Hennes ord gingo öfver i en låg, stönande jemer; hon sjönk ihop och satt nedlutad med hakan stödd mot händerna och sakta vaggande af och an.

»Hvad tror ni edra föräldrar skulle säga, om de såge er nu?» frågade han, i det han kom när-

mare och böjde sig fram öfver henne, »er stolte, ridderlige far . . .»

Hon ryckte till och ett drag af smärta förvred hennes ansigte. Men hon rörde sig ej; hon satt qvar i samma nedhukade ställning.

»Och er bror, er syster, ni har skyldigheter mot dem,» fortsatte han på samma stränga sätt.

Hon såg hastigt upp.

»Skyldigheter?» sade hon med skarp, hänsande röst och ett nästan elakt leende, »skyldigheter . . .»

»Ja, just precis! Inbilla er inte att olyckan, hur 'gränslös' den än må vara, fritar oss från dem! Behöfde inga andra än de som njuta af lycka och framgång handla rätt, då kunde vi så gerna stryka ut begreppet pligt från ordlistan! Ni har skyldigheter, fröken, först och främst mot er sjelf, och så mot edra släktingar, och om ni blott rycker upp er ur den olyckans förslöande egoism, hvori ni nu sjunkit, skulle ni sjelf vara den första att inse det!»

»Nej,» svarade Cecilia på samma sätt, »jag kan inte inse att ni har rätt, jag kan inte inse, att jag har skyldigheter mot någon. Jag har rätt att gå under — det vill säga, att inte längre kämpa en gagnlös kamp, utan låta bortföra mig af den förtviflan, som förr eller senare — dödar. Gud och menniskor ha öfvergifvit mig, — därför fins det inte heller något som binder. Kan ni säga mot hvem jag skulle ha några skyldigheter? Inte mot min släkt, ty den har inte gjort något för

mig, — inte mot samhället, för det unnar mig inte att lefva, — inte mot mig sjelf, ty olyckan var större och kraftigare än jag och förslöade mig, och därför föraktar jag mig sjelf och tycker att det är bäst att jag går under och försvinner . . . Och kan ni förstå,» fortfor hon och rätade upp sig, medan något af hennes forna kraft glindrade fram ur det släpiga uttrycket i ögonen, »hur det käns att vara så der utstött från allt och alla, att veta, att hur det än går för mig, fins det i hela verlden icke en varelse, som skulle känna smärta öfver min undergång! En enda, för hvilken mitt elände vore en sorg, en verklig sorg, en sådan som man känner oupphörligt, inte endast en obetydlig smärta som kommer för en ibland, då ens egna glädjeämnen, ens man och barn lemna tid dertill, — en enda sådan, och jag vore kanske räddad! Men ser ni, någon sådan det har jag inte — jag är ensam, ensam, låt mig därför vara i fred — — jag har rätt att dö!»

Hon sjönk ånyo ihop, gömde ansigtet i händerna och tryckte sig in i soffhörnet, liksom hade hon velat begrafva sig med sin egen smärta.

Hennes ord hade emellertid åstadkommit en plötslig förändring hos honom. Det sträfva uttrycket försvann ur hans ansigte; han rodnade och bleknade om hvartannat, tårarne stego honom i ögonen och läpparne darrade. Den sinnesrörelse, som kom öfver honom, tvang honom att gå ett slag genom rummet för att lugna sig. Det var ju tydligt, att han nu borde tala, hade hon icke

sjelf omedvetet fört honom in på den väg han längtade att beträda? Och ändå? Var det icke feighet att nu tala om kärlek? Eller var det kanske feighet att låta bli, — rädsla, att då han gaf henne sitt hjertas varma hängifvenhet, få intet tillbaka, att använda den kärlek, han en gång ville bjuda den återupprättade, som ett slags medicin, för att rädda henne?

Han visste icke sjelf hvad han tänkte i detta ögonblick, men han kände hur längtan att få tala ut blef allt starkare och slutligen kufvade alla andra känslor och tankar. Han gick fram till soffan, böjde sig öfver Cecilia och drog nästan med våld händerna från hennes ansigte.

»Cecilia,» började han tvärt och kantigt som alltid då han var upprörd, »om det likväl fans en varelse, som er undergång skulle förorsaka en djup smärta, skulle ni då...»

Hon stirrade på honom utan att svara.

»Säg, skulle ni då,» fortsatte han otåligt, »kunna... bli den samma som förr...»

»Jag vet inte,» svarade hon matt, »kanske är det ändå för sent... men kanske också... jag tror... ibland åtminstone... att det är denna förfärliga ensamhet som dödar mig...»

»Cecilia, vill ni blifva min hustru?» utropade han ännu mera tvärt än nyss, i det han kramade hennes händer, som om han velat bryta sönder dem.

Hon såg på honom, liksom hade hon ej förstått hans fråga.

»Hvarför skulle jag bli er hustru?» frågade hon med en likgiltig kyla i rösten, som isade honom, men på samma gång kom hans känslor att ohejdadt frambräta.

»Hvarför? Hvarför? Derför att jag älskar er, har ni då inte sett det? Har ni inte annat det? Har ni inte känt att... att... Hvarför... Ni frågar... och jag...»

Men han kom icke längre, ty hon brast ut i ett skratt, som förvred hvarje muskel i hennes ansigte, medan uttrycket i hennes öga förblef dött och slocknadt. Hon kunde icke hejda sig då hon en gång börjat; skrattparoxysmerna fortsatte som torra snyftningar, och hennes ansigte hade samma uttryck som då man gråter, med hoppresade ögonbryn och neddragna munvinklar.

Han försökte lugna henne; han gaf henne vatten och smekte hennes händer; det förorsakade honom ett outsägligt obehag att se hennes förvridna ansigte och höra detta sjukliga skratt. Så småningom tystnade det af, hon tycktes sjelf bemöda sig att bli lugn, och hon sköt honom tvärt ifrån sig.

»Hur kan ni tala om kärlek!» utropade hon. »Vet ni att det är — löjligt... ja, löjligt! Se på mig... ser ni hur gammal, hur ful, hur sjuk jag ser ut!»

Och hon lutade sig emot honom och sträckte fram det bleka, afmagrade ansigtet, så att skenet från ljuset föll skarpt deröfver, liksom hade hon velat att denna syn skulle bränna sig in i honom.

»Och se er ikring här,» fortfor hon ifrigare, i det hon med en rysning lät sina blickar öfverfara det halfmörka, slarfviga rummet, »ser ni så det ser ut! Ser ni så otrefligt, så fattigt, så — fult allting är härinne! Jag sjelf gammal, sjuk, härjad... allt omkring mig vedervärdigt... prosaiskt... hur kan ni komma och tala om det som är slut för mig... kärlek...»

Hon kastade sig baklänges mot soffkarmen, och det förtviflade skrattet skakade henne ånyo.

»Jo, jag kan tala om det!» ropade han lidelsefullt, »derför att jag känner det! Hvad bryr jag mig om hur ni ser ut! Jag tyckte aldrig om er på den tiden ni var ung och såg bra ut, — aldrig... det är just nu, sedan ni blifvit gammal och ful, som ni säger... som jag... Åh, jag mins er så väl som ni såg ut, då jag träffade er hos Hedenstams i verlden, — då var ni ung och strålande, en motsats till som jag ser er nu! Men det skulle aldrig fallit mig in att bli kär i er då! Det är just nu jag älskar er... nu... derför att jag vet att ni är en menniska, en qvinna och inte en baldocka, derför att ni kämpade ärligt, med en god vilja — och var än kampen för het för er, så att ni höll på att gå under... så... så... älskar jag er för den skull också!»

Han böjde sig emot henne och ville fatta hennes hand, men hon drog den tillbaka och sköt honom sakta ifrån sig. Hon satt orörlig kvar i samma ställning, med hufvudet lutadt mot soffkarmen och stirrande framför sig. Ett vemodigt

leende, som hans ord framkallade, låg ännu öfver hennes läppar, men det slocknade snart och lemnade hennes drag stela och trötta som förut.

Han stod framför henne, med handen stödd mot bordskanten, och oafbrutet betraktande henne. Ja, hon hade rätt, hon var gammal . . . härjad. Käkbenen syntes hårda och kantiga vid den magra halsen, ögonen voro insjunkna och munnen hade ett pinsamt åldradt drag. Och så småningom såg han framskymta ur hennes ansigte liksom en mask af ålderdom, en hemsk pregel af någonting vissnadt och dött, som kom honom att rysa till, som då man oväntadt får se en skrämnsyn. Han kände hur en feg undran, om hon ändå ej hade rätt i att allt var slut för henne, snuddade vid honom, och utan att han sjelf förstod det, flög genom hans blod ett brännande begär efter det der »ungdomligt strålande», han sagt sig förakta, och efterlemnade, då det slocknade, en ångest, som tanken på något evigt förloradt, något som man låtit gå sig ur händerna, plägar uppväcka.

Men denna sinnesretning döfvades snart af styrkan i den sympati, som fylde honom och som i detta ögonblick uteslutande beherskade hans vilja. Och som ett bakslag, en hemlig ånger öfver sin svaghet, greps han af en brinnande önskan att rädda henne och draga hennes hjerta intill sig.

»Cecilia,» hviskade han, i det han fattade begge hennes händer och såg henne in i ögonen med en innerlig blick, »är jag verkligen en så usel stackare, att medvetandet om min kärlek, om att

er undergång skulle krossa mig, inte kan hjälpa er att rycka er lös ur den likgiltighet, ni sjunkit i? ...»

Cecilia satte sig hastigt upp, stora tårar kommo i hennes ögon och hon besvarade häftigt hans handtryckning. Hans manligt stolta ord, som darade af en nästan ödmjuk vekhet, upptinade hennes hårda förtviflan och kom henne att känna denna sympatiska innerlighet, som ett enda ord ibland förmår uppväcka.

»Tack,» sade hon med rörelse, »ni kunde aldrig ha sagt någonting som träffat mig djupare och gjort mig mera godt.»

»Nåväl, efter det var jag som räckte er den lindrande drycken, har ni ingenting att säga mig?»
hviskade han med sväfvande röst.

»Jo, — att ni är den bästa man jag känt...»

»Det är icke 'de bästa' man älskar,» hviskade han mer och mer upprörd.

»Nej, jag älskar er inte, jag skulle narras om jag sade det, åtminstone inte i den bemärkelse ni menar. Men jag känner för er någonting, som jag tror är bättre, varaktigare än kärlek, — en blandning af tacksamhet och beundran, ... jag tror att jag skulle kunna göra någonting, offra någonting för er ...»

Han svarade ej; han stod med nedslagna ögon och bet i sina mustascher, medan det varma uttrycket i hans ansigte försvann och dragen hårdnade till.

»Vill ni göra så mycket för mig ... jag menar ... känner ni så pass mycket för mig, att ni

ändå vill bli min hustru?» frågade han slutligen tvärt.

Hon skakade på hufvudet.

»Nej, det kan jag inte. Jag har inte nog entusiasm att börja ett nytt lif.»

»Ah, ni är rädd för de försakelser, den fattigdom jag bjuder er?» ropade han, i det hans ögon glindrade till.

»Ni misstar er,» svarade hon matt. »Det är bara så, att det är slut med mig. Det fordras entusiasm för en qvinna att gifva sig, och det har jag inte längre. Om en furste i detta ögonblick bjöde mig sina rikedomar, skulle jag säga: gif mig så mycket, att jag slipper svälta, och låt mig sedan få vara i fred. Jag har för närvarande icke längtan efter något annat än hvila; till och med tanken på ett lif efter döden förskräcker mig, — min trötthet är så stor, att jag tycker ingenting annat än en evig, ostörd sömn kan hvila ut mig...»

Hon lutade sig ånyo mot soffkarmen och slöt till hälften ögonen, medan det dödströtta, slocknade uttrycket åter framskyntade i hennes drag.

Han stod en stund tyst; hans tankar voro döfvade af den smärta hennes ord förorsakat honom. Han hade varit säker på att det skulle gå, som det gick, och ändå förstod han nu, genom den bittra saknad han kände, att han verkligen hoppats något för egen räkning.

»Nåväl,» sade han slutligen, »efter ni ej vill skänka mig er kärlek, skall ni gifva mig något annat i stället, — vill ni det?»

»Om jag kan,» svarade hon småleende. »Hvad är det?»

»Jo, fröken Cecilia, ni skall gifva mig ett löfte att aldrig mera röra vid morfinet, ni skall lofva mig att försöka upprätta er sjelf, — det vill säga, fast ni inte älskar mig, skall ni anse mig och min kärlek så mycket värda, att bara den saken att jag tror på er, att jag skulle lida af att se er gå under, kan förmå er att lefva, och lefva värdigt en bra qvinna? Förstår ni mig?»

»Ja,» svarade Cecilia lifligt, i det hon reste sig upp och räckte honom sin hand, »jag förstår er, och jag ger er det löfte ni begär. Nog ser lifvet fortfarande svårt och tungt ut,» tillade hon med en suck, »men det är ändå en liten ljusning att jag har ett mål att sträfva efter. Jag mins hvad ni brukar säga om 'den goda viljan', jag skall försöka att använda den... Och tack, tack för er vänskap!»

Han besvarade hennes handtryckning, tackade henne flere gånger och så stodo de en stund och betraktade hvarandra upprörda och ifriga.

Hon tänkte inom sig, att hon aldrig sett så djupa, uttrycksfulla ögon som hans. Fastän hans närsynthet gjorde att han nästan alltid kisade, voro de likväl klara och varma, det var som om de ej bestått af något materielt, utan blott af själ, af energi och känsla, hvilka med magnetisk styrka trängde sig på henne och beherskade henne.

Medan de stodo der, begge två upptagna af hvarandra, knackade det på dörren, jungfru Marie

tittade in och förkunnade att granen var tänd, ifall fröken ville komma ut i salen.

Vigert blef mycket förskräckt, då knackningen hördes och släpte genast Cecilias hand. Då Marie gått sågo de hastigt på hvarandra och började småskratta, — och härigenom inträffade en brytning i deras sinnesstämning, så att de begge två oväntadt blefvo glada och skämtsamma. Vigert fick hjälpa Cecilia med hennes toalett, välja ut ett band att sätta kring halsen, och då hon ville taga ett rödt, sade han att det finge hon på inga vilkor begagna, då naturen redan gifvit henne tillräckligt af den färgen i håret. Cecilia frågade om han tyckte mycket illa om rödt hår, och härpå svarade han att förr i verlden tyckte han det var så 'hiskligt', att han kunde springa långa vägar för rödhåriga personer. »Nå men nu då?» »Åhja, nu tyckte han det gick an . . .»

Då de kommo ut i salen voro fru Örn och hennes öfver julen kvarblifna pensionärer samlade derute. Fru Örn stod framför den tända granen och betraktade den med ömma blickar och anställde sina betraktelser öfver julens frid och glädje. Hennes son satt ett stycke ifrån, med händerna hopknäpta i knäet, och med känslor som sväfvade midt emellan vördnad för de traditionella julfesterna och en dunkel längtan att så snart som möjligt få komma härifrån. Fröken Zelow satt också med händerna i knät och betraktade julgranen. Hon befann sig nu i ett långt framskridet stadium af morfinförgiftning; hennes händer darrade, så att

hon hade svårt att hålla i tékoppen, som Marie nu kom och bjöd henne. Hon hade dessutom lätt för att gråta, och då hon hörde fru Örn tala om julens betydelse, runno tårarne utför hennes kinder, stora och lugna, alldeles som om det icke kostat henne någon själsansträngning att gråta. Gubben Pontén stod framför granen, gnuggade sina händer och smålog kärleksfullt mot det varma téet, hvarmed Marie närmade sig honom, och ett par nya inackorderingar, två unga flickor, som gingo igenom seminarium och ej hade råd att fara hem öfver julen, och hvilka nyss fått emottaga bref och paket från föräldrar och syskon, sutto litet afsides med rödgråtna ögon och svällande hjerta och tänkte på hemmet med den stora, vackra granen som nu tändes der . . .

Men då Vigert kom ut, satte han lif i sällskapet. Den exalteradt muntra stämning, hvori han nyss kommit in, fortsatte ännu, han pratade och skämtade med gubben Pontén och »furstinnan», och narrade slutligen hela sällskapet att taga i ring kring granen och dansa slängpolska.

Och så hände det, att alla dessa mer och mindre medvetet olyckliga och förtviflade människor firade en ganska munter och treflig julafton.

»En god vilja, ser ni, fröken Cecilia!» hviskade Vigert, då han tog god natt af Cecilia, »den kan till och med pressa fram litet glädje, der allt ser så torrt och tråkigt ut, som fru Örns gamla limpor på måndagsmorgnarne!»

Cecilia måste utkämpa en hård strid, för att hålla det löfte hon gifvit Vigert.

Det var icke mera än sex veckor sedan hon började taga in af det morfin, fröken Zelow skaffade, men hon hade dock redan kommit derhän att morfinet var ett behof för henne, och nu då hon måste sluta dermed, kände hon en förtviflan och en tomhet, som gjorde henne utom sig. På julaftonen, under inflytande af de känslor Vigerts ord väckt hos henne, samt ännu uppehållen af det morfin hon tagit, tänkte hon ej på svårigheten att hålla sitt löfte. Under natten verkade morfinet fortfarande och hon slumrade som vanligt, — men dagen derpå vaknade ånyo längtan att bedöfva sig och glömma sitt lifs alla vedervärdigheter. Först kände hon denna längtan blott som en dof oro, men så småningom öfvergick den till någonting förtviflansfullt, som slutligen blef en fullkomlig dödsångest, en oemotståndlig känsla att hon skulle förgås, om hon icke fick

tillfredsställa sin önskan. Hon låg på soffan, vred händerna och kämpade mot detta besynnerliga, inre qual, som kom henne att vilja skrika och bedja någon för Guds barmhertighets skull rädda henne, -- från hvad, det visste hon ej, — men hon kände det, som om döden sväfvat öfver henne och hon jemrat sig i de sista förfärliga ögonblickens kamp.

Flere gånger var hon på väg till fröken Zelow, ett par gånger stod hon framför hennes dörr, och endast tanken att hon gifvit ett löfte höll henne tillbaka. På samma gång kände hon en ursinnig harm emot Vigert, hon skulle velat slå honom, därför att han så här blandat sig i hennes angelägenheter och tvungit ett sådant lidande öfver henne.

Hon fann dagen outhärdligt lång; middagen var hon bjuden att tillbringa hos Billners, hvilka efter förlofningen mellan Berta och Edvard ånyo börjat bjuda henne, och hon gick äfven dit, i hopp att åtminstone för några timmar glömma sina lidanden. Men då hon kom hem på aftonen, var hon vid ett lynne, som, trots hennes rika erfarenhet af dystra och nedtryckta sinnesstämningar, tycktes henne sjelf oöfverträffadt. Allt hos Billners hade plågat henne med en koncentrerad kraft; den inre, gnagande längtan lemnade henne icke, lyxen omkring plågade och mattade henne, alla menniskor råkade att säga sårande ord, hon fick oupphörligt höra hur klen och sjuk hon såg ut, och detta sades med ett tonfall och åtföljdt af

en lång blick längs hennes klädning, så att hon i stället tyckte sig höra ett: »herre Gud, stackars Cecilia, hvad du har blifvit 'urgammal', och hvad du är illa klädd!» Fru Billner bad att få skicka Cecilia några buteljer vin, och tryckte på samma gång hennes hand och fälde några tårar öfver sin egen gifmildhet, hvilket kom Cecilia att afslå fruns anbud med en häftighet, som om hon fått emottaga en förolämpning.

Edvard och Berta sågo mycket förtjusta ut, och Cecilia kunde knappast dölja sin harm häröfver, då hon tänkte på hur många gånger hon hört Edvard säga, att han fann Berta simpel och illa uppfostrad. Och nu skrattade han åt hennes infall och betraktade med välbehag det strålande ansigtet med de yppiga läpparne och de svarta, blixtrande ögonen. Hur eländigt svaga och lumpna alla voro, — hur de böjde sig för rikedomens och skönhetens makt, — det fans icke en som bestod profvet, icke en!

Hon kände att hon var en främling för sin forna umgängeskrets, ja till och med för sin egen bror, som hon en gång älskat så högt, att hon nu verkligen var en annan än förr, att hon såg lifvet med olika ögon, då deremot de voro oföränderligt desamma, och att det därför låg en oöfverstiglig klyfta mellan dem och henne. Hon beslöt att så mycket som möjligt undvika dessa kretsar, i hvilka hennes roll nu var utspelad.

I denna missmodiga sinnesstämning kom tanken på Vigert och upplifvade henne, som om hon

fått draga ett andetag frisk vårluft. Hon kände sig icke nu, som i förmiddags, uppbragt på honom; tvärtom, föreställningen om hans trofasthet, hans varma, modiga kärlek, som, i motsats till alla dem, hvilka hon ansåg svikit henne, trotsade fattigdom och en vissnad fågring, kom i detta ögonblick som en balsam på hennes upprifna, svidande sår. —

Vigert försökte att så litet som möjligt lemna Cecilia åt sig sjelf under denna tid. Han vakade ständigt öfver henne, ofta på afstånd, så att han ej skulle förefalla efterhängsen, men så snart han märkte att hon önskade hans sällskap och att han kunde vara till någon nytta, uppsökte han henne genast, promenerade med henne, gaf henne böcker och roade henne med sina samtal. Han var så finkänslig och klokt omsorgsfull, som blott en intelligent, sansad och ändå häftigt förälskad man kan vara.

Hon kände att han mer och mer vann inflytande öfver henne. Han blef liksom en medelpunkt, kring hvilken hennes tankar omedvetet beständigt kretsade, ett slags försyn, som räddat henne, och hon vande sig så småningom att vid alla tillfällen undra, hvad han skulle säga om att hon tänkte och handlade så eller så. Beundran för hans mod och själsstyrka, hvilka egenskaper hon alltid erkänt och för hvilka hon alltid böjt sig, hade så småningom utvecklats till en åsigt hos henne, ett bestämdt, fortfarande själs-tillstånd, som dref henne att söka blifva värd

den kärlek, med hvilken en sådan man hedrade henne.

Han hjälpte henne äfven trofast under den svåraste striden, då hon ännu hade anfall af morfinlängtan och gråtande bedyrade honom, att hon kände hur frånvaron af detta läkemedel skulle komma att kosta hennes lif. Han tog hennes klagan lugnt, skämtade med hennes ynkliga ton och gaf henne ordinationer om hur hon skulle sköta sig för att bli bra, taga bad och promenera, etc. Han skaffade henne äfven arbete, så mycket han kunde; hon fick skrifva rent åt honom, hjälpa honom vid hans experimenter, och för att befria henne från fru Örns pikar om »de dyra tiderna», lånade han henne så mycket, att hon kunde betala sin inackordering för de sista månaderna.

Oaktadt det välde Vigert hade öfver henne, ansåg hon sig dock alldeles fri från några ömmare känslor för honom. Han var hennes vän, hennes kamrat, hennes räddare, hennes föresyn, men älska — aldrig! Hon kunde icke mera älska och dessutom — det gamla idealet hängde ännu med någon liten osynlig tråd fast vid hennes hjerta.

Så mycket intresse kände hon dock för honom, att då fröken Zelow en dag berättade henne, att Vigert hade en älskarinna, blef hon utom sig, stälde till en stor scen med hånfulla insinuationer och vältaliga, allmänna betraktelser öfver männens — äfven de bästes — falskhet och brist på moral, hvilken scen roade Vigert, ja till och med för-

orsakade honom en hemlig lycka, lika mycket som den sedan förargade Cecilia, då hon genast blef öfvertygad om att fröken Zelow farit med osanning.

Men alltifrån den stunden började hennes känslor för Vigert att gradvis undergå en förändring.

En dag berättade han med strålande uppsyn att han, som så länge kämpat med motgången, nu ändtligen tycktes ha fått vind i seglen! Han hade nämligen gjort en liten uppfinning, och denna hade vunnit så mycket bifall hos vederbörande, att han af bolaget fått i uppdrag att resa i norra Frankrike och Belgien för att studera jernbruken. Han ämnade äfven under sin resa skrifva korrespondenser till tidningar, med hvilka han redan ordnat härom och som betalade bra, så han hoppades att denna resa skulle bli både nyttig och inbringande.

Cecilia blef mycket glad öfver att höra detta, men icke desto mindre kände hon hur tårarne stego henne upp i halsen och hindrade henne att så hjertligt och lifligt som hon önskade gratulera honom till denna framgång. På hennes läppar sväfvade ett utrop af förtviflan: »hvad, hvad skall det blifva af mig, då ni reser?» Men hon qväfde denna fråga, tvang sig att se glad ut och att med ett tvunget leende lyssna på hans framtidsplaner och uttala sin glädje deröfver.

Då han slutat tala sutto de en stund tysta begge två. Det tvunget glada uttrycket försvann

ur hennes ansigte, som plötsligen fick en pregel af djup smärta, och de frambrutande tårarne tvungo henne att stiga upp och låtsas syssla med något i andra ändan af rummet för att dölja sin sinnesrörelse.

»Nå, fröken Cecilia,» sade Vigert efter en stund med sin vanliga, skämtsamma röst, fast ryckningarne kring läpparne visade hur upprörd han var, »vill ni inte ändå bli min hustru och följa med mig på resan? Det skulle allt vara nyttigt för er att byta om plats, här har ett och annat blifvit snedvridet för er, — och det blir inte bra, förrän ni kommer i annan luft.»

Hon ryckte till vid hans ord; det var som om en ljus, fri utsigt öppnat sig framför henne. Men på samma gång kände hon inom sig en underligt spjernande motsägelseanda, som höll henne tillbaka.

»Nej,» svarade hon, i det hon vände sig emot honom, så att han fick se hur tårarne runno ut för hennes kinder, »jag kan inte bli er hustru... ni vet hvarför... jag är för gammal för allt sådant, det är slut för mig... Men,» tillade hon litet tvärt och skyggt, »kan jag inte ändå få följa med er... som er vän, er reskamrat... jag behöfver komma härifrån... ni har rätt... jag måste det... och...»

Hon famlade efter ord och såg hastigt ned, utan att kunna fortsätta meningen.

Hans ansigte mulnade plötsligen.

»Ni måtte ha ett obetingadt förtroende till

mig,» sade han med ett tvunget skratt, »då ni ber att få resa tillsammans med en man, som ni vet är kär i er?»

»Ja, det har jag . . . obetingadt,» svarade hon ifrigt och med blossande kinder.

Han ryckte på axlarne utan att svara. Samtalet afbröts här och han återkom ej mera härtill, men han var under flere dagar nedstämd och ojemn till lynnet. Äfven Cecilia kände sig allt annat än nöjd; någonting otillfredsstäldt, ångestfullt missnöjdt rörde sig oupphörligt inom henne; hon ångrade hvad hon sagt, hon drömde derom om nätterna, spratt upp ur sömnen med en känsla af förtviflan, som om någon olycka sväfvade öfver henne, och ändå, — när hon tänkte efter, visste hon inte hvad hon ville ha sagt honom i stället.

Emellertid förgingo månaderna. Cecilia hade genom Vigert erhållit en plats på ett tryckeri och hon arbetade här flere timmar om dagen. Så småningom kom det en jemvigt inom henne, en sundhet både till kropp och själ, som hon sedan åratal icke känt. Talet om resan och giftermålet vidrördes icke mera; deremot blef förtroligheten och vänskapen mellan dem allt innerligare. Det välde Vigert hade öfver Cecilia verkade mer och mer kraftigt och befriande från det förflutnas motspjernande minnen; hon tyckte numera att andras sällskap var intetsägande jemfördt med hans. Och hon kände hur i hennes sjäslif småningom uppstod liksom en reflex af det lifskraftiga, sanna och viljestarka i hans natur.

Hon öppnade för honom hela sin inre värld; hon omtalade alla sina strider och kval under de sista åren, ja, hon vidrörde till och med den mörkaste punkten deri, — den, då hon frestats till undergång, och på hvilken hon ej utan en rysning kunde tänka. Hon berättade honom ärligt alla de känslor hon då erfor, att den bittraste smärta i hennes lif var den, att hon ej kände någon glädje öfver att ha handlat rätt, utan i stället nästan ångrade sin själsstyrka, och hon undrade om han kunde förklara henne denna besynnerliga själsrörelse, — hon hade så mycket grubblat deröfver och tänkt, att den kanske bevisade att hon i sjelfva verket var en dålig människa.

»Det skall ni inte undra öfver,» sade Vigert allvarligt, »ty det är blott en naturlig sak. Ingen människa, som inte är en öfverspäänd martyr, kan känna glädje eller ens tillfredsställelse efter en dylik strid. Det är inte annat än en fabel, att man känner sig hågad att genast sjunga lofsånger efter lyckligt öfverståndna frestelser! Tvärtom, man rasar mot sig sjelf, man rasar mot den hemliga inre kraften — den nedärfda sedlighetskänslan, som ens förfäder under århundraden sträfvat ihop, och som nu tvungit en att försaka, då hvarenda bloddroppe kände en så brännande lust att njuta! Men det kommer en stund, då man är glad öfver att man kunde stå emot — längre fram, då man är frisk och normal igen — inte sant?»

»Jo,» svarade Cecilia, »nu kan jag inte utan fasa tänka på hur det skulle varit, om jag gifvit

vika. Nu kan jag nästan känna en positiv känsla af lycka öfver att jag den gången stod fast, nu förefaller mig allt det der som en vedervärdig sjukdom, från hvilken jag blifvit befriad . . . Men det är också först nu.»

»Ja, det är icke förrän nu ni blifvit riktigt frisk.»

Våren kom redan i slutet af april detta år. Strömmen forsade strid, stora isstycken drefvo utåt hafvet, solstrålarne hade denna hetta, som nästan sticker i vårluftens svalka, de små ångsluparne ilade af och an, alla ljud hördes liksom skarpa och klingande i den klara luften, som blånade uppåt rymden, genom hvilken flyttfoglarnes skaror drogo fram. Gatorna blefvo lifligare och lifligare; stockholmsboarne lockades ut på promenader, eleganta vagnar rullade utåt Djurgården, der träden började löfvas och skogarna spritta och susa af det nyväckta vårlifvet; i Kungsträdgården och Berzelii park spelade musiken långt in på de ljusa qvällarne.

Då Cecilia för första gången kände dessa vårfläktar, hvilka tycktes henne komma långt, långt bortifrån, från fuktiga ängar, som de kysst, från täta skogar, genom hvilkas doftande barr de susat, från sjöar, hvilkas vågsvalka de uppsugit, — då kände hon äfven, för första gången på flere år, att hon, som Vigert sagt, verkligen var frisk igen. Våren blef icke för henne denna sorgliga minnesfest, detta sjukliga drömmeri öfver förgångna tider, som den varit de andra åren. Den kom i stället till henne med lefnadslust, — med ett nyvaknadt begär att ännu en gång i lifvet få känna någon-

ting annat än sorg och missmod. Hon nästan förvånades öfver sig sjelf, hon blygdes öfver att hon ibland kunde känna en så barnslig glädje, då hon såg uppåt den strålande himmelen. Hon hade ju en gång sagt åt Vigert, att hon var gammal och slut, att hon ej mera kunde känna den entusiasm, som behöfves för att lefva lifvet annat än på ett passivt, fördragande sätt, — och nu kunde det ibland, nyckfullt och oväntadt, komma öfver henne sådana vilda svall af lifskraft, att hon kände sig liksom klämd af det närvarande och ville bort ifrån det, ut, för att kämpa och lefva som hon hittills icke gjort.

Var det då så, att hon i sjelfva verket icke var gammal, att hon ännu hade kraft att börja ett nytt lif?

Och med denna fråga, som hon oupphörligt gjorde sig sjelf, väcktes äfven inom henne visheten att hon, hur mycket hon än spjernat emot, ändock älskade Vigert. Hon blef så häpen öfver denna slutsats, att hon länge förvirrad stirrade derpå, utan att riktigt vilja gifva med sig. Älska, — hon älska en man, som i allt var en motsats till den make hon en gång drömde sig! Hon försökte att draga fram sina gamla idealer och med våld tvinga sig in i minnets vemod, men till sin förvåning fann hon dem möglade och intetsägande, då deremot Vigerts bild, lefvande, varmblodig och frisk som vårlifvet omkring, trängde sig in i hennes fantasi och fylde den, så att hon tyckte sig höra ljudet af hans stämma och se hans svarta

ögon blixtra. Detta var lif och verklighet, det andra var döda, töckniga drömmar . . .

Men då denna sanning blifvit henne klar, och hon för sig sjelf erkänt, att hon önskade blifva Vigerts hustru, förändrade hon äfven sitt sätt emot honom. Hon kunde icke vara som förr; fruktan att han ej mera skulle förnya sitt frieri och hon således skulle gå miste om denna sista möjlighet till lycka i lifvet, hemsökte henne allt starkare och starkare, och hennes stolthet, som oroade sig att denna fruktan skulle taga utbrott i för mycken vänlighet, gjorde henne i stället styf och kall. Sedan ångrade hon att hon sagt honom likgiltiga eller satiriska ord; hon ville försöka att utplåna dem med någon liten vänlighet, men det låg icke i hennes natur att begagna sig af sådana qvinliga finter, och följdén var att hon merendels bar sig dumt åt, och sedan blef hon lika förargad och ledsen häröfver.

Vigert förstod sig icke på henne; hennes förändrade sätt gjorde honom nedstämd, och han var icke nog egenkär att tyda det till sin fördel. Han räknade ut att det möjligen kom sig af att hon ej fick följa honom på den omtalade resan, och i sitt hjertas godhet uppgjorde han därför en plan, som skulle sätta henne i stånd att för någon tid få lemna Sverige, som han visste att hon önskade, och som hon så väl behöfde.

En eftermiddag, då Cecilia satt i sitt rum och sydde, kom han in och berättade gladt och vänligt att, om hon fortfarande hade lust dertill, kunde

hon nu få göra honom resällskap. Han hade tänkt närmare på saken, han insåg att hon verkligen borde komma bort ifrån ett ställe, der så många bittra minnen plågade henne, och han lofvade att ej svika hennes »obetingade förtroende», tillade han småleende. Hvad det ekonomiska beträffade, skulle hon få dela hans arbete, och på så sätt redde de sig nog. Att börja med kunde hon få låna af hans besparingar.

Cecilia svarade ej på detta tal. Hon satt en lång stund tyst med nedslagna ögon och ett stelt ansigtsuttryck, bakom hvilket sinnesrörelsen kämpade för att icke bryta fram.

»Nej,» sade hon slutligen med sträf och tjock röst, i det hon hastigt såg upp, »nu kan jag inte längre fara med er...»

Han ryckte till och vidgade ögonen. Ett par gånger öppnade han läpparne, men han kunde ej få fram orden; han vred handen kring stolskarman och stirrade på henne med en genomträngande, frågande blick.

»Ja,» svarade hon, liksom hade hon hört honom uttala den fråga, som brände i hans blickar, »det är därför...»

Hon behöfde ej säga mera; han drog henne med stormande ifver intill sig, och ur hans ögon lyste mot henne en trofast kärlek, som hon kände icke skulle förändras under det nya, kämpande lif de gingo till mötes.

